मराठी - तामिळ

मिनिशब्दकोश

संकलन

कै. सौ. रमाबाई जोशी

मराठी-तमिळ लघु शब्दकोष

[व्यावहारिक शब्दकोष]

: लेखिका :

कै. सौ. रमाबाई जोशी, मद्रास

: प्रस्तावना लेखक :

कै. शंकर नारायण जोशी,

इतिहास-संशोधक, पुणे.

शके १८९६]   किंमत रुपये दहा   [सन १९७४

साहित्य प्रतिष्ठान

www.esahity.com

: प्रकाशक :

अ. पु. जोशी,
८ गोवर्धनसिंग स्ट्रीट
रायापेटा, मद्रास १४.

प्रथमावृत्ति : ऑगस्ट १९६१
द्वितीयावृत्ति : ऑगस्ट १९७४

: मुद्रक :

का. गं. सोनार, एल्पी.एम्.प्रिंटिंग.
लोकसंग्रह मुद्रणालय,
१७८६ सदाशिव, पुणे ३०.

द्वितीयावृत्तीसंबंधीं निवेदन

कै. ती. सौ. आईच्या या शब्दकोशाची प्रथमावृत्ति १९६१ मध्यें प्रसिद्ध झाली. पुस्तकाच्या प्रथमावृत्तीच्या मुद्रणाचें काम चालू असतांनाच आणखी कांहीं उपयुक्त शब्द तिला सुचत गेले. ते शेवटीं पुरवणींत घालावे लागले. पुस्तकाच्या प्रसिद्धीनंतरहि, दोन वर्षांपूर्वी झालेल्या तिच्या दुर्दैवी निधनापर्यंत, तिला कोशांत समावेश करण्यासारखे आणखी कांहीं शब्द सुचत गेले, ते तिनें पुस्तकाच्या दोन प्रतींवर आपल्या हातानें लिहून ठेविले. असे शब्द सुमारें २०० आहेत. तसेंच कांहीं शब्दांस तिनें अधिक प्रतिशब्दहि लिहून ठेविले आहेत यामुळें प्रथमावृत्ति संपल्यानंतर दुसरी आवृत्ति केव्हांतरी काढावी लागेल, व त्या वेळीं या शब्दांची भर कोशांत घालतां येईल, असा तिचा हेतु उघड दिसतो.

ती. सौ. आईची आयुर्मर्यादा संपली, जवळजबळ त्याच सुमारास पुस्तकाची प्रथमावृत्ति संपली. म्हणून तिच्या निधनानंतर दोन वर्षांचा काळ लोटल्यावर दुसरी आवृत्ति वाचकांच्या हातीं देतांना मला एक प्रकारें आनंद व एक प्रकारें दुख:हि होत आहे. दु:ख अशासाठीं कीं, लेखिकेला ती स्वत: काढण्याचा योग आला नाहीं. आनंद याचा कीं, गेले कांहीं दिवस पुस्तक दुर्मिळ झाल्यामुळें अनेक मराठी भाषिक बंधु-भगिनींची निराशा होत असे, ती आतां होणार नाहीं.

प्रथमावृत्तींत पुरवणींत समाविष्ट केलेले व लेखिकेनें पुस्तकांत समावेश करण्यासाठीं मधूनमधून लिहून ठेविलेले शब्द या आवृत्तींत योग्य ठिकाणीं घातले आहेत, म्हणून या आवृत्तीची उपयुक्तता निश्चितच वाढली आहे.

या कोशाची रचना ती. सौ. आईनें केली. ती तोंपर्यंत जशी अभूतपूर्व होती, तशी ती अजूनहि राहिली आहे. तमिळ प्रांतांत निवासासाठीं वा प्रवासासाठीं येणाऱ्या ज्या ज्या बंधुभगिनींनी हें पुस्तक घेतलें, त्या सर्वांनीं त्याची मुक्तकंठानें प्रशंसा केली. तसेंच प्रथमावृत्तीच्या प्रसिद्धीनंतर अनेक मराठी नियतकालिकांनीं पुस्तकावर उत्तम अभिप्राय दिले. त्या सर्वांचा मी अत्यंत ऋणी आहे. त्यांच्या उत्तेजनामुळेंच या दुसऱ्या आवृत्तीचा योग येत आहे.

गेल्या कांहीं दिवसांत छपाईचे दर व कागदाची किंमत यांत खूप वाढ झाल्यामुळें पुस्तकाची किंमत निरुपायाने बरीच वाढवावी लागत आहे. प्रथमावृत्तीचें मुद्रण ज्या लोकसंग्रह मुद्रणालयांत झालें होतें, तेथेंच याहि आवृत्तीचें होत आहे. लोकसंग्रहाचे सध्याचे चालक श्री. का. गं. सोनार व त्यांचे सहकारी यांनीं तें अल्पावधींत, तत्परतेनें व आपुलकीनें करून दिलें, म्हणून मीं त्यांचा आभारी आहें.

मद्रास.
गणेशचतुर्थी, शके १८९६
दि. २१ ऑगस्ट १९७४

अशोक पुरुषोत्तम जोशी

निवेदन

अखिल भारतांत उपयोगी पडणारी सामान्य भाषा म्हणजे आंतरराष्ट्र भाषा हिंदी असें आपल्या राज्यघटनेनें मान्य केलें असलें, तरी प्रांतीय किंवा स्थानिक भाषांचें महत्त्व तिच्यामुळें मुळींच कमी व्हावयाचें नाहीं. किंबहुना भारतास राजकीय स्वातंत्र्य प्राप्त झाल्यानंतर भारतीय भाषांस लागलेलें परकीय भाषेचें ग्रहण सुटलें हें सत्यच होय. भारताच्या एका भागांतील लोक दुसऱ्या भागांत गेले म्हणजे, त्यांचें वास्तव्य तेथें कमीअधिक काळ व्हावयाचें असेल त्याप्रमाणें, तेथील भाषेचा परिचय त्यांनीं करून घेणें हें अवश्य व सोयीचेंहि आहे. केवळ यात्रेकरूंची वा प्रवासी भूमिका असेल तर स्थानिक भाषेवांचून तितकें अडणार नाही. तथापि स्थानिक भाषेचें ज्ञान थोडें असलें तर स्थानिक जनतेंत मोकळेपणानें मिसळतां येतें. ज्यांना अन्य प्रांतांत दीर्घकाळपर्यंत राहावयाचें असेल, त्यांना मात्र स्थानिक भाषेचें ज्ञान जितक्या अधिक प्रमाणांत करून घेतां येईल तितकें त्यांचें वास्तव्य अधिक उपयुक्त व सुखाचें होईल. अनेक भाषांचा व त्या भाषांतील साहित्याचा ज्यांना स्वतः परिचय करून घ्यावयाचा असेल, व तो स्वभाषीयांस करून द्यावयाचा असेल, त्यांनीं त्या भाषेचा सखोल अभ्यास केला पाहिजे. अशांची अल्पसंख्या सोडून दिली, तरी अन्य भाषिक प्रांतांत आपणांस काही काळ राहावयाचें असेल, तर तेथील भाषेचा परिचय जितका अधिक करून घेतां येईल तितका चांगला हें निर्विवाद होय.

भारतीय भाषांचे सामान्यतः दोन गट आहेत. एक संस्कृत व दुसरा द्राविडी. उत्तरभारतांतील सर्व भाषा संस्कृत गटांत येतात व दक्षिणेंतील भाषांची गणना द्राविडी गटांत करावी लागते. द्राविडी गटांतील भाषांतूनहि अनेक संस्कृत शब्दांचा भरणा आहे. त्याचें कारण म्हणजे आपल्या धर्मग्रंथांची भाषा वैदिक किंवा संस्कृत आहे हेंच होय. संस्कृत शब्दांचें उच्चाटन स्वभाषांतून करण्याचे प्रयत्न कित्येक आततायी लोकांनी चालविले आहेत; पण ते फारसे यशस्वी होण्याचा संभव नाही व त्यांचा विचार येथें कर-

ण्याचें कारण नाहीं. मराठी भाषा संस्कृत गटांतील असल्यानें महाराष्ट्रीय मनुष्य उत्तर-भारतांत कोठेंहि गेला, तरी स्थानिक भाषा व्यवहारापुरती समजण्यास त्यास फारशी अडचण पडत नाहीं. इतकेंच नव्हे तर, थोड्या कालावधींत त्यास ती भाषा आत्मसात्‌हि करतां येते. भक्त नामदेव, समर्थ रामदास यांसारख्या महाराष्ट्रीय संतांनीं पंजाबी व हिंदी भाषांतून पद्यरचना केली व आधुनिक काळांतहि कित्येक महाराष्ट्रियांनी हिंदी वर्तमानपत्रें यशस्वी रीतीनें चालविलीं, त्या भाषेंतून उत्कृष्ट ग्रंथनिर्मिति केली, त्याचें कारण हेंच.

द्राविड गटांतील मराठीच्या शेजारणी म्हणजे कानडी व तेलुगु. यामुळेंच कित्येक कन्नडिगांचें व आंध्रांचें महाराष्ट्रीकरण झालें आहे हें आपण पाहतोंच. या दोन शेजारी भाषांचा परिणाम मराठी भाषेवर झालेला आपणांस दिसतो. विशेषत: सीमाविभागांत हा परिणाम अधिक दृग्गोचर होतो. त्यामुळें महाराष्ट्रांतून कर्नाटकांत वा आंध्र प्रांतांत, विशेषत: सीमांलगतच्या विभागांत, व्यवहार करतांना मराठी भाषिकांस विशेष अडचण पडत नाहीं. पण तमिळनाड व केरळ हे प्रांत महाराष्ट्रास सलग नसल्यानें, तमिळ व मल्याळम् या भाषा महाराष्ट्रियांस अवघड वाटणें साह-जिकच आहे.

अन्य भाषेचा परिचय करून घेतांना लिपीचीहि एक अडचण येते. उत्तर भारतांतील संस्कृत गटांतील भाषांच्या लिपी सर्वस्वी देवनागरी नसल्या तरी त्या देवनागरीस बऱ्याच जवळच्या आहेत. त्यामुळें त्यांचा सराव होण्यास फारशी अडचण पडत नाहीं. परंतु द्राविड गटांतील भाषांच्या लिप्याहि अगदीं वेगळ्या असल्यानें ही अडचण अधिक तीव्र होते. या गटांतील भाषांचाच केवळ विचार केला तर तमिळ व मल्याळी लिपींत कांही साम्य आहे. तसेंच कन्नड व तेलुगु लिपींतहि. किंबहुना कन्नड व तेलुगु या लिप्यांचा समन्वय करण्याचे प्रयत्न सरकारी पातळीवर चाललेहि आहेत. तमिळ व मल्याळी लिप्यांच्या संबंधी असा प्रयत्न कोणी करूं लागल्याचें ऐकिवांत नाहीं. पण कालांतरानें तसेहि प्रयत्न होतील यांत संदेह नाहीं.

महाराष्ट्रांतून तमिळ प्रांतांत जे लोक ऐतिहासिक काळांत आले, त्यांनीं तमिळ भाषा चांगलीच आत्मसात् केली, इतकी कीं, ते मराठीच विसरूं लागले. या दुर्घटनेचीं कारणें अनेक आहेत. तथापि आज जे महाराष्ट्रीय व्यवसायानिमित्त कमीअधिक काळाच्या वास्तव्यासाठीं तमिळ प्रांतांत येतात, त्यांना केवळ व्यवहाराच्या दृष्टीनें—साहित्याच्या अभ्यासाच्या दृष्टीनें नव्हे—ज्या अडचणी येतात, त्यांचा अनुभव मला आलेला आहे व अनेक बंधुभगिनींच्या तोंडून मीं त्या ऐकिल्या आहेत. केवळ त्यांच्या सोयीसाठींच या पुस्तकाची कल्पना माझ्या मनांत आली. **महाराष्ट्रांतून मद्रास येथें किंवा तमिळ प्रान्तांत अन्यत्र आल्यावर व्यवहारापुरता तमिळ भाषेचा परिचय अशा महाराष्ट्रियांस व्हावा, हा या पुस्तकाचा हेतु आहे.** तमिळ साहित्याचा ज्यांना अधिक परिचय करून घ्यावयाचा असेल, त्यांनाहि **पहिली पायरी म्हणून** या पुस्तकाचा खचित उपयोग होईल. सामान्य व्यवहारांत, घरींदारीं, बाजारहाटांत या पुस्तकानें काम भागेल असा माझा विश्वास आहे.

प्रथम हें सहजच ध्यानांत येईल कीं, या पुस्तकांत तमिळ शब्द नागरी लिपींत छापले आहेत. नागरी लिपी उच्चारलेलें सर्व लिहून काढण्याच्या दृष्टीनें पूर्ण आहे. तथापि प्रत्येक भाषेच्या व तिच्यांतील उच्चारांच्याहि कांहीं लकबी असतात. त्यामुळें कांही तमिळ अक्षरांचे उच्चार ती व्यक्तवूं शकणार नाहीं. उदाहरणार्थ तमिळ भाषेंत आपल्या भाषेंतल्या "ळ" सारखें एक अक्षर आहेच. पण दुसराहि एक "ळ" आहे. त्याचा उच्चार "ष" व "ळ" यांच्यामध्यें कोठेंतरी येतो. फळ या अर्थाचा तमिळ शब्द "पऴम्" यासारख्या शब्दांत तो येतो. त्याचा शुद्ध उच्चार तमिळ भाषियाकडूनच ऐकिला पाहिजे. पण एकंदरींत तमिळ लिपि बरीच अपूर्ण आहे. स्वरांच्या बाबतींत तमिळ भाषा श्रीमंत आहे. आपण इ, ई, उ, ऊ असे ऱ्हस्व व दीर्घ स्वर मानतों. पण अ+इ किंवा ई=ए आणि अ+उ किंवा ऊ=ओ असेंच आपण म्हणतों. तमिळमध्यें ए व ओ हे संयुक्त स्वरहि ऱ्हस्व व दीर्घ या दोन जातीचे आहेत. अनुस्वार व विसर्ग या दोहोंस तमिळ भाषेंत फाटा दिला असल्यानें प्रत्येक व्यंजनाची बाराखडीच राहते. चौदाखडी होत नाही.

तमिळमधील स्वरवर्गाचें हें वैभव व्यंजनवर्गास लाभलें नाहीं. क, ख, ग, व घ या चारहि उच्चारांसाठीं तमिळमध्यें एकच अक्षर आहे व त्याचा वेगवेगळा उच्चार संदर्भावरून करावा लागतो. "कांती" हा उच्चार व्यक्तविणारी तमिळ अक्षरें लिहिलीं, तर त्यांचें वाचन "कांती" या प्रमाणें "खांदी" व "गांधी" असेंहि होऊं शकेल. अशीच गत च, ट, त, प या वर्गांची. प्रत्येक वर्गांतील अनुनासिक मात्र स्वतंत्र आहे. "बेबी" असा उच्चार करण्यासाठीं तमिळमध्यें "पेपी" असेंच लिहावें लागेल. मुंबईसाठीं तमिळमध्यें "पंपाय्" असें लिहितात व त्याचा उच्चार "बंबाय्" असा करतात.

तमिळमध्यें "न" व "र" असे उच्चार होणारीं प्रत्येकी दोन अक्षरें आहेत. या दोन अक्षरांच्या उच्चारांत थोडा भेद आहे व हीं भिन्न अक्षरें वापरून बनविलेल्या शब्दांचे अर्थ भिन्न होतात. "श" व "स" साठीं वेगळीं अक्षरें नाहींत. त्यांची कामगिरी "च" कारास करावी लागते. त्याचप्रमाणें "ह" या उच्चाराचा भार "क" वर पडतो. संदर्भाप्रमाणें त्याच अक्षरांचे उच्चार वेगळे करावे लागतात.

वर जो दुसरा "र" सांगितला तसे दोन "र" एकापुढें एक लिहिले तर त्यांचा संयुक्त उच्चार "ट्र" असा होतो. सारखेच उच्चार दर्शविणारीं एकापेक्षां अधिक अक्षरें असल्यानें एखाद्या शब्दांत त्याच उच्चाराचें वेगळें अक्षर लिहिलें तर अर्थ बदलतो. केव्हांकेव्हां लेखन एका प्रकारचें तर वाचन वेगळ्याच प्रकारचें होतें. कोठेकोठें शब्दांतील कांहीं अक्षरांचा उच्चार दीर्घ करावा लागतो. यासाठीं हें पुस्तक छापतांना अवग्रह चिन्हाचा उपयोग केला आहे. कांहीं शब्दांपुढें अशी × फुली केली आहे. तिचा अर्थ असा कीं, ते शब्द साधारण व्यवहारांत वापरींत नाहींत. विद्वानांच्या भाषणांत किंवा वरच्या प्रतीच्या भाषेंतच त्यांचा उपयोग होतो. + असें अधिक चिन्ह ज्या शब्दांपुढें कंसांत केलें असेल ते सामान्यत: खालच्या दर्जाच्या लोकांच्या वापरांत येतात. त्यांचा उपयोग पुष्कळदां अशिष्ट गणला जातो. मराठी शब्दास तमिळ प्रतिशब्द देतांना सामान्य व्यवहारांत वापरले जाणारे शब्दच बहुतेक दिले असून अतिशिष्ट वा अशिष्ट शब्द वर सांगितल्याप्रमाणें वेगळे दर्शविले आहेत.

प्रत्येक भाषा बोलण्याच्या ज्या कांहीं लकबी असतात, त्या ती भाषा बोललेली ऐकूनच समजतात. तथापि, शब्दांचा भरणा बराच असला व ते वापरण्याचे कांहीं ठोकळ नियम ध्यानांत आले म्हणजे इतक्या पायावर बोलण्याची इमारत उभारणें सोपें जातें.

आपल्या मुळाक्षरांत अंतर्भूत झालेलीं "क्ष" व "ज्ञ" हींचशीं काय पण कोणतींच जोडाक्षरें तमिळमध्यें नाहींत. जोडलेलीं अक्षरें लिहिण्याच्या दोन पद्धति आहेत. आपणहि जोडाक्षर स्पष्ट करावयाचें असल्यास 'ब्र' च्या ठिकाणी 'ब्‌र' असें म्हणजे 'ब' चा पाय मोडून लिहूं. तमिळमध्यें अक्षराचा पाय मोडण्याऐवजीं त्याच्या डोक्यावर टिंबाचें ओझें देतात. तमिळमध्यें "ब्र" लिहिण्याची दुसरी पद्धत "बिर" अशी. शुद्ध तमिळमध्यें "सुब्रह्मण्यम्" असें लिहावयाचें तर "चुपिरमणियम्" असें लिहावें लागेल. ज, स, ष, ह, क्ष व ज्ञ या उच्चारांचीं वाचक अक्षरें तमिळ लिपींत नाहींत. पण हे उच्चार मात्र आहेत. म्हणून ते दर्शविणारीं स्वतंत्र अक्षरें तमिळमध्यें समाविष्ट करण्यांत आलीं व त्यांना "ग्रंथ" अक्षरें असें नाव पडलें. संस्कृत शब्दांचें लेखन नीट करतां यावें म्हणून तमिळमध्यें हीं अक्षरें घुसडलीं गेलीं असें कांहींचें मत आहे. शुद्ध तमिळच्या अभिमान्यांचा हीं अक्षरें वापरण्यास विरोध आहे. हीं अक्षरें सामान्यतः लेखनांत किंवा छापण्यांत फार कमी प्रमाणांत वापरतात.

व्यंजनांच्या व जोडाक्षरांच्या उणीवेचा प्रत्यय बोलतांना किंवा बोललेलें ऐकतांना फारसा यावयाचा नाही. पण स्वरांच्या वैभवाचा मात्र खचित येईल. कारण ए व ओ हे ऱ्हस्व व दीर्घ स्वर सहज बोलतांनाहि जाणवतात.

तमिळ भाषेंत लिंगभेद भरपूर आहे. नामांत बहुसंख्या नपुंसकलिंगाची आहे. कारण निर्जीवच काय, पण मनुष्येतर सजीव प्राण्यांचीं वाचक नामेंहि नपुंसकलिंगीच मानतात. मनुष्यवाचक नामांतच काय तें पुल्लिंग किंवा स्त्रीलिंग लागतें. संस्कृत भाषेंत क्रियापदांचीं रूपें लिंगाप्रमाणें बदलत नाहींत मराठी भाषेंत तीं पुष्कळ वेळां बदलतात. तशींच तमिळ-मध्येंहि बदलतात. अर्थांतच हे ठोकळ नियम झाले. तमिळ व्याकरणाची

चर्चा येथें करण्याचा उद्देश नाहीं. या पुस्तकांत नमुन्यासाठीं म्हणून कांहीं क्रियापदांचीं रूपें दिलीं आहेत.

त्याचप्रमाणें तमिळ भाषेंत अंकांची वाचणी वेगळी दिली आहे. मराठीं भाषेंतील म्हणींशीं कांहीं समानार्थक तमिळ म्हणी व तसेंच कांहीं वाक्प्रचारहि दिले आहेत. कांहीं नित्याच्या व्यवहारांत उपयुक्त ठरतील अशीं मराठी वाक्यें व त्यांचें भाषांतर दिलें आहे. वाक्प्रचार व म्हणी छाप-तांना मराठी शब्द व त्याचा अर्थ व्यक्त करणारे तमिळ शब्द हे जाड ठशांत किंवा तिरप्या ठशांत छापले आहेत. हें सर्व करतांना व्यवहारी उपयुक्ततेचें धोरण ठेविलें आहे.

थोड्या वर्षांपूर्वीपर्यंत येथील शिक्षणांत इंग्रजीचा प्रभाव खूपच होता. उच्च प्राथमिक वर्गापासून इंग्रजी भाषा शिकविली जात असे. इतकेंच नव्हे तर इतर विषयांच्या शिक्षणाचें माध्यमहि इंग्रजीच असे. मिशनरी शाळांतून तर प्राथमिक शिक्षणापासूनचा सर्व अभ्यास इंग्रजींतूनच होत असे. त्यामुळें इकडे आलेल्या महाराष्ट्रियांस आपलीं मुलें शिक्षणासाठी मिशनरी शाळांतून पाठवावीं लागत. स्वराज्य-स्थापनेनंतर इंग्रजीचें महत्त्व कमी झालें. त्यामुळें एका सरकारी आज्ञेनुसार मिशनरी शाळांतूनहि शिक्षणाचें माध्यम एकदम तमिळ झालें. लंबकाचा झोका या टोंकापासून त्या टोंकापर्यंत गेला. इंग्रजीचें समूळच उच्चाटन झालें. त्याचा परिणाम असा झाला कीं, केवळ महाराष्ट्रांतूनच नव्हे, तर तमिळव्यतिरिक्त अन्य कोणत्याहि प्रांतांतून आलेल्या व येथे स्थानिक होण्याचा संभव नसलेल्या अनेकांस ही अडचण जाणवू लागली. या क्रांतिकारक उपक्रमाचा अनुभव ३–४ वर्षें घेतल्यानंतर मिशनरी शाळांतून इंग्रजी माध्यम पुन्हा स्वीकार-ण्यांत आलें.

या उपक्रमांच्या तडाख्यांत माझी मुलगी चि. लतिका सांपडली होती. तिला ३–४ वर्षांच्या काळांत तमिळ माध्यमांतूनच दुय्यम शिक्षण घ्यावें लागलें. या अडचणींतून एक अल्प लाभ हातीं लागला. तो असा कीं, माझ्या तोंडीं बसलेले अनेक तमिळ शब्द व वाक्यें हीं चुकीचीं आहेत असें चि. लतिकेनें माझ्या ध्यानीं आणलें व त्यांत योग्य त्या दुरुस्त्या केल्या.

इकडे नवीनच आलेल्या महाराष्ट्रीय भगिनी (कारण बंधूपेक्षां भगिनींसच स्थानिक भाषेंत अधिक व्यवहार करावा लागतो) माझें वास्तव्य इकडे बऱ्याच वर्षांचें म्हणून आपली भाषेची अडचण मजजवळ बोलून दाखवूं लागल्या. त्यांची ही अडचण स्वानुभवानें मला पटलेली होतीच.

मिशनरी लोकांस तमिळ भाषा यावी म्हणून त्यांच्या उपयोगासाठीं तमिळ शिक्षण देणारीं कांहीं पुस्तकें पूर्वीं प्रसिद्ध झालीं आहेत. अर्थात् तमिळ शब्दांचें मुद्रण या पुस्तकांत इंग्रजी लिपींतून केलें आहे. इंग्रजी लिपींत छापलेले तमिळ शब्द वाचतांना कित्येकदां हंसूं येतें. कारण इंग्रजी लिपीच दरिद्री आहे. अनेक उच्चार त्या लिपीनें दर्शविलेच जाऊं शकत नाहींत. तेंहि असो. पण या पुस्तकांतील भाषा सामान्य व्यवहारांतील न वापरतां विद्वान लोकांच्या बोलण्यांत येणारी अशी बोजड वापरली आहे. या पुस्तकांच्या आधारानें मिशनरी लोक तमिळ बोलूं लागले, म्हणजे त्यांची भाषा सामान्य भाषेपेक्षां वरच्या पातळीची येते व कित्येक तमिळ भाषीय श्रोत्यांस ती उलगडतहि नाहीं. सरावानें तिला आस्ते आस्ते व्यावहारिक स्वरूप येतें. नाहीतरी आपणास बोलण्यासाठीं व बोललेलें समजण्यासाठीं नवीन भाषा शिकावयाची असेल तेव्हा ती ऐकून, बोलून व ऐकतांबोलतांनाच शिकली पाहिजे. पण या धोपट मार्गास लागण्यापूर्वीं या पुस्तकाचा उपयोग केला तर तो मार्ग लवकर आक्रमतां यावा व आक्रमतांना श्रम कमी पडावे असें वाटतें.

हिंदी भाषेंतून तमिळ शिक्षण देणारींहि कांहीं पुस्तकें आहेत; पण तीं अगदीच त्रोटक आहेत. या पुस्तकांतून तमिळ शब्द नागरी लिपींत छापले असल्यानें त्यांतील तमिळ उच्चार शक्य तेवढे शुद्ध साधले आहेत. प्रस्तुत पुस्तकांतील तमिळ शब्द नागरी लिपींत छापले आहेतच; पण शिवाय पुस्तकाची रचना करतांना दृष्टि बरीच व्यापक ठेवली आहे.

मराठींतून तमिळ शब्द व वाक्यें समजण्यासाठीं पुस्तक हवें हा विचार मनांत वेगानें येऊं लागला. कांहीं मराठी शब्द प्रथम लिहून त्यांपुढें समानार्थक तमिळ शब्द लिहूं लागलें. पण मराठी शब्दांच्या शुद्धतेविषयी जशी निश्चिति वाटे, तशी तमिळ शब्दांसंबंधीं वाटेना. मराठी व तमिळ

या दोन्ही भाषांशीं चांगला परिचय असल्यावांचून अशा शब्दकोशाचें धाडस होण्यासारखें नाहीं. अवश्य त्या मराठी शब्दांची यादी करून त्या पुढें त्या अर्थाचे एक वा अनेक तमिळ शब्द लिहिले. स्थानिक मैत्रिणींशीं चर्चा करून त्यांत दुरुस्त्याहि केल्या. तरी पण मनाचें समाधान होईना. सध्यां येथे सदर्न रेल्वेंत काम करीत असलेले श्री. नीलकंठन् यांचें नांव कांहीं मित्रांनीं साहाय्यार्थ सुचविलें. तमिळ ही त्यांची मातृभाषाच. ते कांहीं वर्षें पुण्यास वास्तव्य करून होते. मराठी लिहिण्यावाचण्यास ते शिकले व मराठी भाषेचा त्यांनीं तेथें व्यासंग केला. मराठी शब्दांतील अर्थाचे बारकावे जाणण्याइतकें त्यांस मराठीचें ज्ञान आहे. त्यांची सार्व-जनिक कामाची हौसहि दांडगी आहे. त्यांच्यापुढें हा विषय मांडल्यानंतर त्यांनीं या कामीं मला साह्य करण्याचें आश्वासन तत्परतेनें दिलें. त्यांचा नित्याचा व सार्वजनिक कार्याचा व्याप सांभाळून या उपयुक्त कार्यासाठीं त्यांनीं आपला कितीतरी अमूल्य वेळ खर्च केला. त्यांच्या या साहाय्यामुळें पुस्तकांतील शब्दांची संख्या जशी वाढवितां आली तशीच चुकांची संख्याहि शक्य तितकी कमी करतां आली.

महाराष्ट्रांतील कणखर राष्ट्रीय वृत्तीचे व व्यासंगी इतिहास-संशोधक आणि भाषा-पंडित श्री. शंकरराव जोशी यांनी माझ्या आग्रही विनंतीस मान देऊन या पुस्तकास प्रस्तावना लिहून दिली. त्याचें मोल शाब्दिक आभा-रांनीं व्यक्त करतां येणें शक्यच नाहीं. त्यांच्या मागील अनेक कार्यांचा व्याप व त्यांची या वयांतील शरीरप्रकृति हीं ध्यानांत घेतां त्यांच्या प्रेमळ आपुलकीसच प्रस्तावलेखनाचें श्रेय दिलें पाहिजे. पु. वि. गृहाच्या लोकसंग्रह मुद्रणालयाचे श्री. बाबासाहेब गांगल यांनीं मजकडून होणाऱ्या विलंबाची तक्रार न करतां तत्परतेनें छपाईचें काम हातीं घेऊन व योग्य प्रकारें पार पाडून मला उपकृत केलें आहे.

मराठी भाषिकांनीं दुसऱ्या एका प्राचीन भारतीय भाषेचा परिचय या पुस्तकाच्या साहाय्यानें करून घ्यावा व भारताचें एकराष्ट्रीयत्व दृढ करण्यास सहाय्य करावें हीच त्यांस प्रार्थना.

आषाढ शुद्ध ११ शके १८८३
दि. २४ जुलै १९६१

सौ. रमाबाई जोशी

भारतीय घटनानुकरण : स्फुट प्रस्ताव

राष्ट्राची गरज व व्यक्तिगत व्यवहाराची निकड

आपण आतां 'देव'भक्तीबरोबर 'देशा'कडे चाललों आहों. केवळ वर्णमालेच्या दृष्टीनें नव्हे तर 'इहैव तैर्जितः सर्गः' किंवा 'अैलथडीचा मोक्ष'* ह्या न्यायानें. अर्थातच

'देशाच्या सख्यत्वासाठीं । पडाव्या जिवलगांच्या गांठी ।
राष्ट्रघटनेच्या पोटीं । देशबंधुत्व साधावें ॥'
(दासबोध द. ४ स. ८)

असा उचित बदल देवाच्या जागीं देश आल्यानें सहजच झाला व ह्याच दृष्टीनें प्रस्तुत पुस्तक आदरणीय व स्वीकार्य झालें आहे. देवाच्या जागीं देश आला, म्हणजे देव सोडला आणि देश आला असें नाहीं. तर देवच देशाचार, राष्ट्राचार आम्ही पाळतों कीं नाहीं हें जवळ बसून पाहात आहे व त्या राष्ट्राचारांतीलच हें छोटें पुस्तक ही एक स्पृहणीय ग्रंथकृति आहे.

महाराष्ट्रांतील एक कुटुंब शेजारच्या एका प्रांतांत जाऊन राहिलेलें. त्यांतील गृहिणीस वाटलें, धर्म एक, (संस्कृताश्रित) संस्कृति एक, आध्यात्मिक तत्त्वज्ञान एक, कांहीं सणवार एक, व्यक्तींचीं नांवें एकच, राहतो तो समुद्रवलयांकित देश एक, देव एक, वेद-पुराणादि ग्रंथ एक. असे किती तरी एकत्वाचे मुद्दे असतांना केवल भाषा-भिन्नत्वामुळें एकत्वाला समाजैक्याला—विशेषतः राष्ट्रैक्याला आपण मुकत आहों! आपलें पुष्कळत्व, आपलें मोठेपण हेंच आपल्या राष्ट्रीय भावनेला आड येणारें झालें!! हजारों मैल लांबीरुंदीची ही आमची राष्ट्रभूमि. तिच्यामध्ये विविधताहि पुष्कळच. तथापि अनेकविधत्वामध्यें वर म्हटलेले एकविधत्वाचे मुद्दे जरी अनेक असले तरी अडचणीहि आहेतच. त्या दूर करून एकोपा साधणें ही आज फार मोठी गरज.

राष्ट्राची गरज आणि व्यक्तिगत व्यवहाराची निकड हीं दोन्ही जेव्हां एक होतात तेव्हां राष्ट्राच्या प्रगतीनें तेवढ्यापुरतें मूळ धरलें असें होतें.

---

* 'तात्यासाहेब केळकर यांच्या आठवणी' ह्या ग्रंथांतील त्यांचा पूर्वप्रसिद्ध लेख.

त्यांपैकींच एका अंगाचा पुरस्कार ह्या लहानशा वाटणाऱ्या पुस्तिकेंत एका लहान अबलेनें केला आहे. केवढी धन्यवाद मनांत येणारी थोर गोष्ट आहे ही! ह्या प्रसंगानें जी एक गोष्ट आठवते ती येथें प्रथम देण्याजोगी वाटते.

* * *

' नॅशनल स्क्रिप्ट ' : भारत–राष्ट्र-लिपि

बरींच वर्षें झालीं ह्या गोष्टीला. एकदां एक तरुण मल्ल, त्याच-बरोबर त्याचा मित्रहि तसाच होता, मजकडे मंडळांत आला. पाहतांच, अर्थ माझ्या आधीं ध्यानीं आला नंतर शब्द. जरी त्यानें वस्त्र-प्रावरणें रूढी-प्रमाणें घेऊन, शरीर झांकून टाकलें होतें, तरी कळून आलें कीं, हा खरा शरीरसंपन्न, जेठी, पैलवान आहे.

बसतां बसतांच त्यानें मला प्रश्न केला, "काय हो, आपल्या सर्व हिंदुस्थानचा असा एखादा खेळ आहे का? परवां आमची फार फजिती झाली. म्हणून वाटलं कीं विचारावं तुम्हांला. इतिहासांत तसें कांहीं आहे का?"

मला प्रश्न नेमका कळावयाचा होता. मीं विचारलें कीं, "कसली फजिती आणि नेमका व पुरता प्रश्न काय तुमचा?"

थोडचाशा खुलाशानें त्यानें आपलें म्हणणें सांगितलें. "नुकतेच आम्ही परदेशांत जाऊन आमचे मल्लविद्येंतील विविध खेळ दाखविले. मलखांब, वेताचा मलखांब, पाटावरील मल्लखांब, बोथाटी, कुस्ती इ. इत्यादि. नंतर निरनिराळे फोटो, व्यायामप्रकार, रक्त तपासणें, खाणें विचारणें, इत्यादि हें सर्व ठीक झालें. पण दोन चार राष्ट्रांतील खेळाडू मंडळी आमची ही मुलाखत घेत असतां त्या मुलाखतींत शेवटीं आमची चांगलीच फजिती झाली. पहिला प्रश्न कीं, 'तुमचा नॅशनल् प्ले कोणचा?' आम्हीं चटदिशीं विचारपूर्वक दूरवर म्हणजे भारतभर दृष्टि पुरवून उत्तर दिलें 'क्रिकेट.' कारण मद्रास, महा-राष्ट्र, बंगाल, पंजाब, गुजरात इत्यादि सर्व ठिकाणी सर्व मिळून हा खेळ भारतभर खेळला जातो. पण हें उत्तर ऐकतांच ते आमचेकडे व आपापसाकडे आश्चर्यचकित होऊन पाहून म्हणाले, "कां हो, हा खेळ मूळचा इंडियन आहे? आतांपर्यंत आपली समजूत कीं हा आपला मूळपासून ब्रिटिशांचा

युरोपियनांचा? पण हे वेगळेंच बोलताहेत!! एक तर ह्यांना स्वतःचें राष्ट्र तरी नाहीं किंवा ह्यांना स्वतःचा खेळ तरी नाहीं."

पुढें तो मल्ल म्हणाला, "त्यांनीं आणखी असेच प्रश्न विचारलें; पण आम्हीं कांहीं उत्तरेंच दिलीं नाहीत. त्यांनी म्हटलें 'तुमचे नॅशनल **फ्लॅग** कोणचें, नॅशनल ॲम्यूजमेंट कोणची, **नॅशनल** फ्लॉवर, नॅशनल-कलर -लँग्वेज-ड्रेस-स्क्रिप्ट इत्यादि इत्यादि. नॅशनल व त्याच्या बरोबर इतकें कांहीं असतें, हेंच जेथें आम्ही प्रथम ऐकत आहों तेथे चूपचाप बसून तें सर्व नुसतें ऐकून घेण्याशिवाय दुसरें काय करणार! "

त्यांचें हें सर्व ऐकून मीहि स्तब्धच्च झालों; पण थोडासा आब राखण्या-साठीं म्हटलें, 'पाहिलें पाहिजे. तूर्त कुस्ती—पण आमच्या प्रकारची—हा खेळ नॅशनल सांगितला तर चालेल. तसाच हुतुतू.'

प्रस्तुत पुस्तकानें वरील प्रश्नांतील **'नॅशनल स्क्रिप्ट'** पुरतें उत्तर देण्याचा योग्य व अल्प प्रयत्न केला आहे.

*　　*　　*

कांहीं पूर्व उपक्रम

वरील प्रश्नकथा होण्यापूर्वींच त्या प्रश्नांपैकीं कांहीं प्रश्नांचें निराकरण होईल अशी दिशा सुरू झाली होती; म्हणजे ज्यायोगें राष्ट्रवृत्तीचें आधुनिक कालास अनुसरून बीजारोपण होईल असा यत्न सुरू झाला होता. **'लिपेर्यथावत् ग्रहणेन वाङ्मयं लिपीमुखेनैव स्वराष्ट्रमाविशत् ।'** लिपीपासूनच यथार्थपणें राष्ट्र—भावनेला प्रारंभ झाला होता. म्हणजे विधिमंडळाच्या कांहीं हिंदी किंवा नागरीप्रेमी सदस्यांनीं एक मंडळ स्थापन करून **देवनागरी** लिपीत सार्वभाषिक साहित्य छापण्याचा उपक्रम केला होता. **शेठ गोंविददास** हे मध्यप्रदेशीय खासदार त्याचे अध्वर्यु होते. **'देवनागर'** ह्या नांवाचें नियत-कालिक त्यांनीं सुरू केलें होतें. कांहीं अंक फारच सुंदर व उत्तम निघाले. प्रत्येक पानावर दोन स्तंभ: एका बाजूस मूळ साहित्य त्याच भाषेंत पण **नागरी लिपींत** व समोर दुसऱ्या स्तंभांत त्यांचा अनुवाद हिंदींत असे. या 'देवनागरला'हि एक पूर्वज होता. तो म्हणजे ह्याच नांवाचें **श्यामसुंदर-दास** ह्यांनीं चालविलेलें मासिक. **आजहि श्रीविनोबाजीची गीता-प्रवचनें**

जवळजवळ सर्व **भारतीय भाषांत व राष्ट्रलिपींत म्ह. नागरी लिपींत** प्रसिद्ध होत आहेत. आणि त्याद्वारां दूरस्थ भारतवासी एकमेकांच्या निकट येत आहेत.

*　　　　*　　　　*

ऐतिहासिक म्हणतां येईल असाहि एक दाखला देतां येण्याजोगा आहे. तंजावरच्या सरस्वती-महाल ग्रंथमालेंत महाराजा शरफोजीकृत (इ. १७९८–१८२४) 'कोटर्यांचे साहित्याचे जिन्नस' म्हणून एक पुस्तक प्रसिद्ध आहे. त्यांत महाराजांनीं रचलेली **तमिळ व तेलुगु नृत्यगीतें नागरींत** छापलीं आहेत.

*　　　　*　　　　*

मागें म्हणजे ५४–५५ वर्षें झालीं ह्या गोष्टीला. इ. १९०५ च्या डिसेंबरच्या तिसऱ्या आठवड्यांत **'एक–लिपी-परिषद'** नामक काशी क्षेत्री एक सभा झाली. ही परिषद व ही बैठकहि नागरी प्रचारिणी सभेकडूनच भरविली गेली होती. सदर बैठकीचे अध्यक्ष बडोदा राज्याचे प्रमुख मंत्री **पंडितवर्य श्रीमान् रमेशचंद्र दत्त** हे होते. सभेंत **लोकमान्य टिळक,** दि. ब. **अंबालाल साकरलाल,** अध्यक्ष श्री. दत्त इत्यादींचीं भाषणें झालीं. **अध्यक्ष दत्त** यांनीं 'सर्वांस सहज अवलंबन करतां येईल अशी सोयीची व सोपी लिपी म्हणजे देवनागरी कशी आहे, हें सांगून गायकवाड सरकारनें आपले हुकूम छापतांना हीच लिपी स्वीकृत केली आहे,' हें मुद्दाम सभेंत कळविलें. **दिवाणबहादूर अंबालाल** ह्यांनीं 'सर्व हिंदुस्थानची एक लिपी करावी आणि सर्वत्र शास्त्रीय ग्रंथांतून पारिभाषिक शब्दहि एकच असावे. हा जो ह्या परिषदेचा हेतु त्याची आवश्यकता प्रतिपादन करून गुजराती क्रमिक पुस्तकांत नागरी लिपीस सरकारी बुककमेटीनें अर्धचंद्र दिला ह्या बद्दल निषेध व्यक्त केला.' **लोकमान्य टिळक** ह्यांनीं आपल्या भाषणांत जुने ताम्रपट आणि हस्तलिखित ग्रंथ ह्यांच्या आधारानें व भाषाशास्त्रदृष्टचा नागरी लिपी सर्व हिंदुस्थानांत प्रचारांत आणणें कसें इष्ट व सोपे आहे तें सांगितलें. त्याबरोबरच **एकच वेळामापनाची** आणि **एकच वजनमापांची** समान पद्धत प्रचारांत आणणेंहि आवश्यक आहे हें सांगून ह्या आधीं एक **लिपी ही गोष्ट अधिक महत्त्वाची** आहे हें सांगितलें. हा मुद्दा प्रतिपादन करतांना

म्हटलें ' तसेंच या कामीं सरकारची फारशी मदत मिळण्याचा संभव नसल्यामुळें निरनिराळ्या प्रांतांतील सुशिक्षितांनींच ही गोष्ट मनावर घेतली पाहिजे. युरोप खंडांत अठरा देश व तितक्या भाषा असल्या तरी त्या सर्वांची एकच रोमन लिपी असल्यामुळें भाषाज्ञान सुलभ झालें आहे आणि एकमेकांचे विचार कळविण्यासहि फार मोठें साहाय्य मिळत आहे. पुढेंमागें एक भाषा उत्पन्न होण्यास ह्या एक लिपी-प्रसाराच्यायोगेंच सहाय्य मिळेल आणि राष्ट्रैक्य व विचारैक्य होण्यास एकलिपीची मोठी मदत होईल ह्यांत शंका नाहीं. लोकसंख्या व लोकभाषा ह्यांचा विचार केला असतां आज असलेल्या प्रांतीय लिपीबरोबर देवनागरी लिपी शिकविण्याचा जर उपक्रम केला तरी पुष्कळ उपयोग आहे. '

[स्फुट सूचना केसरी ९।१।१९०५ मंगळवार]

बंगालमध्यें स्वदेशी आंदोलनाच्या काळांत ह्या परिषदेमार्फत 'देवनागर' ह्या नांवाचें मासिकहि सुरू केलें होतें. ह्या एकलिपीप्रसार–कार्याचा **जस्टिस शारदाचरण मित्र,** पंडित अंबिकाप्रसाद मुजुमदार प्रभृतींनीं बंगाल्यांत चांगला पुरस्कार केला आणि सरकारी कौन्सिलमधील ठराव इत्यादि देवनागरी लिपींत आणि निरनिराळ्या भाषांत देण्याचाहि उपक्रम झाला. [पहा केसरी १९०७ जुलै १६]

राष्ट्रलिपी व भारतीय भाषा कांहीं ग्रंथ––

१ 'मराठी–कानडी लिपिधारा'–इ. १८६३ धारवाड गो. प्र. जोशी.

१ 'तेलंगी–मराठी शब्दकोश' देवनागरी इ. १८७९ उपयुक्त शब्दसंग्रह; आत्माराम कान्होबा, मुंबई.*

१ उर्दू–मराठी कोष, बालबोध लिपि इ. १८९६.

आजचें स्वरूप :––ब्रिटिश अंमल असतांना हिंदुस्थानांतील निरनिराळ्या ठिकाणच्या पुढारी मंडळींच्या ठिकाणीं जी राष्ट्रीय वृत्ति व तदुद्भूत कार्यें दृष्टिपथांत येत, तेथें स्वराज्य आल्यानंतर मात्र राष्ट्रभावनेचा दीप प्रान्ताभिमानाच्या ज्योतीनेंच दिसला तर दिसतो अशी स्थिति आली आहे!

---

*श्री. गांगल, अ. वि. गृह प्रकाशन-प्रमुख, यांनीं भारती लिपींत जपानी–मराठी कोश छापला आहे. ज्याला चिनी भाषा व देवनागरी लिपी येते; मात्र मराठी भाषा येत नाहीं त्याच्या उपयोगी हा कोश येईल.

इंग्रजी लिपि व भाषा चालेल; पण हिंदी भाषा व नागरी लिपि नको, हें म्हणण्यापर्यंत मजल गेली! हें सर्वथा गैर आहे.

जुन्या काळीं प्रसंगीं निषेध दर्शविण्यासाठीं कांहीं बोलत. म्हणजे 'उद्यां एखाद्या × × × कडे जेवायला जाईन; पण अमक्याकडे प्राण गेला तरी जाणार नाहीं.' ह्यांमध्यें खरोखर आलीच वेळ तर म्हणणारा अनामिकाकडे जेवायला जाईल असें मुळींच नाहीं, त्या अमक्याकडे जाण्याचा निषेध दाखविला इतकेंच. त्याप्रमाणें प्रांताभिमानाची उत्कटता व आपुलकी दाखविण्याकरितां हें इंग्रजी प्रेम असतें तर ठीक होतें; पण कांहीं प्रांतांमध्यें स्थानिक स्वराज्याच्या पाट्यांवरून वगैरे खरोखर स्वप्रांताची भाषा व लिपि आली ह्यांत कांहीं गैर नाहीं. पण दुसरी बोध लिपि व भाषा इंग्रजीच, अट्टाहासानें अवलंबिली जाते; भारताची घटनामान्य लिपि व भाषा दर्शित होत नाहीं! हें कां भारताला स्वराज्य व स्वातंत्र्य मिळाल्याचें प्रतीक!!

असें सुचवावेसें वाटतें की, केंद्र-सरकारनें आवश्यक म्हणून, **देवनागरी लिपींत एखादा तरी आपापला सर्वमान्य ग्रंथ प्रत्येक प्रांतानें प्रतिवर्षी छापला पाहिजे** असा निर्बंध घालावा. तसेंच प्रत्येक विद्यापीठानें आपल्या शेजारच्या दोन्ही प्रांतांतील भाषांचा अवलंब करून त्या त्या भाषेंतील सर्वप्रिय ग्रंथ प्रत्येक वर्षी अवश्यमेव छापावे. [आणि अगतिक म्हणून हेंहि म्हणून ठेवावयाचें कीं, प्रत्येक प्रांताच्या लिपीला व भाषेला एकेकदां राष्ट्रभाषेचा व लिपीचा मान द्यावा. ह्यायोगें सगळा गोंधळ, व्यवहारशून्यता व अचरटपणाच दर्शित होणार आहे. पण काय करणार? असो.]

प्रस्तुत ग्रंथाचें वैशिष्टय

नुकत्याच प्रसिद्ध झालेल्या **नरवणे शब्दकोशांत**—सोळा भाषांमध्यें हा कोश छापला आहे—सामान्य **व्यवहारांतील** म्हणून **अडीच हजार शब्द** संग्रहीत केले आहेत. जन्मोजन्म ज्यांचा व्यवहार चालतो, पण लिहिणेंवाचणें नाहीं, अशा लोकांच्या तोंडीं अधिकांत अधिक किती शब्द येतात; तसेंच ज्यांना शिक्षित म्हणूं, सुशिक्षित नाहींत; असें जें नागरजीवन त्यांत किती शब्द येतात व ते कोणते, हेंहि लक्षांत आणून **प्रस्तुत शब्दकोष** सिद्ध केला आहे. म्हणजे ४७७६+पुरवणी **११५** सह एकंदर शब्द ४८९१ **ह्या कोषांत**

आलेले आहेत. त्याशिवाय अंकबोध म्हणजे संख्यावाचक शब्द (४३), वार, महिने, विरामचिन्हें, वजनेंमापें, अंकगणितांतील प्रमख शब्द, दिशा, क्रिया-पदें, काळ, इत्यादि विविध शालेय व्यवहारांतील तमिळ शब्द देऊन मुख्य म्हणजे **वाक्प्रचार, म्हणी** दिल्या आहेत. म्हणींमध्यें दोन प्रकार आहेत. मराठी भाषेंतील समानार्थक तमिळ म्हणी (१०५), आणि कांहीं मूळ **तमिळ म्हणी** व त्यांचा मराठींत अर्थ (३०). पैकीं दुसऱ्या प्रकारच्या म्हणींवरून त्या समाजातील रीतिभाती समजुती कळून येण्यास मदत मिळते. एकच उदा० देतों. 'पांच मुली झाल्या तर राजासुद्धां देशोधडीला लागेल.' 'नेसायला लुगड्यासाठीं मावशीकडे गेली तों तीच शिंदीची चटई नेसून बसलेली.' इतरहि कांहीं म्हणी मोठ्या उद्‌बोधक आहेत.

'मार देणारे हातच मिठी मारतील.'

'विंचवाला मुनीम नेमला तर क्षणोक्षणीं नांगीच मारणार.'

'सासूच्या हातून भांडें फुटलें तर तें मातीचेंच होतें, सुनेच्या हातून फुटलें तर तें काशाचें होतें हो! .'

ह्याच अर्थाची दुसरी म्हण मीं ऐकलेली आहे 'अत्त कुट्टिन कुंडा आडु गोटी कुंडा (सासूच्या हातून मडकें फुटलें तर भोंकेंच पडलेलीं होतीं, फुटलें झालं. पण) कोडलु कुटिल कुंडा, कोत्त कुंडा (म्हणजे सुनेच्या हातून फुटलें तर तें अगदीं नवें होतें.)!

प्रसंगानें आणखीहि दोनचार म्हणी येथें देतों.

'आंगिरलो बेल्लमु गुल्लो लिंगानिको नैवेद्यम् ।' (देवळांत बसून बाजारांतील गुळाचा देवाला नैवेद्य).

'अंदरिकी शकुनम् चेप्पे बल्ली कुडिनी तोटिल्लो' सर्वांना शुभाशुभ सांगणारी पाल स्वतः धुणांत पडते व मरते.

'अटैते वैद्य वाप्नमु, इटैते वैतरणी गोदानम् ।' वैद्याला दिलेली गाय रोगी वांचला तर बिलांत धरावी, मेला तर वैतरणी तीरीं गोदान मिळालें असें समजावें.

एक ऐतिहासिक प्रसिद्ध व्यक्तीचा नामनिर्देश असलेली म्हण आढळली.

'आकण्णा मादण्णा गारु अंदलमु येकिते, साटिकी सारदा चिरुकट्ट येकिता उटा ।।' आकण्णा मादण्णा हे—कुतुबशाहींतील प्रसिद्ध दिवाण-

पालखींत बसून जातात, तेव्हां कोणी एक आपणहि तितक्याच उचीचे व बरोबरीचे आहों हें दाखविण्याकरितां सारखा तळयाच्या-कांठच्या भिंतीवर जाऊन बसतो. असो.

टीप—यांपैकीं "अंदिरिकी०" ही म्हण तेलुगु भाषेंतील असून उरलेल्या तीन कानडी भाषेंतील आहेत.

ह्या ग्रंथांत कांहीं शब्द दुबार आले असें वाटेल. शब्दसंग्रह ह्या दृष्टीनें ते प्रथम वर्णानुक्रमानें आले पण विशिष्ट विषयांतील म्हणून देतानाहि तेच शब्द पुनः देणें प्राप्त. उदा०—दिशा, अंक, वार, महिने, थोडेसें गणित इत्यादि उपयुक्त शब्द चट्दिशीं पाहतां यावे म्हणून वेगळे दिले व तसे कांहीं शब्द दुबार आले. कांहीं शब्द दुबार असले तरी अर्थछटा वेगळी असल्यामुळें ते दुबार म्हणतां येणार नाहींत. मिळविणें ह्यांत बेरजेंतील मिळविणें येतें तसें संपादन करणें हेंहि येतें. म्हणून हा शब्द पृ. ६१ व ९० वरहि आला.

रोजचें साधें जीवन जितक्या विविध अंगांनीं भरलेलें ततक्या पैकीं बऱ्याच अंगालंकारांनीं ही व्यावहारिक पुस्तिकाहि नटलेली आहे.

येथें हीहि गोष्ट लक्षांत येते कीं, लिपि ही, भाषा नेत्रगोचर करते आणि भाषा ही मुळांत श्रवणगोचर आहे. हेंच पुनः असें—बोलण्याचा कानांशीं संबंध आहे डोळ्यांशीं नाही, पण भाषा ही लिपिबद्ध केल्यामुळें, डोळ्यांनीं कोणालाहि व केव्हांहि ती पाहून वाचतां म्हणजे बोलतां येतें. अर्थात् ऐकवितां येते. असें जरी असलें तरी भाषेचें उच्चारण हा एक भाग उरतोच. ह्यास इंग्रजी शब्द कोष हें उत्तम उदाहरण आहे. शब्दाच्या स्पेलिंगांत कोठें अवसान घ्यावयाचें, थोडें थांबल्यासारखें करावयाचें, कोठें ॲक्सेण्ट घ्यावयाचा, कोणचा वर्ण गाळावयाचा वा कोणच्या वर्णाचा वेगळाच उच्चार करावयाचा इ. इ. हें उच्चारण होय व तें इंग्रजी शब्दापुढें वेगळें स्वतंत्रपणें सांगावेंच लागतें. हें फारसें सांगावें लागत नाहीं 'देवनागरीं'त. कारण लिपीच मुळांत निर्दोष व बरीच पूर्ण आहे. तथापि भाषेंतील शब्दांचे उच्चार हे थोडेसे सांगितलें पाहिजेतच. जेथें वाङमयासाठीं कोष वापरा-वयाचा असतो तेथें शब्दार्थ दिलेले असल्यानें काम भागेल. पण रोजच्या

व्यवहारासाठींच जो शब्दसंग्रह आहे त्याचें उच्चारण दर्शित केलेलें असणें प्राप्त वाटतें. 'नरवणे-कोषांत' हें उच्चारण दर्शित केलें आहे. असो. पुढील आवृत्तींत ह्याचा विचार व्हावा.

वर उल्लेखिलेले प्रयत्न केव्हांहि अभिनंदनीयच होत. तथापि प्रस्तुत पुस्तकाचें महत्त्व विशेष आहे आणि त्याचें कारण हें कीं ह्या पुस्तकाचें कार्य व्यवहार–प्रधानच मुख्य आहे. जो जो कोणी मद्रासच्या बाजूस प्रवासाला, राहाण्याला, कांहीं प्रासंगिक कामानिमित्तानें जाईल, त्याला त्याला हें पुस्तक जवळ बाळगण्यानें त्यांच्या कामांत फार मोठी मदत होईल. आणि उभयतांना वाटेल कीं, 'अरे, हा आपलाच आहे.' ज्याला म्हणून देवनागरी लिपी परिचित असेल तो तमिळहि होईल व महाराष्ट्रीय होईल असें हें लहानसें पुस्तक राष्ट्र–घटनानुकरणी व व्यावहारिक आहे.

* * *

पुढील काळांत राष्ट्ररूपानेंच जगावयाचें आहे :––

शेवटीं एक गोष्ट आवर्जून सांगावयाची कीं, भारतीय लिपि ह्या नात्यानें देवनागरीचा सर्वांनीं स्वीकार करावा ह्याचा अर्थ त्या त्या प्रांतीय लिपी त्यांनीं त्यांनीं शिकू नयें असा मुळींच नाहीं. कारण, हजारों वर्षांच्या त्यांच्या त्या त्या लिपींतील वाङमयास त्यांनीं मुकावें असें कसें म्हणतां येईल ? पण राष्ट्रलिपि हें राष्ट्रजीवनाचें एक प्रमुख अंग ह्या नात्यानें लिपीचा स्वीकार आदरानें ह्या पुढील काळांत केला पाहिजे व हेंच प्रारंभीं म्हटल्याप्रमाणें देशसख्यत्व होय.

आभार :––ह्या लेखनाच्या कामीं श्री. श्री. बा. जोशी (कलकत्ता नॅशनल लायब्ररी) (टोपण–नांव–कोषकार) ह्यांचें फार साह्य झालें. ग्रंथालयांतील कार्यकर्ता कसा असावा तर असा. श्री. जोशी यांस अनेक धन्यवाद.

१७ वर्षांपूर्वीं मी तिरुपती येथें एक वर्ष होतों. मद्रास-सरकारचा ऐतिहासिक हस्तलेख-संग्रह दुसऱ्या महायुद्धामुळें तेथें होता. त्यांतील (मोडी) पत्रें, पोथ्या पाहण्या-वाचण्याचें काम सरकारच्या निमंत्रणावरून व मंडळाच्या परवानगीनें मी करीत असें. तेथें असतां तेलुगु लिपि-परिचय मी करून घेतला होता; महाराष्ट्र-मंडळ स्थापन केलें होतें. मराठी भाषा थोडी का होईना ज्या घराण्यांत बोलली जाई अशी अनेक व्यवसायांतील मंडळी पाक्षिक वा मासिक सभांना सणावारीं जमत. असें हें वर्ष तेथें गुदरलें. मद्रासलाहि दोन-तीन वेळां गेलों. प्रस्तुत पुस्तक-संपादकांकडेच मुक्काम होई. तेव्हां असलें कांहीं बोलणें झाल्याचें अंधुक आठवतें; पण एवढ्यावरून हें वरील काम मजकडे यावें असें मुळींच नाहीं. संपादकांची

इच्छा. एकदां जोरानें नाहीं म्हटलेंहि; पण श्री. पु. दि. जोशी ह्यांचा आपलेपणाचा शब्द मोडवेना. त्यांतून लेखनासहि उशीर लागला. तेव्हां सर्वांची क्षमा मागून पुरें करतों.

तमिळ लोकसंख्या :—भारताच्या एकंदर लोकसंख्येच्या शेंकडा ८.२ इतकी लोकसंख्या तमिळांची आहे (२,६५,४६,७६४). मराठी भाषकांची ८.३ ह्या प्रमाणांत आहे. तेलुगु भाषिक १०.२ आहेत (३,२९,९९,९१६). हे आंकडे १९५७ इयर बुकांतील आहेत. खुद्द मद्रास राज्यांत २,४५,०४,१४६ तमिळी आहेत. ह्यांतील कांहीं तमिळ आंध्र, केरळ, म्हैसूर या राज्यांत आहेत व त्रावणकोर, महाराष्ट्र ह्याहि राज्यांत कांहीं आहेत. महाराष्ट्र राज्यांत १,१०,३७० तमिळी लोक आहेत.

तमिळ वर्णमाला स्वर (१२) अ, दीर्घ अ किंवा ऱ्हस्व आ, आ, इ, ई, उ, ऊ, ए, दीर्घ ए, ऐं, ओ दीर्घ ओ, औ—**व्यंजने** [**१८**] क, ङ, च, ञ, ट, ण, त, न, प, म, य, ऱ, ल, व, ळ, ळ, र, न. ह्यावरून दिसून येईल कीं, क–वर्ग, च–वर्ग हे मराठींतील पांच वर्ग त्यांतील आद्यन्त तेवढे तमिळमध्यें आहेत. म्हणजे पंचवीस ऐवजीं दहा; पोटफोडचा शेंडीफोडचा, कंबरमोडचा ष, श, स नाहींत आणि शेवटचे ह, क्ष, ज्ञ नाहींत. आतां **ग्रंथलिपी** म्हणून ज, श, ष, स, ह हीं अक्षरें घेतलीं आहेत. तमिळी लिपीचा नमुना स्वतंत्र दिला आहे.

तमिळ राष्ट्रगीत—

।। श्रीः ।।

वाळिय शेन्दमिळ् वाळ्ह नट्रमिळर् ।

वाळिय भारत मणित्तिरुनाडु ।

वन्दे मातरम्, वन्दे मातरम्, वन्दे मातरम् ।।

अर्थ—शुद्ध तमिळ भाषा चिरायु होवो । थोर व उत्तम तमिळ लोक चिरायु होवोत । जगांतील रत्नासारखा व पवित्र भारत देश चिरायु होवो ।। मातृभूमीस त्रिवार वन्दन.

एकंदरींत हा ग्रंथ व्यवहारदृष्टचा अत्यंत उपयुक्त, सारस्वतदृष्टचा अभिनव, आणि राष्ट्रीयदृष्टचा एक बारीकशी घरापुरती कामगिरी करणारा म्हणून संग्राह्य आहे.

भा. इ. सं. मं.
पुणें २.
१।८।६१ टिळक स्मृतिदिन.

शंकर नारायण (वत्स) जोशी.

तमिळ मूळाक्षरें

स्वर :

अ	आ	इ	ई	उ	ऊ
அ	ஆ	இ	ஈ	உ	ஊ
ऍ	ए	ऐ	ऑ	ओ	औ
எ	ஏ	ஐ	ஒ	ஓ	ஔ

व्यंजनें :

क	ङ	च	ञ	ट	ण
க	ங	ச	ஞ	ட	ண
त	न	प	म	य	र
த	ந	ப	ம	ய	ர
ल	व	ऴ	ळ	र	न
ல	வ	ழ	ள	ற	ன

ग्रंथाक्षरें :

ज	स	ष	ह	क्ष
ஜ	ஸ	ஷ	ஹ	க்ஷ

मराठी—तामिळ लघु शब्दकोष

श्री

श्री; तिरु — **श्री गणेश प्रसन्न;** कडवुळ् तुणै.

अ

अंक (आंकडे); एण्, एणगळ्.
अंक (मासिकाचा वगैरे); इदळ्.
अकस्मात; दिडीर्नु.
अंकुर; मुळै.
अंकुर फुटणें; तुळत पोचु, मुळै विडरदु.
अक्कल; बुद्धि.
अक्कलवान; बुद्धिशाली.
अखेर; कडशी, कडशीले.
अग (संबोधन); अडी.
अंग; उडंबु.
अंगधुणें; कुळिक्करदु.
अंगांत येणें; आवेशं वरदु (देव), पिशाशु पिडिच्चिरुक्कु (भूत अंगांत येणे).
अंगाबाहेर टाकणें; (पोरुप्पै) तट्टिक्कळिक्करदु.
अंगठा; कट्टै विरल्.
अंगठी; मोदिरम्.
अंगण; वाशल्, वायिल्.
अगणित; येगपट्ट.
अगत्य; उपचारम्.
अगदी, नुसतें; ओरेऽ.
अग्रलेख; तलैयंगम्.
अग्रस्थान; अग्रतांबूलम्, मुदल् तांबूलम्.
अंगारा; विभूति.
अंघोळ; कुळियल्.
अंघोळ करणें; कुळिक्करदु.
अचानक; येदिर पारादडु.
अजब, अद्भुत; अतिशयम्.
अजगर; मलैप्पांबु.
अजागळ; पन्नाडै.
अजाण; अरियादवन्.
अजीबात; कोंजम्कूड.
अंजीर; अत्तिप्पळम्.
अजून; इन्नुम्.
अटक करणें; कैदु शेय्यरदु.
अडकित्ता; पाक्कुवेट्टि.
अडकविणें; माट्टरदु.
अडकवून ठेव; माट्टि वै.
अडकून पडणें; (वळिले) माटिण्डु तिण्डाटवदु.
अडचण; तोल्लै, यडंजल्.
अडणें, अडून बसणें (जनावर वगैरे); शंडितनम् पण्णदु.
अडत्या; तरगन्.
अडथळा; तडै.

अडथळा आणणें; तडुक्किकरदु.
अडदांडपणा; कोट्टम्.
अडदांडपणा घालविणें, नाहींसा करणें; कोट्टत्ते अडक्करदु
अडविणें; तडुक्करदु.
(वाट) अडवून बसणें; (वळियै) अडैच्चिण्डु (कि मरच्चिडु) उक्कारंदु.
अडाणी; अरियादवन् अरिविल्लादवन् मुट्टाळ्.
अडुळसा; आडातोडै.
अंडें; मुट्टै.
अंडें उबविणें; अडै कात्तल्.
अडोसा; मरैवाग.
अणकुचीदार; कूर्मै.
अंतर; दूरम्, इडैवेळि.
अंतर (भेद); वित्यासम्.
अतिरेक; ओरेऽडिया.
अतिशय, खप; रोंब, प्रमादमा.
अतिशय वाईट मनुष्य; रोंब मोशमान आळ्.
अतिशयोक्ति करून सांगणें; प्रमाद पडति सोल्रदु.
अतुलनीय; ईडु इणैयिलै.
अतोनात; येगपट्ट.
अंत्यक्रिया; कर्मांतरम्.
अत्यवस्थ; अत्यावस्थै, रोंबकायला.
अंथरणें; विरित्तल्.
अथवा; अल्लदु.
अद्‌भुत; अतिशयम्.
अदमास, अंदाज; सुमार, निदानम्.
अंदाजानें; सुमारा, उद्देशमाग.
अदृश्य होणें; मरंजुपोरदु.
अद्दल घडविणें; वळि वैक्किरदु.

अंधळी कोशिंबीर; कण्णै कट्टि विळ्याड्रदु कण् कट्टि विळैयाट्टु
अंधार; इरुट्टु.
अधाशी; पेराशै.
अधिक, थोडें जास्त; इन्नुम्, कूड, कुडदल्.
अधिकार; नाटाण्मै.
अधू; मन्दम्, ऊनम्.
अंधेरी (कमी उजेडाची जागा वगैरे); मंगलाग.
अध्यक्ष; तलैवर्.
अननस; अनास पळम्.
अनपेक्षित; येदिर्पारादे.
अनशेपोटी; वेरुवयिरु.
अनाथ; अगति, नादियिल्लादे.
अनुभव; अनुभवम्.
अनुक्रमें; वरिशैयाय्.
अनुकरण; पिन्पट्टुदल्.
अनुरूप; पोरुत्तम्.
अनेक; पल, अनेक.
अनेक प्रकार–तऱ्हा; पलविधमान, पलप्रकारम्.
अन्न; शापाडु.
अन्नान्न करणें, अन्नान्न दशा होणें; शोत्तुक्कु परक्करदु.
अन्नाशय; इरेप्पै.
अनुमोदन देणें; आमोदिकरदु.
अनुराग; परिवु.
अनुरूप, योग्य; तगुंदपडि.
अन्य, इतर; वेरे, वेट्टु, मत्त.
अन्याय; अन्यायम्.
अपचन; अजीर्णम्.
अपयश, अपेश; तोलवि.
अपवाद; विदिविलक्कम्.
अपस्मार (फिट); वलिप्पु.

अपहार करणें; अपकरिकरदु.
अपाय; अबायम्.
अपुरें; कुरैवु.
अपेक्षा; येदिर् पार्त्तल्.
अफवा, कंडचा; अपवादम्.
अफू; अभिनि.
अंबणें, आंबणें; पुळ्चि पोरदु.
अबब; अडाडा.
अंबा (कच्चा); मांगाय्.
अंबा (पिकलेला); मांबळम्.
अंबोटचा (कोवळे बारीक आंबे); मावडु.
अंबाडा; कोण्डै.
अंबाडी (पालेभाजी); पुळिच्च कीरै.
अंबोण; तीनि.
अबोली, कोरांटी; कनकांबरम्.
अभद्र; अच्चान्यम्.
अभिनंदन; वाळ्तु, पाराट्टु.
अभ्यास; पडिप्पु.
अभ्यास करणें; पडिक्ककरदु.
अभ्रक; अभ्रकम्, मैका.
अभ्रा; तल्गाणि उरै.
अमका; यारो ओरुवन्.
अमली पदार्थ; लागिरि पदार्थम्, लागिरि वस्तु.
अंमळ; कोंजम्, शत्त.
अरण्य; काडु.
अरुंद; कुरुगल्.
अरेरे, अरे दैवा; अडप्पावि, अडकडवुळे.
अर्ज; मुरैयीडु.
अवस्था; अवस्थै.
अशा रीतीनें–प्रकारें–तऱ्हेनें; इन्द विदम्, इन्द मुरले, इन्द मादिरि
अर्थात्; कट्टायम्.

अर्धा; पादि.
अर्वाच्य, वात्रट, उनाड; अरट्टै, अरट्टल्.
अलिप्त; विलघि.
अवघड; कडिनम्.
अवजड; भारमान.
अवधूत, दिगंबर, नग्न; निर्वाणम्.
अवर्णनीय; प्रमादमा, सोल्ल मुडियादपडि.
अवलंबणें, अवलंबून; पोरुत्तु.
अवसडणें (भाजी), खालींवर करणें; वदक्करदु.
अवेळ, भलती वेळ; वेळै यत्त वेळै.
अव्यवस्थित, अस्ताव्यस्त; अलंगोलम्
अवश्य; अवश्यम्.
अवस्था; अवस्थै
अशा रीतीनें–प्रकारें–तऱ्हेनें; इन्द. विदम्, इन्द मुरैले, इन्द मादिरि.
अशिक्षित; पडिक्यादवन्, पडिक्काद.
अश्रु; कण्णीर.
अश्लील; आबासम्.
असभ्य; कन्नापिन्ना, कंडपडि.
असा–शी–सें; इंदमाद्रि, इप्पडि.
अशी संधि घालवूं नका; इन्द संदर्भ नलुवविडार्देगळ्.
असतें, आहे; उण्डु.
असे ना कां ? इरुंदायेन्न ?
असेल; इरुकुम्, इरुकलाम्.
असणार नाहीं; इरुक्कादु.
असूं दे ना ?; इरुक्कट्टमे.
असूं दे, बरें आहे; इरुकट्टम्, आवटम्.
अस्वल; करडि.
अस्सल; असल्.
अहवाल; आरिक्कै.
अहेर; परिशु, वेगुमदि.
अळकुडचा; शेपंकिलंग.

अळघा; पुळु.
अळू; शेपंकीरै.
अळें (झाडाभोंवती केलेलें); कुळि.
अळें करणें; कुळि वेट्टदु.
अक्षता; अक्षतै.
अक्षर; एळुत्तु.

आ

आई; अम्मा, ताय्, तायार्.
आई-पोरका; तायिल्लादे कुळन्दै.
आई वडील; तायतन्दै.
आकडा (अंबाड्यांतील); कोण्डै ऊसि.
आकडी; कोक्कि, तोरडु
आकर्षण; कर्वचि.
आकार; उरुवम्, वडिवम्.
आकाश; वानम्, आगायम्.
आकाशवाणी; अशरीरि, वानोळि.
आखूड; कुट्टै.
आखणें; कोडुक्किळिक्करदु.
आग; ती.
आग होणें; एरियरदु.
आगपेटी; नेरुप्पु पेट्टि, तीप्पेट्टि.
आगबोट; कप्पल्.
आगगाडी; रैल् वण्डि, पुघै वण्डि.
आगेंमागें; मुन्नै पिन्नै.
आग्रह करणें; कट्टायप्पडुत्तुदल्.
आघळणें; अलशुदल्, अलशरदु.
आघाडा; नायुर्वि.
आचरण; अनुष्टानम्.
आचळ; कांबु.
आचार; आचारम्.
आज; इन्निक्कि, इन्रु.
आजकाल, दिवसेंदिवस; वरवर.
आजारी; शीक्का.
आजोबा; तात्ता.
आजीबाई; पाट्टि आया (+).
आजीबाईसारखी; किळविमादिरि.
आजूबाजूस; अक्कम् पक्कम्.
आटपणें; मुडिक्किरदु, मुडिजुपोरदु.
आटणें, (गाय, म्हैस, वगैरे); मरत्तुपोच्चु
आटलेली (म्हैस, गाय वगैरे); मुदार
आटवणें; कायचुकिरदु.
आटापिटा, यातायातीचें काम; मेनक्केडु.
आठवडा; बारम्.
आठवडा (गेला); पोन वारम्, शेन्द वारम्.
आठवडा (येता); अडुत्त वारम्.
आठवण; निनैवु, ज्ञापकम्.
आठवण करणें; निनैवु मूट्टदु.
आठळी; पलाकोट्टै.
आठ्या घालणें; नेत्तियै (किं. मुगत्तै) शुळुक्करदु.
आड (दृष्टीआड); मरैवाग्.
आडवा; कुरुक्के.
आडवा उभा; कुरुक्कुम् नेडुक्कुम्.
आढळणें, दिसणें; तेन्पडरदु.
आण; कोंडा, कोंडु वा.
आणवणें, मागविणें; वरवळैक्किरदु.
आणखी; इन्नम्.
आणि; वुम्. (**हा आणि तो;**) इव. नुम् अवनुम्)-
आंत; उळ्ळे (**आंत एक बाहेर एक असें नाहीं;** ओळिवु मरव इल्लै)

आततायी; आंगारम्.
आंतल्या गांठीचा मनुष्य; नेंजु अळुत्तमान आळ.
आतां; इप्पो.
आतांपर्यंत; इदुवरक्कुम्, इत्तोडु (×)
आतडीं; कुडल्.
आते, आत्या; अत्तै.
आतेचा नवरा; अत्तिम्बेर
आतेबहीण; अत्तंगाळ्.
आतेभाऊ; अत्तान्.
आंदण; शीर वरिशै, वरिशै.
आदर; मदिप्पु, मर्यादै.
आदरातिथ्य; उपचारम् विरुन्दु शेय्यरदु.
आदर्श; नल्ल उदाहरणम्.
आदला दिवस; मुदल् नाळ्, मुंदिन नाळ्.
आधण; पोरि.
आंधळा; कुरुडन्.
आधार; आदरवु.
आधीं; मुन्ने, मुदलिल्
अधीन असणें; अडुत्तु इरुत्तल्.
आनंद, आवडणारें कार्य; संतोषम्, कळिप्पु, इन्बम् (×)
आनंदाच्या उकळ्या फुटणें, आनंद मावेनासा होणें; आनंदकरैपुरंदु.
आनुवंशिक; परंपरयाग.
आपटणें; अडित्तल्.
आपण (बहुमानार्थी तुम्ही या अर्थी); तांगळ्.
आपला—ली—लें; नम्मुडैय, नम्म, नम्बळदु.
आपल्याकडे; तंगळ इडम् (×)
आपलीच टिमकी वाजविणें; तन्नुडय तंबटम् अडिचिकरदु.
आपल्याशींच; तन्नोडेये
आपापला; अवरवर, अवंग अवंग (×)
आपापसांत; अवर्गळुक्कुळ्ळेये, तंगळुक्कुळ्ळेये.
आपोआप; ताने तानाग.
आप्त; आप्तमान, सोंदक्कारन्.
आफत; आबत्तु, तिंडाट्टम्.
आंबट; पुळिप्पु.
आंबविणें; पुळिक्क वैक्करदु.
आंबूस; शळप्पु.
आंबेहळद; मांगाइंजि.
आभार; वाळत्तु.
आभार मानणें; वाळ्तरदु.
आभाळ; मप्पु, मब्बु.
आमजनता, सर्व लोक; पोदु मक्कळ्.
आमटी; सांबार.
आमंत्रण; अळैप्पु.
आमसूल; कोडक्का पुळि.
आम्ही; नांगळ्.
आयाळ; पिडरि मयिर.
आयुधें; करुविघळ.
आयुष्य; वाळ्क्कै, जीवनम्.
आरडा ओरडा, कलगा; गलाटा, ओशै.
आरती; कर्पूरारती.
आरंभ; आरंभम्.
आरंभलें; आरंभित्तदु.
आरवणें; कूवरदु.
आरसा; कण्णाडि.
आरामशीर; वसतियाग, वसतियान.
आरास; अलंकारम्.
आरोग्य; आरोग्यम्.
आरोप करणें; **दूषण देणें**; तूट्टुदल्.
आरोपी; कुटं शाट्टपट्टवन्.

आर्जव करणें; मिनतवारी करणें; येडतु सोल्रदु.
आलें गेलें; वरवंग पोरवंग, वरवा-पोरवा.
आलिंगन देणें; अणैकिरदु, अणैच्छु-[क्किरदु.
आलें; इंजि.
आंव; वयत्तु पोक्कु.
आवड; विरुप्पम्, इष्टम्.
आव आणणें; नडिक्करदु.
आवडणें; पिडिकरदु.
आवडीनें; प्रियमाग, आवलाग.
आवश्यकता; आवश्यम्.
आवळा; ने ल्लिक्काय्.
आवळणें; आक्रसणें; सुरुंगिक्करदु.
आवाज; शब्दम्, कुरल् वोळि.
आवाज बसला; तोण्डै कट्टिपोच्छु.
आवेश; वीरावेशम्.
आशा; आशै.
आशीर्वाद; आशीर्वादम्, वाळ्तु.
आश्वासन; वाक्कु.
आसपास; अंगे इंगे.
आहार; आहारम्.
आहे; इरकदु, उण्डु.
आहारणें; इरै येडत्त, पांबु पोले.
आळ; कुट्रचाट्टु, अबांडम्.
आळविणें; मनमुरुगि (किं. मनकि-शिदु) वेण्ड्रदु.
आळस; शोंबल.
आळशी; शोंबेरि.
आळा घालणें; तिरप्परदु.
आळीव; आळिवेरे.
आज्ञा; कट्टळै, उत्तरवु.
आज्ञाधारक; उत्तरवु पडि नडप्पवन्.

इ, ई

इकडे, इथे; इंगे
इकडे तिकडे; इंगे अंगे.
इंच; अंगुळम्.
इच्छा; आसै, विरुप्पम्.
इच्छा (शेवटची); कडशी आसै, कडशी विरुप्पम्.
इजा; कायम्.
इतका; इव्वळवु
इतक्यांत; इदर्कुळ, अदक्कुळ्ळे.
इतर; मत्तपेर्, मट्रवर् (×)
इतिहास; इतिहासम्, चरित्रम्. वरिलास, इतन उण्डु.
इत्यादि; मुदलिय
इत्यादि तऱ्हा प्रकार; मुदलियवै.
इथून; इंगेइरुन्द्र.
इथपासून; इदिलिरुन्दु.
इंद्रधनुष्य; वान्विल्.
इंद्रिय; इंद्रियम्.
इमारत; कट्टडम्.
इयत्ता; वघुप्पु.
इरेस पेटणें; पोट्टि पोडरदु.
इलाज; वळि.
ईश्वर; कडवुळ्, आण्डवन्, पेरुमाळ्.
ईश्वरा!; कडवुळे, आण्डवने

उ

उकडणें (भाजी वगैरे); वेगवैक्करदु.
उकडणें (उकाडा होणें); वियर्करदु.
उकाडा (रतीब); वाऽडिक्कै.
उकरणें; मण तोंडरदु.

उकळणें; कोदिक्करदु.
उकळी; कोदि.
उकळणें; (लुबाडणें); करक्करदु.
उकिरडा; कुप्पैकळम्, कुप्पैमेडु.
उखळ; उरल्.
उखाणा; विडुकदै.
उगम; उर्पत्ति.
उगवणें; मुळैक्किरदु. मुळैकिळंबरदु.
उगाळणें; इळैकिरदु.
उगाळून घाल; इळैचि पोडु.
उगा रहा; चुम्मा इरु.
उगाच; शुम्मा.
उगारणें; ओंगरदु.
उघडणें; तिरक्करदु.
उघड; तिरन्दुडु
उघड बोलणें; पच्चैया पेशरदु, उडैच्चु पेशरदु.
उघड बोलूं नये त्या—पाचकळ गोष्टी—बोलणें; पच्चेया पेशरदु.
उघडा (कपडा न घालतां); वेरुम् उडंबोडे.
उघडा ठेव; तिरन्दु वै.
उंच; उयरम्, नेट्टै, उशरमान.
उचकी; विक्कल्.
उचंबळून—ओसंडून—जाणें; करै पुरुंडु ओडरदु.
उचल; तूक्कु, तूक.
उचलून नेला; तूक्किण्डु पोइटान्
उचित; उचितमान.
उचित गोष्ट, वाजवी गोष्ट; मुरैयान विषयम्.
उच्च; ओस्ति, उशन्द.
उच्च दर्जाची स्त्री, राजकन्या, अध्यक्षीण बाई वगैरे; तलैवि.
उच्चार; उच्चरिप्पु.

उच्चासन; मेडै.
उच्छाद; अमक्कळम्.
उजवा; वलदु.
उजळणें, घांसणें; तुलकरदु.
उजाडलें; विडिंजु पोचु, वेळिचमा पोचु.
उजेड; वेळिच्चम्.
उंट; ओट्टघम्.
उटणें; वासनैप्पोडि.
उठणें; येळुंदिरुत्तल्.
उठणें (झोपेंतून); विळिच्छुकरदु.
उठवणें; येळुप्पुदल.
उठव; येंळुप्पु.
उठवलें; येळप्पिनेन्.
उठाठेव, पंचाईत; वम्बु.
उडी; कुदि.
उडी मारणें (जनावरांनीं वगैरे); तावरदु.
उडी मारणें; कुदिक्करदु.
उडीद; उळुन्दु.
उडदाची डाळ; उळथम् परुप्पु
उडणें; परक्करदु.
उडविणें (पतंग वगैरे); परक विडरदु.
उतणें, उतूं जाणें; पोंघरदु.
उतूं गेलें; पोंघि पोचु.
उतरणें; इरंगरदु.
उतरता; वाटमा, इरकमान वळी.
उताणा निजणें; मल्लांदुकरदु, (माणसांस उद्देशून).
उताणें असणें; निमिक्करदु.
उतारू; प्रयाणी.
उतार; वाटम्, इरक्कम्.
उत्कर्ष; मुन्नेट्रम्, उयर्वु.
उत्कृष्ट; मेन्मैयान, उयन्दं.

उत्तम; तरमान.
उत्तर (दिशा); वडक्कु.
उत्तर (प्रश्नाचें); बदिल्.
उत्तर देणें, उलटून बोलणें; येदर्तु पेशरदु, बदिल् सोल्रदु.
उत्तेजन देणें; उत्साह, पडुत्तरदु.
उत्पन्न होणें; उण्डाघरदु.
उत्पन्न; ऊदियम्, वरुमानम्.
उत्पन्न (मिळकत;) अरुवडै.
उत्पादन (धान्याचें वगैरे); कण्डुमुदल्.
उत्साह, जोम; ऊक्कम्.
उत्सव, जत्रा; विळा, तिरुविळा, तिरुनाळ्.
उत्सुकता; आर्वम्.
उत्सुकतेनें, आवडीनें; आवला.
उतारा (विषावर वगैरे); बदील्, माट्ठु (×),
उथळ; आळमिल्लाद.
उदबत्ती; ऊदुबत्ती
उदय; उदयम्.
उदरनिर्वाह करणें; पिळैक्किरदु. पोळेक्किरदु, वयट्रपाडु, वयक्रुपोळैप्पु.
उदार; उदारमान.
उदार मनुष्य; कोडैयाळि.
उदास, शून्य; वेरिच्चिनु.
उंदीर; येलि.
उदो उदो करणें; तूकिवैकरदु.
उद्घाटन, अनावरण; अरंगेट्रम्.
उद्धट; मुरट्ट.
उद्धटपणा; मुरट्टुतनं.
उद्दाम; तिमिर्.
उद्यां; नाळैक्कु.
[illegible] आळुम्पाळुम्.

उधार; कडन्.
ऊन पाणी; वेन्नीर, शूडुतण्णि.
उनाड, उठवळ; ओडुकालि.
उनाडक्या करणें; तारुमारा शेय्यरदु, एरुमारा शेय्यरदु.
उन्हाळा; वेय्यिल् कालम्, कोडै-कालम्, कोडै.
उपजीविका करणें; पोळक्किरदु.
उपटणें; कयट्टरदु, पुढिंगरदु, पुढुंगरदु.
उपटूं का ?; कयट्टट्टुमा.
उपडा; कवुत्तु.
उपडा वळतो; कुप्परति क्किरान्.
उपद्रव; तुन्वम्.
उपयुक्त; उपयोगमान.
उपयोग; प्रयोजनम्.
उपयोगांत नसलेला, नुसता पडून राहिलेला; वीणा किडक्कर.
उपद्रव; तोन्दरवु, हिम्सै, यडंजल्:
उपरणें; अंगवस्त्रम्, मेल्वेष्टि.
उपरसळी; नन्नारिवेर.
उपरा, दुसरीकडून आलेला, परकी; अशलूर कारंग.
उपवर मुलगी; तिरंड पेण्, पेरिशान पेण्.
उपसणें; इरैक्किरदु.
उपाध्याय; पुरोहित.
उपास; पट्णी, उपवासम्, व्रतम्.
उपाशी; पट्टणियाग.
उबविणें (अंडीं); अडैकाक्करदु.
उंबर, अंजीर; आत्तिक्का, आत्तिप्पळम्.
उंबरठा; वाशप्पडि.
उभा; नेडक्कु.
उभा ठेव; निक्क वै.
उभा रहा; निल.

उमजणें; पुरियरदु.
उमासे, ओकाऱ्या; येप्पम्.
उरक; तिरमै.
उरस्फोड; मारडिप्पु.
उर्मट; मोरट्टु.
उलट—उलटून बोलणें; बदल् पेशरदु.
उलटसुलट, वेडेवांकडें; एकचक्कमा.
उलटा; तिरपि, तलैकीळ.
उलटा न्याय; तले कीळे पाडम्.
उलटून टाकणें; तिरपि पोडरदु, पुरट्टरदु.
उल्लेख; प्रस्तापम्.
उशागत; तलैप्पकम्.
उशीरां; नेरंकळित्तु.
उशी; तलगाणि.
उष्टा; येच्चल्.
उष्टें खरकटें; येच्चल् तुप्पल्.
उष्ण; उष्णम्, शूडु.
उष्ण वारा, झळ; अनल्.
उसण; सुळुक्कु.
उसना; कडन्.
उसरी; **सांडगे**; वत्तल्.
उसवणें, उलगडणें; पिरिक्करदु.
उसळ; शुण्डल्.

ऊ

ऊठ; येळुंदिरु.
ऊनऊन; शुडच्चूड, शूडाग.
ऊऱ्ह; वेयिल्.
ऊब; कदकद.
ऊ; पेन्.
ऊद; साम्राणि.
ऊस; करुंबु.

ऋ

ऋतुशांति; शांतिकल्याणम्.

ए

एक; ओण्णु.
एकटा—टी—टें; ओण्डिया, ओण्डिमा, ओरुत्तनाग, ओरुत्तियाग.
एकटा जीव; ओण्डिकट्टै.
एकतर्फी; ओरुतले पक्षम्.
एकत्र; ओण्णाग.
एकत्र करणें; ओण्णा शेरकरदु.
एकत्र (मिळून) असणें; ओण्णा. इरकरदु.
एकंदर; मोत्तमाग, मोत्तत्तिल्.
एकटांचा चलरे—येरे; वन्दतोल्लेयेन्.
एकलकोंडा, तुसडा, माणूसघाणा; ओरांगाणी.
एकांत एक गुंफणें, वळणें; मुरकरदु.
एकांतला एक भांड्यांचा सेट; अडक्कम्.
एकमत, एकोपा; इणकम्.
एकमतानें, एकोप्यानें; इणंगी.
एकादा; येदोओण्णु.
एकादे वेळीं; ओरुवेळे.
एका पायावर तयार असणें; ओत्तैक्कालिल निक्करदु.

एकूण एक; ओण्णु कूड विडाय, जाडा.
एकेक; ओण्णु ओण्णा.
एरंड; आमणक्कु.
एरंडाचें झाड; आमणक्क शेडी.
एरंडाचें बीं; कोट्टै मुत्तु.
एरंडेल तेल; विळक्कु येण्णै.
एरवीं; मत्त समयत्तिल्.
एवढा; अव्वळवु
एवढा वेळ; अव्वळवु नेरम्.
एवीतेवी; येप्पडियुम.

ऐ

ऐक; केळ्.
ऐकणें; केकरदु.
ऐकणें; एकीव माहिती; केळविपट्टेन् केळविपट्ट विषयम्.
ऐकतच नाहीं; केकवे इल्ले.
ऐट; रांगी, रांग.
ऐपत; शक्ति, सामर्थ्यम्.
ऐरण; अडैक्कल्.
ऐवज; सोत्तु, ऐवेजि.
ऐवजीं; बदिल्, बदल्.
ऐषआराम, षोक; शोका.
ऐषआरामांत, वैभवांत, लाडाकोडांत; शीरुं शिरप्पुमाग.
ऐसपैस; वसति.

ओ

ओकाबोका; पाळा.
ओकारी; वांति.
ओकाऱ्या काढणें; कुमट्टरदु.
ओकें ओकें दिसणें; मूळीया इरुकरदु.
ओक्साबोक्शी रडणें; बोडऽन्नु अळरदु.
ओंगळ; असिंगमा.
ओघळ; नीरोट्टम, ओडै.
ओंजळ; श्रांगा.
ओझें; शुमै.
ओझें लादणें; बारम् (भारम्) येतरदु.
ओटा; कट्टै.
ओटी (गाईम्हशीची); मडी.
ओटी (घरांतील); ताळवारम्.
ओटीपोट; अडिवयिरु.
ओठ; उदडु.
ओढ; इळु.
ओढतो; इळुक्किरान्.
ण; तिणर.
ओणवा होणें; कुनियरदु.
ओतणें; कोट्टरदु, विडर्दु.
ओरखडा; कीरुदल्, पुरुदल्.
ओरडणें; कत्तरदु.
ओरबाडणें; पिराण्डरदु.
ओल येणें; ईरम् वरदु.
ओला; ईरम्.
ओला करणें ईरमाकरदु.
ओलांडणें; ताण्डुदल्.
ओलांडून जा; ताण्डि पो.
ओवळें; विळुप्पु.
ओवणें (फुलें, मणी वगैरे); कोकरदु.
ओवा; वोमम्.
ओवाळणें; आरति येडुकरदु.
ओवाळून टाकणें (मीठमोहऱ्या वगैरे;) कळिप्पु कळिकरदु.
ओवी; कुरळ्.
ओशट; पिशिपिशि, पिशुकि.

ओशाळगत; कूचमा.
ओसाड चिकट; (नापीक) कट्टांतरै.
ओसाड, पडीत, वहिवाटींत नसलेलें; पाळुम.
ओसाड जागा, विहीर; पाळान इडम्, पाळुम् किणर्.
ओळ; वरिगै
ओळख; परिचयम्, अरिमुखम्.
ओळख (तान्हृया मुलास) समजणें; कुळन्दैक्कु वेतमुखम् पारकरदु.
ओळख करून देणें; आरै मुकम्. पण्डिकोडक्करदु.
ओळखीचा मनुष्य; तेरिंजवा.
ओळीनें; वरिसय्या, वरिशय्या. शारिशारिया.
ओळखणें; पुरियरदु, तेरिंजुकरदु.
ओरडणें; कत्तरदु, शब्दम् पोडरदु.
ओरडा आरडा; गलाटा, कूच्चल् येरच्चल्.
ओहोहो; अडाडा.

औ

औषध; मरुन्दु.
औषधी पाला; मरुन्दु कीरै.
औषधें (देशी); नाट्टु मरुन्दु.

क

कंकोळ; वालमिळघु.
कचकच, कटकट; (घरांतील) शळ्ळै.
कच्चा; काय्, पळुक्कादे.
कचरा; कुप्पै.
कचरा (बारीक); तूसि
कचाट्यांत–तडाक्यांत सांपडणें; वम्बुले माटिकरदु.
कच्चीं बच्चीं; कोळन्दैकुट्टि.
कच्छपीं–नादीं– पाठीस–लागणें; पिन्नाले ओडरदु, पिन्नालेये सुत्तिडे तिरियरदु.
कंजारी, वंजारी; कुरवन्, कुरति.
कंजूष; करुमि. कंजन्.
कंटाळा; वेरुप्पु, अलुप्पु.
कंटाळणें; अळत्तुपोरदु.
कंटाळवाणें; अलुप्पा.
कंटाळवाणें; (नाटक वगैरे) झालें; चीञ्नु पोचु.
कटकट, नसती ब्याद; बम्बु.
कंठ, गळा, आवाज; कुरलवळै.
कंठा; मालै.
कठीण; गेट्टि, कडुमै.
कठोर; कोडूरम्.
कंड; नमच्चल्, अरिप्पु.
कडक; करडुमुरडु, मोरप्पु.
कडक शिक्षा कडुमैयान दण्डनै.
कडबोळें; तेंगुळल्.
कडी; ताळपाल्, तापाळ्
कडबा; शोळतट्टै.
कडी (मूठ;) कैपिढि.
कडू; कशप्पु.
कडुलिंब; वेंबु, वेपयेलै.
कडें; वळैयम्.
कडे; आण्डे.
(माझ्याकडे; येनाण्डे.)
(घराकडे; वीटाण्डे.)
कडेला; ओरमा.

कढ; कोदि.
कढई; कडाई, बाबल्.
कढवणें; कायरदु, काच्चरदु.
कढत, उष्ण; शूड.
कढी; मोर् कोळम्बु.
कढिलिंब; करुवेप्पिल्लै.
कण; तुळि.
कण्हणें; मुनकरदु.
कण्हेर; कस्तूरपू.
कणीस; कदीर
कण्या; नोय्.
कथा; कदै.
कथील; ईयम्.
कंदमुळें; किळंगु, कायकिळंगु वेर-किळंगु.
कधीं; येप्पो, येप्पोळुदु.
कधींकाळीं; यप्पोवावदु.
कधींच; यप्पोवुम्.
कपट; कपटम्, वंचकम्.
कपटी, आंतल्या गांठीचा; कपटम् कपटमान.
कपडा; तुणि.
कपडालत्ता; तुणिमणि.
कपाट; बिरो.
कपूरकाचरी; किचलिकिळंगु.
कपाळ; नेट्रि, नेत्ति.
कपाळदुखी; तलैवलि.
कबतर; पुरा.
कबूल करणें; ओप्पुकरदु.
कबूल होणें, सहमत असणें; वोत्तु-करदु.
कंबर; इडुप्पु.
कंबरपट्टा; वोड्याणम्, इडुप्पुकच्चै
कमलपत्र; तामरै इलै.
कमळ (फल); तामरप्पू.
कमावणें; संपादिक्करदु.
कमी; कुरच्चल्.
कमी करणें (राग, विस्तव वगैरे); तणिक्किरदु, तणिच्छुवैक्करदु.
कमीपणा; मदिप्पु, कोरच्चल्.
करकरीत तिन्हींसांजा; असूर संध्याकाळ वेळै.
करकोचा; कोक्कु.
करगोटा; अरणाकयिरु.
करटी, करवंटी; कोट्टांघची.
करंडा; शिमिळ्.
करंडी; कूडै.
करणें; पंड्रदु, शेय्यरदु.
करतो; पंड्रान्, शेय्यरान्.
करणावळ, मजुरी; कूलि, कूट्टुक्कूलि.
करपणें; पुडच्चिपोरदु, करत्तुपोरदु.
करमणूक; वेडिक्कै, विनोदम्, तमाश.
करमणुकीचा कार्यक्रम; विगडकचेरी.
करवत; आरिवाळ्.
करवंदे; कळाक्काय्.
कर देणें; वरि कट्टरदु.
कराकरा; नरनरान्.
कराकरा दांत खाणें; नरनरान कडिकरदु.
करितां, साठीं; काहा, पत्ति.
करण्याजोगा; साध्यम्.
करणी करणें; शून्यम् वैक्करदु, वैप्पु वैक्करदु.
करण्यास भाग पाडणें; वरपुरति शेय्य सोल्रुदु.
करार; ओप्पन्दम्.
करारी; कण्डिप्पु.
करूं नको; पण्णादे.
कर्ज; कडन्
कर्तव्य; कडमै, कडमैप्पाडु.

कर्ता मनुष्य; पोरुप्पाळी.
कर्तृत्व; तिरमै.
कर्दळ; कलवाळै.
करुणा; इरक्कम्.
कलंडणें; कवुंदु पोरदु
कलम; वोट्टुचेडि.
कला; कळै.
कलिंगड; तरबुस् पळम्.
कल्पना; नोक्कम्, येण्णम्.
कल्पित; करपन
कल्हई; ईयम्
कल्हई लावणें; ईयम् पूसरदु.
कवठ; विळांपळम्.
कवडी; शोळि.
कवळी (दांतांची); पलवरिशै.
कवळी (पानांची); कवळी.
कशाला; येदुक्कु, येन्नत्तक्कु.
कशावरून; यदनाले.
कष्ट करणें; श्रमं पण्ड्रदु
कष्ट भोगणें; कष्टं पोरुत्तुक्करदु
कष्ट भोगले; कष्टप्पट्टान्
कस; येड्डु
कस लावणें; उरच्चु पाक्करदु
कसाई, कसाब; कसाब
कस्पट; तविड्डु
कसांत; वळैवुक्कुळ्ळ
कसेंतरी; वरमाद्री, येप्पडियो
कळकणें; कळिबु आरदु
कळ येणें; तेरिक्करदु
कळप; मन्द
कळणें; तेरिंजकरदु, तेरियरदु, पुरियरदु.
कळलें; तेरिंजुदु
कळस; गोपुरम्
कळशी; कडम्

कळी; मुग्गु
कळवळा; परितापम्
कां; येन्
कां म्हणजे; येन्ना
काकडशिंगी; कडकापू
काकडी; वेळ्ळरिक्काय्
काका; पेरियप्पा (वडील), शित्तप्पा (धाकटा)
काकू; पेरियम्मा (वडील), शिन्नम्मा (धाकटी)
काख; कष्कम्.
कागद; कायदम्
कांगावा; पुरळि
कागाळी; अवदुरु.
काच; कन्नाडि, पींगान् (×)
कांचसामान; कन्नाऽडि सामान्.
काचऱ्या; वरवल्
काजवा; मिनु मिनु पूच्चि.
काजळ; मै.
काजरा, कुचला—त्याचें बीं; येट्टिक्काय्.
कांजिण्या; ओत्तै अम्मै, चिन्न अम्मै
कांजी; कंजि.
काजू; मुन्दिरिकोट्टै.
काजूबिया; मुन्दिरिपरप्पु.
काजूचें फळ; मुन्दिरिपळम्.
काटकसर; चिक्कनम्, शेट्टु.
काटकी, काडी; कुच्चि.
काटा; मुळ्.
काठ; करै. ***वापरतात).**
काठ (भांड्याचे वळविलेले); विळिंगि.
काठी; कोम्बु, तडि, कळि.
कांडणें; इडिकरदु.
कांडवेल; पेरांडै (**याचा रस पापडाचें पीठ भिजविण्यासाठीं***

काडेचिराईत; नेलावेम्बु.
काढणें; एडुकरदु, कयटरदु.
काढा; कषायम्.
काणाडोळा करणें; वशैट्टयाग इरुक्करदु.
कातरी; कत्तरि, कत्तरिकोल्.
कातरणें; वेट्रदु.
कात, काथ; काशीकट्टी, कथ्थक्कांबु.
काथ्याकूट करणें; अमक्कळप्पडुत्तरदु.
कांदा; वेंगायम्.
कान; कादु. शेवि.
कानउघाडणी करणें; कण्डिकरदु.
कान उघाडणी केली; कण्डिच्चु– वच्चेन्.
कान कोरणें; कुरुंबे वांगी.
कान पिळणें; कादै तिरुघरदु.
कानावर पडणें; कादिले विळरदु.
काप (फोड); विल्लै.
कापड; तुणि.
कापडबाजार; जवुळिकडै.
कापणी; (पीक); अरुवडै.
कापणें; अरक्करदु. वेट्रदु.
कांपणें; नडुक्करदु, कुळुरदु.
कांपरें; नडुक्कम्.
कापूर; कर्पुरम्.
कापूस; पंजु.
कापसाचें झाड; परुति चेडि.
काम; वेलै, कार्यम्.
अंग मोडून काम करणें; कष्टपट्टु. वेलै शेय्यरदु, उडंबु वणंगि वेलै शेय्यरदु.
मन लावून काम करणें; ऊक्कमा वेलैपण्ड्रदु.
कामकरी; वेलैक्कारन्. तोळिल् आळि.
कामधंदा; तोळिल्, उद्योगम्.
कामाचा नाहीं, उपयोगाचा नाहीं; उदवादु.
कामाची रीत, पद्धत; वेलै मुरै.
कामावर हात बसणें; अत्तु पडिया इरकदु, पळघी पोरदु.
कां म्हणजे; येन्न कारणम्.
काय; येन्न.
काय हो; येन्नाङ्ग, येन्न अय्या.
काय जणें, काय कीं; येन्नामो, येदो.
कायदा; शट्टम्.
कायद्याप्रमाणें; शट्टप्पडि.
कायमचें; स्थिरमा.
काय म्हणून; यदुक्काग.
कारटा; शनि.
कारण; कारणम्, येनेन्नाल्, प्रयोजनम्
कार्तिकस्वामी; मुरुग पेरुमान्.
कारभारी; कारभारी.
कार्यक्रम; निघळ्चि.
कार्यक्रमाची यादी; निघळ्चि निरल्.
कार्याला वाहून घेणें; अर्पणं पण्णिकरदु.
कारलें; पावक्काय्.
कारागीर, कलाकुसर करणारा; आशारी.
कारस्थान, कारवाई, डाव; शूळ्चि, नयवंचकम्, शदि.
कालथा, उलथनें; दोसै करंडि, दोसै तिरुप्पि.
कालवणें; कलकरदु.
कालवण; तोगयल्.
कालवा; कालवाई.
कालवाकालव होणें (पोटांत ढवळणें); पेरेट्टरदु.
कालें; (केळीचें); वाळत्तण्डु.
कालासारखें (थंड); क[illegible]तुपोलै.

काव (गेरू); कावि.
कावकाव करणें; करैयुम्.
कावणें, कातावणें; इडिंजि पोरदु.
कावळा; काऽका.
कास (गाई म्हशीची); मडि.
कासव; आमै.
कासार; वळैयल्कारन्.
कासें; वेणगलम्.
काशाचें भांडें; वेण्गल पात्रम्.
कांहीं; शिल, कोंचम्.
कांहीं कारणानें; येदो कारणन् नाले, शिलकारणंगळाले.
कांहींच्या बाहीं, अयोग्य; अन्यायमा.
कांहीं माणसें; शिल पेर्.
कांहींतरी; यदावदु
कांहींतरी बडबड करणें, लावणें; वळावळान्नु पेशरदु.
कांहीं नाहीं; ओण्णुम् इल्लै.
काळजी; कवलै, व्यसनम्.
काळजीपूर्वक कर; जागृतया शेय्.
काळा; करुप्पु.
काळें कर; तोलंजु पो.
काळें पाणी; देशभ्रष्टम्.
काळा कुळकुळीत; ओरैऽकरप्पु.
काळिमा, लांछन; कलंकम्.
काळी माती; कळिमण्.
किटकिटचा, किरकिन्या; नच्चु.
किंचाळणें; अलर्रदु.
किंचित्; शिते, कोंचम्.
किडका; सौत्तै.
किडा; पूच्चि.
कितवी; एतनावदु.
किती; एव्वळवु, एतनै.
किती माणसें; एतनै पेर्.
[illegible]; एतनयो.

किती वेळा; एतनै वाट्टि.
किंमत; विलै.
किरण; कदिर.
किंवा; इल्लै यानाल्, इल्लाविटाल्, अल्लादु (×).
किल्ला; कोऽट्टै.
किल्ली; चावी.
किसणें; तुरुवरदु.
किसणी; तुरुवि.
किळस येणें; वायल् येडकवरदु, असिहै.
किळसवाणा; गोरमा.
कीस; शीवल्.
कीर्ति; पुघळ्.
कीर्तन; हरिकथै, कालक्षेपम्.
कींव करणें; परितापप्पडदु.
कुंकू; कुंकुमम्.
कुंकू लावणें; बोट्टु वैक्करदु.
कुंचंबणूक, कोंडमारा तिंदाट्टम्.
कुजणें; अळ्गिपोरदु.
कुटणें; इडिकरदु.
कुटाळकंपू, कुटाळलोक; वीणवम्बु-कागळ्.
कुटुंब (पत्नी); संसारम्.
कुटुंब; कुडुंबम्.
कुठला, कुठली; यन्द.
कुठलें गांव; यन्द ऊर्.
कुठून; यंगे इरन्दु.
कुठें; यंगे.
कुडीं (कानांतील); तोडु, कम्मल्.
कुंडीं (फुलांची); पूंतोट्टि.
कुंडी (हौद); सिमटि तोट्टि.
कुणगा, पेव; कुदिर्.
कुणाला तरी; यारो ओत्तरुक्कु.
कुणास ठाऊक; अदु येन्नमो

कुणीतरी पुरुष; यारो ओरुतन्.
कुणीतरी बाई; यारो ओरुति.
कुतूहल, जिज्ञासा; आर्वम्.
कुत्रा; नाय्.
कुथणें; मुक्करदु, मोनकरदु.
कुदकळ्या; मुल्लै मोग्गु.
कुदळ, कुऱ्हाड; कोडाली, कोडरि.
कृपण; वेलि.
कुभार; कुयवन्.
कुभांड, आळ; अबांडम्.
कुरकुरीत, कुडकुडीत; मोरामोरा, मोरमोरन्नु.
कुरतडणें; कोरिकरदु.
कुरण; मेच्चल् भूमि.
कुरापत-खुसपट काढणें, भांडण उकरून काढणें; बंबुक्कु इळुक्कुरदु.
कुलूप; पूट्टु.
कुल्ले; कुंडी.
कुशीला (बाजूस); ओरुक्कळिच्चु.
कुसकरणें; पिरीयरदु, नशुक्करदु.
कुसळ; श्लांबु.
कुळीथ; कोळ्ळु.
कृत्या, डांकीण; नीलि.
केर; कुप्पै.
केर काढ; पेरिकिवै, पेरुक्क.
केरसुणी; तोडप्पम्.
केवडा; ताळंबु.
केवढा; येव्वळवु.
केव्हां; येप्पो.
केव्हांहि, नेहमी; यप्पोळदु.
केव्हांच; येप्पोवुम्.
केव्हांतरी; यप्पोना, ओरुसमयम्.
केशर; कुंकुमपू.
केंस; मयीर, मुडि.
केंस कापणें; मुडि येडकरदु.

केंस कापणें (नवस म्हणून); मुडि इरक्किरदु.
केळीचें झाड; वाळै मरम्.
केळफूल; वाळैप्पू.
केळफुलांतील कावळा, चमणी; नरंबु तोप्पुल्.
केळें (कच्चें); वाळक्काय्.
केळें (पिकलेलें); वाळेपळम्.
कैरी; मांगाय्.
कैफियत; कुरै.
कैवार घेणें; परिंजि पेशरदु.
कोकिळ; कुयिल्.
कोट (किल्ल्याचा); मदिळ्.
कोठी, कोठीची खोली; उग्राण.
कोडगा; अशट्ट. तुडैच्चु विट्टिरिक्कु
कोंडणें; अडैच्चु वैक्करदु.
कोंडमारा होणें; तिणर्रदु.
कोंडवाडा; कुट्टै, पट्टि.
कोंडा; तविदु.
कोण; यार्.
कोणीकडून; यंगे इरुन्दु.
कोथिंबीर; कोत्तमलि.
कोंदणांत बसविणें; कट्टरदु.
कोनाडा; माडम् यिरै.
कोपर; मुळंकई, मुट्टि.
कोपरा; मूलै.
कोपरान् कोपरा; मुलै मूडुक्कु, येल्लाम्.
कोंब; मुळै, तुळुर्.
कोंबडा; सेवल.
कोंबडी; पेट्टै,
कोंबड्या; कोळी.
कोंबडीचें अडें; कोळि मुट्टै.
कोंबलें; अडचुडदु.
कोबी; घोस.

कोबीचा कांदा-गड्डा; घोसमुट्टै.
कोमट; वेदावेदा.
कोमेजणें, शिळकटणें; वाऽडिपोच वाऽडिपोरदु, सुरंगिपोरदु.
कोयता; आरुवाळ्, कोडुवाळ्.
कोर; कलै.
कोरडा; सुका; उलरंदु, कांजु, कांज.
कोरफड; कताळै मडल्. कताइ मट्टै
कोरणें; कीरुदल्, कीरंदु.
कोल्हा; नरि, कुळ्ळनरि.
कोवळा; पिंजु.
कोवळणें; करेकरदु.
कोशिंबीर; पच्चडि, तैर्पच्चडि.
कोष्ट कोळिंजन; सित्तरत्तै.
कोष्टी; नेशवाळी. ❀ शिलंदि.
कोसळणें; शरंजिपोरदु, इडियरदु.
कोहळा; कल्याण पूसिनिक्काय्.
कोळसा; करी, अडपु करी.
कोळी (कीटक) एट्टुकाल् पूच्चि, ❀
कोळिष्टक; ओट्टडै, ओट्टै.
कोळी (मासे मारणारा); शेंबडवन् *
कौतुक करणें; मेच्चिकरदु, पुघळरदु.
कौल; वोड. * वलैनयन् (×).
कृति; शेय् मुरै.
क्रम; वरिशै.
क्रियापद; विन्नैच्चोल्.
क्लेश; वरुत्तल्.
क्वचित; अपूर्वमा; येप्पोआवदु.

ख

खकाणा; नेडि.
खचित; कण्डिप्पा, निश्चयम्.
खजिर; कत्ति
खजूर; पेऽरिचंपळम्.
खटपट; पाडु.
खटपट करणें; पाडु पटर्दु.
खटला; केस.
खडबडीत; करडुमुरडु.
खडक; पारे, करंगल्.
खडतर जीवन; गेट्टि आयुस्.
खंड, खाडा; पिळप्पु.
खंडकरी, कूळ; पण्णैयाळ्.
खडा; कल्.
खडी; गिट्टी, जल्लि.
खडीसाखर; कल्कंडु.
खड्डा; पळ्ळम्.
खण; रविक्केतुण्ड्.
खण (कपाटाचा); पूड, अडुक्कु.
खणणें: तोण्डद.
खत; येरु.
खंदक; अगळि.
खनपटीस; पिडरिले.
खनपटीस बसून; पिडरिले येरि ❀
खप, विक्री; विर्पनै.
खपणें, राबणें; माडा उळेक्करद.
खपली; पोरक्कु.
खपली धरणें; पोरक्कु तट्टदु.
खपविणें; येवरदु.
खपविणें, संपविणें; शेलवळिक्करदु,
खमंग; मणमाग.
खरकटें; पत्तु. ❀ उकारंद;
खरकटीं भांडीं; पत्तु पात्रम्.
खरखरीत होणें, करकटणें; वरवरान् इरकदु.
खरखरीत (वाळूच्या कणासारखें) लागणें; नरनरान ओट्टिकरदु.
खरें; उण्मै, निजम्मा, सत्यम्.
खरें म्हणजे; शोल्लपोनाल्.

खरबूज; जामकिर्णि, खर्बुज पळम्.
खरवडणें; करंडि येडकरदु.
खरवस; तेरट्टु पाल्.
खराब, अगदीं वाईट; केट्ट, मोशम्, रोम्ब मोशम्.
खरूज; सेरंग.
खरेदीपत्र, मालकीपत्र; पट्टा, पत्रम्.
खर्च; शेलवु.
खर्चिक; शेलवाळि.
खलबत करणें; सति शेय्यदल्, सति या लोचनै.
खलबत्ता; वुरल्, उलकै.
खवणें; तुर्वदल्.
खसखस; कसगसा.
खळखळ (आवाज); शल्शल्.
खळबळविणें; अलसिकिरदु.
खा; शापिडु.
खाऊ; तिन्पण्टम्, अपचि.
खाच; कुळि,
खाज; नमच्चल्, शोरि.
खाजगी; प्रत्येकम्, तनिमै.
खाजणें, खवखवणें (घसा वगैरे) कारंदु.
खाजणें (सुरण वगैरे); कसकरदु.
खाजविणें; सोरियरदु.
खातो; तिण्ड्रान्. † कदुप्पु.
खाट, बाज; कट्टल्
खाडी; वायक्काल्.
खाण; सुरंगम्.
खाणें, अंबोण (गुरांचें); तीनि.
खांदा; तोळ्.
खादाड; सापाड्रामन्.
खाप (फोड); बद्दै.
खाप (आंब्याची वगैरे वाटोळी); †

खातरी; निश्चयम्, तीर्मानम्, नंबिक्कै
खानदानी वृत्तीचा; वच्चा पात्रम्.
खार; अणिल्.
खारट; उप्पाग.
खारीक; पेरिचंकाय्.
खालपासून; कीळइरन्दु, अडिओडे.
खालच्या बाजूस; कीळ् पकम्, अडिले.
खालीं; कीळे, अडिले.
खालून; कीळे इरन्दु.
खासगी; प्रत्येकम्.
खिचडी; पोंगल्.
खिट्टी; कोक्कि.
खिड; कणवाऽय्.
खिडकी; जन्नल्. * ओडशल्.
खिन्न; वरुत्तमा.
खिराडी; पुळी.
खिसा; जोबि, सट्टैपै.
खिळा; आणि.
खिळखिळा झाला; आडिपोचु ओट्ट *
खीर; पायसम्.
खीळ; तिरुगाणि.
खुजा (पाण्याचा); कूजा.
खुजा (ठेंगणा); कुळ्ळन्.
खुंटा; अच्छु.
खुंटी; मौळै.
खुडणें (फळेंफुलें); परिकरदु.
खुडणें, खुडून काढणें (भाजी/वगैरे), तोडणें; किळ्रदु.
खुणा करणें; जाडै काटरदु, संज्ञै पण्ड्रदु.
खुणा करून बोलणें; जाडै काट्टि पेशरदु.
खुदुखुदु हसणें, नाजूक हसणें; वाय्कुळ्ळे शिरिकरदु.
खुपसणें; कुत्तरदु, शोरुगरदु.

खुपणें; उरुत्तरदु.
खुर्चो; नारकालि.
खुर्दा; चिल्लरै.
खुशामत करणें; काका पुडिकरदु.
खुलासा करून, खुलासेवार; विवरमा.
खुशाल; भेषा.
खुशाल जा; महाराजीया पो.
महाराजना पो.
खुशाली, हकीकत; संगति.
खुशाल, बरे, ठीक आहे ना ? कसें काय?; सौख्यमा ?
खुषमस्कन्या; कोमाळि, विगडन्.
खुळखुळा; गलगला.
खुळा; पैत्यम्.
खूण; अडयाळम्, कुरि.
खूण, चिन्ह; अडयाळम्, जाडै.
खून; कोलै.
खूप; रोम्ब.
खूर; कुळंबे.
खूष होणें; संतोष पडिगरदु.
खेकडा; नण्डु.
खेचर; कोवेरु कळुदे.
खेडेगांव; ग्रामम्
खेप पाळी; नडै, मुरै.
खेपा घालणें; अलेयरदु.
खेरीज; तविर.
खेळ; आऽट्टम्.
खेळणें; आऽडु, विळैयाडु.
खोकणें; इरंबरदु.
खोकतो आहे; इरंबरान्.
खोकला; इरुमल्.
खोच; नडु.
खोचणें; नडुदल्.
खोट; कुदिकाल.
खोटा, लबाड; पोय्यन्.
खोटारडा, बदमाष; पुरट्टु.
खोटें; पोय.
खोटें बोलणें; पोय् पेशरदु.
खोटें सांगणें; पोय् पुळुघरदु.
खोड (झाडाचें); अड्डिपाघम्.
खोड (व्यंग); ऊनम्.
खोडणें; अळिकरदु, कलैक्किरदु.
खोडा खोडी; अडित्तल्, तिरुत्तल्.
खोडी; दुष्टतनं, पोल्लातनं.
खोदणें; तोण्डरदु.
खोबरें; कोप्परै.
खोबरेल तेल; तेंगाय्येण्णै.
खोली (खोलपणा); आऽळम्.
खोली (घरांतील); अरै, रूम्.
खोळंबा; मेनेकड्.

ग

गंगावन; शौरि, शवुरि.
गच्ची; मोट्टैमाडि.
गंज (भांडें); अंडा.
गंज (लोखंडास येतो तो); तुरु.
गजकर्ण; **नायटा**; पडै.
गजबज, गडगड असलेलें; संदडि, इरैच्छल्.
गजरा; मालै.
गडगडणें; इडिइडिकरदु.
गडगंज; निरैय्या, येराळमा.
गडबडींत; अवसरत्तिल.
गंडा, गंडादोरा; मुडि कयिर, रक्षै.
गंडा घालणें; नामम् पोटरदु.
गडी; वेलैक्कारन्.
गणपति; पिळ्ळैयार्.

गणित; गणितम्, कणक्कु.
गणेश चतुर्थी; पिळ्ळयार् चतुर्थी
गतानुगतिक; तोन्रु तोट्टु (× .) वालायमा (+).
गदमदणें, शिजणें; वेंदु पोरदु.
गंध; चंदनम्.
गंधक; गंधकम्.
गपचीप, गवगवा न करतां; काटुं काटुं वच्चा पोले.
गप्प; गम्मन्.
गप्पा; वम्बु.
गप्पा मारणें; वम्बु अळकिरदु.
गंभीर; गंभीरमान.
गंमत; वेडिकै, तमाष्.
गयावया करणें; गेंजरदु.
गर; सारम्, शदै.
गरज; अवश्यम्, तेवै.
गरम; सूडु.
गरम पाणी; वेन्नीर्.
गरा; सोळे.
गरीब; येळै.
गरिबी; येळ्मै.
गरुड; गरुडन्.
गर्दी; कूट्टम्.
गर्भ; गर्बम्.
गर्भार असणें; उंडा इरकदु, पुळ्ळे उंडा इरकदु.
गर्भारशी, गरोदर; पुळ्ळे तायंचि
गर्भाशय; गर्बपै.
गर्व; गर्वम्, अहंकारम्.
गर्व करणें; गर्व पडरदु.
गलबला; गलाटा.
गलिच्छ; असिंगमान.
गलेलठ्ठ; कोळुकोळु, गुंडा.
गलोल; कवणि

गल्ली; शन्दु.
गवई; पाटगन्.
गवंडी; कोत्तन्, कोलत्तकारन्.
गवत; पुल्.
गवताची केरसुणी; पून्तोडप्पम्.
गवळी; पालकारन्, इडयन् (×).
गवार; कोत्तरंगाय्.
गसडी; पिरि.
गहाण टाकणें; अडैमानम् वैक्करदु.
गहाण वस्तु; अडगु.
गहाळ होणें; दारैबांऽदु पोरदु.
गहुं; गोदुमै.
गळ (मासे पकडण्याचा); तूण्डिल्.
गळ (विहिरींतील भांडें काढण्यासाठीं वापरण्याचा); पादाळकरण्डि, पादाळगोलुसु.
गळका; पोत्तला, वोऽट्टै.
गळणें; वोळुगरदु.
गळफांस लावणें; तूक्कु पोडरदु.
गळा (मान); कळुतु.
गळा (आवाज); कुरल्.
गळूं; वेनिल्कट्टि, कोप्पळम्, कट्टि.
गाजर; शेपमुळंगि.
गांठ; कट्टि.
गांठोडें; मूऽट्टै.
गाडी–तांगा–जोडणें; वण्डियै पूट्रुदु.
गाडी; वण्डि.
गांडूळ; मण्पुळ्, मण्णुळिप्पांबु.
गाढ झोंप; नल्लतूक्कम्, अशंद तूक्कम्.
गाढव; कळुदै.
गाणें; (गीत); पाट्टु.
गाणें (क्रियापद); पाडरदु.
गाणें म्हण; पाट्टु पाडु.

गाण्याचा कार्यक्रम; पाट्टु, कचेरी.
गादी; पडुक्कै.
गांधिल माशी; कुळवि.
गाभण; शेने, मुदार.
गाय; पशु, पशुमाडु.
गार, थंड; झिल्लन्.
गारठा; कुळुमै.
गारा; आलंगट्टि.
गाऱ्हाणीं करणें; तूत्तिडे इरकदु.
गाऱ्हाणीं सांगणें; तूत्तरदु,कोळ्शोलरदु
गाल; ताडै.
गालगुंड; पोन्नुक्कु वीगि (सोन्याच्या—पोन्—स्पर्शानें गालगुंडें बरी होतात अशी समजूत आहे.)
गांव; ऊर्.
गांवकरी; ऊर् कारन्.
गांवीं; नाटिर्कु, ऊरुक्कु.
गांवढळ; नाट्टुपुरतान्, पट्टिकाट्टान्.
गाळ; तूर.
गाळणें; (क्रियापद); वडिकरदु.
गाळणें, गाळण्याचें भांडें; वडिकाट्टि, जल्लिकरंडि.
गिजगिजीत; कोळकोळा.
गिधाड; परुन्दु.
गिरकी; तट्टामालै.
गिऱ्हाईक; गिराकी. वांगबवन्.
गिळणें; मुळुंगरदु, विळुंगरदु.
गुंग—मग्न होणें; आळंदपोरदु.
गुंगी; मयक्कम्.
गुच्छ; कोत्तु.
गुंज; कुन्दुमणि, कुन्रिमणि.
गुटगुटीत मूल; कोळुकोळु कुळन्दै.
गुडघा; मुळंकाल्.
गुंडाळणें; सुरुट्टरदु.

गुंडाळून ठेवणें; ओदुक्कि वैक्करदु.
गुण; गुणम्.
गुणणें; कट्टरदु.
गुणाकार; कूटल्, मोत्तम्.
गुंता; शिडिक्कु.
गुंता सोडवणें; शिडिक्क येडकरदु.
गुंतवळ; मयिर्.
गुदगुल्या; किचकिचु.
गुदमरणें; मूच्छु तिणरंदु.
गुदाम; किडंगु.
गुन्हा; कुट्रम्.
गुन्हेगार; कुट्रवाळि.
गुप्त होणें; मरंजिपोरदु.
गुराखी; माट इडयन्.
गुरुजी; बाध्यार्.
गुलछब्बू, निशिगंध; निलसंपंगि.
गुलबाक्षी; भद्राक्षी.
गुलाब; रोजा, रोजापू.
गुलाबपाणी; पन्नीर्.
गुलाबदाणी; पन्नीरचेंबू.
गुळगळीत, विळविळित; मळमळा, वळुवळुप्पा.
गुळणी करणें; कोप्पळिक्करदु.
गुळवेल; शींदिल कोडि.
गुळगुळीत, चोपडें; मळमळा, वळवळा.
गू, विष्टा; पी.
गूढ; मर्मम्.
गूळ; वेल्लम्.
गेंडा; नीरयानै.
गेंद, पुंजका; चेण्डू.
गेलेला; पोन.
गैर बोलणें; मात्ति पेशरदु.
गैरसमज; तप्पुएण्णम्.
गोकर्णाचें फूल; शंखप्पू.

गोखरू, सराटे, काटेगोखरू; नेरंजि मुळ्ळु.
गोंगाट; आरवारम्.
गोगलगाय (तांबडी); नत्तै.
गोगलगाय (पोटांत शिंगे घेणारी); * अट्टै.
गोंगाट, कलगा, ओरडा; ओशै.
गोचीड; उण्णी.
गोटी; गोली.
गोठा; कोट्टाय्.
गोड; तितिप्पु, इनिप्पु.
गोंडा; जडैगोत्सु, गुंजम्.
गोंडेरी; अड्डक्क.
गोणी; कोणी.
गोंद; गोंद, पिशिन्.
गोंदणें; पच्चै कुत्तिकरदु.
गोंधळणें, गडबडणें; मुळिकरदु.
गोफण; कवण्.
गोरा; शेगप्पु.
गोवर; विळैयाट्ट अम्मै, मणल् वारि अम्मै.
गोवरी; वरट्टि.
गोष्ट; कदै.
गोळा; उरुण्डै.
गोळा करणें; शेत्त वैकरदु.
गोळा करून एका जागीं सांठवून ठेवणें; तिरट्टि वैक्करदु.
गोळी; मात्रै.
गौर, आरास; कोलू.
गौरव करणें; गौरवप्पडुत्तरदु.
ग्रंथ; पुस्तकम्.
ग्रह; ग्रहम्.
ग्रहण; ग्रहणम्.
ग्लानि; कळेप्पु, मयक्कम्.
ग्लास; टमलर, गिलास.

घ

घटना; संभवम्, निगळ्चि.
घंटा, घंटी; मणि.
घट्ट; गेट्टि, गेट्टिया.
घट्ट, दाट; कोळकोळप्पु.
घट्टे पडणें; काय्चु पोरदु.
घट्ट होणें (मन); मनस मरत्तु पोरदु.
घडी; मडि.
घडी करणें; मडिकरदु.
घड्याळ; घडियारम्.
घर; वीडु, मनै (×) अगम्, आम्.
घरंगळणें; उरुळ्रदु, उरुंडुपोरुदु.
घरगुती औषधें, देशी औषधें; नाट्टु मरुंदु.
घरघर लागणें; श्वासम् कंडुपोरदु, श्वासम् कांड्रदु.
घर चालविणें; ममाळिक्करदु.
घरदार; वीडुवासल्.
घरपट्टी; वीट्टुवरि.
घरभाडें; कुडक्कूलि.
घरमालक; वीट्टुकारर्.
घरटें; कूडु.
घराशीं, घरीं; वीटांडे, वीट्टिल्.
घरून आणलेलें (पाणी घातलेलें) दूध; कै पाल्.
घरोबा; स्नेहम्, पळक्कम्.
घसरणें (पाय वगैरे); सरुकरदु, सरुकि विळकरदु.
घसरणें, निसटणें; अविळंडु पोरदु.
घसा; तोण्डै, नेंजु.
घसा धरणें; तोण्डै कट्टिपोरदु, तोण्डै कटिकरदु.
घाई; अवसरम्.

घाईघाईनें, तरातरा; तरतरवेण्डु.
घाऊक; मोत्तमा.
घागर; कुडम्, तवलै.
घागऱ्या; शदंगै.
घाट; उरुवम्.
घाटणें; अरैकरदु.
घाण; नात्तम्.
घाणेरडा; असिंगमा, असिंगमान.
घाणेरडा, दिसण्यास ओंगळ; अरुवेरुप्पु.
घात; अपायम्.
घातकी; केडुदल्.
घाबरणें; गाबरा आगरदु, भयंदुपोरदु.
घाम; वेरवै, वियरवै.
घामोळें; वेरकुरु.
घायकुता; अवसरक्कुडुक्कै.
घार; कळुघु.
घालणें; पोडरदु.
घालणें (शाळेंत वगैरे); शेकरदु.
घालवणें (संधि वगैरे); नळूव विडरदु.
घालवणें (हांकलणें); तुरत्तरदु, वेरट्टरदु.
घाव; इडि.
घावन; दोसै.
घास; कवळम्, पिडि.
घास लागणें; तुवकरदु
घासणें, उगाळणें; इळैक्किरदु.
घासणें (भांडी वगैरे); तेय्किरदु.
घासणी (नारळाची शेंडी वगैरे); नार्
घुंगूर; शदंगै.
घुटका; मुळंगु.
घुबड; आन्दै.
घुमा; अळुत्तम्.
घुसणें; मुंडि अडिकरदु, नुळैयरदु.
घुसळणें; कडैयरदु.
घूस; पेरुचाळि.
घें; इन्दा, वांगिको.
घेणें; वांगरदु, येडतुकरदु.
घेरी, चक्कर; मयक्कम्
घेवडा; अवरैकाय्.
घोंगावणें; माय्दल्.
घोट; विळुगु.
घोटाळा; कलवरम्, कळेबरम्.
घोडा; कुदिरै.
घोडागाडी; कुदिरैवण्डि.
घोण; पूरान्.
घोण (बारीक जातीची, कानांत जाणारी); शेविपूरान्.
घोण (मोठी, पुष्कळ पायांची जाड); शडैपूरान्.
घोरपड; ऊडुंबु
घोसाळें; मुळ्ळु पीर्कंगाय्.
घोळका; कुंबल्.
घोळ (भाजी); परपुकीरै.
घोळणें (धान्य वगैरे); नोंबरदु, नोंबुकिरदु.
घोळ घालणें (कामाचा); कार्यत्ते वळत्तिकरदु.

च

चकती; बिल्लै, बिल्लै.
चकल्या; मुरुक्कु.
चकचकीत चक्क; पळपळा.
चक्क खोटें: पच्चैप्पोय्.
चक्कर मारणें, फेरी मारणें; शुत्ति, शुत्ति वरदु.
चक्कर येणें; मयक्कम् वरदु.
चकाटचा पिटणें; अरटै अडिकरदु.

चघळणें; मेल्लरदु.
चंचल; चंचलम्.
चटई; पाय्.
चटणी; चटणी, तोगयल्, तुवैयल्.
चटणीरंग पिस्ता रंग; पाशि कलर.
चढ (क्रि); येरु.
चढ, चढण; येरुतल् येर्‌रदु.
चढाओढ; पोट्टि.
चतुर, शमत्तु, चतुरन्.
चंदन, चंदनम्.
चंदनाचें खोड; शंदनकट्टै.
चंद्र; चंद्रन्, निला, निलवु, अंबुलि.
चंद्रकोर; पिरैचंद्रन्.
चपटा; तट्टै.
चपला; शेरुप्पु.
चपळ; शुट्टि.
चपापणें; तिक्किपोरदु.
चमक; मिन्नल्.
चमकणें; मिनुमिनुकरदु.
चमक मारणें, तेज फांकणें; डाल अडिकरदु.
चमकी; मुकुत्ति, नथ्थु.
चमचा; करंडि.
चमचम करणें; मिन्नल् मिण्ड्रदु.
चर; कोट्टै अडपु.
चर्चा करणें; विवादं पन्ड्रदु. विवादिक्करदु.
चरणें; मेयरदु.
चरण्यास नेणें; मेय्कर्तकु कोंडुपोरदु. मेय्चलुक्कु विडरदु.
चरित्र; चरितै, चरितम्.
चरे; कीरल्. * मुखम्.
चर्वितचर्वण; अदे पल्लवि.
चल, नीघ; पोयतौलै.
[illegible]: कुरकुरपान *

चव; रूचि.
चव (नारळाचा वगैरे); तुरुवल्.
चवदार, चविष्ठ; रुशियाग, मणमाग.
चवळी; कारामणि.
चष्मा; मूकण्णाडि, कण्णाडि.
चहा; टी, तेनीर्.
चहाडखोर; कोळ्सोल्लि.
चहाडी; कोळ्.
चहुंकडून; नालापक्कमुम्.
चाक; चक्रम्.
चाकू; कत्ति, पेनाकत्ति.
चांगलें; नल्ल, नल्लदु, सरियान, नण्ड्राय् (×)
चांगल्या रीतीने, चांगल्या तऱ्हेने; नल्लपडिया, नल्लमुरैया.
चांगुलपणा; नल्लवन्, नल्लतन्म.
चांचपणें; तडेवि पाकरदु, तडवरदु.
चाटणें; नक्करदु.
चांदणें; निला.
चांदी; वेळ्ळि.
चाप, क्लिप; इडुक्कि.
चापटी देणें; शोड्डु कोडुकरदु.
चाफा; पन्नीरपू.
चाबूक; शाऽट्टै.
चांभार; शक्किलि.
चांभारचौकशी; वीण केळ्वि.
चामखीळ; मरु.
चारित्र्य; नडतै.
चारोळी; शारप्परुप्पु.
चालढकल करणें; तळ्ळि पोडरदु.
चालणें (पायाने); नडकरदु.
चालेल; मुडियम्, परवा इल्ले.
चालणार नाहीं; मुडियादु.
चाल; नडै.
चालरीत; पळक्कवळक्कम्.

चालत जा; नडन्दु पो.
चालता झाला; तोलैजु पोइटान्.
चालता हो; तोलजु पो.
चालविणें, सांभाळणें; समाळिक्करदु.
चालू; तोडर्न्दु.
चालू कादंबरी; तोडर् कदै.
चालू होणें, निघणें; पुरपडरदु.
चावणें; कडिकरदु.
चावडी; चावडी, शावडी.
चाळणी; जल्लडि.
चाळणें; शलिकरदु.
चाळिशी; चाळेश्वरम्.
चिकट; पिशुपिशुप्पान.
चिकट होणें; पिशुक्का पोरदु.
चिकटविणें; ओट्रदु.
चिकटव; ओट्टु.
चिकणमाती; कळिमण्.
चिकार; निरैय.
चिकित्सा; चिकित्सै.
चिक्कू (फळ); सपोटापळम्.
चिक्कू, (कंजूष); करुमि.
चिखल; शेर्.
चिखल्या; शेत्तुपुण्.
चिघळणें; पुरै ओडरमु.
चिंच; पुळि.
चिठी; शीट्टु.
चिडणें; कोविकरदु.
चिडविणें; राग आणणें; शीण्डि विडरदु.
चिता; कवलै.
चित्त; मनस.
चित्र; पडम्.
चिंधी; कन्दे.
चिंधड्या; तुण्डुतुण्डु.
चिनी मातीची भांडी; पींगान् *

* सामान.

चिन्हें; गुणंकुरि.
चिन्हें नीट नाहींत; गुणंकुरि सरिया इल्लै.
चिंबून जाणें; सुरुंगि पोरदु.
चिमटा; किडुक्कि.
चिमटा (सोनाराचा); शामळम्.
चिमटी; चिट्टिगै.
चिमटे काढणें; किळ्ळरदु.
चिमणी (पक्षी); कुरुवि.
चिमणी (दिवा); चिमणी विळक्कु.
चिमुकला; कुट्टि.
चिरणें; नरुक्करदु.
चिरडणें; नशुक्करदु.
चिल्लर, मोड; चिल्लरै.
चिवट; नमुत्त.
चीर (फट); पिळवु.
चुकलें; तवरिपोचु.
चुकविणें; तविरकरदु, ओळियरदु.
चुकणें, चुकून होणें; तवरि पोरदु, तवरदु.
चुका (भाजी); चुक्कां कीरे.
चुकून; तवरि.
चुकामूक झाली; ताक्कु तघवल् इल्लामे पोचू.
चुगली; कोळ्.
चुटकी; शोडकु.
चुणी; शुरकम्.
चुना; शुण्णाम्बु.
चुंबळ; पिरिमणै. शुम्माडु.
चुंबन; मुत्तु, मुत्तम्.
चुरचुरणें (डोळे वगैरे); शोरुघरदु.
चुरमुरे; अरशिपोरि.
चुरी, कळणा; नुस्सु.
चुळबूळ करणें; तविकरदु.

चूक; तप्पु.
चूल; अड्डुप्पु.
चूळ भरणें; कोप्पळिकरदु.
चेंगट; रोम्ब मन्दम्, रोम्ब तामसम्.
चेंगरणें; नशुगरदु.
चेटकीण; शून्यकारि.
चेटूक, करणी; शून्यम्, बिल्लिशून्यम्.*
चेंडू; पन्दु, बॉल्.
चेपणें, दाबणें; पिढिकरदु.
चेपून, दाबून; अळुत्तमा.
चेष्टा; गेलि, किण्डल्.
चेहरा; यूंजि, जाडै, मुगम्.
चेहरा आनंदी झाला; मुगम् मलर्न्द पोचु.
चेहरा कष्टी झाला, सुकला; मुंचि सुरुंगि पोच्चु. मूंजि वाडिपोचु
चैन करणें; षोंऽका इरकदु.
चैन न पडणें; वेलै ओडलै.
चोख; शुद्धम्, ओस्ति.
चोखणें; चप्परदु. * येवल्.
चोंच; अलगु.
चोथा; शक्कै, नार्, तिप्पि.

चोपई; अरणै.
चोपणें (जमीन करण्याचें); दिमिसकट्टै.
चोपडणें; तडविकरदु.
चोर, चोरटा; तिरडन्, कळ्वन्.
चोरी; तिरुट्टु.
चोरी होणें; कळवु पोच्चु.
चोरून ऐकणें; ओट्टुक्केकरदु.
चोरून खाणें; तिरुट्टुत्तनमा तिंगरदु.
चोरटेपणा; तिरुट्टुवेलै, तिरुट्टुतमाग.
चोर पावलाने येणें; पूनैयाटमा वरदु.
चोळ; तेऽय्.
चोळणें; तडवरदु, तेइकरदु.
चोळी; चोळी, राविक्कै.
चोळी बांगडी; मंजकाणी.
चौकशी करणें; विचारिकरदु.
चौकोनी, चौरस; शुदुरमा.
चौघे; नाल् पेर्.
चौथा; नालावदु.
चौपट; नाल् मडंगू.
चौफेर; नाल् पकम्.

छ

छकडा; झटका.
छक्केपंजे; ओळिवु मरैवु.
छडा लावणें; पुलन् विशारिक्किरदु,*
छडी; कळि, पिरंबु.
छत; उत्तरम्.
छत्तिसाचा आंकडा; षष्टाष्टकम्.
छत्री; कोडै.
छंद; हॉबी. * तुप्पु तुलकरदु.
छदाम; काशु, दूसि.
छप्पर; कूरै.

छळणें; कोडुमै पण्ड्रदु, वयत्ते येरिचल् कोट्टिकरदु.
छाती; मार, मारबु. * (×)
छांदिष्ट; अदे मोहम्.
छान, सुरेख; जोरा, नन्ना, नेऽरतिया*
छान, छान; बले बले. * शिरुवन्.
छानदार; सुबक; पारवेया.
छापखाना; अच्चुकुडम्, अच्चाफिस.
छिद्र; दुण्डि, तोळै, वळै.
छोटें; चिन्न, सिरिय (×) कुट्टिमा
छोटा मुलगा, छोटुकला; चिन्नवन्.*

ज

जकात; शुंगवरि.
जखम; कायम्.
जखीण, डाकीण; नीलि.
जग; उलगम्, लोकम्, प्रपंचम्.
जगणें; पोळक्किरदु, जीविक्करदु.
जगदंबा; जगदंबाळ्.
जगावेगळा; अपूर्वमा.
जंगल; काडु.
जंगली पशु, जनावर; काट्टु मिरुघम्.
जटा; जडैमुडि.
जड; घनम्मा.
जडत्व; मन्दम्.
जठर; इरप्पै.
जण; (कितीजण वगैरे); नबर.
[**कितीजण;** यैत्तनैपेर].
जणूं कांहीं, जसें कांहीं; येन्नमो, येदो.
जंत; नाक्कपूच्छि.
जंतु; पूच्छि.
जनता; मक्कळ्.
जनसमुदाय; पोदुमक्कळ्.
जनावर; मिरुघम्.
जन्म; पिरवि, जन्मम्, पिरप्पु.
जन्मगांव; पिरन्द ऊर. पिरन्द मण्
जन्मठेप; आयुळ दण्डनै.
जन्मदिवस, वाढदिवस; पिरन्द नाळ्.
जन्मभर; आजन्मम्.
जप; जपम्.
जपून; भद्रमा, जागृतया.
जबडा; कदुप्पु, तोडै.
जबाब; जवाब, बदिल्.
जबाबदारी; पोरुप्पु.
जबाबदारी टाकणें; पोरुप्पु कट्टरदु.
जमले (एकत्र); कूडिनार्घळ्(×).
[illegible] **गैरे);** तिधैअरदु.

जमवाजमव; शेकरम् पण्ड्रदु, शेक्करदु
जमविणें; शेक्करदु.
जमवून ठवणें; शेत्तु वैक्करदु.
जमवून घेणें, मर्जी संभाळणें;
तकारुक्कु तक्कपडि, इरुकरदु
जमाखर्च; कणक्कु.
जमीन; तरै.
जमीनजुमला; नेलम्, भूमि.
जय होणें; जयिक्करदु.
जर; सरिगै.
जरदाळू; बादम् पळम्.
जरा वेळ; शत्तनेरम्, कोंजनेरम्.
जरूर; अवश्यमा, कट्टायमा.
जरुरी; आवश्यकता, तेवै.
जलदी; शीघ्रम्, जलदी.
जव, जवस; आळिवेरै.
जवळ; किट्ट.
जवळच; किट्टेये.
जवळजवळ; किट्टेतट्ट.
जवळजवळ वर्ष झालें; किट्टेतट्ट.
वर्षम् आच्छु.
जवान; युवन्.
जशास तसें; पळिकि पळि.
जसें जसें—तसें तसें; येप्पडि वेणुमो
अप्पडि.
जसा कांहीं; येन्नमो.
जस्त; तगरम्. तुत्तनागम्.
जस्ताचा पत्रा; तगरम्.
जहाज; कप्पल्.
जहाँबाज, वस्ताद; पोल्लादवन्.
जळ माणूस, खुजा माणूस;
चित्रकुळ्ळन्.
जळका; [illegible]

जळण; वेरगु, येरिपोरुळ्.
जळणाची लांकडें; वेरघु.
जळणें; येरियरदु.
जळत असणें; येरिजिण्डु इरुक्करदु.
जळू; अट्टै.
जा; पो.
जा चालता हो; पोडा.
जा, नीघ; पो तोलै.
जाई; जादि मल्लि, जाति मल्लिगै.
जाऊं दे; पोहट्टुम्.
जाऊं दे ना; पोहट्टुमें.
जाऊन; पोइट्टु, पोइसेदु (×).
जाऊ; ओऽरपडि.
जाग, जागृत; विळिप्पु.
जागणें, जागा असणें; कण्ण मुळिकरदु.
जागरण; मुळिप्पु.
जागा; येडम्, इडम् (×).
जागा हो; मुळ्चिको.
जागेवर; येडतले.
जांघ; मुळंगाल, कवटी.
जाडा; गट्टियान्.
जाडाभरडा; मुरट्टु.
जाडजूड; गनम्मा.
जाडसर; गेट्टियाग.
जाण, जाणीव ठेवणें; नन्निनिनैक्करदु.
जात (वर्गवारी); वघुप्पु.
जात; जादि.
जातवाला; ओरेजादि.
जातीभर जाणें; सुयरूपनै कामिक्किरदु.
जातें; येन्द्रम्.
जादू; मायम्.
जादूगार; मंद्रवादि, मंदिरवादि.
जानवें; पूणूल्.
जांभई; कोटावि

जांभळा (रंग); ऊदा.
जांभूळ; नागपळम्.
जायफळ; जादिक्का.
जावई; माप्पिळ्ळै, मरुमगन्.
जावळ; शडैमुडि.
जावळ काढणें; मुडि इरक्किरदु.
जास्ती; अधिकम्.
जास्वंदीचें फूल; शेंबरत्तेप्पू.
जाहीर करणें; प्रस्थाप्पिक्करदु.
जाळ; ज्वालै.
जाळणें; येरियरदु.
जाळें; वलै.
जिंकणें; जयिकरदु.
जिना; मेट्टैपडि.
जिन्नस; सामान, पोरुळ्.
जिरणें; जलं यरिंगिरदु.
जिरें; जीरगम्.
जिलबी; जिलेबी, जांगरी.
जिल्हा; जिल्हा.
जीवंत; उयिरोडे.
जीभ; नाक्कु.
जीव; उयिर्.
जीव तोडून सांगणें; मन्नाडरदु, मन्राडरदु.
जुई; इरवाक्षी.
जुगार; सूदु, सूदाट्टम्.
जुडगा; कोत्तु.
जुडी; कत्तै.
जुना; पळैय, पळशु.
जुना काळ; पळैय कालम्.
जुनाट; नाळपट्टदु.
जुन्या विचाराचा, सनातनी; कर्नाडकम्.
जुंपणें; सेरुक्किरदु.
जुमानणें; अडंगरदु, मदिकरदु.

जुलाब; बेदि.
जुलूम; कोडुमै.
जुळा; रेट्टै.
जूं, जोखड; नुगत्तडि.
जून; मुत्तल्.
जेमतेम; पोरुम पोराददुमा.
जेवण; शाप्पाडु.
जेवण काढणें; शोल्लिकाटरदु.
जेवणें; शापडरदु.
जोखीम, जबाबदारी; पोरुप्पु.
जोगा (माझ्याजोगा वगैरे); येण्ड्रदु. *
जोडवी; मेट्टि.
जोडी; जदै. * येनक्कु येट्र (वेलै).
जोंधळा; शोळम्.
जोपासना; पादुकात्तल्, कापात्तुदल्.
जोरांत वर येणें, उसळून वर येणें; पोत्तुंडुवरदु.
जोरानें; जोरा.
जोराने; जोश.
जोरानें (ओरडणें); उरक्क.
जोरांत; वेगमा.
जोरजोराने रडणें; वोऽन् अळरदु.
ज्येष्ठमध; अतिमधुरम्.
ज्येष्ठमधाचा शिरा; अतिमधुरप्पाल्.
ज्योत; ज्योति.
ज्योतिषी; ज्योस्यन्.
ज्योतिषशास्त्र; ज्योतिषम्.
ज्वालामुखी; येरिमलै.

झ

झकास, छान; अरपुतमान.
झक्क कल्पना; अरुमैयान योजनै.
झटक; उदरि.
झटकणें; तट्टि विऽरदु.
झटकन; शट्टनु.
झडणें, गळणें; उदरंदु.
झडण्याचे दिवस (पानें वगैरे); (येलै) उदिरकालम्.
झडती घेणें; शोदिक्किरदु.
झडप; पायन्दु.
झडप घालणें; पाय्रदु.
झड मारणें; शारल् अडिक्करदु.
झबलें; सोक्का.
झरा; ऊट्रु.
झळ (उष्ण वारा); अनल्.
झांकण; मूडि.
झांकणें; मूडरदु.
झांकणें (कपड्यानें); मूडिकरदु.
झाड (मोठे) वृक्ष; मरम्.
झाड (लहान); शेडि.
झाडणें; पेरुक्करदु.
झाडून काढ; पेरुकि पोडु.
झांज; जालरा.
झांप (विणलेली नारळाची झावळी); कीट्रु.
झारा; जाळिकरंडि, जल्लिकरंडि.
झारी (दुधाची वगैरे); गिंडी.
झालें; आय्पोच्चु, आच्चु.
झालें नाही; आगलै.
झावळी; ओलै, मट्टै.
झीग; जिगिना.
झिजणें; तेंजुपोरदु.
झिडकारणें; तळ्ळि विडरदु.
झिम्मा; कुम्मि.
झीज; तेशल्.
झुंज लावणें; शण्डैक्कि विडरदु.
झुडूप; शेडि.
झुबका; कोत्तु.

झुंबर; रसगुंडु.
झुबकेदार; अडर्त्तिया.
झुरणें; उरक्कम्.
झरळ; करपांबूचि.
झुळझूळ; जिलजिलन्, शलशलन्.
झुळझुळीत; मोरमोरप्पा.
झेंगट; कळुत्तरप्पु.
झेंडा; कोडि.
झडू; तुलकशामन्दि.
झेलणें; पिडिकरदु.
झोकांडी जाणें; पोदैयिल्.
झोंप; तूक्कम्.
झोंपणें; तूंगरदु.
झोपडी; कुडिशै.
झोपाळा; ऊंजल्.
झोंबणें; येरियरदु.
झोल; तोय्वु.
झोल पडणें, झोल येणें; तोंजुपोरदु.
झोळी; तूळि.

ट

टकळी; तकळी.
टकटका; मूळ्चु मुळ्चु.
टक्कर; मोदल्.
टक्कर देणें; मोदरदु.
टक्के; सतविगिदम्.
टक्कल; वळुक्कै.
टंचाई; पंजम्.
टणक; गेट्टिया, कल् आट्टमा, उरुदियान्. (×)
टपून बसणें; पदुंगि उक्कारंदु.
टमाटो; तक्काळि.
टरबूज; टरबूज पळम्, तरपूशणिपळम्.
टवाळी; किण्डल्.
टाक; पोडु.
टाकून दे; पोट्टुडु.
टाकणें, घालणें; पोडरदु.
टांक (लिहिण्याचा); कट्टै पेना.
टाका; तैय्यल्.
टाकी लावणें; पोळियरदु.
टाकून बोलणें; तूकि येरिंजु पेशरदु.
टांगणें; माटरदु, तोंगविडरदु
टांच; कुदिकाल्.
—सि.
टापटीप; ओळुंगा, नीट्टा.
टाळकें; मण्डै.
टाळणें; तड्डुकरदु.
टाळा, आटळा; अण्णम्.
टाळू, ताळू; उच्चि उच्छन्तलै.
टाळूची (लहान मुलांच्या) खळगी; उच्चि कुळि.
टाळणें, टाळाटाळी करणें; पोक्कु काट्टदु.
टाळी; कै तट्टु.
टिकणें; तंगरदु, तक्करदु, तांगरदु, निर्क्किरदु.
टिकूं देत नाही; तंग विडर दिल्ले.
टिकाऊ; नीडुच्छु, नाळपडे.
टिचकी; शोडुक्कु.
टिचकी वाजविणें; शोडुक्करदु.
टिन; तगरम्.
टिपरी; कोलाट्टकळि.
टिपरीचा खेळ; कोलाटम्.
टिंब, थेंब; पुळ्ळि.
टिळा; बोट्टु.
टुणुक टुणुक जाणें, उडया मारणें; *
* तत्ती पोरदु.
टेकडी; कुन्रु.

टेंकण, टेकू; मुट्टु, शारमानम्.
टेकणें; सायंजुकरदु, सायक्किरदु, शारंदकरदु.
टेकून ठेव; सायच्चु वै.
टेबल; मेजै.
टोंक; नुनि, मुनै.
टोचणें; कुत्तरदु.
टोचून-घालूनपाडून-बोलणें; तूक्कि येरिजु पेशरदू.
टोणगा; कडा.
टोपण नांव; पुनैप्पेयर्.
टोपली; कूडै.
टोपी; तोप्पी.
टोपी घालणें, बनविणें; कुल्ला पोडरदु.
टोमणा मारणें; कुत्ति पेशरदु.
टोलवा टोलवी करणें, अंगाबाहेर टाकणें; पोरप्पु तट्टि कळिकरदु.
टोळ; वेट्टुक्किळि.
टोळकें, टोळी; कूट्ठम्, कुंबल्.
टोळधाड; (रोगाची वगैरे) पेरुवारि.

ठ

ठकी, ठकूबाई; नुत्तुकळवि.
ठणका; कुत्तुवलि.
ठरणें; तीरमानिकरदु, निच्छयं पण्ड्रदु.
ठरल्याप्रमाणें; तीरमानप्पडि, तीरमानिच्छ पडि.
ठराव, प्रस्ताव; तीरमानम्.
ठरवणें; योजनै पण्ड्रदु, येरपाडु पण्ड्रदु.
ठसका लागणें; नेंजु अडैकरदु, तोण्डै अडैकरदु, पुरैयेरदु.
ठिकरीचा खेळ; पाण्डि आट्टम्.
ठिकऱ्या ठिकऱ्या; तूळतूळा.
ठिकाण; येडम्, इडम्.
ठिगळ; शक्कै, तक्कै.
ठिगळ लावणें; ओट्टु पोडरदु, तक्कै पोडरदु.
ठिणगी; तीप्पोरि.
ठिसूळ; उडयक्कूडियवस्तु.
ठीक; सरि.
ठेंगणा; कुळ्ळन्, कुट्टैया.
ठेंगणी; कुळ्ळि.
ठेंच लागणें; इडिक्किरदु.
ठेंचणें; नशुक्करदु.
ठेव; वैप्पु.
ठेव (क्रि.); वै.
ठोकळा; तुण्डु.
ठोकणें; तट्रदु, अडिकरदु.

ड

डकविणें; ओट्रदु.
डबकें; मळै जलम्.
डबघाईस येणें, चणचण भासणें; तिणर्रदु.
डबा; डब्बा.
डबी; डब्बी.
डबोलें (धन); पत्ययल्.
डाग; करै.
डागणें, डाग देणें; सूडु पोडरदु.
डाग पडणें; करै पडुगिरदु, करै पडिगिरदु.
डाग लावणें; पोडि वच्छु ऊदरदु.
डांग्या खोकला; ककवान् इरुमल्.
डांबून ठेवणें; अडच्चि वैक्करदु.

डाव (खेळांतला); ओरु आटम्.
डावा; इडदु, येडदु.
डास; कोशु.
डासा-चावा घेणें; ओरे कडिया कडिक्किरदु.
डाळ; परुप्पु
डाळिंब; मादुळं पळम्, मादुळै.
डाळिंबी रंग; केंपु कलर.
डाळें; उडच्च कडलै.
डिंक, गोंद; गोंदु, पिशिन्.
डिकेमाली; डिकेमालि पाल्.
डुक्कर; पन्रि.
डुलत डुलत; असंजु असंजु.
डुलकी घेणें; तूंगि विळरदु.
डुलणें; आडरदु.
डेरव; कांबु.
डोकावणें; एट्टि पाकरदु.
डोकावून पहात आहे; एट्टि एट्टि पाकरान्.
डोकें; तलै.
डोकें नाहीं; मुळै इल्लै.
डोक्याची कवटी; मंडै ओडु.
डोकें दुखी; तलै वली.
डोके दुखी, नित्याची कटकट; तीराद तोल्लै.
डोक्यावर खापर फुटणें; तलैयिल् *
डोंगर; मलै.
डोंगरी केळीं; मलै वाळपळम्.
डोंबारी; कूत्ताडि.
डोल (खोबऱ्याचा); मुळु कोपर.
डोलणें; सांजाड.
डोल बाई डोल; सांजाडम्मा सांजाडु.
डोल्हारा; मंडपम्.
डोमकावळा; अण्डं काकै.
डोसकें; मण्डै.
डोहाळे; मशक्कै.
डोळ (डाळीचा); मुळु परुप्पु, तोल कट्टिन परप्पु.
डोळा; कण्. * विडियरदु
डोळा लवणें; कण् तुडिकरदु.
डोळे उघडणें; कण् तिरन्ददु.
डोळयाआड; कण् मरवा.
डोळयाने दिसत नाहीं; कण् तेरियलै.
डोळयाचें पातें लवेपर्यंत; कण् इमैक्कुम् नेरम्; कण् शिमिट्रतुकुळ्ळे

डौलदार; पारवया.

ढ

ढ; मक्कु (अगदी ढ आहेस; वेरुम् मक्कु).
ढकलणें; तळ्ळरदु.
ढग; मप्पु.
ढवळणें; तलावरदु, किळरंदु.
ढवळाढवळ करणें; कुरुक्किट्टदु, कुरुक्के वरदु.
ढाल; केडयम्.
ढास लागणें; मूच्चु मुट्टदु.
[illegible] ले पोरदु.
ढीग; कूरु, कुवियल्.
ढीग करून ठेव; गुंबला वै, कुमिच्चुवै.
ढुंगण; सूत्ताभाट्टै, सूत्तु (+).
ढेकर; येप्पम्.
ढेकूण; मुटै पूच्चि.
ढेप (गुळाची); वेल्लकट्टि.
ढेप, पेंड; पुण्णाकु.
ढोंग; पाशांगु.
ढोंगी; वेषकारन्.
ढोपर; मुळंगाल, मट्टि

ढोपरापासून खालचा पाय, तंगडी; मुळंगाल्.
ढोली; पोंदु.
ढोलकें; तंबटम्, मुरशु.
ढोसणें; मुट्टरदु.

त

तक्रार; तगरार.
तक्रार, मागणें, गाऱ्हाणें; मुरैयीडु अडिक्किरदु.
तगर; नंद्यावट्टै.
तगादा लावणें; किट्टि कट्टि
तजवीज; योजनै.
तंटाबखेडा; येडाकुडम्, पोराट्टम् शच्छरदु.
तडक; उडने दिडिर्नु.
तडजोड; समरसम्.
तडकाफडकी, तत्काळ; तत्क्षणम्,
तडतडीत, कडक; मुरडु, मोरप्पु.
तडा; विरिशल्.
तडाखे; अडि.
तडा गेला; विरिंजु पोच्छु.
तडफडणें; तविकरदु.
तण काढणें; कळै पुडुंगरदु.
तणतणणें; कडुकडुक्किरदु, शिडुशिडुक्किरदु.
तपकीर; पोडि.
तपास करणें; तेडरदु, विचारणै शय्यरदु.
तपासणें; तिरुत्तरदु.
तपेलें; तवलै.
तबला; तबेला.
तंबाखू; पुगै इलै, पोघयिलै.
तब्बेत; ओडंवु, उडल निलै.
तबेला; लाऽयम्.
तंबोरा; तंबरा.
तमाशा; वेडिकै आट्टम्, तेरुक्कत्तु.
तयार; तयार;
तयारी; येरपाडु.
तर्क; ऊहम्, यूघम्.
तर्क करणें, मनाला वाटणें; ऊगित्तल् तोंड्रदु.
तरंगणें; मिदक्करदु.
तरतूद करणें; शेकरम् पण्ड्रदु.
तर्फे, मार्फत; बळिया.
तर्फे–पक्षी–बोलणें; तरप्पिल पेशरदु.
तरबेज; निपुणन्.
तरवार; वाऽळ्.
तऱ्हा; दिनुस, विदम्.
तऱ्हेतऱ्हेचें; पलविदम्, वेव्वेरु दिनुस, विदविदमा.
तऱ्हेवाईक; ओरुमाऽद्रि.
तरातरा (रागाने) येणें; तर्तर् वेण्ड्रम्.
तराजू; तरास्.
तरुण, युवक; युवन्, वालिबन्.
तरून जाणें, संकटांतून निभावणें; ताण्डिपोरदु, तप्पी पोळैकरदु.
तऱ्हातऱ्हा करणें; क्षणचित्तम् क्षणपित्तम्.
तलफ; बेरि.
तलाठी; कर्णम्.
तलाव, तळें; कुळम्.
तवा; दोसैकल्, तवे.
त्वचा; तोल.

तसबीर; पडम्.
तह; उडन्पडिक्के.
तहान; दाहम्, दाघम्.
तळ; अडि.
तळ (विमानाचा); विमान निलयम्.
तळकट; येण्णै पण्डम्, ओरेऽयेण्णै.
तळणें; पोरिकरदु.
तळमळ (मनाची); तुडिप्पु.
तळमळ, तगमग; तविप्पु.
तळमळणें; तविकरदु.
तळपाय (वरची बाजू); पुरंकाल्.
तळपाय (खालची बाजू); उळ्ळं काल्.
तळहात; उळ्ळं कै.
ताईत; तायत्, ताळत्.
ताक; मोर्.
ताग; शणल्.
ताजा; पुदुशा.
ताटी, तट्टया; तट्टी.
ताट; तट्टु.
ताटातूट होणें; मूलैक्कु मूलै शिदरिपोरदु.
ताठ; निमिर्न्दु.
ताडाचें झाड; पनै परम्.
ताडगोळा; नुंगु.
ताडपत्र; पनै ओले.
तांदूळ; अरिशि.
तान्हें मूल; कैकुळन्दै, पच्चै कुळन्दै.
ताप; ज्वरम्.
तापणें; सुडरदु.
तापविणें; सूडा पण्ड्रदु, सूडाक्करदु, काय्चुगिरदु.
ताबडतोब, तात्काळ; उडने, दिडिर्नु.
तांब येणें; तुरु येरदु.

तांबट; कन्नान्.
ताबा घेणें; पोरुप्पु मेर्कोळ्रदु.
ताब्यांत येणें; कैवशंवरदु.
तांब्या; चेंबु.
तांबें; तामिरम्.
तार; कंबि.
तार (पोस्टाची); तन्दि.
तारतम्य; तारतम्यम्.
तारा; नक्षत्रम्.
तारांबळ–त्रेधा–उडणें; तिणरंदु.
तारीख; तेदि.
ताल; ताळम्.
ताल धरणें; ताळं पोडरदु.
तावडींत सांपडणें; कैले अगपट्टदु.
तास, घंटा; मणि.
तासभर; ओरु मणि नेरम्.
तासणें; शीवरदु.
ताळतंत्र विधिनिषेध; नियमम्.
ताळतंत्र नसणें; कण्डपडि.
तिकडे; आंगे.
तिखट; कारम्, उरैप्पु.
तिखट (चटणी); मुळधाप्पोडि.
तिखट लागणें; उरैकिरदु.
तिघे; मूणुपेर्.
तिजोरी; इरुम्बु पोट्टि.
तिटकारा; वेरुप्पु.
तितकें; अव्वळवु.
तिथि; नाळ्, तिथि.
तिन्हीसांजा; संध्याकाळवेळै.
तिरपा; ओरुपक्कमाग.
तिरळा; ओण्ड्रै कण्.
तिऱ्हाईत; तेरियादवन्, वळिपोकन्, मूणां मनुष्यन्.
तिलक; बोट्टु.

ती; अवळ्. आन्द.
ती बाई; आन्द अम्मा.
तिच्यानं; **तिच्याच्यानें**; आवळाले.
तीट; पोट्टु, बोट्टु.
तीर; बाणम्, अंबु.
तीर्थ; तीर्थम्.
तीळ; येळ्ळु.
तीळ (अंगावरचा); मच्चम्.
तिळाचें तेल; नल्ल येण्णै.
तिळाची पेंड; येळ्ळु पुण्णाक्.
तीक्ष्ण; कूर्मै.
तीक्ष्ण बुद्धि; कूर्मैयान बुद्धि, बुद्धिकुर्मै.
तुकडा; तुण्डु.
तुच्छता; इळिवु.
तुच्छतेने बोलणें; इळिबाग पेशरदु.
तुझा; उन्. उनदु.
तुझें तूं पाहुन घे; उन् वरैक्कुम् नी पात्तु को.
तुटणें; अरन्दपोरदु.
तुडवणें; तुवैक्करदु. मेरच्चिकरदु.
तुंबणें; तेंगरदु.
तुमचा; उंगळ्, उंगळुडैय (×)
तुम्हाला; उंगळक्कु.
तुम्ही; नींगळ्.
तुरट; तुवर्प्पु.
तुरटी; पडिक्कारम्.
तुरा; कोण्डै.
तुरुंग; शिरैकूडम् शिरैच्छालै (+)
तुलना करणें; ओप्पिट्टु पाकरदु.
तुला; उनक्कु.
तुषार; तिवलै, शारल्.
तुळई; उत्तरम्.
तुळस; तुलसि.
तूं; नी.
तूट; पट्राकुरै.
तूप; नेय्.
तूर; तुवरै.
तुरीची डाळ; तुवरं परप्पु.
तूस; उमि.
ते; अवंगळ, अवर्घळ्.
तें; अन्द.
तेज, पाणी; नीरोट्टम्.
तेथें; अंगे.
तेथून; अंगे इरुन्दु.
तेरडा; कासितुम्बै.
तेल; येण्णेय्.
तेलकट; येण्णेया.
तेलाचा घाणा; येण्णेय् शेक्कु.
तेवढा; अव्वळवु.
तेव्हां; अप्पो.
तेव्हांच; अप्पोवे.
तो; अवन्, आवा.
तो माणस; अन्द आळ्.
तोकडा; कुट्टै.
तोच त्रास, तोच रडकथा; अदे रोदनै, अदे अळुगै.
तोटा; नष्टम्.
तोड; वेट्टु, अरत्तूडु.
तोड (युक्ति); युक्ति.
तोडणें; अरुक्करदु, परिकिरदु.
तोंड; मुखम्, वाय्.
तोंड करूं नको; वाय् आडादे.
तोंड उतरणें; मूंजि शुरंगिपोरदु, मूंजि इरंगिपोरदु, मूखं वाट्टमडैयरदु
तोंडघशीं पाडणें; कालैवारि विडरदु.
तोंडाळ; वायाडि.

तोंड फुगविणें; मूंजि काटरदु.
तोंड मीट, तोंड आवर; वाय् मूडु.
तोंड संभाळून बोल; नाक्कै अडक्कि पेशु.
तोंड धू; वाय् कळवु, मूंजि अलंबु.
तोंड (तर) पहा; मूंजियै पार्.
तोंड दाखवूं नको; मूंजियै काट्टादे.
तोंड फार आलें; वाय् रोंब तुळत्तपोच्चु
(आजकाल तुला) तोंड फार आलें; उनकु वाय् मुत्तिपोच्चु.
तोंडपाठ; मनप्पाटम्
तोंडवळा; जाडै
तोंडावर बोलणें; नेरा पेशरदु, नेरुक्कु नेर्पेशरदु.
तोंडी लावण्यास; तोट्टुक्करतकु.
तोंडी सांगणें; वायाले सोल्रदु.
तोंडलें; कोवक्काय्, दोण्डक्काय्.
तोंडाला पाणी सुटणें; नागत्तले तण्णि उर्रदु
तोंपर्यंत; अदुवरैक्यम्
तोतरा; तेत्तुवाय्.
तोतरें बोलणें; तिक्कि पेशरदु.
तोरड्या, सांखळ्या; गोलुसु.
तोलाचें, बरोबरीचें; ईडु.
तोलाचें नाहीं; इडु इल्लै.
तोहमत; अपवादम्.
तोळा; तोला.
त्याग; तियागम्.
त्याचा; अवनुडयदु
त्याच्यासारखें; अवनाट्टम्.
त्याच्याबद्दल; अदैपत्ति, अवनैपत्ति.
त्याच्यावर; अवनमेले, अवनमीदु.
त्या दिवशीं; अन्नैक्कि, अण्ड्रैक्कि (×).
त्यापेक्षां; अदैविड.
त्रास, कटकट; तोन्दरवु, वम्बु, कष्टम्.
त्रास (मानसिक); उपाधै.
त्रास (शारीरिक); अवस्थै, बाधै.
त्रास भोगणें; अवस्थै पडरदु.
त्रास करून घेणें; तविक्करदु
त्रासदायक, त्रासाचें; रोदनैमान. रांगटमा
त्रागा; येरिच्चल्

थ

थकणें; कळैच्चु पोरदु.
थकवा; कळैप्पु.
थट्टा; परिहासम्, गेलि, केलि.
थंड; जिल्लन्.
थंडी; कुळर्.
थर; अडुक्कु.
थवा; किडै, मन्दै.
थवा (पक्ष्यांचा वगैरे); (परवै) कूट्टम्.
थांगपत्ता लागूं न देणें; मूडि वैक्करदु.
थापा; पुळुघ, पोय्.
थापा मारणें, फुगवून सांगणें; मूट्टै अळक्किरदु, पुळघरदु.
थांब; इरु, निल्.
थांबव; निरुत्तिकंको.
थांबवणें; निरुत्तरदु.
थालिपीठ; अडै.
थिजणें; उरंजुपोरदु.
थुंकणें; तुप्परदु.
थुंकी; एच्चल्, तुप्पल्, तुप्पु.
थुंकूं नको; तुप्पादे

थेंब; पोट्टु, तुळि, पुळ्ळि.
थेंब गळणें–पडणें; पुळ्ळि विळरदु.
थोडा; कोंजम्. * निरक्क.
थोडक्यांत चांगलें, सुशोभित करणें; *
थोड्या वेळानें ये; कोंजम् पोरुत्तु वा.
थोतांड; जंभम्, दंभम्.
थोर; पेरिय, उयर्न्द (×).
थोर माणस; पेरिय मनिशन्.
थोर लोक; पेरियवर्गळ्, पेरियोर्.
थोरवी; गौरवम्.

द

दंग; आळ्न्दु.
दगड; कल्.
दगड कोरण्याचें हत्यार, छिन्नी; उळि.
दगडासारखें मन घट्ट करणें; मनसै कल्लाक्किकरदु.
दगडी; कल्चट्टि.
दगा देणें; पेत्तमात्तु शेय्यरदु.
दंगा; अमक्कळम्.
दंगामस्ती, दांडगाई; विषमम्.
दचकणें; तूकिवारि पोडरदु.
दटावणें; अदट्रदु.
दट्टा–दडा बसणें; (कादु) अडैक्किरदु.
दडविणें; ओळिच्चु वैक्करदु.
दंडुका; तडि.
दत्तक; दत्तकम्, स्वीकारम्.
दंभ, डंभ, दांभिकपणा; जंभम्, डंभम्, डांभीकम्.
दम; मूच्चु.
दमट झालें; नमत्तु पोचु.
दम देणें; मेरेट्टि वैक्करदु.
दमदाटी; मेरेट्टल्.
दम निघत नाहीं; मूच्चु किळंबले.
दमणें; कळैच्चु पोरदु.
दम–श्वास लागणें; मूच्चु वांगरदु.
दया; दयवु, क्रुपै, इरक्कम्
दर; प्रति.
दरडावन: कडमैया.
दर माणशीं; प्रतिनबर्.
दरसाल; प्रतिवर्षम्, वर्षावर्षम्.
दररोज; दिनमु, अन्नाडम्, दिनंदोरुम् प्रतिदिनम्.
दर्प; नेडि.
दर्जा; तरम्, वर्गं.
दलाल; तरधन्.
दलाली; तरधु.
दंव; पनि.
दवंडी; दंडोरा.
दवंडी पिटणें; तमुक्कु अडिकरदु.
दवडणें; तट्टि कळिकरदु.
दवणा; दवनम्.
दशा; दसै.
दहीं; तयिर्.
दळणें; आरैक्किरदु.
ददळून आण; आर्चुंडु वा.
दक्ष; कुरियान.
दक्षतेने संसार चालविणारी चतुर स्त्री; शेट्टं कट्टमाकुडतनं पंड्व.
दक्षिण; तेर्क्कु.
दाई, प्रतिपाळ करणारी; शेविली ताई.
दाखला, नोंद, तक्रार; तघवल्
दाखला–नोंद–तक्रार गुदरणें; तघवल् कुडकरदु, दाखल पणरदु.
दाखविणें; काट्टरदु, कामिक्करयु.
दागिने; नगै, नगैनटट्.

दागिने (देवाचे); आभरणम्.
दाट, घट्ट; कोळकोळ्ळनु.
दांडगा; मोरड्डु.
दांडगा मनुष्य; मोरट्टु आळ्.
दांडगी, उद्धट; अडंगा पिढारी.
दांडगाई; वेशम्.
दांडगाई करणें; कोट्टम् अडिकरदु.
दांडा; मरप्पिडि.
दांडू (विटीदांडू); किट्टिपुळ्.
दाढ; कडैवाय्प्पल्.
दाणा, दाणे; दानियम्, पयरु.
दांत, दांता; पल्.
दांत आंबणें; पल् कूशरदु.
दांत कोरणें; पल् कुत्तरदु.
दांत घासणें; पल् विळक्करदु, पल् तेय्क्करदु.
दांतवण, दांत घांसण्याचें चूर्ण; पल् पोडि.
दांत वेंगाडणें, तोंड वेंगाडणें; पल्लै गजरदु.
दाद दिली नाही; अशंजु कोडुक्कलै
दाबणें; चेपणें; अमुकरदु, अळतरदु.
दाबून; अळुत्तमा, अळुत्ति.
दाबून भरणें; अमुक्कि वैक्करदु.
दाभण; कोणि ऊसी.
दार, दरवाजा; कदवु.
दारुडा; कुडिक्कारन्.
दारू (पिण्याची); कळ्.
दारू (उडविण्याची); गंधकप्पोडि.
दारूहळद; मरमंजळ्.
दालचिनी; लवंगपट्टै.
दावें (गुरांचें); तुंबु.
दासी; तादी.
दाह; (आग); येरिच्चल्.

दिवस; नाळ्.
दिवसा; पगल्ले.
दिवसरात्र; रापहल्.
दिवसेंदिवस; वरवरा, नाळ् अडैविल् (×).
(एक) दिवसाआड; ओरु नाळ् विट्टु ओर् नाळ्.
दिवसाला; ओरु नाळैक्कु.
दिवा; विळक्कु.
दिवाळी; दीवाळी.
दिवा ओवाळणें; आरती सुत्तरदु, आरती येडुक्करदु.
दिशा; दिक्कु, दिशै.
(दाही) दिशा; दिक्कु दिशै.
दिसणें; तेरियरदु.
दिसलें; तेरंजु पोचु.
दिसत नाही; काणम्, तेरियलै.
दिसेनासा—नाहींसा—होणें—; मरैयरदु.
दसण्यास; पार्वैकु, पार्करतुकु.
दीड; ओण्णरै, ओण्ड्रै.
दीनवाणेपणा; परितापकरमाग.
दीनवाणा; केवलमा.
दीर; मच्चिनन्.
दीर्घ; नेडिल्.
दुकान; कडै.
दुकानदार; कडैक्कारन्.
दुकान घालणें; कडै वैक्करदु, कडैपोडरदु.
दुःख; दुःखम्, वरुत्तम्. विशनम्, तुयरम्.
दुःख करणें; वरत्त प्पडरदु.
दुःख प्रदर्शन, दुखवटा; अनुतापम्, वरुत्तम् तेरिवित्तल्
दुःख (शारीरिक); वलि.

दुखणें (आंग) वलिकरदु, वलित्तल्.
दुखणें (रोग); व्याधि, बाधै.
दुखण्यानें तळमळणें; तुडिया, तुडिकरदु.
दुतर्फा; रेण्डपकम् इरुपकम् (×)
दुध्या भोंपळा; सोरैक्काय्.
दुप्पट; इरुमडंगु. इरण्डुमडंगु.
दुपार; मध्यान्नम्.
दुपारीं; मध्यान्नतिल्.
दुमजली; रेण्डुमेहै, रेण्डुमाडि.
दुमदुमणें, नांव होणें; पाराट्टरदु.
दुरुस्ती; रिपेअर.
दुर्गंधि; नात्तम्, नाट्रम्. (×).
दुर्जन; केट्टवन्, अयोग्यन्.
दुर्दैवी; दुरदृष्टम्, पिडिच्चवन्.
दुर्लक्ष; अलक्ष्यमा.
दुष्कृत्यें; वाईट कृत्यें; अडादशेयल्
दुष्काळ; पंजम्, दुर्भिक्षम्.
दुष्ट; दुष्टन्, केट्टवन्.
दुसरा; रेण्डावदु.
दुसरा एकादा; मत्तवन्, वेरेयारावदु.
दुसरा दिवस; मरुनाळ्.
दुसरेंच, वेगळेंच; वेरे.
दुसऱ्या एकाला; इन्नुम् ओरुत्तरुक्कु वेरे ओरुत्तरुक्कु.
दुही; वेट्रुमै.
दूध; पाल्.
दूध आटलेली (गाय, म्हैस); मुदार.
दूध काढणे; पाल् करक्करदु.
(घरून आणलेलें, पाणी घातलेलें)
दूध; कैपाल्.
दूध नासणें; पाल् तिरिंजुपोरदु.
दूर; तोलैवु, दूरम्.
दूर्वा; अरुगम पल.
दूषण; तूट्रदल्.
दृश्य; काट्चि, काक्षि.
दृष्ट; दृष्टि.
दृष्ट लागणें; कण्ण पोड्रदु, कण् पट्रदु.
दृष्ट काढणें; दृष्टि शुत्तिपोट्रदु.
दृष्टांत; उदाहरणम्.
दृष्टि; पारवै.
दृष्टीस पडणें; कण्णिल् पडुकिरदु.
दे; कुडु, कोडु.
देऊळ; कोविल्.
देवळाजवळचा बाजार; तेरडि कडै.
देखरेख करणें; मेल् पारवे पाकरदु.
देखील; कूड.
देठ; तण्डु.
देणें; कुडकरदु, तरदु.
देऊन टाक; कुडत्तूडु.
देणें (कर्ज); बाकी.
देठ; कांबु.
देव; कडवुळ्, आण्डवन्.
देवदार; कळ्ळि मरम्.
देवमाणूस; साऽधु.
देवळांतला बैल; कारांपशु.
देवळांतील बाग; नंदवनम्.
देवळांतला रथ; तेर्, रथम्.
देवी; अंवाळ्, अम्मन्.
देवी (रोग); अम्मै, पेरियअम्मै.
देवी येणें; अम्मै पुट्रदु.
देवीचे वण; अम्मै वडु.
देवीचे वण तोंडभर असणें; पोळ्ळिजु इरुक्कि
द्वेष; पोरामै.
देव्हारा; मन्दासनम्.
देश; नाडु.

देशांत; नाट्टिल्.
देशी; देशीय, सुदेशी.
देह; देहम्.
देहान्त शासन; तूक्कू दण्डनै, मरण + दण्डनै
दैन्य; येऽळमै.
दैव; अदृष्टम्, प्राप्तम्.
दैववान; भाग्यशाली.
दैवांत–नशिबांत असणें; तक्करदु. ↑ तक्कपडि.
दैवांत असेल तितकें, नशिबाप्रमाणें; ↑
दोडकी; पीरक्कन् काय्.
दोघे; रेण्डपेर् इरुवर् (×)
दोन; रेण्डु, इरु (×), इरण्डु (×).
दोरा; नूल्.
दोरी; कयिर्, कयरु.
दौत; मैक्कूडु
दौलत; सोत्तु, शेल्वम् (×)
[द्रा]क्ष; द्राक्षैपळम्.
द्रोण; दोन्नै.
द्वाड; अडंगापिडारी.

ध

धक्का देणें; इडिक्किरदु.
धक्का बसणें; धिक्नु पोरदु.
धट्टाकट्टा; कोट्टापुळी.
धड (सलग, न फाटलेलें); किळियाद
धड (शरीराचें); मुण्डम्.
धडकी; वेडवेडप्पु, पडपडप्पु.
धडा (पुस्तकांतील); पाडम्.
धडा देणें; पाडम् कर्पिक्किरदु.
धडा मिळणें; नल्ल पाडम् आऽचु.
धंदा; तोळिल्.
धन; शेल्वम्.
धनगर; इडैयन.
धनी; मुदलाळि, आण्डै.
धन्यवाद; नन्रि तेरिवित्तल्.
धनुष्य; विल्.
धने; धनिया.
धपाटा; उदै.
धबधबा; अरुवि.
धमक, त्राण; तेंबु, त्राणि, शक्ति.
धमकावणी; भयं काट्टरदु.
धमकी; मेरेट्टदल, वेरुट्टुदल्.
धमकी देणें; भयमुरुत्तरदु.
धरण; अणै.
धरणीकंप; भूकंपम्.
धरणें, पकडणें; पिडिक्करदु.
धरणें, हाताने उचलणें; पुडिक्करदु, पिडिक्करदु, पिडिच्चिकरदु.
धर्म; धर्मम्.
धर्मशाळा; सत्रम्, धर्मसत्रम्.
धर्मशील; धर्मिष्टन्.
धर्मार्थ; धर्मत्तुकु.
धसमुसळा; तक्कडा पुक्कडा.
धाक; मेरेट्टि.
धाकांत ठेवणें; मेरेटेरदु.
धाकटा; चिन्नवन्, शिरीयवन् (×).
धाडणें; अनुपिडरदु, अनुप्परदु.
धाड; अनुप्पु, अनुप्पिविडु.
धाडस; धैर्यम्.
धाडसी; वीरन्.
धातु; उलोगम्.
धांदल; अवसरम्.
धान्य; पयरु.
धान्य झोडपणें; पोर अडिक्करदु.

धाप लागणें; येरैक्किरदु.
धामधूम; अट्टहासम्.
ध्यास; अदे ध्यानम्.
धार (चाकू, विळी यांची); कूर्मै.
धार (दुधाची, नळाची); धारै.
धार घाल (दुधाची); कोसरु पोडु.
धार (दूध) काढणें; करक्करदु.
धारदार; करुकरुन्नु, कूरमैयाग.
धार्जिणी; तक्करदु.
धाव (नाम) ओट्टम्.
धाव (क्रि.); ओडु.
धावणें; ओडरदु.
धावा; ओट्टम्.
धिःकार; इकळ्चि.
धीर; पोरुमै.
धीर धर; पोरुमैया इरु, पोरु.
धीरच नाहीं; पोरुमै इल्लें.
धुकें; पनिपटलम्.
धुणें (डाळ तांदूळ वगैरे); कळैयरदु.
धुणें (कपडे); तुवैक्किरदु, तोय्किरदु.
धुंदी; तिमिर्.
धुंदी (पैशाची) चढणें; पणत्तिमिर् येरियिरुक्कु.
धुरळा; द्सि.
धुराडे; पोघै गूंडु, पोहै कूंडु.
धूसफूस; पोहच्चल्.
धू; तुवैचु पोडु, तुवै.
धूर; पुघै.
धूळ; तूशि. * शेय्यरदु.
धैर्य; धैर्यम्.
धोका; अभायम्, आबत्तु.
धोक्याची सूचना देणें; येच्छरिकै *
धोंड, धोंडा; पारांगल्.
धोतर; वेष्टि, धोति.
धोबी; वण्णार्.
ध्यास; टुकळा; शेवलै.
ध्येय; कोळ्गै.
ध्वज; कोडि.
ध्वजवंदन; कोडिवणक्कम्.
ध्वजस्तंभ; कोडिमरम्.

न

नकाशा; देशपडम्.
नको; वेण्डाम्, तेवै इल्लै.
नको का?; वाणा मा?
नकोसें करणें; उच्छाद आणणें; अक्रमं पण्ड्रदु.
नक्की; कट्टायम्, तीरमानम्.
नक्षी; नकास् वेलै.
नख; नगम्.
नखरा; औय्यारम्.
नखभर; तुळि.
नखुरडें; नगच्चुत्ति.
न कळतां; तवराद, तवरामल्.
नजर; पारवै.
नजराणा; कैयुरै.
नट; नटिगन्.
नटी; नटिगै.
नटणें; नटिक्किरदु.
नटून थटून; नघै नट्टि पूट्टिडु.
नणंद; नात्तनार, नात्ति.
नंतर; अपरम्, पिरगु, कळिचु. (चार-दिवसानंतर; नालु नाळ् कळिच्चु).
नदी; आरु.
नंदीबैल; पेरुमाळ माडु.
नफा; लाभम्.

नमुना; मादिरि.
नम्र; अडक्कम्.
नम्रता; विनय; पणिवु.
नम्र, चांगला मुलगा; पणिवान पय्यन्.
नमस्कार; नमस्कारम्, वणक्कम्.
नर; आण्.
नरमादी; आण् पेण्.
नरम; मृदुवा.
नर्तक; कूत्ताडि.
नर्तकी; कूत्ताडिच्चि.
नवखा; पुदिशु.
नवरदेव; मापिळ्ळै, कल्याणपिळ्ळै.
नवराबायको; पुरुषन् पेण्डाट्टि, पुरुषन् पोंजादि (+).
नवरा; यजमान, पुरुषन्, वीट्टुकारन्.
नवरी; कल्याण पोण्णु.
नवरात्र; नवरात्रि.
नवल; आश्चर्यम्.
नवलकोल; नूल्कोल.
नवा; पुदुशु.
नवस; वेण्डुदल्. प्रार्थनै.
नवस करणें; प्रार्थनै वेण्डिकरदु.
नवसागर; नवशार.
नवीन तऱ्हेने; पुदुश्शा.
नव्या नवसाचा; अरुमंद.
नशा, कैफ; बोधै.
नशा (दारूची); कुडिवेरि.
नशा–कैफ–चढणें; बोधै येरि इरुक्कु.
नशीब; तलैविदि, अदृष्टम्.
नशिबांत होणारें, घडणारें; प्राप्तम्.
नस (शरीरांतील); नरंबु.
नसती उठाठेव; वेण्डादे वेलै.
नसणें भांडण; वम्बु शण्डै.
न संपणारें, न थांबणारें; तीऽराद.
नसलेलें; अट्र.
(काम) नसलेला; वेलै अट्र.
नहाणें; तलै मुळुगरदु.
नळ, नळा, नळी; कोळाई.
नक्षत्र; नक्षत्रम्.
नाक; मूक्कु.
नाकांत दम येणें; मुळि पिदुघरदु.
नागडा, नागवा; अम्मण तोंण्डि, अम्मण माग.
नाग; पांबु.
नाग होऊन बसलेला मूळ पुरुष; वाळुंपांबु.
नागमोडी; वळंजिवळंजि.
नांगर; येर्.
नांगर (बोटीचा); नगुरम्
(नांगर टाकणें); नंगुरम, पाय्चरदु
नांगरणें; उळरदु.
नांगरतो; उळुगिरान्.
नांगी; कोडुक्कु.
नांगी मारणें; (विंचू); कोट्रदु.
नाच; कूत्ताट्टम्, आट्टम्, नटनम्.
नाचणी; केवरु.
नाचणें; कूत्ताडरदु.
नाटक; नाटकम्.
नाडी; नाडा.
नाडी (शरीरांतील); नाडी.
नात; पेत्ति.
नातू; पेरन्.
नातें; उरवु, सोन्दम्.
नातलग, नातेवाईक; सोन्दकारर्, उरविनर्.
नाद, आवाज; नादम्.
नाद, छंद; वळकम्, अक्करै.

नादिष्ट; कटकटी, नच्चु.
नादिष्टपणा करणें, किटकिट लावणें; नच्चरिक्किरदु
नादुरुस्त; पळुदडैन्दुविट्टदु.
नांदणें, नांदवणें; कुडुत्तनम्.
नाम (व्याकरण); पेयर्चोल्.
नामर्द; आणमै इल्लाद, पेडि.
नाना प्रकार; पलविदमान, येत्तनै-योविदमान.
नापीक जमीन; तरिशु निलम्, कट्टादरै.
नायक; कथानायकन्.
नायकीण; नर्तकी, तेवडियाळ.
नारळ; तेंगाय्.
नारळ (गळलेला); खाकोरे; कुरैबं.
नारळाचे चुडत; पन्नोडै.
नारळाचें झाड; तेन्नै मरम्.
नारळाचें पान, झांवळी; ओलै.
नारळाचा (विणलेला) झाप; कीत्तु.
नारळाची वाटी; तेंगामूडि.
नारळाची शेंडी; तेंगामट्टै, तेंगानार्.
नाराज होणें; (मतं) ओडिंजु पोरदु.
नारिंगी रंग; कनकांबर मिरम्.
नाल (घोड्याचा); लाडम्.
नाला; कावाय्.
नाव, होडी; ओडम्.
नांव; पेर्, पेयर्.
नांव घालणें; (शाळेंत वगैरे); शेकरदु.
नांव ठेवणें (मुलाचें); पेर इड्रदु.
नांवें ठेवणें; पेरवैक्करदु.
नांव जाणें; पेर केट्टुपोरदु.
नांव बद्दू करणें, बेअब्रू करणें; निंदा करणें; कदै कट्टरघु.
नांवाजणें; स्तुत्यमा सोल्रदु, पेरु-मैया शोल्रदु.
नांवारूपास आणणें; आळाक्करदु.
नाश; नाशम्, नष्टम्.
नासणें; अळुगि पोरदु, केट्टपोरदु. आळेविपोच्छु (×).
नासणें; अविकणें; अविंजु पोरदु.
नाहीं; इल्लै.
नाहीं ना? इल्लिये?
नाहीं कां? इल्लया?
नाहींसें–गडप–गिळंकृत करणें; तन्नदाकिकरदु.
नाळ (मुलाचें); तोप्पळ्कोडि.
निकाल; मुडिवु.
निखारा; तणल्.
निगरगट्ट; कल्लुळि मंगन्.
निगा; निगा.
निग्रह करणें; अडक्करदु.
निघणें; किळंबरदु, पुरप्पडर्दु.
निघून जाणें (पापुद्रा, पॉलिश, वगैरे); उरिंजु पोरदु.
निश्चित; निम्मत्तियाग.
नीज; तूंग.
निजणें; तूंगरदु.
निजव; तूंगपण्णु.
निंदा; परिहासम्.
निदान (रोगाचें वगैरे); निदानम्. निर्णयम्.
निदान (कमीत कमी); कुरंजपक्षम्.
निथळणें; शोट्रदु.
निपटणें; वळिच्चि येडुक्करदु.
निबरट; मुत्तिपोन.
निभावणें; समाळिक्करदु.
निभावून नेलें; समाळिचुटेन्.

निमंत्रण; अळैप्पु.
निमंत्रित मंडळी; कूडि इरुकिर पेरियवरगळ्.
निम्मा निम्मा; पप्पादि.
निमित्त—सबब सांगणें; शाक्कु शोल्रदु.
निमित्त; कारणम्, शाक्कु, तघवल्, निमित्तम्.
निमूट; गमनु.
नियम; कट्टुपाडु, विधिमुरै.
नियमाप्रमाणें; विधिपडि, मुरैप्पडि.
निरखून पाहणें; उत्तुपाकरदु, उट्टुरु पाकरदु. (×).
निरर्थक बडबड करणें; वळवळान् पेशरदु.
निर्णय; मुडिवु, निर्णयम्.
निर्दय, क्रूर; कोडरमान, दाक्षिण्यं इल्लाद.
निर्मळ; कलपडमिल्लादे, अप्पट्टमान.
निर्माण; निर्माणम्.
निर्माल्य; निर्माल्यम्.
निर्वाळा; उत्तरवादम्.
निर्वाळा देणें; गारण्टि कोडुक्करदु.
निर्लज्ज; वेक्कमिल्लादे, मानमिल्लादे, वेक्क केट्ट, मानं केट्ट.
निरांजन; विळक्कु, निरांजनम्. दीपम्.
निराशा; निराशै.
निराळा; तनिया, वेरेया.
निरीक्षण करणें; आरायन्दु.
नरुपयोगी; अनावश्यम्, उपयोगमिल्लाद.
निरुपयोगी, अजागळ; पन्नाडै.
निरोप; शेय्दि.
निरोगी; आरोग्यमान.
निऱ्या; कोशुवम्.
निऱ्या करून ठेव; कोशुवि वै.
निलगिरी तेल; कर्पूरयेण्णै, नीलगिरितैलम्.
निवड (धान्य); पोरुक्कु.
निवडून ठव; पोरुक्कि वै.
निवड करणें; तेरिन्दु येडुक्किरदु.
निवडणें; पोरुक्करदु.
निवडणूक; तेर्दल्.
निवडुंग; चप्पात्ति.
निवणें; आरिपोरदु.
निववणें; आरवैक्करदु.
निववून दे; आति कुडु.
निवास; इर्पिडम्.
निशाणी; अडयाळम्.
निशिगंध, गुलछबू; निलसंपंगि.
निश्चय; निश्चयम्, तीर्मानम्.
निश्चय करणें; तीर्मानिक्करदु.
निश्चित बोलणें; कण्डिपा पेशरदु.
निश्चित न बोलणें; गुळमुळीत बोलणें; वळ् वळान सोलूरदु.
निषिद्ध; तळ्ळुपडि.
निषेध; कण्डनम्.
निष्ठा; आदरवु, अभिमानम्.
निष्ठुर; इरक्कम्इल्लाद, निष्ठुरमान.
निसटून जाणें; तप्पि ओडरदु.
निसरडा; वळुक्करदु.
निसर्ग; इयर्कै.
निळा; नीलम्.
निक्षून सांगणें; कंडिच्चु शोल्रदु.
नीघ, जा; पोडा.
नीच, वाईट मनुष्य; मोशमान आळ.
नीट; नल्ला, ओळुंगा.

नीटनटकें; ओळुंगु.
नीट पहा; नल्ला पार, उट्रु पार.
नुकसान; नष्टम्.
नुकताच; इप्पोतान्.
नुसतें; वेरुम्, शुम्मा.
नेम (मारणें, धरणें वगैरे); नियमम्, कुरि.
नेमका; सरियाग.
नेमणूक; नियमनम्.
नेमबाजी करणें; कुरि पार्करदु.
नेसणें; कट्टिकरदु, उडुत्तुकरदु.
नेसण्यास; कट्टिक्किरतुक्कु, उडुतुकिरतुक्कु.
नेहमीं; नित्यम्, येप्पोवुम्, सदा.
नेहमींच्या चाकोरींत येणें, रोजच्या रहाटगाड्यांत पडणें; वण्डिले पूट्टिनकुदिरैमाद्रि.
नेहमींपेक्षां—जगरहाटी—वेगळे; अतिशयम्.
नैवेद्य; नैवेद्यम्.
न्याय; न्यायम्.
न्यायाधीश; नीतिपति.
न्यून; कुरैपाडु.
न्हाऊं घाल, अंघोळ घाल; कुळुप्पाट्टु.
न्हाणीघर; कुळिक्कर उळ. कुळियलरै.
न्हावी; अंबट्टन्, नाविदन्.
न्हावीण; अंबट्टच्चि.
नोकर; वेलैकारन्.
नोकरी; वेलै, तोळिल्.

प

पकड (चिमटा); किडुक्कि.
पकड (हत्यार); कोरडु.
पकड (धर); पिडि.
पकडणें; पिडिकिरदु.
पकडून आणणें (प्राणी वगैरे); *
पंक्तिप्रपंच; पंक्तिवंचनै.
पंख; सिरघु
पंखा; विशिरि.
पगडी; तलैप्पागै.
पंगत; पंति.

* कौवि कोंडुवरदु.

पगार; शंबळम्.
पचन; जीर्णम्.
पचत नाहीं; जीर्णमागलै.
पचणें (पैसा वगैरे); जरिक्किरदु. **(हा पैसा तुला पचणार नाही;** इन्द पणम् उनकु जरिक्कादु).
[illegible]; चप्पनु.
पंचपाळें (फोडणीच्या सामानाचें); अंजरैपोट्टि
पंचाईत, आफत; तिण्डाट्टम्.
पंचायती; पंचायत्.
पटकन्; टक्कनु, चट्नु.
पटणें; ओत्तुकरदु.
पटवून घेणें; तळंजिपोरदु.
पटांगण; मैदानम्.
पट्टा; कोडु.
पट्टी; पट्टै, तुण्डु.
पडदा; तिरै.
पडसें; जलदोषम्, सळि.
पडणें; विळरदु.
पडला; विळंदुट्टान्.
पडशील; विळप्पोरे.
पडवळ; पुडलंकाय्, पुडलंगा.
पडवी; कोल्लैपुरम्.

पडाव; ओडम्.
पडून राहणें; उपयोगांत नसणें; वीणा किडक रदु.
पण, परंतु; आनाल्.
पण करणें; पंदयम्.
पणती, पंती; अघल्.
पणती, पणतू; कोळ्ळु पेरन्.
पत असणें; नाणयम्.
पतकरणें; स्वीकरिक्किरदु.
पतंग; काताडि.
पतंग (फुलपांखरूं); वण्णत्तिपूच्चि, पट्टुपूच्चि, तुंबि
पत्नी; मनैवि, पेण्डाट्टि, वीट्टुकारि,
पताका; तोरणम्.
पति; पुरुषन्, यजमानन्, वीट्टुकारन् कणवन्.
पत्ता; विलासम्.
पत्ताच नाही! कळलेंच नाहीं; पेच्चु मूच्चु इल्लै.
पत्ते (खेळण्याचे); चीट्टु.
पत्र; कडुदाशि, कडिदम्
पत्रा; तंगरम्.
पत्रावळ; मन्दार इलै.
पत्रिका; जातकम्.
पथ्य; पथ्यम्.
पथ्यपाणी; पथियानुपानम्.
पदर; तलप्पु, तलैप्पु.
पदरचें (स्वतःचें); कैयैविट्टु.
पदरचें शब्द घुसडणें; इडैच्चेरुगल्, शोरुघरदु.
पदवी; पट्टम्.
पद्य; ओंवी; कुरळ्.
पद्धत; पळकम्, पद्धति.
पधरवडा: पक्षम.
पन्हा (रुंदी); पन्हा, अगलम्.
पन्हें, सरबत; पानकम्.
पपया; पप्पाळिपळम्
परकर; पावाडै.
परका; मुन्पिन् तेरियादवन्, वेट्रुमनिदन्.
परडी; पूंकूडै.
परत; तिरुंबियुम्, मरुपडिगुम्.
परत देणें; तिरुपि कोडुक्करदु.
परत करणें; वापस् पण्ड्रदु, तिरुप्पि अडिक्किरदु.
परतणें (जाऊन); तिरुबरदु.
परतणें (स्वयंपाकांत); वरुकरदु.
परदेश; सीमै.
परदेशी; परदेशी, आण्डि.
परंपरा; परंपरै.
परमेश्वर; पेरुमाळ्, परमेश्वरन्.
परमेश्वरी देणें; कोडुपिनै.
परस्पर; नेरा, अवनाग, तानाग.
परसाकडे; कोल्लैकि, कक्कूसुक्कू.
पर्यंत; वरैक्कुम् (**तोपर्यंत;** अदुवरैक्कुम्.).
परवडणें; कट्टुपडि आघरदु.
परवडत नाहीं; कट्टलै, कट्टुपडि आधलै.
परवां (मागील); मुंदानाळ्.
परवां (पुढील); नाळन्नैकि, नाळै विट्टु मरनाळ्.
परवानगी; अनुमति.
पराजय; तोल्वि.
पराजय झाला; तोत्तु पोचु, तोल्वि अडैन्दान्.
परात; तांबाळ्.
परिणाम; पयन.

परिस्थिति; निलमै.
परिस्थितीशीं जमवून–पटवून–घेणें; वोत्तुपोरदु.
परीक्षा; परीक्षै.
परीट; वण्णान्.
परोपरीने सांगणें; पलविदमाग एडत्तु शोल्रदु.
पलंग; कट्टिल्.
पलीकडे; पिरगु, अप्पाल्.
पवित्र; पुनीतमान.
पशु; प्राणि, मृगम्, मिरुगम्.
पश्चात्ताप; पश्चात्तापम्.
पश्चिम; मेऽरक्कु.
पसंत; इष्टम्, विरुपम्.
पस्तावणें; येमान्दु पोरदु.
पसर; परत्ति पोडु.
पसरणें; परत्तरदु.
पसार झाला आहे; इरंजिकिडक्कु.
पसारा घालणें; इरैक्किरदु.
पसारा मांडणें; परत्ति (किं. परप्पि) वैक्करदु.
पहा; पार्.
पहाणें; पाकरदु. (पाहिलें तर ना! पात्ताताने.)
पहाट; विडिकालम्, विडियकालम्.
पहाटेस; विडिक्कालंब्रे.
पहार; गट्टिपारै, कडैपारै.
पहारा; कावल्. * मुदलमुरै.
पहारेकरी; कावल्कारन्.
पहिला; मुदलावदु.
पहिलीं–जुनीं–माणसें; पळयकालत्तु मनुष्यंगळ्.
पहिल्या वेळीं; मुदल्तडवै, *
पहिल्यांदा; मदल्ले.

पळ; ओडु.
पळणें; ओडरदु.
पळी; करण्डि.
पळेरें; अधपैकूडु.
पळस; पुरशमरम्.
पक्षी; पक्षि, परवै (×)
पक्षघात; पार्श्ववायु, पक्षवातम्
पक्ष; तरप्पु, पक्कम्.
पाव (फणसाची वगैरे); शक्कै.
पाऊण; मुक्काल्.
पाऊल; कुदिकाल्, तप्पडि.
पाऊलभर; ओरूअडि.
पाऊस; मळै.
पाऊस पडणें; मळै पेयरदु.
पावसाची झिमझिम; शारल् (अडिकरदु)
पावसाची झड (तुषार); मळै, तूरल्.
पाक; पागु, शक्करै पागु.
पाकळी; उदरि, इदल्.
पाकोळी; वव्वाल्.
पाखडणें; पोडैक्करदु.
पांगळा; मुडवन्.
पागा (घोड्याची); लायम्.
पागोटें; तलैप्पा, तलैगुटै.
पाघळणें; पाझरणें; पेरघरदु.
पांघरणें; पोऽर्तुकरदु.
पांघरूण; पोरवै.
पाचकळ, पानचट; अच्चिपिच्चि, असट्टुपिशट्टु, कन्नापिन्ना
पांचट (अळणी); उप्पुचप्पु इल्लादे.
पाचू; पच्चैवैरम्.
पाजणें; पोट्टरदु.
पांजरपोळ; गोशालै, पशुमटम्.
पाझरणें (मन); कशियरदु

पाझर फुटणें; दयै शुरक्करदु, मनं कशियरदु.
पाट; मणै.
पाट (उशास घेण्याचा); शारमणै.
पाटा; अम्मि.
पाटावरवंटा; अम्मि-कुळवि.
पाटील; पट्टामणियम्.
पाठ; मुदुगु.
पाठ करणें, घोकणें; पाठं पण्रदु. नेट्टुरुं पणरदु. वरप्पडत्तरदु, उरुप्पोडरुदु.
पाठ—तोंडपाठ करणें; मनप्पाडंपण्रदु.
पाठ फिरवणें; एट्टि पाक्करदु इल्लै.
पाठबळ (पैशाचें); पणकट्टु, पण-सौकर्यम्.
पाठबळ (माणसाचें); आळकट्टु, आळसौकर्यम्.
पाठमोरा; मुदुगु काट्टि.
पाठराखणा-टोकणा; माप्पिळैतोळन्.
पाठराखीण; तोळी पेण्.
पाठवणें; अनुपरदु.
पाठलाग करणें; पिन् तोडरन्दु पोरदु.
पाठ वळली कीं; तिरुंबिनाल्.
पाठांतर; मनप्पाडम्, नेट्टुर्.
पाठीमागें; पिन्नाले.
पाठोपाठ, लगोलग; उडने, उडनडिया,
पाडणें; तळर्दु.
पाडणें; (झाडावरून फळ वगैरे) परिच्चु पोडरदु परिक्किरदु.
पाडवा; वर्षपिरप्पु;
पांढरा; वेळ्ळै. * उरियरदु.
पाणी; तण्णि, जलम्, नीर्, तण्णीर्.
पाणी मुरणें, जिरणें; उरिंजरदु, *
पाणी सोडलें: तण्णि तेळ्चि विट्टाचु.

पातळ, बारीक; मेल्लिशा.
पातळ (घट्ट नव्हे तें); तण्णिया.
पातेली; अडुक्कु, डबरा.
पातेल्यांचा सेट; रैल् अडुक्कु.
पादुका; पादरक्षै, शेरुप्पु, जोडु.
पान (झाडाचें); इलै (×), येलै.
पान (पुस्तकाचें); पक्कम्.
पानसुपारी; वेत्तलै पाक्कु.
पान्हवणें; सोरक्करदु.
पान्हा; सोरप्पु.
पाप; पापम्, पावम्.
पापी; पापी, पावि.
पापड; अप्पळम्.
पापड्या; करिवडाम्.
पापडखार; अप्पळकारम्.
पापणी; पापणीचें केंस; इमै, कण् इमै.
पाय; काल्.
पायपीट; वीण अलचल्.
पायाखालीं—पायदळीं—तुडवणें; मुदिकरदु, कालिन् कीळेवच्चु तेक्करदु.
पायगुण; कैराशि.
पाय देणें; मेरचिक्करदु.
पायास मुंग्या येणें; काल् मरतुपोरदु.
पायाचीं (किंवा हाताची) सालें सुटणें; कोपळम् वरदु.
पायथ्याशीं; अडिवारम्.
पायरी; पडि.
पायरीप्रमाणें, योग्यतेप्रमाणें; तगु-दिप्पडि.
पायरीचा आंबा; पीतर् मांबळम्.
पायली; पडि.
पाया; कडैक्काल्.
पार, कठडा; मेडै.

पारधी; वेडन्.
पारंब्या; विळुदु.
पारिजातक; पारिजातकम्, पवळ-मल्लि.
पारिजातकाचें फूल; पवळमल्लि.
पारा; पादरसम्.
पाल; पल्लि.
पालथा, उपडा; कबुत्तु.
पालवी; तुळिर्.
पालवी फुटणें; तुळकरदु, तुळिर् विडरदु.
पालापाचोळा; पळुप्पु, पळुत्त इलै, शरगु.
पालिश, चकाकी; मेरुघु.
पालेभाजी, पाला; कीरै.
पाव (रोटी); रोट्टि.
पाव (वजन, माप); काल्.
पावटे; मोच्चकोट्टै.
पावती, पोंच; वरवु, रसीदु.
पावला, प्राप्त झाला, पोंचला; शेन्दोन्, अडैन्दान् (×)
पावसाळा; मळै-कालम्.
पाशीं, जवळ; किट्टे, इडम्
पाषाणहृदयी निर्दय; इरकमट्रपावि.
पासून; इरुन्दु.
पासून; कडून; किट्टे इरन्दु. (तो गेल्यापासून; अवन् पोनतले इरुन्दु. दहा वर्षांपासून; पत्तु वर्षमाह).
पाहिजे; वेणुम्, वेण्डुम्.
पाहुणा; विरुन्दु, विरन्दाळि.
पाळणा; तोऽट्टिल्.
पाळणा (झोळीचा,मुलांसाठीं) तूळि.
पाळणें (प्राणी वगैरे) वळर्‌रदु.
पाळी; प्रसंग; निलमै, मुरै.
पाळी (कामाची वगैरे); मुरै.
पाळीपाळीनें; मुरैयाग.
पाळीला, खेपेला; मुरै, तडवै.
पिकणें; पळत्तपोरदु, पळुक्करदु.
पिकुटणें; वेम्बिपोरदु.
पिकुटलेला; वेम्बल्, वेम्बलान.
पिंजणें; पंजु पिरिक्करदु.
पिंजरा (पक्ष्याचा); कूण्डु.
पिंजरा (सांपळा); येलि पोरि.
पिटणें, पिटून काढणें; वोदुकरदु, अडिक्किरदु.
पिठलें; बाँबे चटणी.
पिढी; तलैमुरे
पिढ्यान पिढ्या; वाऽलायमा.
पिणारा (दारू); कुडिक्कारन्
पिणें; कुडिक्करदु.
पितळ; पित्तल.
पितळी; तांबाळ्
पिता; तगप्पनार्, तन्दै, अप्पा.
पितांबर; पट्टु.
पित्त; पित्तम्.
पितृपंधरवडा; महालयपक्षम्.
पिंप; पिप्पाय्.
पिंपळ; अरशमरम्.
पिंपळी; तिप्पलि.
पिपाणी; ऊदल्.
पिरपिर, चिडचीड; शळ्ळैया.
पिल्लूं; कुट्टि, कुंजु.
पिवळा; मंजळ्, मंजा (+)
पिशवी; पै.
पिशाच्च; पिशाशु, पिशाशि.
पिसारा; तोऽगै.
पिळणें; पिळियरदु.
पी; कुडि

पीक; कण्डुमुदल्, काय्प्पु, पथिर्.
पीठ; माव‌ु.
पीडा; पीडै, शनि.
पीस; इरघु.
पीळ; मुरुक्कु.
पुंगी; ऊदल्.
पुंगी वाजविणारा पांबाट्टि.
पुठ्ठा; अट्टै.
पुंजका; कोत्तु.
पुटपुटणें; मुण्मुण्क्करदु.
पुडा, पुडी, पुडका; पोट्टलम्.
पुढचा; पुढला; अडुत्त.
पुढच्या वेळीं; अडुत्ततरम्, अडुत्ततडवै.
पुढली बाजू; मुन्पकम्.
पुढाकार घेणें; पोरप्पु येऽतुकरदु.
पुढारी; तलैवन्.
पुढें; मुन्ने.
पुढें येणें; मुन्नक्कुवरदु.
पुढें पुढें करणें; विळुन्द विळुन्द शैयरदु.
पुढें पुढें ढकलणें; तळ्ळि पोडरदु.
पुण्य; पुण्यम्.
पुण्यवान; पुण्यशाली.
पुतण्या, पुतणी; अण्णा पिळ्ळे, अण्णापोण्णु **(वडील भावाचा)** तंबिपिळ्ळे, तंबिपोण्णु **(धाकट्या भावाचा)**;
पुटें देणें; पुटम् वैक्करदु.
पुटकुळी; पुण्. * चुम्मा.
पुतळा; शिलै.
पुन्हा; मरुपडियुम्, मरुपडि.
पुन्हा पुन्हा; तिरुप्पि तिरुप्पि, चुम्मा *
पुन्हा पुन्हा सांगणें; मन्नाडरदु.

पुरणें (जमिनींत वगैरे) पुदैक्किरदु.
पुरणें, पुरेसे होणें; पोर्रदु, पोदरदु. (×)
पुरवत नाहीं; परवडत नाहीं; कट्टलै, कट्टविल्ले.
पुरे; पोरुम्, पोदुम.
पुरें करणें, संपविणें; निरै वेट्रुकिरदु.
पुरें पुरतें; पूरा.
पुरेपुरेसें झालें; पोरुंपोरूंनु आच्छु.
पुरतें; पोरत्तु, वरिक्यम्.
कामापुरतें; वेलैयेपोरत्तु.
माझ्यापुरतें; येन् वरिक्युम्.
पुरेसें; पोदुमान अळवु.
पुरचुंडी; चिन्न मुडिचु.
पुरविणें; रोप्परदु.
पुरे करून जा; मुळुक्क पण्णि पो.
पुराणिक; उपन्यासकर, पुराणम् शोल्रवर्.
पुरातन; पळैय, पुरातनमान, प्राचीन मान.
पुरावा; साक्षियम्.
पुरी; पूरि. * अळैन्त्रि पोडु.
पुरुष; पुरुषन्, आळ, आंबळे.
पुरुषार्थ; आणमै.
पुवळणें; शी कोत्तुकरदु.
पुष्करिणी; कुळम्, पुष्करिणी.
पुष्कळ भरपूर; निरैय, नरिया.
पुष्कळ तऱ्हेचें; पलविदमान.
पुष्कळ संपत्ति—पैसाच पसा; मिळणें मिळूं लागणें; सोरियरदु.
पुष्कळदां; पलमुरै, रोंबवाटि.
पुस्तक; पुस्तकम्.
पुसणें; तुडैक्किरदु.
पुसून टाकणें, खोडणें; कलैक्किरदु, *

पू; शी, शीळ.
पूजा; पूजै.
पूजा करणे; पूजै शेय्यरदु, पूजैपण्रदु, स्वामी कुंबड्रदु (+)
पूड; पोडि, तूळ.
पूर; वेळ्ळम्.
पूर्ण; मुळुक्क, नेरंज, निरैवु.
पूर्णविराम; युट्रुपुळ्ळि.
पूर्व; किळक्कु.
पूर्वकर्म, पूर्वसंचित; विनै, मुन्विनै.
पूर्वज; पेरियवरघळ्, मुन्नोर (×)
पूर्वी; मुन्ने, मुन्नाडि
पूल; पालम्, वारावती.
पेंगणें, पेंगुळणें; तूंगिवळियरदु, आडिविळरदु.
पेंग–झांपड–गुंगी येणें; कण्णै शुत्तरदु.
पेंच; रण्डुंकट्टान्.
पेटणें; पत्तरदु.
पेटवणें (चूल वगैरे); पत्तवैक्करदु, कोळुत्तरदु.
पेटवणें (फटाके, उदबत्ती वगैरे); कोळुत्ति पोडरदु.
पेटी; पेट्टि, पोट्टि.
पेन्सिल (पाटीवरची); बल्पम् बलप्पम्.
पेन्सिल (शिसपेन्सिल); पेन्नसिल.
पेंड; पुण्णाक्कु.
पेंडी; जुडी; कत्तै.
पेंढा; वैक्कोल्.
पेढा; पाल्गोवा.
पेरणें; तूवरदु.
पेरणी करणें; विदै विदैक्किरदु.
पेरू; गोय्यापळम्.
पेला, ग्लास; टमलर.
पेक्षां; विड, काट्टिलम्.
पैज; पन्दयम्.
पैठणी; पट्टुशेलै, जरिगै पट्टुप्पुडवै.
पैठणी आग्रह; अय्यंपेट्टै उपचारम्.
पैसा; काशु.
पैसा अडका; पणंकाशु.
पैसे; पणम्.
पैसे काढणें–उकळणें; पणं कयट्रदु.
पैसे गुंडाळून गेला; पणं सुरुट्टिण्डु पोयटान्.
पैसे बुडविणें; पणं वांगिण्डु एमात्तरदु.
पोंक; कूनल्.
पोकळ; बोल्.
पोंच; अनुप्पु.
पोंचट; करुक्का.
पोंचणें; शेन्दुपोरदु.
पोंचवणें; अनुप्परदु.
पोचे (भांड्याचे वगैरे); नसिगु
पोट; वयरु.
पोटगी; जीवनांशम्.
पोटचें मूल; वयत्तिले पिरंद पिळ्ळै.
पोट भाडेकरी; वोट्टुकुडि, ओंडुकुडुत्तनम्.
पोटदुखी; वयत्तुवलि.
पोटांत कालवणें, आंतडीं तुटणें; वयत्तिले पुळियै करैकिरदु.
पोटरी; आडुशदै.
पोटिस बांधणें; मावु वच्चु कट्रदु.
पोतें; कोणि, शाक्कु, मूटै.
पोतेरें; शुरुणै.
पोपट; किळि.
पोपडे; कोप्पळम्.
पोय (नारळाची, सुपारीची); पाळै.
पोरकट; शिरुपिळ्ळैत्तनम्.

पोरगा; पैयन्, पयल्.
पोरगी; कुट्टि, शिरुमि, पोण्णु.
पोरे; टोके (धान्यांतील); वण्डु.
पोरपणा, खोडकरपणा; कुरुबु.
पोलकें; जाकीट.
पोवळें; पवळम्.
पोसणें; वच्चु काप्पात्तरदु.
पोहे; अवल्.
पोहोणें; नींजरदु नींदरदु, नीच्छल् अडिक्किरदु.
पोळ; अवुत्त विट्टकाळै.
पोळणें (उन्हांत पाय वगैरे); पोरियरदु.
पोळी; चपाति.
पोळें (मधाचें); तेन्कूडु.
पोळपाट; रोट्टिप्पलगै.
पौराणिक; पुराणत्तिल् उळ्ळ, पुराण-संबंधमान.
पौर्णिमा; पौर्णिमै.
पौष्टिक; सत्तु आहारम्.
प्रकट होणें; वेळिप्पडरदु.
प्रकार; दिनुस्, मोस्तर, वगै, विदम्.
प्रकाश; ओळि.
प्रकृति; उडम्बु, वुडलनिलै.
प्रचीति; दैवी प्रत्यक्षम्.
प्रचीति येणें; प्रत्यक्षम् आगिरदु.
प्रजा; प्रजै.
प्रणय; कादल्.
प्रणय-कलह; ऊडल्.
प्रत; प्रति.
प्रतीक; अडयाळम्.
प्रतिपाळ; शेविलित्ताय्.
प्रतिमा; अच्छु.
प्रतिध्वनि; येदिरोलि.

प्रतीक्षा करणें; येदिरपार्करदु.
प्रत्यक्ष; प्रत्यक्षमाग, नेरिल्.
प्रत्येक; ओव्वोरु.
प्रत्येकाच्या; ओव्वोरुवरुडैय.
प्रदर्शन; पोरुट्काट्शि शालै.
प्रदक्षिणा; प्रदक्षिणम्.
प्रदेश; नाडु, प्रदेशम्, प्रांतियम्.
प्रधान; मंत्री.
प्रपंच; जीवनम्.
प्रबल; शेयल्. * वनविलंगु.
प्रभाव; तिरमै.
प्रमाण, माप; अळवु.
प्रमाणें; पडि, मुरैकळ्, विदम्.
प्रयत्न; मुर्यचि.
प्रयोग; परिशोधनै.
प्रयोग (नाटकाचा वगैरे); मुरै, तडवै. (**नाटकाचा वगैरे पहिला प्रयोग;** अरंगेट्रम्.).
प्रवास; प्रयाणम्, पयणम्.
प्रवासी; प्रयाणी.
प्रशस्त; ओस्ति.
प्रश्न; केळ्वि, विना.
प्रश्न (समस्या); प्रश्नै.
प्रश्न (त्रासदायक); तोल्लैयान प्रश्नै.
प्रश्न सोडवणें; प्रश्नै तीर्करदु.
प्रसंग; समयम्.
प्रसंगावधान; समयोचित बुद्धि.
प्रसन्न; प्रसन्नम्.
प्रसूति; प्रसवम्.
प्रस्तावना; मुन्नुरै.
प्रक्षिप्त; इडैच्चेरुगल्.
प्राक्तन, प्रारब्ध; प्राप्तम्.
प्राण; प्राणम्, उयिर.
प्राणी (वनचर); काट्टु मृगम्, *

प्राणिसंग्रहालय; मिरुग काट्चि शालै.
प्राप्ति; वरुमानम्.
प्रामाणिक; नाणयम्.
प्रामाणिक मनुष्य; नाणयस्तन्.
प्रायश्चित्त; प्रायश्चित्तम्.
प्रार्थना; प्रार्थनै.
प्रिय; प्रियमान, पिडित्त.
प्रेत; शवम्, पिणम्.
प्रेम; अन्बु, कादल्, पाशम्.
प्रेमळ; अन्बान.

फ

फक्कड; अरुमैयान.
फक्त; मट्टुम्, मात्रम्.
फजिती; एमाट्रम्.
फट; पिळवु.
फटी पडणें; पिळन्दु पोरदु.
फटाके; टपास, पटास.
फटाके वाजविणें; टपास-पटास-कोळुत्तरदु (किंवा वेडिक्करदु).
फडकें; तुण्डु, किळिशल्.
फडशा पाडणें; तीर्करदु.
फणस; पलाप्पळम्. * शीप्पु.
फणा (नागाचा); पडम्.
फणा (केळ्यांचा वगैरे); (वाळै)*
फणी; शीप्पु.
फरक; वित्यासम्, माट्रम्
फरसबी (श्रावणघेवडा); बंगळूर अवरक्काय्, बीन्स्
फराटा; कोणल्.
फलाणा; पलाण
फशी पाडणें; नम्बिक्कै द्रोहम् पण्ड्रदु.
फराळाचे जिन्नस; भक्षणम्, पलहारम् तिन्पण्डम्.
फसवणें; येमात्तरदु, मोशंपण्ड्रदु.
फसवाफसवी; मोशम्, मोशडि.
फसवणारा मनुष्य; मोशमान आळ्. पुरट्टु आळ्. पित्तलाट्ट पेरवळि.
फसफसणें; पोंगिवरदु.
फळ (कच्चें); काय्.
फळ (पिकलेलें); पळम्.
फळ धरणें—लागणें; काय् विडरदु (झाडाला खूप फळें आलीं; निरैया काय् काय्च्चदु.)
फळण्यास येणें (गाय, म्हैस वगैरे); शेनेकिवरदु.
फळी; पलगै.
फाजीलपणा; कन्नापिन्नान्नु.
फाटका; किळिशल्.
फटकूर; कन्दै तुणि, कन्दल्.
फाटणें; किळियरदु, किळिंजुपोरदु.
फाडणें; किळिक्करदु.
फांदी; कळै, किळै.
फायदा; लाभम्, आदायम्.
फायदा (उपयोग); प्रयोजनम्, लाभम्.
फार; रोम्ब, मिघवुम्, मिधुन्द (—).
फार वर्षांपूर्वी; वेधु कालत्तुक्कु मुन्ने. रोम्ब नाळैक्कु मुन्नाल.
फालतू, बेकार; वेट्टि.
फावडें; मम्मुट्टि, मणवेट्टि.
फांशीं देणें; तूक्कू पोडरदु, तूक्किल् इडरदु.
फांस; शुरुक्कु.
फांसे; दाय कट्टै.
फाळ (नांगराचा); कलप्पै.
फिटणें; तीर्करदु.

फिटलें; तीर्न्दुपोच्छु.
फिटंफाट, बदला; पळिक्कुप्पळि, बदिलुक्कुबदिल्.
फितवणें; पिरिकरदु, भेदंपण्रदु
फितुरी; द्रोहम्.
फितूर; द्रोही.
फितूर, आंतून केलेली मदत; ओक्कुमत्तु.
फिरणारे; शुत्तर, शुत्तुगिर.
फिरणें; शुत्तरदु, नडक्करदु.
फिरकी; तिरुघु.
फिरकीचा तांब्या; रैल चेंबु, कूजा.
फिर्याद; फादु.
फिसकटणें; मुरिगिरदु, मुरिंजुपोरदु.
फुकट; चुम्मा, वेरुमे.
फुकट घालविणें; वीणा आकरदु.
फुकट (विनाकारण) घालविणें; वेट्टियाक्करदु.
फुंकरणें; ऊदरदु.
फुंकर; ऊदु.
फुंकणी; ऊदुकुळल्.
फुगा; कोप्पळम्.
फुगणें; ऊदरदु, पेरुक्करदु.
फुटणें; उडंजु पोरदु, उडंजुडरदु.
फुटका; उडैशल्.
फुटाणे; उडच्च कडलै, वडशिकडले. (+)
फुटाण्याची डाळ, डाळें; वोडच्चे कडले.
फुटीरपणा, कुटुंबांतील भांडणें; पिणक्कम्.
फुगडी घालणें; तट्टामालै शुत्तरदु.
फुसका, पोकळ; पिशु पिशु.
फूस देणें; रघसियमाघ तट्टिकोडुकिरदु.
फुरसद; अवकाशम्.
फुरंगटणें; मूंजि तूकिडु उक्कारंदु.
फुलणें; पूक्करदु, मलरंदु.
फुलणें (निखारे); (तणल्)येरियरदु.
फुलझाड; पूंचेडि, पूच्चेडि.
फुलवाली; पूक्कारि.
फुशारकी, आत्मप्रौढी; तर्पेरुमै.
फूल; पू. पुष्पम्.
फुलपांखरू; वण्णात्ति पूच्चि.
फुशारणें; तलै तुळ्ळिपोरदु.
फेकणें; येरियरदु.
फेकून दे; विशिरिअडि, वीशियेरि.
फेंगडा; शप्पकाल्.
फेडणें (कर्ज वगैरे); कणक्कु तीरक्करदु.
फेंस; नुरै, नोरै.
फेंसणें; नुरैक्करदु.
फोड; पूण्, कोप्पळम्, कट्टि.
फोड; (खाप); बट्टै.
फोडणी; ताळ्चि, ताळैप्पू.
फोडणें; वुडिक्करदु.
फोलपटें; तूस, ऊमि.

ब

बकरी; आडु. * केवलमान येडम्.
बकऱ्यांचा कळप; आट्टुकिडै.
बकाबका खाणें; लबक्लबक्नु शापड्रदु.
बकालवस्ती: मटमान येडम्, *
बकुळीचें फूल; मगुडम पू, मगिळम् पू
बगल; अक्कुळ. * समाळिक्करदु.
बगळा; कोक्का.
बघवत नाहीं; सहिकले, पार्क सहिकलै.
बघून घेणें, चालविणें, संभाळणें; *

बट (केसाची); कोण्डै.
बटमोगरा; अडक्कु मल्लि.
बटवा; शुरुक्कुपै.
बटाटे; उरुळै किळंगु.
बंड; शदि.
बडबड करणें (रागाने); तोणतोणक्करदु.
बडबड करणें (फालतू); वळवळान् पेशरदु.
बडविणें; उदैक्किरदु, वोदिकरदु (+)
बडिशेप; शोम्बु.
बंद कर; मूडु.
बंद; मूडि.
बंद करणें; मूडरदु.
बदक; वात्तु.
बदनामी करणें; पेरै केडुकरदु.
बंदर; तुरैमुगम्.
बदलणें; मार्रदु, मात्तरदु.
बदलून जाणें; मात्ति पोरदु.
(अदला) बदल करणें; मातिकरदु.
बदलणें (मागून) उलटणें; पेरटरदु.
बद्दल; पत्ति, पट्रि (×)
बदाम; बादम् कोट्टै.
बदामबी; बादम् परुप्पु.
बंदी; तडै.
बंदूक; तुप्पाक्की.
बंदोबस्त; बंदोबस्त.
बंधन; कट्टुप्पाडु.
बधिर होणें; मरत्तुपोरदु.
बंधु; सहोदरन्.
बनणें, फसणें; कादु कुत्तरदु.
बनविणें, फसविणें; कुल्ला पोडरदु.
बनवाबनवी; पेत्तुपात्तु.
बनवाबनवी करणें; पुरळिपण्ड्रदु.
बनवून (खोटें) सांगणें; कदै कट्टरदु, कदैक्किरदु, कदै अळक्किरदु, मूट्टै अळक्किरदु.
बब; बायलर.
बरी वेळ; नल्ल वेळै.
बऽरें; सरि.
बरे, असूं दे; आघट्टुम्, इरुकट्टुम्.
बरें आहे; सरितान्, तेवलै.
बरें म्हटलें; सरिन्नार, सरियेन्रार.
(कांहीं) बरें—चांगलें—नाहीं; ओण्णुं सुकम् इल्लै.
बरकत नाहीं; आण्डु वरलै.
बरणी; जाडि.
बऱ्या—चांगल्या—वेळेला; नल्ल वेळैयिल्.
बरोबर, नीट, छान; सरियाग.
बरोब्बर, रास्त, योग्य; न्यायमान, न्यायम्, योग्यम्.
बरोबर घेऊन येणें; अळैचिनवर्.
बसणें; उक्कार्.
बस्स, पुरे; पोरुम्.
बहुतकरून; अनेगमा.
बळकावणें, (संपत्ति वगैरे) घशांत घालणें; कबळीकरं पण्ड्रदु.
बळी; बलि.
बक्षीस, भेट; परिशु, वेगुमदि.
बहीण; तंगै, तंगचि, अक्का.
बाई; पोमनाटि, पोम्बळै.
बाई; (ठेवलेली); वैपाटि.
बाकी; बाकी, मिच्चम्, मीदि.
बाकीचे, इतर; मत्तपेर.
बाग, बागबगीचा; तोट्टम्
बांगडी; वळेल्, वळयल्.
बांगड्या भरणें; वळै अडक्करदु.

बांगड्या भर; वळै अडक्कु, वळै पोट्टुक्को पो.
बागुरडा; करपांबुचि.
बाटली; बुट्टि
बाजरी; कम्बु.
बाजार; कडै, कडेत्तेरु.
बाजूला; वोरमा.
बाजार ओळ; कडैवीदि, कडैत्तेरु.
बाटविणें; मतमाट्रम् पण्ड्रदु.
बाण; बाणम्, अंबु.
बाता ठोकणें, फुगवून सांगणें; वोळरंदु, अळक्करदु
बाता मारणें; कदै विडरदु, कदै वळक्किरदु.
बाता मारूं नको; वोळरादे, मूटै अळक्कादे.
बातमी; समाचारम्, शेयदि.
बाधणें; येत्तुकरदु इल्लै वोत्तुकरदु इल्लै.
बांध (शेताचा); मेड्, करै.
बांध घालणें; वरप्पु कट्टदु.
बांधणें; कट्टरदु.
बांधून ठेव; कट्टि वच्चुडु.
बाप, बाबा; अप्पा.
बांबू, वेळू; मूंगिल.
बाभळीचें झाड; करुवेल मरम्.
बायको; पोमनाट्टि, स्त्री.
बायको (माझें कुटुंब या अर्थी); संसारम्.
बार; वेडि.
बारकाईनें; करुत्ता.
बारीक; मेल्लिशा.
बारीकसारीक गोष्टी; चिन्न चिन्न विषयम्.
बालडी; तोटि, वाळि.
बावरणें, बुजणें; मुळिक्करदु.
बावच्या; कार्बोग अरिशि.
बावळट, बावळा; असडु, मूडन्.
बाष्कळपणा; कोणामणान्नु.
बासरी; कुळल्, पुल्लांकुळल्.
बाही; कै.
बाहुली; भोम्मै.
बाहुल्यांचा खेळ; भोम्मलाट्टम्.
बाहेर; वेळिले, वेळिये.
बाहेरचें उद्योग, नसते धंदे; वेळि विवहारम्, वीणविवहारम्.
बाहेर पडणें (कठीण प्रसंगांतून); विडुपडरदु.
बाळ; पापा, कण्णु.
बाळकृष्ण; कण्णन्.
बाळगणें; वळक्करदु.
बाळंतपण; प्रसवम्.
बाळंत होणें; पिळ्ळै पेक्करदु.
बाळंतशोपा; शदकुप्पै.
बाळहिरडा; शिरुंकडुक्का.
बिघडणें; केडरदु.
बिचारा; पाऽवम्.
बिनबोभाट; मरुपेच्चिल्लामल्.
बिंब; बिंबम्.
बिब्बा; शेरांकोट्टे.
बिंदी; नुदळणि.
बिऱ्हाड; कुडी.
बिऱ्हाडकरू; कुडितनकारन्.
बिलकूल; कोंचंकूड.
बिलबिलीत; कोळकोळा.
बीं (बियाणें); वेरै, विदै.
बी; कोट्टै.
बीळ; वळै, पोन्दु.
बीळ बुजविणें; वळै अडैकरदु.

बुक्की; कुट्टु.
बुजणें (जनावर); मिरळ्रदु.
बुजणें (नाकाकानाचीं भोकें); तुंदु-पोरदु.
बुजविणें; तूर्करदु.
बुट्टे (लुगड्यावरील); शुंबडि.
बुडणें; मुळुघरदु.
बुडविणें; मुळुघ अडिक्करदु, अमुक्करदु
बुडविणें (पैसे); पणमोशडिपण्ड्रदु, मोशं शेय्यरदु.
बुट्टी देणें, दांडी मारणें; मट्टम् पोडरदु.
बुडबुडा; कोप्पळम्.
बुद्धि; बुद्धि, मूळै.
बुरशी; पूंजकाळम्, पूंजकाळान्.
बुरूड; कुरवन्.
बुब्बुळ (डोळ्याचें) पापा.
बेकार, उनाड; वेरुं आळ्, वेट्टि आळ्.
बेचव; चप्पन्.
बेचव होणें, तोंड वाईट होणें; कशक्करदु.
बेअक्कल, मूर्ख ! मूडन्, मुट्टाळ्.
बेजार; बेजार.
बेट; तीवु.
बेडूक; तवळै.
बेडकाच्या कांही जाती; तेरै, तेवांगु.
बेड्या (कैद्याच्या); विलंगु.
बेडूक उडी (मारणें); तवळै पोल तत्ति (पोरदु).
बेत; योजनै, तीरमानम्.
बेताचा; दिट्टमा, सरिया, अळवा, सुमाराग.
बेताचा, पुरण्याजोगा; अळवाग.
बेदम मारणें: नोरुक्करदु.
बेदरकारपणें; अडाउडि, अडापिडि.
बेदाणा; द्राक्षै.
बेंबी; तोप्पुल्.
बेरी (तेलातुपाची); कशंडु.
बेल; बिल्वम्.
बेवारशी; नादि इल्लाद.
बेहडा; तानिक्का.
बैंगणी; कत्तिरकानिरन्.
बैल; काळै माडु.
बोगदा; गुहै.
बोचकारणें; प्राण्डरदु.
बोट (हातापायाचें); विरल्.
बोटानें दाखविणें; शुट्टि काट्टरदु.
बोट (जहाज); कप्पल्.
बोडकी; मोट्टै.
बोंडलें; पालाडै.
बोबडा; मळले.
बोर; येलन्दं पळम्.
बोल; पेशु. * पेशरवन्.
बोलणें; पेशरदु.
बोलणीं, खलबतें; मंत्रालोचनै.
बोलका (मन मोकळा); कलकलप्पा*
बोलाविणें; कूप्पडरदु, अळैक्किरदु.
बोलावणें (निमंत्रण); अळैप्पु.
बोलावून आणणें; बरोबर घेऊन येणें (माणसांनाच फक्त); अळै-चिण्डुवरदु, अळैचिन्वरदु.
बोहणी; बोहणी. * अन्दणन्
बोळ; सन्दु, शन्दु.
ब्याद; तोल्लै, तोंदरवु, शनि.
ब्याद गेली; तोल्लै विट्टदु, शनि विट्टदु.
ब्राह्मण; अय्यर, ब्राह्मणन्, पार्पनन् *.
ब्राह्मणवाडी; अग्रहारम्.
ब्राह्मी; वल्लारकीरे.

भ

भक्त; भक्तन्, भक्तर्.
भक्ति; भक्ति.
भगिनी; सहोदरी, तंगै (धाकटी) अक्काळ् (वडील)
भंगी; कुप्पैकारन्. * ईडु शैयरदु.
भंगीण; कुप्पैकारी.
भजन; भजनै
भजीं; बज्जी.
भटक्या; नाडोडी.
भटक्यांचा राजा, भटक्या टोळीचा मुख्य; नाडोडि मन्नन्.
भटकणें; तिरियरदु, अलैयरदु.
भटकंती; अलचल्, अलैच्छल्.
भटजी; पुरोहितर्.
भट्टी; चूळै.
भडकणें; पडर्न्दु, येरियरदु.
भंडावून सोडणें, सतावणें; तोळैच्छु येडकरदु, अलैक्कळिक्करदु.
भपकारा येणें; मूक्कै तोळैक्किरदु.
भय; भयम्.
भय दाखविणें; **भिवविणें**; भय-मुरुत्तरदु.
भयंकर, भेसूर; भयंकरमाग, भयंकरमान.
भयंकर, खूप; असाध्यमा, एक्कचक्कमा, येगपट्ट.
भयंकर हालांत–कष्टांत–दिवस काढणें; तविया तविकरदु.
भयाण (रस्ता जागा); अंबोऽन्.
भरणें (पाणी); रोप्परदु.
भरणें (कर, दंड); कट्टरदु.
भरलें; रोंबि आच्छु.
भरून देणें, भरपाई करणें; सरिकट्टदु*
भरून आण (पाणी); निरप्पि कोंडुवा.
भरणें (जिन्नस); वार्रदु.
भरून टाक; वारिपोडु, अळ्ळि पोडु.
भरपाई; ईडु.
भरपूर; दाराळमा, निरैय.
भरपूर आयुष्य व सौख्य; नेरंज वाळ्वु.
भरभर; शुरुक्क शुरुक्क, शीघ्रम् शीघ्रम्.
भरभरीत; रवै आट्टम्.
भरमसाट; येराळमा.
भरंदिशीं; विरंन्, विर्रेण्डु (×)
भरविणें; वूट्टरदु, वूट्टुकिरदु.
भराभर; शीघ्रम्, जल्दी.
भरीत; **(दहीं घातलेलें)**; तयिर पच्चडी.
भलता; यारो.
भलतेंच सांगणें; कंडदै सोल्रदु.
भविष्य; जोस्यम्.
भविष्यकाळ; वरुं कालम्.
भक्ष्य; इरै.
भाऊ; अण्णन् (वडील) तंबि (धाकटा)
भाकडकथा; वीणकदै.
भाकड जनावरें; मरत्तुपोन माडु.
भाकित करणें, भविष्य सांगणें; जोस्यम् सोल्रदु.
भाग; पंगु.
भाग पडणें; **करायलाच लागणें**; कट्टायमा शेय्यवेण्डिय (वेलै).
भांग (केसांचा); वगि ु.
भागाकार करणें; वघुक्करदु.
भागीदार; पंगालि.

भाग्य; बाग्यम्. * सादम्.
भाग्यवान; बाग्यशालि.
भाजणें; वरुक्करदु, वेगपोडरदु.
भाजी (शाक); करिकाय्.
भाजी (शाक किंवा मांस); पदार्थम्.
भाजीपाला; कीरै.
भांडण; शण्डै. † वण्डल्, सोप्पु
भांडणें; शण्डै पोडरदु.
भांडखोर; शण्डैकारन्.
भांडवल; मूलधनम्.
भाडें; वाडकै.
भाड्यानें (घर); कुडिकूलिक्कु.
भांडीं; पात्तिरम्, सामान.
भांडींकुंडीं; पात्तिरम्, पण्डम्.
भातकण; नेल्.
भात (धान्य); धान्यम्, नेल्.
भात (शिजविलेला); शादम्, सोरु. (+)
भात (मऊ व मोकळा); उदिरी *
भात (मऊ व लगदा); मौद्दै सादम्.
भात फुगणें; कानरदु.
भाता (लोहाराचा); तुरुत्ति.
भाता (बाण ठेवण्याचा); अंबरात्तूणि.
भातुकली; अम्मा अप्पा विळैयाट्टु †
भानगड; सूदु.
भानगड, वांधा (इस्टेटीसंबंधीं वगैरे); विल्लंगम्
भाबडा, साधाभोळा; साऽधु.
भार; भारम्.
भार पडणें; भारं विळरदु.
भारा (गवताचा); पुल्लुक्कट्टु.
भारा, मोळी (लांकडाची); (विरघु) शुमै.
भाला; ईटि, वेल्.
भाव, दर; विलै.
भावाची घासाघीस करणें; विलै तीर्करदु.
भाव करून आण; विलै पेशि वांगिड्डु वा.
भाव, मुद्रा; भावम्, मुद्रै.
भावनाप्रधान; रोम्ब उर्णाचियुळ्ळ.
भावजय; मन्नी, मदनि (×); अण्णि (+)
भावंड; कूडप्पिरप्पु, कूडप्पिरंद.
भाषण; प्रसंगम्.
भाषा; बाशै, मोळि.
भास; भ्रमै. * मणिला कोट्टै.
भास होणें, भासणें; तोण्ड्रदु.
भिकारी; पिच्चैक्कारन्.
भिजणें; नेनंजिपोरदु, ननंजुपोरदु.
भिजत घालणें; ऊरपोडरदु.
भिजविणें; ननैच्चु वैक्करदु.
भिडस्तपणा; दाक्षिण्यम्.
भिणें; भयप्पडरदु.
भिंत; शुवर,
भित्तिपत्रक; शुवरोट्टि,.
भित्रा; भयंकोळ्ळि, भयंकाळि, भयंदान् कोळ्ळि.
भिक्षा, भीक; पिच्चै.
भीक मागणें; पिच्चै केक्करदु, पिच्चै येऽडुक्करदु.
भीड; दाक्षिण्यम्.
भीड पडणें; मन न घेणें; वाइ वरलै.
भीड मर्यादा; मट्टुमर्यादै.
भीति–बाऊ–दाखविणें; पूच्चिकाटरदु
भुई; तरै.
भुईमूग; वेर्कडलै, निलक्कडलै, *
भुईमुगाचे दाणे; वेरकडले पयरु.

भुंकणें; कोलैक्करदु.
भुकी; तूळ्.
भुकेलेला; पशित्तवन्.
भुंगा; पेरिय वण्डु.
भुंगा (एका जातीचा चावरा किडा) कुळवि.
भुवई; पुरुवम्.
भूक; पशि. * पेय्पिशाशु.
भूक धरणें; पशि तांगरदु.
भूक लागणें; पशि येडुक्करदु.
भूगोल; भूगोळम्.
भुणभूण लावणें; कुळविया कोट्रदु.
भूतखेत; भूतम्, बूधम्, पिशाशु, *
भूतकाळ; इरन्द कालम्.
भूषण शिरप्पु.
भूस, भुसा; तविडु.
भेट, देणगी; परिसु, परिशु.
भेटणें; पार्तल्, संदिक्किरदु.
भेंडा; वेण्डैकाय्.
भेडसावणें; भयं काट्रदु, बयमुरुत्तरदु (×)
भेदभाव; वंचनै.
भेसळ; कलप्पु.
भेसूर; येन्नमोऽमाद्रि, गोरमाग.
भेळ; मिक्चर.
भोंक; वोट्टै, दोण्डि. (+)
भोग; प्राप्तम्.
भोगणें; सोसणें; पडरदु, अनुभविक्किरदु.
भोगणें (त्रास); अवस्थै पडरदु.
भोंवती; शुत्ति.
भोपळा (लाल); परंगिकाय्.
भोपळा (दुध्या); सोरक्काय्.
भोपळी मिरची; कोडमुळघा.
भोवरा; बमरम्.
भोवळ; मयक्कम्. * दुराचारम्.
भोसकणें; कुत्तरदु.
भोसकाभोसकी; कत्तिक्कुत्तु.
भोळसट; मोळै.
भोळाभाबडा; वेगुळि.
भ्रमिष्ट; अरै पयित्यम्, पित्तम्.
भ्रष्टाचार; अनाचारम्, *

म

मऊ; मेद्दु.
मऊसर; मेदुआ, मृदुआ.
मका; मक्काशोळम्.
मखर; मन्दासनम्, मण्डपम्.
मख्खी; मर्मम्, सूक्ष्मम्.
मग; अप्पुरम्, पिन्ने.
मगर; मुदलै.
मग्न होणें, चूर होणें; आळ्न्दु पोरदु.
मग्रूरी; तिमिर्, आणवम्.
मंगळ; अंगारकन्, शेव्वाय्.
मंगळसूत्र; तालि, मांगल्यम्.
मचुळ लागणें; कडुक्करदु.
मच्छरदाणी; कोशुवलै.
मजबूत; उरुदिया.
मजला; माडी, मेट्टै.
मजा; वेडिक्कै.
मजेंत राहणें; शोऽका इरुक्किरदु.
मजूर; कूलि.
मजुरी; कूलि.
मंजुळ आवाज; इनिय शब्दम्.
मंजुळ वाजणें, किणकिणणें (बांगड्या, जोडवी, तोरड्या वगैरे); कलंगरदु.

मटक्या; मठ.
मटार; पट्टाणिक्काय्
मठ्ठ; मक्कु, मण्णांकट्टि,.
मठ; मडम्.
मडकें, माठ; पानै.
मंडळी; मनिशाळ्, जनंगळ्.
मढविणें; कवचं पोडरदु.
मण; मणंगु.
मणी; मणी.
मत; अभिप्रायम्, वाक्कु.
मतदार; वाक्काळर्.
मतभेद; अभिप्रायभेदम्, मुरण्पाडु
मतलब; येण्णम्.
मतैक्य; उडंबाडु, उनन्पाडु.
मंत्री; मंत्री.
मत्सर; पोरामै.
मदत; उदवि, ओत्ताशै, वत्तास (+).
मंदिर; कोविल्.
मध; तेन्.
मधला; नडु.
मध्यें; नडुविले.
मधमाशी; तेन् ई, तेनी.
मधुर; इनिमै.
मध्य; मय्यम्.
मध्यें बोलणें; कुरुक्के पेशरदु.
मनकामना पूर्ण करणें, नवसास पावणें; निरै वेरुदल् आघिरदु.
मनगट; मणिक्कट्टु.
(कोपरापासून) मनगटापर्यंत, मुळंगै.
मन घट्ट करणें; मनसै कल्लाकिकरदु.
मन द्रवणें; मनं कनियरदु.
मनधरणी; मुरैयीडु.
मनस्ताप होणें; मनम् उडंजुपोरदु.
मनसोक्त; मनंपोले, मनसार.
मनाई करणें; तडै शैय्यरदु.
मनाचे खेळ; मनोविकृति; मनभ्रमै मनभ्रान्ति
मनाची तयारी करणें; मनस दिड-प्पडुत्तिकरदु.
मनांत कुढणें; मनसले कुमैयरदु.
मनाचा दुष्ट—लबाड—नसलेला मनुष्य, सूदुवादु इल्लाद आळ्.
मनांत कपट—द्वेष—नसलेला मनुष्य; कळ्ळम् कपडम् इल्लाद आळ्.
मनापासून; मुळुमनसोडे, मनसार.
मन—चित्त—लावून; अक्करया, मन- *
मनाला फार लागणें; मनसै उरुत्तरदु.
मनाला वाटणें, भाकित करणें; तोणित्तु, तोण्ड्रदु.
मनुष्य; आळ्, मनिशन्, मनिदन्. (×)
मनोरथ; मनोरथम्.
मयाळ (एक भाजी); पशलै कीरे.
मरगळणें; अशंदु पोरदु.
मरण; मरणम्, शावु, इरप्पु (×)
मरणें; शेत्तुपोरदु, शाहरदु.
मरून जाईल; शेत्तु पोयिडुवान्.
मरणोन्मुख; अत्यावस्तै.
मरणांतिक वेदना होणें; अनतत्तरदु.
मर्जी; दयवु.
मर्जी संपादणें; दयवु संपादिकरदु.
मर्यादा; चालरीत; मर्यादै.
मर्यादा, सीमा; अळवु.
मर्यादा सोडून; मर्यादै इल्लादे, मर्यादै इल्लामल् (×)
मरवा; मरु, मरुवु.
मलम; मेळुगु.

* सोडे.

मलमल; मल्.

मला; येनक्कु.
मस, काजळी; मै.
मसाला; मसालै.
मसुरीची डाळ; मैसूर परुप्पु.
मस्करी; केलि, गेलि.
मस्तवाल, माजोरा; कोळत्तवन्.
मस्ती; कोळुप्पु.
मस्ती-दांडगाई करणें; अडं पण्ड्रदु. विषमं पण्ड्रदु
महत्त्व; मदिप्पु, अरुमै.
महत्त्वाचें; मुख्यमान.
महाग; गिराय्की.
महार; परयन्. * मुट्टी पोडरदु.
महाराज; स्वामी.
महाल; माळिकै.
महिना; मासम्.
महिला, वनिता; मादर्.
मळ; अळुक्कु.
मळणी; पोरअडि.
मळणें, खराब होणें; अळुक्कापोरदु.
मळणें (कणिक, पीठ वगैरे); पिसंजिकरदु.
मळमळणें; नेंजु पेरट्टरदु.
मळमळणें; कालवाकालव होणें; पेरट्टरदु.
मळसूत्र; तिरघु.
माका; करशिलांगणि कीरे.
माकड; कुरंगु, कोरंगु.
मागणें; केळ्करदु.
मागणी; (विनंतीवजा); कोरिक्कै.
मागणी घालणें; परिशम् पोड्रदु.
मागमूस; शुवडु.
मागें; पिन्ने, पिन्नादि.
मागें लागून करून घेणें; येवरदु, *
मागची बाजू; पिनपक्कम्, कोल्लै पक्कम्.
मागून; पिन्नाले.
मांजर; पूनै.
मांजराचें पिल्लूं; पूनै कुट्टि.
माझा; येन्, येन्नुडैय.
माझें नशीब; येन्पोरि,
माझ्याबद्दल; यैन्नैपत्ति.
माठ (पालेभाजी); शिरुकीरै.
मांडामांड करणें; येरपाडा वैक्करदु
मांडव; पन्दल्, कोट्ठाय्.
माडी; मेदेमेले. ↑ उक्कारदु.
मांडी; तोडै.
मांडी घालणें; मंडि पोडरदु.
मांडी घालून बसणें; शप्पळम् कोट्टि ↑
माणसांची पारख; मनिशाळुडैय तरम्.
माणसाळणें; पळघिप्पोरदु.
माणिक; केंपु.
माणुसकी; मनिदत्तन्मै.
माणूस, व्यक्ति; नबर्.
माता; ताय्, तायार्, अम्मा.
माती; मण्ण.
मात्र; मात्तम्.
मांत्रिक; मंदिरवादी.
मातृभाषा; ताय्मोळि.
मान, आदर; मदिप्पु, मर्यादै.
मान, मर्यादा; मट्टुमर्यादै.
मान (गळा); कळुत्तु.
मान घेणें, आढेवेढे घेणें; पिशुक्कारम्. पण्ड्रदु, गिरायकी पण्ड्रदु.
मानणें (नातें); भाविक्किरदु.
मानवणें; ओत्तुकरदु.
मानानें (त्या मानानें, त्याजोगें); अदुअदुकु तघुंदपडि.

मान्यता असणें; ओप्पु कोळ्ळरदु.
माप; अळवु.
मापणें, मोजणें; अलन्दु पोडरदु, अलक्करदु.
माफी; मन्निप्पु.
माफ करणें; गय करणें; माप विडरदु.
माफी देणें; मन्निक्करदु.
मामा, मामी; मामा, मामी.
मामेभाऊ; अम्मांजि.
मामेबहीण; अम्मंगाळ्.
मायफळ; मासिक्का.
माया; अन्बु.
मायापाश; मायैपाशम्.
मार; अडि.
मारणें; अडिक्करदु.
मारामारी; अडितडि.
मारामारी करणें; अडिच्छुक्किरदु.
मारेकरी; अडियाळ्.
मार्ग; वळि. * निरुत्तरदु.
मार्गदर्शन; वळिकाट्टि.
माल; सरक्कु.
मालक; यजमान्, मुदलाळि.
मालकी; स्वन्दम्.
मालमत्ता; सोत्तु.
मालविणें (नीरांजन, समई वगैरे); *
मालविणें (सामान्यतः दिवा वगैरे); अणैच्छुडरदु.
मावणें; राहणें; कोळ्ळरदु.
मावेल तसा; कोळ्ळुंपडिया.
मावळणें; अस्तमिक्करदु.
मावशी; चित्ति, पेरियम्मा.
मावशीचे यजमान; चित्तप्पा, पेरियप्पा.
माशा घोंगावणें; ई मायुदल्.
माशी; ई.
मांस; मांसम्, मामिसम्.
मांसमच्छर; अन्य पदार्थ, पदार्थ.
मासला, नमुना; मादिरी.
मासा; मीन्.
मास्तर, शिक्षक; वादियार्.
मास्तरीण; वादियाळ्.
माहिती; विवरम्.
माहीत असणें; तेरिंजु इरुक्करदु.
माहीत आहे का? तेरियुमा?
माहीत नसलेला; तेरियादवन्.
माहुत; माहुतन्, पागन्.
माहेर; पिरन्दवीडु. पोरन्द आम्.
माळ; मालै.
माळी; तोऽट्टक्कारन्.
मिचकावणें; (डोळे); (कण्ण्) चिमट्टदु, शिमिट्टरदु.
मिजास; तिमिर्, कोळुप्पु.
मिटक्या मारणें; नोट्टै विट्टदु.
मिटणें, मिटविणें; मूडरदु.
मिठी मारणें; अणैच्चुक्किरदु.
मिणमिण; मिनुक्क मिनुक्क.
मित्र; स्नेहिदन्.
मिनिट; निमिषम्.
मिरची (हिरवी); पच्च मुळघा. पच्चै मिळगाय्.
मिरची (सुकी); मिळगाय् वत्तल्.
मिरची (भोपळी); कोडमुळघा.
मिरचीचें तिखट; मिळघाप्पोडि.
मिरवणूक; ऊरवलम्. ऊरकोलम्.
मिरवणें; ऊरवलम् सुत्तरदु, *
मिरीं; मिळगु. * ऊरकोलंवरदु.
मिसळणें; कलन्दु वैक्करदु, शेत्तु वैक्करदु.

मिळणें; किडैक्करदु, आपड्ड्दु, अयप्पडदु.
मिळविणें; संपादिक्करदु, शेर्करदु.
मिळवून ठेवणें; शेत्तु वैक्करदु.
मिळकत; वरुमानम्, वरुंपडि.
मिळून; शेन्दु.
मी; नान्.
मी स्वतः; नाने, नान् ए.
मीपणा, अहंपणा; अहंकारम्. "नान्" येंगिर येण्णम्.
मीठ; उप्पु.
मिठागर; उप्पळम्.
मीठभात; (येदो) कंजिसादम्, कंजियो कूळो.
मुक्त करणें; विड्दलै शेय्यरदु.
मुका (चुंबन); मुत्तु, मुत्तम्.
मुका (बोलतां न येणारा); ऊऽमै
मुकाट्यानें बस; गम्मन् इरु, चुम्मा इरु.
मुकुट; मकुडम्.
मुकटा (सोंवळें); मडिवस्त्रम्.
मुखवटा; मुखमुडि.
मुख्य; मुख्यमान.
मुंगळा; कट्ट येरुंबु.
मुंगी; येरंबु, शित्तेरुंबु.
मुंग्यांची रांग; येरूंबुशारि.
मुंग्या येणें (हातापायांस); मरत्तु पोरदु.
मुंगूस; कीरि प्पिळ्ळै.
मुंज; उपनयनम्, पूऽनूऽल कल्याणम्.
मुटका, मुटकुळें; पिडिच्छ पिडि.
मुनवा (केळीचा); वाळैकन्नु, वाळेकण्ड्रु.
मतणें; मत्रं पेयरद.

मुदत; तवणै.
मुद्दल; मुदल, असल.
मुद्दा; विषयम्.
मुद्दाम; वेणुम्नु.
मुनीम; मणियम्.
मुरगळणें; मळुक्किकरदु,
मुरणें; वूरंदु.
मुरमुरे, कुरमुरे; अरिशिपोरि.
मुरम्या; परु.
मुसुंबी; शात्तुक्कुडि, शात्तुक्कोडि,
मुरुडशेंग; वला मुरकुकाय्.
मृदंग; मेळम्, मृदंगम्.
मुलगा; पिळ्ळै.
मुलगा (स्वतःचा); मधन्, पिळ्ळै.
मुलगी; पोण्णु, पेण्.
मुलगी (स्वतःची); मघळ्, पोण्णु.
मुलाखत; भेटि, शंदिप्पु (×)
मुलूख; ग्रामम्, ऊर.
मुलें, लेंकरें; पशंगळ्.
मुलांस झोंपण्यासाठीं वापरण्याची झोळी; तूळि.
मुसंडी—ढुशी—मारणें, टक्कर देणें; मुट्रदु, पायरदु.
मुसमुसून रडणें; विम्मि अळरदु.
मुसलमान; तुरुक्कन्, सायबु.
मुसळ; उलक्कै, बोलक्क.
मुहुर्त; मुहूर्तम्.
मुळा; मुळ्ळंगि.
मुळी, मूळ; वेर्.
मुळें (त्यामुळें वगैरे); नाले (त्यामुळें; अदनाले, **यामुळें;** इदनाले,)
मुगाची डाळ; पयत्तम् परुप्पु.
मूग; पच्चपयिर, पच्चै पयरु.

मूठभर; कैप्पिडि.
मूत; मूत्रम्.
मूत्राशय; मूत्रप्पै.
मूर्ख; मूर्खन्, पैत्यम्.
मूर्ख, मठ्ठ; मुट्टाळ, मूडन्.
मूर्च्छा; मूर्च्छै, मयक्कम्.
मूर्ति; शिलै.
मूल; कुळन्दै.
मूळ; मूलम्, आरंभम्.
मूळाक्षरें; मुदलेळुत्तु.
मेजवानी, जेवणावळ; विरुन्दु.
मेजवानी देणें; विरुन्दु वैक्करदु.
मेंढी; चेमरि आडु.
मेण; तेन् अडै, मेळुगु.
मेणबत्ती; मुळुगुवत्ति.
मेथी; वेन्दियम्.
मेंदी; मरुदाणि.
मेंदू; मूळै.
मेला, वारला; इरन्दुपोनान्, तवरि-पोनान्, इरन्दुपोइटान्.
मेला (माणसांखेरीज इतरांसंबंधीं); शेत्तुपोच्.
मेहुणा; मच्चान्, मच्चिनन्.
मेहूण, दांपत्य; दंपति.
मत्री; स्नेहम्. * गुण्डुमल्लि).
मैत्रीण; स्नेहिदी.
मदा; मैदामाऊ, मरिकमाऊ.
मोगरा; मल्लि (**बटमोगरा;** *
मोज; येण्णु.
मोजणें (संख्या); येण्ड्रदु.
मोजणें (मापणें); अळक्करदु.
मोजण्यास कठीण, वाटेल तेवढा; येण्णिरन्द अळविड मुडियाद.
मोजा, पायमोजा; कालूलुरै.

मोट; येट्रच्चाल्.
मोट (बैलांनी ओढण्याची); कवळे, येट्रम्.
मोट (माणसांनीं ओढण्याची); येत्तम्, येट्रम्.
मोठा; पेरिए, पेरिशु.
मोठा मनुष्य; पेरिय मनिदन्.
मोठेपणा, लौकिक; गौरवम्.
मोठ्यानें बोलणें; जोरानें बोलणें; येरंजु पेशरदु, उरक्क पेशरदु.
मोठीं (वडील) माणसें; पेरियवा, पेरियवर्घळ्.
मोडणें; ओडैक्करदु.
मोडतोड—फोडून तुकडे तुकडे—करणें; पिळक्करदु.
मोतीं; मुत्तु.
मोतद्दार, सईस; कुदिरै कासारि.
मोदक; कोळुक्कटै.
मोफत, फुकट; इलवशम्, चुम्मा.
मोबदला; ईडु, बदिल.
मोर; मयिल्. * येन्बार्गळ्.
मोरी; शाक्कडै.
मोलकरणी; वेलैकारि.
मोसंबी; शात्तुक्कुडि.
मोसम, हंगाम; कालम्.
मोह (झाड); इळुप्पै.
मोह पडणें; आशैप्पडुदल्.
मोहरी; कडुघु.
मोहोर; पिंजु.
म्हण, वाक्प्रचार; पळमोळि.
म्हणजे; इन्नाका, येंगरदु, येन्राल्.

(×)

म्हणणें; सोल्रदु.
म्हणतात; सोल्रांगो, सोल्लरार्गळ,*

म्हणून; अदनाले, आगैयिनाले.
म्हातारा, म्हातारी; किळवन्, किळवि.
म्हातारचळ; अरवदांकलक्कम्.
म्हैस; एरुमै.

य

यंत्र; यंत्रम्, करुवि.
यथासांग, यथाविधि; मुरैप्पडि, वळक्कपडि, रीथिप्पडि (×)
यश; वेट्रि, पुघळ्.
यज्ञ; यागम्.
या; वांगो, वारुंगळ (×).
याद (राख); ज्ञापकं (निनैवु).
यापुढें, यानंतर; इन्मेें, इदुक्कुमेले.
याप्रमाणें, असें; इन्दमाद्रि, इन्दविदम्.
या वेळेला; इन्नेरत्तुक्कु, इन्दमस–↕
यासुद्धां; इदुकूड.
यात्रा; यात्तै. * कारन्.
युक्ति; युक्ति, तंत्रम्.
युक्तिबाज; चातुर्यकारन्, सामर्थ्य- *
युद्ध; शण्डै, युद्धम्, पोर्.
ये; वा. ↕ यत्तुक्कु, इन्दवेळैयिल्.
येऊन जा; वन्दु पो (**आला नाहीं तर;** वरले ना, वरागाट्टि (+).
येऊं दे; वरट्टुम्.
येणारे जाणारे; वरवापोरवा, वरवंग पोरवंग (+).
येथपर्यंत; इत्थोडे, इदुवरैक्कुम्.
येथे; इंगे.
येवढेंसें, थोडेसें; इत्तनै यडु, अत्तनै यूडु, अम्मातुंडु (+).
योग; विदि.
योग येणें; वेळै वरदु.
योग्य, बरोबर; न्यायम् (**अयोग्य कांहींच्या बाहीं;** अन्यायमा
योजणें; योजिक्करदु.
योद्धा; वीरन्.
योग असणें; कुडुत्तु वैक्करदु.
योग नव्हता; कुडुत्तु वैकलै.
योग्यता; योग्यतै, योग्यतांशम्.
योग्यतेप्रमाणें; तगुन्दपडि, योग्य तक्कुतक्कपडि.

र

रक्कम; रोक्कम्.
रक्त; रक्तम्.
रक्तचंदन; शेन्नचंदनम्.
रखरखीत; पाळंपाळमाग, वरवरन्नु.
रखेली; वैप्पाट्टि
रंग; शायम्, निरम्.
रंग लावणें; वर्णम् पूशरदु.
रगडा, रुबगंडा (इडली दोशांसाठीं तांदूळ डाळ वांटण्याचें उखळ); कल्उरल्, रुब्बुक्कल् (×).
रंगभूमि; अरंगम्, मेडै.
रचणें; शेत्तु वैक्करदु, गुंबला वैक्करदु.
रटरटीत; मोरप्पा.
रट्टा; ओदै, अडि.
रंडकी, रांड (शिवी); मुण्डै.
रडकुंडीस येणें; कण्णिले तण्णि वरदु.

रडगाणें; रोदनै.
रडणें; अळरदु.
रडणें (मोठ्याने गळा काढून); वोऽन्न अळरदु, पेरिशा अळरदु.
रडविणें; अळविडरदु, अळवै-क्करदु.
रडघा, रडतोंड्या; अळुमूंजि.
रताळीं; वेळ्ळि किळंगु, शर्क्र वेळ्ळि किळंगु.
रतीब; वाऽडिक्कै.
रत्न; वैरम्.
रथ; रथम्, तेर्.
रद्दी, बेकार; पळशु पट्टु.
रंधा, रंधा मारण्याचें हत्यार; येळै प्पुळि.
रमतगमत; आडिवळिज्.
रवंथ करणें; अशै पोडरदु.
रवा; रवै, गोदूमै रवै.
रस; रसम्.
रस्ता; बळि, रोड.
रहाट; राट्टिणम्.
रहाटी, जगरहाटी; उलग वळक्कम्.
रहाणें; इरुक्करदु, वसिक्करदु.
रहाणें (मावणें); कोळ्ळरदु, पुडिक्करदु.
रहस्य; रहस्यम्.
राकेल तेल; क्रिस्नाइल्, सीमै येण्णै, मण् येण्णै.
राख; शाऽम्बल्.
राखणें, जपून ठेवणें; पादुकाक्करदु.
राखुंडी; पल् पोडि.
रांग, ओळ; वरिसै.
रांगेने; शारिशारिया
राग; कोवम, कोपम्.
रागीट; कोवक्कारन्.
रागवणें, रागाने बोलणें; कोपमा पेशरदु.
रांगणें; तवळरदु.
रांगोळी (पूड); मुग्गु माउ, कोलप्पोडि.
रांगोळी (काढलेली); कोलम्.
रांगोळी (पिठानें काढलेली); इळै कोलम्.
राजकारण; अरशियल्.
राजकुमार-री; राजकुमारन्–रि.
राजधानी; तलै नगर्.
राजवाडा; अरण्मनै.
राज्यव्यवस्था; अरसांग अमैपु.
राजा; अरसन्, राजा.
राणी; अरसि, राणि.
रातकिडा; शीळ्ळवण्डु, शुवरकोळि.
रात्र; रात्रि, इरवु (×).
रांधणें; शिजविणें; आक्करदु, शमैक्किरदु. ¶ अडिवण्डल्.
रान; काडु, वनम्.
रानटी मनुष्य; काट्टु मनिदन्, काट्टाळ्.
रानटी, जंगली, अडाणी, गांवढळ; पट्टिकाट्टान्.
रानफल; काट्टुपुष्पम्.
राम; रामर्.
रामफळ; रामसीतापळम्.
रामबाण (उपाय); संजीविमात्रै.
रास, ढीग; कुवियल्.
रास (राशि); राशि.
रायआंवळा; आरुनेल्लिकाय्.
राहिलेलें उरलेलें; मीदि, मिच्चम्.
राहिलेला (खालचा) गाल; ¶

राळ; कुंगिलियम्.
राक्षस; राक्षसन्, अरक्कन्.
रिकामटेकडा; वेट्टि आळ्.
रिकामा; कालि, गालि.
रिकामा-बेकार मनुष्य; गालि-आळ्, वेट्रुआळ्.
रिकामें-ओकेंओकें वाटणें; मूळियाग इरुक्किकरदु.
रिकामें, ओकेंओकें; मूळि.
रिठा; मणिपुंगाय्.
रिपरिप, बुरबुर (पावसाची); नसनसेन्.
रुई (मांदार); येरुक्कु.
रुचकर; रुचियाग.
रुजवात करणें; मूंदिरिक्करदु.
रुणझुण; रुणझुण; गलिर्गलिर्.
रुतणें; शिक्करदु.
रुंद; अगलमा. * उक्कार्रदु.
रुंदी; अगलम्.
रुपया; रूपा, रुपाय्.
रुमाल; कैगुट्टै, कैकुट्टै.
रुसणें; मूंजि तूक्किककरदु.
रुसून बसणें; मूंजि तूक्किण्डु *

रूढि; संप्रदायम्, पळक्कम्.
रूप; वेषम्.
रूप, सौंदर्य; अळघु.
रूप (घेणें, बदलणें या अर्थी); उरुवम्.
रेघ; कोडु.
रेघ मार; कोडु किळि.
रेडा; एरुमै कडा.
रेती, वाळू; मणल्.
रेशीम; पट्टु.
रेशमी कापड; लुगडे; पट्टु तुणि पट्ट पुडवै.
रोखून पहाणे; निमिन्दु पाक्करदु.
रोग; व्याधि, बाधै.
रोज, दररोज; नित्यम्, दिनम्, प्रतिदिनम्, अन्नाडम्.
रोज रोज, रोज उठून; अन्नाडम.
रोड, रोडका; वोल्लिया.
रोप (झाडाचें); नात्तु.
रोळणें (खडे काढण्यासाठीं सुपांत); कळैयरदु.
रौप्य-महोत्सव; वेळ्ळि विळा.
ऱ्हस्व; कुरिल्.

ल

लकडा-तगादा लावणें; मेन्नियै प्पिडिक्करदु.
लकलकणें; मिनुक्करदु.
लंगडा; नोण्डि.
लंगडणें; नोण्ड्रदु.
लगदा होणें; कोळंजि पोदल्.
लग्न; कल्याणम्, तिरुमणम् (×).
लग्न करून देणें; कट्टि कुडुक्करदु.
लग्नघाई: कल्याणशन्दडि.

लग्न-पत्रिका; कल्याणपत्रिकै, तिरुमण अळैप्पु इदळ् (×).
लचक; सुळुक्कु.
लचक भरणें; सुळुकिकरदु.
लचका तोडणें, डासा घेणें; कव्वरदु.
लठ्ठ; दाटि.
लढणें; शण्डै पोडरदु.
लढाई; युद्धम्, शण्डै.
लपणें; मरैक्किरदु, वोळिक्करदु.

लपून; मरंजु, वोळिंजु.
लपंडाव; ओळियुम् विळैयाऽट्टु.
लपविणें; मरैक्किरदु, ओळिक्किरदु.
लबाड, भोंदू, ढोंगी; पुनै शुरुट्टु-कारन्.
लबाडी; मोशम्.
लवंगा; लवंगम्, ग्रांबु.
लवंगाचें तेल; ग्रांबु येण्णै,क्रांबु तैलम्.
लवंडणें; (गाडी वगैरे) सांजुपोरदु.
लवंडणें (तेल वगैरे); कोट्टदु.
लसूण; वेळ्ळैप्पूण्डु.
लहान; चिन्न, शिरिय (×).
लहान मुलासारखें; पच्चैक्कुळ-न्दैमाद्रि, पोडिप्पैयन् मादिरि.
लहान; शिरियवन्.
लहान भांडें; किण्णम्.
लहरीप्रमाणें; मनं पोनपडि इष्टप्पडि.
लक्ष (चित्त); गवनम्.
लक्ष (संख्या); लक्षम्.
लक्षण; गुणंकुरि, लक्षणम्.
लक्षांत ठेवणें; गवनत्तिले वैक्करदु.
लाकूड; कट्टै, मरम्. * तिरुम्ब.
लांकडें; (जळणाची) विरघु.
लाकडाची मोळी; विरघु कट्टै.
लाकडाची वखार; मरवाडि, विरघुतोट्टि.
लाकडी वस्तु; मरसामान.
लाख (सील करण्याची); मक्कु.
लागणें (मार वगैरे); पडरदु.
लागणें (नातें वगैरे); वेणुम्.
लागणें (झाडास फळ वगैरे); काय् काय्क्करदु.
लागलीच, लगेच; वुडने.
लागोपाठ; मरुपडियुम्, तिरुम्ब *

लांच; लंजम्.
लाज; वेक्कम्.
लाज-ओशाळगत-कसेंतरी-वाटणें; वेक्कमा — कूच्चमा — आच्चमा — इरुकरदु.
लाट (समुद्राची); अलै.
लाटणें (नाम); कुळवि.
लाटणें; (क्रि.) इडरदु.
लाड; शेल्लम्.
लाडका मुलगा; शेल्ल कुळन्दै, शेल्ल पुळ्ळे.
लाडकें नांव; शेल्ल पेर्.
लाडावणें; शेल्लं कुडुक्करदु, येडम् कुडकरदु.
लांडगा; सेन्नाय्, ओनाय्.
लाडू; लड्डु.
लाथ; ओदै.
लाथ मारणें; ओदैक्किरदु.
लांब; दूरम्, तोलवु.
लांबविणें, पुढें ढकलणें; आरप्पोडरदु, तळ्ळि पोडरदु.
लांबविणें, पळविणें; तूकिप्पोरदु.
लांबी; नीळम्.
लाभ; लाभम्.
लाभणें; राशि इरुक्करदु, आगिवरदु.
लायक; लायक्कान.
लाल; शेगप्पु, शिवप्पु.
लालभडक; चेक्कशेवेरनु.
लालूच (मुलांस) दाखविणें; पोवकु काट्टदु.
लावणें, चोपडणें (तेल औषध वगैरे); तडवरदु, तेय्करदु.
लावणें (कल्हई, पॉलिश वगैरे); पूशरदु.

लावणें, जाग्यावर ठेवणें; अडक्कमा वैकरदु.
लावालावी करणें; मूट्टि विडरदु.
लाळ; येच्चल्.
लिखा; पोडुघु.
लिंपणें; ईशरदु, तडवरदु.
लिपि; येळुत्तु.
लिबलिबीत, विळविळीत; कोळकोळा.
लिंबू; येलमिच्चं पळम्.
लिलाव; येऽलम्.
लिहिणें; येळुदरदु.
लीन, नम्र; पणिवाग, पणिवान.
लुगडें; पुडवै.
लुंगी; वेऽष्टि.
लुचणें; ऊटरदु.
लुच्चा; पोक्किरि.
लुटणें, दरवडा घालणें; कोळ्ळै अडिक्करदु.
लुटारू, दरवडेखोर; कोळ्ळैक्कारन्
लुडबूड करणें, मध्यें मध्यें बोलणें; मुन्दिरकोटैमादिरि पेशरदु.
लुबाडणें (पैसा); पणं परिक्करदु.
लुबाडू पाहणें, उकळू पाहणें; उरिजप्पाक्करदु.
लुळा होणें; तोंजु पोरदु, तुबण्डु पोरदु.
लेंकरें बाळें; कुळन्दैकुट्टि.
लेंकुरवाळी, मुलाबाळांची; कुळन्दै * कुट्टिक्कारि.
लूट; कोळ्ळै.
लेख; कट्टुरै.
लेखक; येळुत्ताळन्.
लेखणी, टांक; येळुदुक्कोळ्, पेना.
लेखी; येळत्तिल्.
लेंड्या (शेळीच्या); आट्टुप्पुळुक्कै.
लेप देणें; ईश्नरदु, तडवरदु.
लेह; लेह्यम्.
लोक; जनंगळ्, मक्कळ् (×).
लोक (चार लोक); नालु पेर्.
लोकर; कंबळिनूल्.
लोखंड; इरुंबु.
लोचट; शण्डि, शण्डित्तनम्.
लोचर; नार्.
लोटणें; तळ्ळिविडरदु.
लोंढा; प्रवाहम्.
लोणचें; ऊरुगाय्.
लोणी; वेण्णै.
लोंबकळत-अधांतरी-ठेवणें; तोंगरदु, तोंगलाट्टम्.
लोंबणें, लोंबकळणें; तोंगरदु.
लोभ (आशा); परिवु.
लोभ (प्रेम); दयवु, अन्बु.
लोभी; पेराशै.
लोहचुंबक; कान्तऊशि.
लोहार; कोल्लन्, करुमान्.
लोळणें; पेरळरदु.
लौकर; शीघ्रम्.

व

वकील; वकील.
वखार; मण्डि.
वक्तशीर; टाइम प्रकारं, नेरप्पडि, वेळैप्पडि
वक्ता; पेशरवर्, प्रसंगि, पेच्चाळर्.
वगैरे; मुदलियवै, मुदलान्.
वचन; वाक्कु.
वंचना, फसवणूक; वंचनै.

वजा करणें; कळिक्करदु.
वजाबाकी; मीदि, मिच्चम्.
वडा; वडै.
वडाचें झाड; आलमरम्.
वडी; तुण्डु, विल्लै.
वडील, (बाप या अर्थी); तगप्पनार्, अप्पा.
वडिलोपार्जित; पितुरार्जितम्.
वडील मुलगा; तलच्चन्.
वणवा; ती, काट्टुत्ति.
वतन, इनाम; शासनम्.
वनभोजन; वनभोजनम्.
वय; वयस्, वयसु, वयदु.
वयांत आलेला; वयस्कारन्.
वयोवृद्ध; वयसान.
वर; मेले.
वर (देवाने दिलेला); वरम्.
वरकाम; मेल्वेलै.
वरच्या वर; मेलोडे.
वरण (साधें); वेंघपरपु.
वरण (फोडणीचें); कोळंबु, सांबार्.
वरदक्षिणा, हुंडा; वरदक्षिणै.
वरवंटा; कुळवि.
वरात; ऊर्वलम्.
वरिष्ठ; मुदलाळि.
वरून; मेलेइरुन्दु.
वर्ग, जात; वघुप्पु, जाति.
वर्गणी; शन्दा.
वर्चस्व गाजविणें; अधिकारं शेलुत्त-रदु.
वर्णन; वर्णनै.
वर्तन; नडत्तै.
वर्तमान; संगति.
वर्तमानकाळ; निघळ् कालम्.
वर्तमानपत्र; दिनसरि, शेय्दित्ताळ् पेऽपर्, समाचार पत्रिकै.
वर्ष; वर्षम्.
वर्षासन; वरुषांतर मामूल्.
वर्षाव होणें; सोरियरदु.
वल्हें; तुडुप्पु.
वंश; वंशम्.
वंशपरंपरा; परंपरै.
वशिंड; तिमिल्.
वशिला; शेल्वाक्कु.
वसवस; तोणतोण.
वस्ताद; पक्का; रोम्ब पक्का, वस्ताद्.
वस्तु; पोरुळ्.
वस्तुस्थिति; निलवरम्.
वस्त्र; आऽडै.
वहाणा; शेरुप्पु.
वळण, शिक्षण; पयिर्चि.
वळणें, सुत्तरदु.
वळणें; गुंफणें; पिन्रदु.
वळविणें; वळैक्किरदु, तिरुप्परदु.
वळसा; सुत्तु.
वळवळणें; (**किडा, साप वगैरे**); तुडिक्किरदु.
वाईट, खराब; मोशम्, केट्ट.
वाईट परिणाम; केडुदल्.
(कांहीं) वाईट नाहीं; ओण्णु मोश-मिल्लै.
वाईट वाटून घेणें; तप्पा निनैक्करदु.
वांकडा; कोणला.
वांकडा पडणें, मध्यें आडवा येणें; कुरुक्के विळरदु.
वांकणें; कुनियरदु.
वांकून चालणें; कुनिन्दु पोरदु.
वाक्य; वाक्यम्.
वाखाणणी; पुघळ.

वागणूक; नडत्तै, नडै उडै भावनै (×).
वागणें; नडक्करदु.
वागविणें; नडत्तरदु.
वांगी; कत्तिरिक्काय्.
वाघ; पुलि.
वाङ्‌निश्चय; निश्चयतांबूलम्, निश्चयतार्थम्.
वाङ्‌निश्चय करणें; पाक्कुवेत्तलै वांगरदु.
वाचणें; वासिक्करदु, पडिक्करदु.
वाचक; वाचकन्.
वांचणें (संकटांतून, मरतांना वगैरे); तप्पिक्किरदु.
वांचविणें (जीव); काप्पात्तरदु.
वांचविणें (पैसा, वेळ वगैरे); मिगुत्तु वैक्करदु.
वाचा; वाय्.
वांचून (शिवाय); तविर.
वाजणें (आवाज होणें); शब्दम् (शद्दम्) शेय्यरदु.
वाजंत्री; मेळम्, मेळवाद्यम्. नागस्वरम्, नादस्वरम्.
वाजविणें; वासिक्करदु.
वाजवी, बेताचा; अळवा, सरिया, सरियान, नेरान.
वाजवीपेक्षां अधिक; अळवुक्कु मेले.
वांझ, वांझोटी; मलडु.
वाट; वळि.
वाट चुकणें; वळि तवरँदु.
वाट लावणें, नाश करणें; त्तीर्करदु.
वाट पाहणें; कात्तिण्डु इरुक्करदु, येदिर् पार्करदु.
वाटणे: निनैक्करदु, येण्रदु.
(मला वाटलें; नान् निनैच्चेन्, येनक्कु तोणित्तु).
वाटून; निनैत्तु.
वाटणें (मसाला वगैरे); अरैक्किरदु.
वांटणें (पेढे, साखर वगैरे) पोडरदु, वळंगरदु.
वांटणी करणें; पंगु पोऽड्रदु, पंगु पिरिक्करदु.
वांटा, हिस्सा; पंगु, भागम्.
वाटाणा; पट्टाणि.
वाटी (वरणाची); (कोळंबु) किण्णम्.
वाटेल तसें (मूर्खासारखें); कण्डपडि निनैच्चपडि, मनंपोनपडि.
वाटेल तेवढें; येराळमा, यथेष्टमाग.
वाटोळा (गोल); वट्टम्.
वाटोळें करणें, साफ बुडविणें; तलै तडवरदु.
वाढणें (जेवण); परिमारँदु.
वाढणें (वृद्धि होणें); पेरुगरदु.
वाढणें (झाड, प्राणी वगैरे); वळरँदु, वळर्चि इरुक्करदु.
वाढ; वळर्चि.
वाढ खुंटणें; वळर्चि कुन्रुदल्.
वाढदिवस; पिरन्दनाळ्.
वाणी; चेट्टियार्.
वात (दिव्याची); वत्ति.
वात धरणें; वायु पुडिकरदु, वाय्वु पिडिप्पु.
वात (आजारीपणांत होतो तो); जन्नि.
वातावरण; शूळ्निलै, निलवरम्.
वाद; तर्कम्.
वादविवाद करणें; तर्कम् पण्ड्रदु.

वादळ; पुयल्.
वाद्य; वाद्यम्.
वानर; कुरंगु.
वापरणें; उपयोगिक्करदु, उपयोगप्प-डुत्तरदु.
वापस—परत—करणें; वापस पण्ड्रदु. तिरुप्पि कुडुक्करदु.
वाफ; आवि.
वाफा; पात्ति.
वायदा; तवणै.
वायां घालविणें, (नाश करणें); पाऽळा आक्करदु.
वार (बालकाची); नंजु, नंजुकोडि-तोप्पुळ्कोडि.
वार (कापड मोजण्याचा); गजम्.
वारा, हवा; कात्तु.
वारा घालणें; विसरंदु.
वारला (मेला); तवरि पोय्ट्टान्, इरन्दु पोय्ट्टान्, यरन्दु पोय्ट्टान्.
वारंवार; अडिक्कडि.
वारूळ; पुट्रु.
वाल, कडवे; चिन्न मोच्चकोट्टै.
वावगें बोलणें; मरत्ति पेश.
वावडिंग; वायिविळंगम्.
वास; वासम्. * पिंडारी.
वासरूं; कन्नुकुटि, कन्रु.
वासुदेव (कुडबुडया); कुडुकुडु-प्पाण्डि.
वासा (घराचा); रीपाशट्टम्.
वास्तुशांति; गृहशांति, गृहप्रवेशम्.
वाहन; वण्डि.
वाहून—भरून—ओसंडून—जाणें; वळि-यरदु, निरंबि वळियरदु.
वाह्यात, न ऐकणारी; अडंगा *

वाळणें (मनुष्य); इळैच्चु प्पोरदु, मेलिंजुपोरदु.
वाळणें (कपडा, वस्तु); कायरदु, कांजुपोरदु.
वाळत घालणें, वाळविणें; उणत्तरदु.
वाळलेलीं पानें; **पाचोळा;** शरघु.
वाळवंट; पालैवनम्.
वाळवी; शेल्लु.
वाळा; वेट्टिवेर, विळामिच्चै वेर.
वाळू; मणल्.
वाळूक; दोसैक्काय्.
विकणें; विक्करदु.
विकत घेणें; विलैक्कु वांगरदु.
विकास; अभिवृद्धि, वळम्.
विखुरलेला; परवलाग, शिदरि.
विघ्न; तडै.
विघ्ने, व्यत्यय, अडचणी; इडंजल्, यडंजल्.
विचरणें; पिरन्दु, बावरदु.
विचारणें; केळ्करदु, विचारिक्करदु.
विचारणें (चौकशी करणें); विचारि-क्करदु.
विचार; योजनै, येण्णम्.
विचार करणें; येण्ड्रदु, योजनै शेय्यरदु.
विचार सुचणें; तोण्रदु.
विचित्र; विचित्रम्.
विंचू; तेळ्.
विझणें; अणैक्किरदु.
विझवून टाक; अणैच्चूडु.
विजय; वेट्रि.
विटाळ; तीट्टु.
विटाळशी; दूरम्, वीट्टुक्कु विलक्कम्.
विटीदांडू; किट्टिपुळ्.
विडा; बीडा.

विड्याचें पान; वेत्तलै, वेट्रिलै.
विणकर; नेशवाळि.
विणकाम; नेशवु.
विणणें; पिन्रदु नेय्यरदु.
विणें; कुट्टिपोटरदु.
वितंडवाद; वाक्कुवादम्, वितंडा-वादम्.
वितळणें; उरुघरदु. * शोट्रदु.
वितळविणें; उरुक्करदु.
विद्या; कल्वि.
विद्यालय; पळ्ळिक्कूडम्.
विद्वत्ता; विद्येचें तेज दिसणें; कळै *
विद्वान; विद्वान्, अरिवाळि.
विदूषक; कोमाळि.
विद्रूप, घाणेरडा; गोरमा.
विधवा; विदवै.
विध्वंस; नाशम्.
विनंती; वेण्डुगोळ्.
विनंती करणें; वेण्डुगिरदु.
विनय; विनयम्, अडक्कम्.
विनवणी करणें; गेंजरदु.
विनाकारण, निष्कारण; अनावश्य-माग अकारणमाग, कारण मिल्लामल्.
विनोद; विगडम्, वेडिक्कै.
विपरीत; विबरीतम्.
विभक्तीचे प्रत्यय; वेट्रुमै.
विभूति; विभूति, तुण्णूरु.
विरणें; (कापड वगैरे); नंजुपोरदु.
विरघळणें; करंजुपोरदु, करयरदु.
विरजण; पोरैमोर्.
विरजण लावणें; पोरै कुत्तरदु, पोरैक्कु ऊत्तरदु.
विरुद्ध; विरोधमा, येदिराग.

विरोध; आक्षेपम्.
विलक्षण; अदिशयम्.
विलोभनीय; आकर्षक; कवर्चियान.
विव्हळणें; मुनगरदु.
विश्वास; नंबिक्कै.
विश्वासघात; वंचनै, नंबिक्कै मोऽशम्, नंबिक्कैद्रोहम्.
विश्वासघात करणें; शदि शैय्यरदु.
विष; विषम्.
विष्णु; पेरुमाळ्.
विषय; विषयम्.
विसकटणें; पिरियरदु, कलैक्किरदु.
विस्तव; नेरुप्पु.
विस्तव फुलविणें; मूट्रदु.
विस्तव पेटला–फुलला; नेरुप्पु. पत्तिण्डुआच्चु.
विस्तारणें; पडर्रदु.
विसरणें; मरक्करदु.
विसरलें; मरुन्दुट्टेन्.
विसळणें; कळुवरदु, अलंबरदु.
विसावण घालणें; वळाबरदु.
विसावा; ओयुवु.
विहीण; संबंधि. * गजम्).
विहीर; किणर्, किणरु.
विळखा घालणें; सुत्तिकरदु.
विळविळीत; वलवला.
विळी; आरिवाळ्मणै.
वीज; इडि.
वीज चमकणें; मिन्नल् मिन्रदु.
वीज पडणें; इडि इडिक्करदु.
वीट (मातीची वगैरे); शेंगल्.
वीट येणें; तेगट्टिपोप्रदु.
वीत; जाण्, शाण (×) (**दोन विती;** मुळम्; **चार विती;** *

वीर; वीरन्.
वृंदावन; बृंदावनम्.
वृद्धि (वाढ) होणें; पेरुघरदु, वृद्धि-यारदु.
वृक्ष; मरम्.
वेखंड; वशम्बु.
वेग; वेगम्, विरैवु.
वेगळा; तनिया, वेरे. (शयमा.
वेगळा (आगळा, अधिक); अति-
वेंचणें (फुलें वगैरे); पौरुक्करदु.
वेठीस धरणें; आळैकंडा वेलै वांगरदु, अडिमैपोले बेलैवांगरदु.
वेड; पैत्यम्.
वेड पांघरणें; वेषम् पोडरदु.
वेडा; वेडगळ; पैत्यकारन्.
वेडावणें; अळकु काट्रदु.
वेडेंवांकडें, उलट सुलट; कन्ना पिन्ना.
वेणी; जडै, पिन्नल्.
वेणी घालणें; पिन्रदु.
वेणीचे पेड; काल.
वेत; पिरंबु.
वेत (गायीचें वगैरे); ईत्तु.
वेंधळा, बावळा; अशडु, मूडन्.
वेल; कोडि.
वेश्या; वेशि, दासी, तेवडिया.
वेश; वेषम्.
वेस; आचार वोशल.
वेसण; मूक्कणां कयिरु.
वेळ; पोळुदु, नेरम्, वेळै.
वेळ जात नाहीं, करमत नाहीं; पोळदु पोगलै.
वेळ मोडणें; नेरम् बीणा आगिरदु.
वेळ लागेल, उशीर होईल; नेरम् आहम.
वेळ (चांगली वाईट); (नल्ल, केट्ट) वेळै.
वेळा (अनेक वेळा वगैरे) वाटी, मुरै, तडबै.
वेळेला; समयत्तुक्कु, समयत्तिले.
वेलदोडा; येलक्का, येलक्काय्.
वेळू; मूंगिल्.
वैचित्र्य; वेरुपाडु.
वैतागून जाणें; अलुत्त पोरदु, शळ्-ळैया इरुक्करदु.
वैद्य; वैद्यन्.
वैद्य (देशी); नाट्टु वैद्यन्.
वैभव; ऐश्वर्यम्.
वैभवाचें प्रदर्शन करणें; पेरुमै पीति-क्करदु.
वैमनस्य, वितुष्ट, वांकडें; वैमनस्यम्, विरोधम्.
वैयक्तिक; तनिपट्ट, प्रत्येकमान.
वैराग्य; वैराग्यम्.
व्यंग; ऊनम्.
व्यत्यय; यडंजल्, विघ्नम्, तडंगल्.
व्यर्थ; वीणा, वीण्.
व्यर्थ, निरुपयोगी; पाळाग.
व्यर्थ दवडणें; पाळाग आक्करदु.
व्यवस्था; येर्पाडु.
व्यवस्थित; नीट्टाग, वोळुंगाग.
व्यवसाय; उद्योगम्, वेलै.
व्यवहार; व्यवहारम्, समाचारम्.
व्यवहारचतुर; सामर्थ्यशाली, कैकारन्.
व्यसन; केट्टपळक्कम्.
व्याकरण; इलक्कणम्.
व्याख्या; विरिवुरै.
व्याख्यान; प्रसंगम, उपन्यासम.

व्याज; वड्डि.
व्याप; जोलि.
व्यापणें; व्यापित्तु इरुक्करदु.
व्यापार; व्यापारम्.
व्यायाम; देहपर्यिचि, उडल्पर्यिचि.
व्यासपीठ; मेडै.
व्यास; विट्टम्.
व्यासंगी; पडिप्पाळि.
व्याही; संबंधि.
व्यूह, कारस्थान; सूळ्चि.
व्रण; रणम्.
व्रत; नोम्बु, व्रतम्.

श

शक; आण्डु, वर्षम्.
शकणें; शक्य असणें; मुडियरदु.
शक्य होणार नाहीं; मुडियातुदु.
शक्य होण्यासारखें–जमण्यासारखें–नाहीं; वसति इल्लै.
शंका; सन्देहम्.
शकुन; शगुनम्.
शक्ति; शक्ति, बलम्.
शक्तीबाहेरचें, आटोक्यांत नसलेलें; असाघ्यमा, असाध्यमान्.
शंख; संगम्, शंखम् शंगुम्.
शतक; नूट्राण्डु.
शतायुषी; आयुष्यवान्, निरंजवाळ्वु.
शत्रु; येदिरि, विरोधि.
शनि; शनि.
शपथ; आणै (तुझ्या गळ्याशपथ. उन् मेल् आणै).
शब्द; ओलि, शब्दम्, अक्षरम्, वार्तै, शोल्.
शंभर; नूरु.
शरण; शरणम्.
शरण येणें; शरणं अडैयरदु.
शरम, लाज; वेक्कम्.
शरीर; उडल्, उडंबु.
शरिराची जुडी; वत्तिन ओडंबु.

शस्त्र; शस्त्रम्, आयुधम्.
शस्त्रविद्या; आयुधविद्धै.
शहर; पट्टणम्, नगरम्.
शहाणा, हुशार; गेट्टिक्कारन्.
शहाणपण, शमत्तु, सामर्थ्यम्.
शहाळें; येळनीर, इवनि.
शाई; इंकि, मै.
शाकाहारी; शैवउणवु.
शाखा; किळै, कळै.
शांत; शान्तम्.
शांत करणें; शान्तप्पडुत्तरदु.
शांत-गाढ-झोंप लागणें; आळ्न्द निद्रै.
शाप; शापम्.
शाबास; शाब्बास, सभाष्.
शाबासकी देणें; मेच्चरदु.
शाल; सालवै.
शाश्वती; निरंतरम्.
शास्त्र; शास्त्रम्.
शाळा; पळ्ळिक्कूडम्.
शिंक; तुंबल्.
शिंकें; उरि.
शिकवणें; कत्तिकोडुक्करदु, शोल्लिकोडुक्करदु.
शिकणें; कत्तिक्करदु.
शिकार; वेऽट्टै.
शिकारी; वेडन्.

शिक्का; मुद्रै.
शिकेकाई; सीकाय्.
शिंग; कोम्बु.
शिंगरूं; कुदिरैक्कुट्टि.
शिजणें; वेऽगरदु.
शिजवणें; वेऽगवैक्करदु, आक्करदु.
शिडी; येणि.
शितोडा; शारल्, तूरल्.
शितोडे उडविणें; जलं तेरिक्किरदु.
शिंदीचें झाड; ईच्च मरम्.
शिदोरी; कट्टुशादम्, शोत्तुमूट्टै.
शिधा; स्वयंपाकम्.
शिंप; मुत्तुच्चिप्पि.
शिंपणें; तेळिक्करदु.
शिंपी (कपडे शिवणारा); तैयल-कारन्.
शिफारस; शिफारस, शेल्वाक्कु.
शिरजोर; तिमिर, कोळुप्पु.
शिरणें; नुळैयरदु.
शिरा (सांजा); केशरी.
शिल्लक; मीदि, सोच्चम्, बाक्कि.
शिल्लक उरलेलें अन्न; मींदिरक्कुम् शाप्पाडु.
शिल्लक (पैसे); बाकि.
शिलाई; तैयल् कूलि.
शिवण; तैयल्.
शिवणकाम; तैयल् वेलै.
शिवणें; तैक्किरदु.
शिवणें; (स्पर्श करणें); तोडरदु.
शिवी; तिट्टु, वशवु.
शिवीगाळ करणें; शिव्या देणें; वय्यरदु.
शिव्या देणें; रागावणें; तिट्टरदु.
शिव्या देऊ नको; तिट्टादे, वैयादे.
शिष्टाचार; मर्यादै.
शिष्य; शिष्यन्.
शिसवी लांकूड; करुंगालि मरम्.
शिस्त; कट्टुप्पाडु.
शिसें; ईयम्, कारीयम्.
शिळें; पळैय.
शिळा भात; पळैय शादम्, पळैयदु, पळंशोरु.
शिळचा – शिळकटलेल्या (भाज्या वगैरे); वाडिपोनदु.
शिक्षक; वादियार्.
शिक्षण (शाळेंतील); पडिप्पु.
शिक्षण (इतर); पयिर्चि.
शिक्षा; शिक्षै.
शिर (डोकें); तलै.
शी (लहान मुलांची); आय्.
शीण येणें; हाडाचीं काडें होणें; शेत्तु शुण्णांबा पोरदु.
शीत; परक.
शीर (नस); नरम्बु.
शुद्ध, स्वच्छ, भेसळ नसलेला; सुद्दम्, अप्पट्टमान.
शुद्ध (जाणीव); उणर्वु.
शुद्धीवर येणें; प्रज्ञैवरदु, निनैवुवरदु.
शुभ; शुभम्, शुभमान.
शुभकार्य निर्विघ्न पार पडणें; कार्य तगैयरदु.
शूद्र; शूद्रन्, शूद्राळ्.
शून्य; शून्यम्.
शून्य–सुनें–वाटणें; शून्यमापडरदु.
शृंगारणें; सिंगारिकरदु.
शेक; ओत्तडम्.
शेकणें; ओत्तडम् कोडुक्करदु.
शेकोटी; कणप्पु.

शेकोटीशीं शेकणें; कुळुर कायरदु.
शेंग; काय्.
शेंगट, शेवगा; मुरंगै मरम्, (झाड).
शेंगटाच्या–शेवग्याच्या–शेंगा; मुरुंगैक्काय्.
शेंगडी; कुमट्टि, करिअडपु.
शेजारी; पक्कत्तु वीट्टु कारर्.
शेंडा, टोंक; मुनै, उच्छाणि.
शेंडी; कुडुमि.
शेण; शाणि.
शेत; वयल्.
शेतकरी; कुडियानवन्, उळवन्.
शेंदणें, ओढणें (पाणी); सेंदिकरदु, सेंदरदु.
शेंदरी; सेंदुरनिरम्.
शेंदूर; सेंदुरम्.
शेपटी; वाल्.
शेंबूड; शळि, मूक्कुशळि.
शेर; सेर्.
शेव; ओमप्पोडि, ओमप्पडि.
शेवट; कडेय्शी, कडैशी.
शेवटीं; कडैशिले.
शेवट करणें; कडै कट्टरदु.
शेवंती; सामन्दि, जवन्दि.
शेवाळ; पाशि.
शोचनीय; वरुतप्पडक्कूडिय वरुन्दत्तक्क.
शोध (संशोधन); आराय्चि.
शोधणें, शोध करणें; तेडरदु.
शोपा; सोम्बु.
शोभणें, खुलणें; येड्डुप्पा इरुक्करदु.
शोषून घेणें; पिळून काढणें; उरिंजरदु.
श्रम; श्रमम्.
श्राद्ध; श्राद्धम्, दिवसम्, देवसम्.
श्रावणी; आवणि अविट्टम्, श्रावणम्.
श्रीमंत; पणक्कारन्.
श्वास; मूच्चु.
श्वास घेणें; मूच्चु वांगरदु.

स

संकट; आबत्तु, संकटम्.
संकटांतून निभावणें; आबत्तिलिरुंदु विडुपडरदु, आबत्तिलिरुंदु तप्परदु.
सकाळ; कालै वेळै.
सकाळीं; कालैयिले, कालंब्र.
सकाळ संध्याकाळ; कालंब्र सायंकालम्, कालै मालै (×).
संकुचित–कोतें–मन; कुरुगिय मनप्पान्मै, चिन्न मनस्.
संकोच; संगोचम्. * निबंधं पण्रदु.
संकोच वाटणें; कूच्चमा इरुक्किकरदु.
सक्ति; वलुकट्टायम्.
सक्ति करणें; कट्टायप्पडुत्तरदु, *
संक्रांत; पोंगल् (सण).
संक्रांतीनंतरचा दिवस, किंक्रांत; माट्टु पोंगल्.
सखा; कूडप्पिरन्द, उडन् पिरन्द, उडप्पिरप्पु.
सख्य; स्नेहम्.
सख्या; येण्णिक्कै.
सखी; त्तोळि.
संगत; संगात्तम्.
संगनमत करणें; ओक्कुमत्तु पेशिक्करदु.
संगम; शेऽकँ, संगमम्.
सगळें; मोत्तम्, येल्लाम्

सगळे; (मनुष्य वगैरे); एल्लोरुम्.
सगळा, सबंध; मुळुक्क.
संगीत; संगीतम्.
संघ; संघम्.
संघटना; ओट्रुमै.
सजविणें; अलंकरिक्करदु.
सज्जन; साधु, तंगमान (मनिदन्).
सटकन, सटदिशीं; टक्कनु, चट्टनु
सडणें; मग्गिपोरदु.
सडपातळ; वलत्ति, वोल्लिय्या.
सडा घालणें; तण्णि तेळिक्करदु.
संडास; कक्कोस्, कक्कूस्.
सण; पण्डिकै.
सणसणीत, चुणचुणीत; शुरुशुरुप्पु.
सतत; वोयामल्.
सत्कार; गौरवम्.
सतरंजी; जमक्काळम्.
संत्रें; कमलाप्पळम्.
संताप; कोवम्, कोपम्.
संतापणें, रागावणें; कोविच्चुक्करदु, कोपिक्किरदु.
सतावणें; तोन्दरवु पण्ड्रदु,सतायुकरदु.
सत्ता; अधिकारम्.
सत्ता बळकावणें— काबीज करणे अधिकारं कैप्पट्रुदल्.
सत्ता चालविणें; अधिकारं शेलुत्तरदु
संतोष; संतोषम्, इष्टम्.
सत्य; सत्यम्, उण्मै.
सत्राशें साठ गोष्टी; आयिरत्तु एट्टु *
सत्त्व; सत्तु. * कार्यम्.
संथ; अमैदिया.
सदाचार; नन्नडत्तै, नल्ल पळक्कम्.
संदेश; शेय्दि.
संदेह: संदेहम.
सदोदित, नेहमीं; यप्पोवुम्, सदा.
संधि; संदर्भम्.
संध्याकाळ; सायंकालम्.
संध्येची पळी; उद्धरणी.
सनई; नागस्वरम्, नादस्वरम्.
सनद; सन्नद.
सनातनी, प्रतिगामी; कर्नाटिकम्.
सपकन लागणें, तिडीक जाणें; च्यूरीनु अडिकरदु.
संप; वेलै निरुत्तम्, स्ट्राइक्.
संपणें; आय्पोरदु, आगिप्पोरदु.
संपलें; आय्पोचु, तीर्न्ददु, मुडिन्ददु.
संप्रदाय; मतम्, संप्रदायम्, पाणि.
सपाट; समतलम्.
सपाट भांडें, सपाट माप; तलै अडिच्चु, तलै वळिच्चु.
संपादक; आशिरियर्.
संपादणें, मिळविणें; संपादिक्करदु.
सपीठ; मैदामाऊ, मरिक्कन् माऊ.
संपून जाणें; आयिड्रदु.
संपूर्ण; पूरा, नेरंजु. * विरै.
संप्रदायाचा (अन्य, दुसऱ्या, वेगळ्या); अलादि पाणि, वेरु संप्रदायम्.
सफर; यात्रा, यात्रै.
सफेती करणें; चुण्णाम्बु अडिक्किरदु, वेळ्ळै अडिक्करदु.
सबजाचें बीं; तुलसि विरै, सबजा *
संबंध; संबंधम्. † तघवल्.
संबंधीं; विषयमा.
सबब, निमित्त, कारण; शाक्कु, †
सबब (लंगडी); नोण्डि शाक्कु, साल्जाप्पु.
संभव असणें; पोले इरुक्करदु.

सभ्यपणा; सज्जनपणा; अमरिक्कै.
संभ्रमांत–बुचकळयांत–पडणें; तवित्तु पोरदु.
सभा; सभै, मीटिंग्.
सभासद; अंगत्तिनर्.
संभाळणें; पालन करणें; काप्पात्तरदु, पादुकाक्किरदु.
संभाळून; बद्रमा, जागृतया.
संभाळून घेणें, कसेतरी चालवून घेणें; समाळिक्करदु,
सभोवतीं; शुट्रिलम्.
समई; दीपम्, कोत्तु वळक्कु.
समज, समजा; येन्राल्.
समज देणें; कण्डिच्चु सोल्रदु.
समजणें; तेरियरदु, पुरियरदु.
समजत नाहीं; तेरियलै, पुरियलै.
समजावणें; पुरियुम् पडियाग सोल्रदु.
समजूत करणें; समाधानं पण्ड्रदु.
समजूतदारपणा; विवरं तेरिन्द.
समजूतदारपणानें वागणें; विवरं तेरिन्दु नडक्किरदु; निलवरम् अरिन्दु नडक्किरदु.
समजून घेणें; तेरिंजु कोळ्रदु, तेरिन्दु कोळ्ळल् (×).
समजून उमजून; तेरिंजिडे.
समजावून सांगणें; पडुंबुडिया सोल्रदु.
संमति; संमतम्, संमति.
समझोता; येर्पाडु.
समंध; पेय्, पिशाशु.
समय; वेळै, समयम्.
समस्या, प्रश्न; प्रश्नै.
समक्ष; नेराग नेरडियाग.

समाचार; समाचारम्.
समाचार घेणें; गबनिच्चुक्करदु.
समाचारास जाणें (दुखवटयासाठीं); दु:खं विचारिक्किरदु.
समाधान; तृप्ति, समाधानम्.
समाधानच नाहीं; तृप्तिए किडैयादु.
समारंभ; विशेषम्, विळा.
समारंभ, मजा, करमणुकीचा खेळ; कोंडाट्टम्.
समुद्र; कडल्, समुद्रम्.
समुद्र किनारा; कडलकरै.
समोर; येदित्ता पोले, येदिर्तां पोले येदिरे.
संमोह, चलबिचल; ओक्कुमत्तु
संयम करणें, आवरणें, गिळणें; अडक्करदु.
सर (माळेचा); सरम्.
सरक; वोत्तु.
सरकणें; तळ्रदु.
सरकव; तळ्ळु.
सरकी; पंजुकोट्टै. परुत्तिकोट्टै.
सरकून चल; तळ्ळिप्पो, ओत्तु.
सरकून जा; वोत्तु, वोत्तिक्को.
सरतेशेवटीं; मुडिंदमुडिविले.
सर (पावसाची); तूत्तल्, तूट्रल् (×).
सरलें, संपलें; आयपोच्चु.
सरडा; वोणान्.
सर्द, भिजट; नमुत्तु.
सरदणें; नमुत्तु पोरदु.
सरदणें; शेदाळणें (साखर वगैरे); ईरिच्चुपोरदु, कशिजुपोरदु.
सर्दी; जलदोषम्, शैत्यम्.

सर्प; पाम्बु.
सरपटणें; नघर्रदु.
सरबत; पानकम्, सरबत.
सर्व; येल्लाम्.
सर्वजण; येल्लारुम्.
सर्वसाधारण, साधारणपणें; पोदुवा.
सर्वांत मोठा मुलगा; मूत्तवन्.
सरस; वज्रम्.
सरसकट; सगट्टुमेनि.
सरळ; नेरा.
सरळ मार्गी; सरळ चालणारा; निमिर्न्द नडै.
संरक्षण; कापात्तुदल्.
संरक्षण करणें; पादुकाक्करदु.
सराफ; सराफ.
सरोवर; कुळम्, येरि.
सल्ला; योजनै, आलोचनै.
सवकलेला; चटावलेला; रुचिकंड.
सवड; पोळुदु, अवकाशम्.
सवडीनें; सावकाशमाय्.
सवत; शक्कळति, मूत्ताळ्, इळैयाळ्.
सवय; वळक्कम्, पळक्कम्.
सवयीचें होणें, वहिवाटणें; पळघिप्पोरदु.
सवलत; कन्सेशन, शलुगै.
सविस्तर; विवरमा.
संशय; संदेहम्.
संशयी; संदेहप्राणि.
संस्थान; संस्थानम्.
ससा; मुयल्.
सहकार्य; इणक्कम्, ओत्तुळप्पु.
सहकार्य करणें; सहमत असणें; इणंगरदु.
सहज, उगीच; चम्मा, शुम्मा.
सहन करणें; पोरुक्करदु, तांगिक्करदु, सहिच्चुक्करदु.
सहन न होणें; पोरुक्क मुडियादु, तांगमुडियादु.
सहमत, मान्यता, कबुली; ओप्पुदल्.
सहाण; शंदनक्कल्.
सहाणखोड; शंदनक्कल् शंदनकट्टै.
सहाय्य; उदवि, वोत्ताशै (×).
सही; कैयेळुत्तु.
सही करणें; कै पोडु.
संक्षिप्त, त्रोटक; शुरुक्कमा, शुरुक्कमान.
साखर; शक्करै.
साखर (जाडी), साखऱ्या; आस्का शक्करै.
साखर (पिठी); बुरा शक्करै.
साखळी; संगलि.
सांगणें; सोल्रदु, कूर्रदु (×).
सागरगोटा; कळक्कोडि.
सागाचें झाड; तेक्कमरम्.
सांगाडा; येलुंबुकूडु. * तेंगिरुक्क.
साचणें, साठणें; शेर्करदु.
(पाणी) सांचलें आहे; तण्णि *
सांचविणें, सांठविणें; शेत्तु वैक्करदु.
साचा; शेवैप्पिडि.
साठीं; कोसरम्, काहा (**माझ्यासाठीं;** येनकोसरम्, येनकाहा).
सांडगे; वत्तल्.
सांडणें; कोट्टिपोरदु.
साडू; शड्डगर्, षड्डगर्.
सांत्वन करणें; समाधानं पण्ड्रदु.
साथ (वाद्याची); श्रुति.
साथ करणें (गाण्याला); वोत्तु पाड्रदु, वोत्तु ऊदरदु.

साथीचा (सांसर्गिक) रोग; तोत्तु-व्याधि.
साथीदार; कुट्टाळि.
साद देणें–घालणें; कोरल कोड्डुक्करदु.
साधन; सामान.
साधा, सहज (वागण्यांत); रोम्ब साऽदा.
साधाभोळा; वेगुळि, वेगुळियान.
साधाभोळा, निष्कपटी मनाचा; वेगुळियान सुभावम्.
साधारण; सुमारा, साधारणमान.
साधीभोळी-निष्पाप-मुलगी; पेदैप्पेण.
सांधा; मूट्टु, * पुदैयल्.
साप; पाम्बु.
सापट वास; मग्गलान वासनै, मग्गिन वासनै, नाट्रम्.
सापट झालें; मग्गिपोच्चु.
सापडणें; कण्डु पुडिक्करदु, अगप्पडरदु
सांपडलेलें द्रव्य–हांडा; पोदयल्. *
सापळा; कूण्डु.
साफ, स्वच्छ; शुद्धम्.
साबण; सोप, शवुक्कारम्.
सांबर; कलैमान्.
सांबरशिंग; मानकोंबु.
साबूदाणा; चब्बरशि, जब्बरिशि.
साप्ताहिक; वारंवोरुदरम्, प्रतिवारम्.
सामील; शेन्दवन्, कुट्टाळि.
सामाजिक; समूहसंबंधमान.
सामील होणें; शेरंदु, ऐक्यमारदु.
साय; आऽडै.
सायली; नित्यमल्लि.
सार; रसम्.
सारखें; आट्टम्. (**माझ्यासारखें;** येनाटम.)
सारखा; पोले, मादिरि.
सारखा, सतत, सारा वेळ; येप्पोवुम्. सदा, विडादे.
सारवणें; मुळुगरदु.
सारा दिवसभर; पघल् मुळुक्कवुम्, नाळ् मुळुक्कवुम्, नाळ्पूरा
सारांश; सारांशम्, मुख्यम्.
सालपा, लाकडाचा चुरा; शेरात्तूळ.
साल (झाडाची); पट्टै.
साल (फळाची, भाजीची); तोलु.
साल, सालपट (धान्याचें); पोट्टु.
सावकार; सावकार, साहुकार.
सावकाश; सावकाशमा, मेळ्ळ.
सावकाशीनें; निदानमा.
सावत्र आई; शित्ति, माट्रान्ताई.
सावत्र मुलगा–मुलगी; मूत्ता पिळ्ळै. मूत्ता पेण्.
सावध; जाग्रतै.
सावधगिरीनें, संभाळून; जाग्रतया, जाग्रतैया.
सावली; निळल्.
सासर; मामियार वीडु, पुगुंद वीडु.
सासरा; मामनार्.
सासू; मामियार्.
साळीच्या लाह्या; नेल्लुपोरि.
साळू, सायाळ; मुळ्ळं पन्नि, मुळ्ळं पन्रि.
साक्ष; साक्षि.
साक्षरता; पडिप्पु ज्ञानम्, येळत्तरिवु.
सिद्ध करणें, शाबीत करणें; निरुपिक्करदु, रुजुप्पडुत्तरदु.
सिंह; सिंगम्, सिम्मम्.
सीताफळ; सीतापळम्.
सुई; ऊसि, ऊशि.

सुईण; अंबट्टच्चि, मरुत्तुवच्छि
सुकणें; कायरदु.
सुकत घालणें; कायपोडरदु.
सुका—खा; कांज, काय्न्द.
सुकाणू; पाय्मरम्.
सुकाळ; सुभिक्षमान कालम्, नल्ल-कालम्.
सुख; सुकम्, सौख्यम्.
सुखानें खाऊं न देणें; निम्मतियाग इरुक्कमुडियलै.
सुगंध; वासनै, मणम्.
सुगंधी, वासाचें; वासनै.
सुगंधी उटणें; वासनै प्पोडि.
सुगरण; रुचियाग शमैक्किर(मनैवि)
साटप; कुडित्तनप्पांगान (मनैवि)
सुचणें, वाटणें; तोण्रदु.
सुचलें, वाटलें; पट्टदु, तोणित्तु.
सुजणें; वींगरदु.
सुटणें; विट्टुपोरदु.
सुटणें, घसरणें, निसटणें; अविळ्न्दु-पोरदु.
सुटणें (प्रश्न, कोडें); विड-विक्किरदु.
सुटा, मोकळा; चिल्लरैया.
सुट्टी; विडुमुरै.
सुंठ; शुक्कु.
सुतक; तींडल्, आशौचम्.
सुतळ-ळी; शणल् कयिरु.
सुतार; तच्चन्.
सुतार पक्षी; मरंकोत्ति परवै
सुंदर; अळघु, अळघान.
सुदैवानें; अदृष्ट वशामाग, नल्लकालमाग्.
सुद्धां; कूड.
सुधारक, पुरोगामी; मुन्नेट्रमान.
सुधारणा (आचार विचारांत); नागरिकम्.
सुधारणा (इतर); शीरतिरुत्तम्.
सुधारणें; तिरुत्तरदु, सरिशेय्यरदु.
सुधारेल; तेरुम्.
सुनेंसुनें, एकटें; वेरिच्छनु.
सुपारी; पाक्कु.
सुपीक; शेळिप्पु, शेळिप्पाह.
सुंभ; कयिरु.
सुबक; पार्वैया.
सुरगांठ; सुरुक्कुमुडि.
सुरंग; सुरंगम्, सोरंगम्.
सुरंगी; संपंगि.
सुरण; शेनैक्किळंगु, करुणैक्किळंगु.
सुरवंट; कंबळिपूच्चि.
सुरवात; आरंभम्.
सुरळी; शुरुट्टु.
सुरी; कत्ति.
सुरू—चालू असलेली (कादंबरी); तोडर्न्द (कदै).
सुरूचें झाड; शवुक्कुमरम्.
सुरेख—छान—काम करणें लक्षणमा शेय्यरदु.
सुवासिनी, सवाष्ण; सुमंगलि.
सुशिक्षित; पडिच्चवन्.
सुशिक्षित लोक; पडिच्चवर्, पडिच्च-वरगळ्.
सुसर; मुदलै.
सुस्ती; अशदि.
सुस्ती येणें; कण् शुत्तरदु.
सूज; वीक्कम्.
सूड; पळिक्कुप्पळि, वदिलुक्कु बदिल्
सूत; नूल्.
सून; माट्टुप्पोण, मरुमघळ्

सूप; मुरम्.
सूर्य; सूर्यन्.
सूर्यास्त; सूर्यास्तमनम्, अस्तमनम्.
सूर्योदय; सूर्योदयम्.
सूळ; कळु.
सृष्टि; उलगम्, सृष्टि.
सेवा; सेवै.
सैतान; शैतान.
सैंधव, शेंदेलोण; इन्दुप्पु.
सैनिक; शिप्पाय्.
सैन्य; पडै, सैन्यम्.
सैंपाक; समयल्, शमैयल्.
सैंपाकी आचारी; शमयल्कारन्.
सैंपाकीण; शमयलकारि.
सैरावैरा; तलैविरिकोलम्, कुरुक्कुं-नेडुक्कुम्.
सैल–ढिला (आहे); आट्टंकण्डुपोच्चु, कळंडुइरुक्कु.
सोंग; वेशम.
सोंगट्या; दायम्.
सोंड; तुदिक्कै, तुंबिक्कै.
सोड (मोकळा); विडु, विट्टूडु, विडुवि.
सोड (दावें, दोरी वगैरे); अवित्तूडु.
सोडणें; विटुरदु, अविळ्क्किरदु.
सोडविणें; विडविक्किरदु.
सोडवून आणणें; मीट्टुवरदु.
सोनामुखी; सोनामुकी, सूरत अवरै.
सोनार; तट्टान्, आशारि.
सोनें; तंगम्, पोन्.
सोन्यासारखें; तंगमान.
सोपविणें; ओप्पविक्करदु, ओपिच्चि इरुक्करदु.
सोपा; मल. म.

सोपट; नार्.
सोबत; तुणै, कूड, उडन्.
सोमल; अर्सेनिक विषम्.
सोय, सोयीचें; सौकर्यम्.
सोय करणें; येर्पाडु पण्ड्रदु.
सोयरीक; संबंधम्.
सोयरीं माणसें; संबंधि मनुष्याळ्.
सोयिस्कर; सौकर्यमान
सोयीचें पडणें–होणें; वाट्टम इरकदु
सोलणें; उरिक्करदु.
सोवळें; मडि.
सोसणें; सहन करणें; पोरुत्तुक्करदु.
सोसणें (प्रकृतीस); ओडंबुकु वरदै पोरुत्तुकरदु.
सोसाट्याचा वारा; पेरुंगात्तु.
सोहागी; वेंगारम्.
सौदा; बेरम्.
सौभाग्य; सौभाग्यम्.
स्तुति; पुघळ्.
स्तब्ध होणें, गोंधळणें; मुळिक्करदु.
स्त्री; मनैवि, पेणजाति, पेण्डाट्टि.
स्त्रीत्व; पेणमै.
स्थळ, ठिकाण (लग्नासाठी); इडम्.
स्थळमहिमा; वरुलादु.
स्थान, ठिकाण; इडम्, येडम्.
स्थापणें; स्थापिक्किरदु.
स्थापना; निरुवुदल्.
स्थिति; निलमै.
स्थिर; निलया, स्थिरमा, स्थिरमाग.
स्नान करणें; कुळिक्करदु.
स्नान करणें; न्हाणें; मुळुघरदु.
स्नेही; स्नेंहिदन्.
स्पर्धा; पोऽट्टि.
स्पर्श; उणर्व, स्पर्शम्.

स्पर्श करणें; तोडरदु.
स्पष्टवक्ता; पट्टवर्धनमा.
स्फुटून रडणें; विम्मि अळरदु.
स्फुरण; मयिर्कूच्चु.
स्फोट होणें; वेडिक्किरदु.
स्मशान; शुडुकाडु, इडुकाडु.
स्मारक; निनैवुछिन्नम्, ज्ञापकार्थम्.
स्मृति; निनैवु. * मान.
स्वच्छ; सुद्दम्.
स्वच्छता, आरोग्यमान; सुखाधार- *
स्वतंत्र; स्वतंतिरम्, सुदंतिरम्.
स्वतः; ताने.
स्वतःशीं; तन्नोडे.
स्वतःचें; स्वन्द.
स्वतःविषयीं; तन्नैपत्ति.
स्वदेश; सुदेशम्.
स्वप्न; कनवु, कना.
स्वप्न पडणें; कनवु, काण्रदु.
स्वप्न पाहणें; कनवु कंडेन्.
स्वभाव; सुभावम्, स्वभावम्.
स्वभावानें गरीब—चांगला; साऽधु.
स्वयंभू; स्वयंभू.
स्वर; कुरल्. (आवाज).
स्वर; स्वरम्.
स्वर्ग; स्वर्गम्.
स्वराज्य; सुराज्यम्, स्वराज्यम्.
स्वस्त; नयमा, मलिवु.
स्वस्थ; पेशामल्, शिवनेन्नु, शुम्मा.
स्वस्थता, स्वास्थ्य; निम्मदि.
स्वागत; वरवेर्पु, नल्वरदु.
स्वागत करणें; वरवेर्करदु.
स्वाधीन करणें; उडपै आक्करदु.
स्वारी (गाडी टांग्यांतील); सवारी.
स्वारी (हल्ला, युद्ध); पोर.
स्वारी करणें; पोरतोडुत्तल्.
स्वार्थ; स्वयनलम्, सुयनलम्.
स्वार्थी; स्वयनलक्कारन्, स्वयन-
लमाघ, स्वयकार्यपुलि.
स्वार्थत्याग; स्वयनलमट्रतन्मै.
स्वैपाकघर; शमयल् अरै.

ह

हक्क; उरिमै,. * निश्चयम्.
हकीकत; संगति, नाट्टुनडप्पु.
हगणें; कोल्लैकि पोरदु.
हगलेलें (तान्ह्या मुलांचें) पेण्डु
इरुक्कु.
हगवण, जुलाब; बेऽदि.
हंगाम; कालम्, सीझन.
हजर असणें; प्रसन्नमाग इरुक्किरदु.
हजामत करणें; क्षौरं पण्रदु, मयिर्
वेट्टरदु.
हजार, सहस्त्र; आयिरम्.
च्चा पोले, *
हट्ट; अडम्.
हटवादीपणा करणें; अडंपिडिक्करदु.
हटविणें; तडुक्करदु, तळ्ळि विडरदु.
हंडा; अंडा, गुंडान् (×)
हंडा; **(धनाचा, जमिनींत सांपड-
लेला);** पुदयल्, पुदैयल्.
हत्ती; यानै.
हस्तिदंत; यानैदंतम्.
हत्या करणें; कोलैपण्रदु, वधंपण्रदु.
हत्यारें, आयुधें; करुविघळ्, आयुधम्.
हद्द, सीमा; येल्लै.
हद्दपार; [illegible]

हनुवटी; मुगवाय्, ताडै.
हप्ता; तवणै.
हप्त्यानें; तवणै मुरै.
हपापणें; आतंग प्पडरदु.
हपापलेला; तवच्चिडु इरुक्किर
हपूसचा आंबा; गोवा मांबळम्.
हमसाहुमसी रडणें; वोऽन्नु अळरदु
हमाली; कूलि;
हमी, जामीन; पोरुप्पु.
हयगय; अलक्ष्यम्.
हरकत; आक्षेपम्.
हरकत नाहीं; पर्वा इल्ले.
हरडा, हिरडा; कडुक्काय्.
हरणें; तोत्तुपोरदु.
हरबरे, चणे; कडलै, कोत्तु कडलै.
हरबऱ्याची डाळ; कडलै परुप्पु.
हरवणें, दिसेनासें होणें; काणामें पोरदु.
हरवलें, दिसत नाहीं; काणम्.
हरामखोर, अगदीं वाईट; रोम्ब मोशमान, अयोग्यमान
हरामाचा पैसा; तिरुट्टु सोत्तु.
हरीण; मान्.
हरणाचें शिंग, सांबरशिंग; मान् कोंबु.
हरहुन्नरी; सकलकला वल्लभम्
हर्ष; कळिप्पु.
हलकट; अल्पमान, मट्टमान, केवलमान.
हलका; लेशान, मेल्लिय
हलक्या प्रतीचें, टाकाऊ; मट्टम्.
हलणें; असैयरदु, आडरदु.
हलणें, डोलणें, तोंगरदु.
हलवणें, ढवळणें; पेरट्टदु.
हलवणें (मान); आट्टदु.
हलवणें, आवसडणें; कुलुक्करदु
हल्ला, स्वारी; ताक्कुदल्.
हल्ला–स्वारी–करणें; ताक्करदु.
हल्लीं, हल्लींच्या काळीं; इन्द कालत्तिले, इप्पो,.
हवें असणें, जरूर असणें; तेवै इरुक्करदु.
हवें असलेलें; वेण्डिय.
हवें तेवढें; वेण्डिय अळवु.
हवा (वारा); कात्तु.
हंशा, हसूं; शिरिप्पु.
हंसणें; शिरिक्करदु.
हंसूनहसून पुरेवाट झाली; शिरिच्चु शिरिच्चु वयरु अरुंदु पोचु.
हंस; अन्नम्.
हळकुंड, हळद; मंजळ्, मंजा.
हळूच, बेतानें; मोळ्ळमा, मेदुवा.
हळूहळू; कोंजम्कोंजमा.
हा, ही; अवन्, अवळ्.
हा आलोंच, ही आलेंच; इदो वंदेन्. इदो वंदुटेन्.
हां; आमा, आमाम्.
हांकणें; वोऽटरदु,
हांकलणें; विरट्टरदु तुरतुरदु.
हांका मारणें; कूप्पिट्टदु.
हांका मारणें; नांवानें ओरडणें; तलै उरुळुम्, पेर अडिपडुम्.
हांजी हांजी करणें; का का पुडिक्करदु.
हाड; एलुंबु.
हाडांचा सांपळा; एलुंबु कूडु.
हात; कै.
हात उगारणें; कैय्यै आंगरदु
हातकाम; कै वेले.

हातखर्च कै शेलवु.
हातगुण; कैराशी.
हातचलाखी; तंत्रम्, कैवेले.
हात पसरणें; कै नीट्टरदु.
हात फिरविणें; कै तडवरदु.
हातभार लावणें; कै कुडुक्करदु.
हातमाग; कैत्तरि.
हात हलवीत (काम न करतां परत येणें); वेरुंगैयै बीशिण्डवरदु.
हातापायाची कातडी सोलवटली जाणें; कोपळं वरदु.
हात लावून पाहणें; तोट्टु पाकरदु.
हाताखाली काम करणें; कूडमाड वेलै शेय्यरदु.
हाताखाली काम करणारा (गवंडी सुताराच्या); शित्ताळ्.
हातोहात पकडणें,; कैयुम् कळवुमाघ पुडिक्करदु.
हातोहात पळविणें, बघतां बघतां नेणें; तिरुम्बरतुक्कु उळ्ळे. येडत्तुकरदु, कण् इमेक्कुम् नेरत्तिल् येडत्तुकरदु.
हातोडा; शम्मट्टी. * क्करदु.
हातोडी; सुत्ती.
हादरणें (जागा); अदिर्रदु.
हाय खाणें, खचून जाणें; इडिंजु पोरदु.
हार, माळ; मालै.
हार येणें, हार खाणें; तोल्वि अडैयरदु, तोत्तु पोऽरदु.
हाल—छळ—करणें; पडुत्तरदु.
हालचाल; अशैवु.
हाल सोसणें, भयंकर हाल काढणें; तल्लम् पडिक्करदु, कष्टम् पोरु- *
हाल होणें, त्रास होणें; तविच्चु पोरदु.
हालहाल, भयंकर छळ करणें; पडादपाडु पडुत्तरदु.
हांव; आशै.
ही (सुद्धां); युम्, उम्.
हिकमती; चातुर्यमानवन्, चतुरन्.
हिंग; पेरुंगायम्.
हिंडणें; सुत्तरदु, अलैयरदु, तिरियरदु.
हिडीस; गोरमाग.
हिणविणें; एगत्ताळम् पण्रदु.
हित; नल्लदु.
हिंमत; धैर्यम्.
हिमालय; इमयम्.
हिरकणी; वैरम्.
हिरडी; ईरु.
हिरवळ; पुल्लांतरै, पुल्वेळी.
हिरमोड होणें; मनस् ओडंजु (इडिंजु) पोरदु.
हिरवा (रंग); पच्चै.
हिरवेगार; पच्चै पशेल्नु.
हिरा; वैरम्.
हींव, कांपरें; नडुक्कम्.
हिंवताप; कुळिर्ज्वरम्.
हिंवाळा; कुळिर्कालम्.
हिशेब; कणक्कु
हिसकणें; पिडुंगरदु.
हिसकून घेणें; पिडुंगिक्करदु.
हिसके बसणें; तूक्किपोडरदु.
हिसळणें, हिंदकळणें (दूध वगैरे) तळुंबरदु.
ही; इन्द.
हीर; ईर्कुच्चि

हुकूम; कट्टलै.
हुंगणें मोंदु पाक्करदु, मोप्पं पाक्करदु.
हुंगून वास पहाणें; मोप्पम् पुडिक्करदु.
हुजत; वाक्कु वादम्.
हुडहुडी; वेडवेड.
हुडकणें, शोधणें; कंडपिडिक्करदु.
हुंडा; वरदक्षिणै.
हुंदके–देऊन–स्फुंदून–रडणें; नेंजु अडैच्चु अळरदु.
हुबेहुब; अच्चा.
हुबेहुब नक्कल करणें; नक्कल. पण्ड्रदु .
हुबेहुब, तंतोतंत; तद्रूपमा.
हुरूप, उत्साह; उत्साहम्, तेन्बु.
हुशार; गेट्टिकारन्.
हूड, द्वाड; वाल्.
हेका; हेकेखोरपणा; पुडिवादम् पिडिवादम्.
हेकट; पिडिवादक्कारन्.
हेटाळणी करणें, वर्मी लागेलसें बोलणें; एगत्ताळगमा पेशरदु.
हेतु; कारणम्, हेतु.
हेर; ओट्रन्, चारन्.
हेल काढून –सुरावर बोलणें; नीट्टि. पेशरदु, रागमा पेशरदु.
हेलपाटे घालणें; अलैक्कळित्तल्.
हो, होय; सरि.
होईल; आधुम्.
होईल, होणें शक्य आहे; मुडियुम्.
होऊं दे; आगट्टुम्, आवट्टुम्.
हो चालता, नीघ; तोलंजु पो.
होडी; पडघु, परिशल्.
होणें, होत असणें; चालू असणें; आघरदु.
होणें, शक्यता असणें; मुडियरदु.
होता; इरुंदान्
होत आहे, चालले आहे; आइंडे इरुक्करदु, आगुदु.
होतां होईतों; अनेघमा.
होता कीं नव्हता करीन; उण्डु इल्लेन्नु पण्ड्रेन्.
होय; आमा. आमाम्.
हौद; तोट्टि.
हृदय; हृदयम्.

क्ष

क्षण; क्षणम्, विनाडि.
क्षणिक; कोंजं.
क्षम्य; मन्निक्ककूडिय.
क्षमा; मन्निप्पु.
क्षमा करणें; मन्निक्करदु.
क्षय; क्षयम्.
क्षत; रणम्.
क्षितिज; तोडुवानम्.
क्षीण; क्षीणमान, मेलिद.
क्षुद्रता; अल्पबुद्धि.

ज्ञ

ज्ञान; ज्ञानम्.
ज्ञानी; ज्ञानी.

भाग दुसरा

विविध माहिती, वाक्प्रचार, म्हणी वगैरे

अंक बोध

एक; ओन्रु (×), ओण्णु.
दोन; इरण्डु (×), रण्डु.
तीन; मून्रु (×), मूणु.
चार; नान्गु (×), नालु.
पांच; ऐन्दु (×), अंजु.
सहा; आरु.
सात; एळु.
आठ; एट्टु.
नऊ; ओंबदु.
दहा; पत्तु.
अकरा; पदिनोण्णु.
बारा; पनिरण्डु.
तेरा; पदिमूणु.
वीस; इरुवदु.
एकवीस; इरुवत्तिओण्णु.
तीस; मुप्पदु.
चाळीस; नाप्पदु.
पन्नास; ऐम्बदु.
साठ; अरुवदु.
सत्तर; एळुवदु.
ऐंशी; एण्बदु.
नव्वद; तोण्णूरु.
शंभर; नूरु.
एकशें एक; नूत्तिओण्णु.
दोनशें; इरुनूरु.
तीनशे; मुन्नुरु.
चारशें; नानूरु.
पांचशें; ऐनूरु.
सहाशें; अरुनूरु.
सातशें; एळुनूरु.
आठशें; एण्णूरु.
नऊशें; तोळ्ळाआयिरम्.
हजार; आयिरम्.
दोन हजार; इरण्डायिरम्.
तीन हजार; मूणायिरम्.
चार हजार; नालायिरम्.
पांच हजार; ऐयायिरम्.
लक्ष; लक्षम्.
कोटि; कोडि.
पहिला; मुदलावदु.
दुसरा; रण्डावदु.
कितवा; येत्तनावदु.
कोणीतरी; यारावदु.

वारांची नांवें

रविवार; ज्ञायिट्रु किळमै.
सोमवार; तिंगळ किळमै.
मंगळवार; शेव्वाय् किळमै.
बुधवार; बुधन् किळमै.
गुरुवार; व्याळ क्किळमै.
शुक्रवार; वेळ्ळि किळमै.
शनिवार; शनिक्किळमै.

महिन्यांची नांवें

चैत्र; चित्तै.
वैशाख; वैगाशी.
ज्येष्ठ; आनि.
आषाढ; आडि.
श्रावण; आऽवणी.
भाद्रपद; पुरट्टाशि.
आश्विन; ऐप्पशि.
कार्तिक; कार्तिकै.
मार्गशीर्ष; मार्गळी.
पौष; तै.
माघ; माशि.
फाल्गुन; पङ्गुनि.

गणितांतील क्रिया

भागणें; वघुक्करदु
भागाकार; वगुत्तल्.
गुणणें; पेरुक्करदु.
गुणाकार; पेरुक्कल्.
मिळवणें; कूटरदु.
बेरीज; कुटल्.
वजा—कमी—करणें; कळिक्करदु.
वजाबाकी; कळित्तल्.

विरामचिन्हें

स्वल्पविराम; काल् पुळ्ळि.
अर्धविराम; आरै पुळ्ळि.
पूर्णविराम; पुळ्ळि.
प्रश्नचिन्ह; केळविक्कुरि.

मद्रासकडील वजनें मापें—

३ तोळे; १ पलम्.
४० पलम्; १ विसा.
५६ पौंड (रत्तल); १ गुंडु. (लांकडें कोळसे यांचें वजन).
पडि; पायलीच्या सुमाराचें माप (सुमारे १२० तोळे).
वळक; पडीचा ४ था भाग.
आळाक; पडीचा ८ वा भाग.
पाव; काल्.
अर्धा; अरै.
पाऊण; मुक्काल्.
सव्वा; ओण्णेकाल्.
दीड; ओण्रै.
पावणेदोन; ओण्णेमुक्काल्.
सव्वा दोन; रण्डेकाल्.
अडीच; रण्डरै.

दिशांची नांवें

पूर्व; किळक्कु.
पश्चिम; मेर्क्कु.
दक्षिण; तेर्क्कु.
उत्तर; वडक्कु.

व्याकरण

व्याकरण; इलक्कणम्.
नाम; पेयर्च्चोल्.
सर्वनाम; उरिच्चोल्.
क्रियापद; विनैच्छोल्.
विशेषण; पेयरेच्चम्.
क्रियाविशेषण; विनैयेच्चम्.
कर्ता; येळुवाय्.
कर्म; शेयप्पडुपोरुळ्.
वर्तमानकाळ; निघळ्कालम्.
भूतकाळ; इरंदकालम्.
भविष्यकाळ; वरुंकालम्, येदिर्कालम्.
पुल्लिंग; आण् पाल्.
स्त्रीलिंग; पेण् पाल्.
नपुंसकलिंग; अह् रिणै.

(तमिळ भाषेमध्ये मनुष्येतर सर्व प्राण्यांचीं नामें नपुंसकलिंगी असतात. त्याचप्रमाणें निर्जीव पदार्थवाचक सर्व नामेंहि नपुंसकलिंगीच असतात.).

एकवचन; ओरुमै.
अनेकवचन; पन्मै.
विभक्ति; उरुवु.
विभक्तिप्रत्यय; वेट्रुमै.
शुद्ध; सरियाग.
अशुद्ध; पिळैयाग.
संधि; कूट्टु. शेरक्कै.
संधि करणें; जोडणें; शेर्त्तल्.

सर्वनामें व त्यांची वचनें

मी; नान्.
तूं; नी.
तो; अवन्.
ती; अवळ्.
तें; अन्द.
हा; इवन्.
ही; इवळ्.
हें; इन्द,
आम्ही; नांग, नांगळ्. (.×)
तुम्ही; नींग, नींगळ्. (×)
ते; अवर्, अवरघळ् (×)
त्या; अवर्, अवर्घळ (×)
तीं; अन्द
हे; इवर्, इवरघळ् (×)
ह्या; इवर्, इवरघळ् (×)
हीं; इन्द.
मी स्वतः; नानेऽ.
तूं स्वतः; नीए.
स्वतः तन्.
स्वतःशींच; तन्नोडे.

नामांची लिंगें व वचनें

फूल; पू.	**फुलें**; पूक्कळ.
बकरी; आड्.	**बकऱ्या**; आडुगळ्.
झाड; मरम्.	**झाडें**; मरंगळ्.
खुर्ची; नार्काली.	**खुर्च्या**; नार्कालिगळ्.
माळी; तोट्टकारन्.	**माळीण**; तोट्टकारि.
झाडूवाला; तोऽट्टि.	**झाडूवाली**; तोट्टिच्चि.
शिक्षक; वाद्यार्.	**शिक्षकीण**; वाद्यारम्मा.

कंजारी, आदिवासी; कुरवन्, कुरुविक्कारन्.
कंजारीण, आदिवासी स्त्री; कुरत्ति, कुरविक्कारी.

वीडु (घर) या नामाचीं विभक्तिरूपें

विभक्ति	**एकवचन**	**बहुवचन**
प्रथमा	वीडु	वीडुगळ्
द्वितीया	वीट्टै.	वीडुगळै.
तृतीया	वीट्टाल्, वीट्टोडु, वीडुडन्	वीडुगळाल्, वीडुगळोडु, वीडुगळुडन्.
चतुर्थी	वीट्टुक्कु	वीडुगळुक्कु.
पंचमी	वीट्टिन्, वीट्टिल्, वीट्टिलिरुन्दु	वीडुगळिन्, वीडुगळिल्, वीडुगळिलिरुन्दु.
षष्ठी	वीट्टिनुडैय,	वीडुगळिनुडैय
सप्तमी	वीट्टिनिडत्तिल्. वीट्टिल्, वीट्टिन्कण्.	वीडुगळिनिडत्तिल्.
संबोधन	वीडे	वीडुगळे.

क्रियापदांचे काळ, लिंगें व वचनें

मी करतों—करतें—नान् शेय्यरेन्, शेय्गिरेन् (×)
आम्ही करतों; नांग शेय्यरोम्, नांगळ् शेय्गिरोम् (×)

तूं करतोस–करतेस; नी शेय्गिराय्
तुम्ही करतां; नींग शेय्यरिंग, नींगळ् शेय्गरिर्गळ् (×)
तो करतो; अवन् शेय्यरान्, अवन् शेय्गिरान् (×).
ती करते; अवळ् शेय्यराळ्, अवळ् शेय्गिराळ् (×).
ते, त्या, तीं करतात; अवंग शेय्यरांग, अवर्घळ् शेय्गिरार्घळ्.

कांहीं क्रियापदांचीं वाक्यांत चालविलेलीं रूपें

वर्तमानकाळ : निघळ् कालम्

गोपाळ गोष्ट सांगतो; गोपालन् कदै शोल्लुकिरान्.
गवळी दूध काढतो; इडैयन् पाल् करक्करान्.
मी हिशेब लिहितों; नान् कणक्कु येळुदुकिरेन्.
मुलगा जेवतो; पय्यन् शाप्पिडरान्, शाप्पिडुगिरान् (×)

अपूर्ण वर्तमानकाळ : मुट्रुप्पेराद निघळ् कालम्

गोपाळ गोष्ट सांगत आहे; गोपालन् कदै शोल्लिकोंडु इरुक्किरान्.
दूधवाला दूध काढीत आहे; इडैयन् पाल् करंदुकोंडु इरुक्किरान्.
मी हिशेब लिहीत आहें; नान् कणक्कु येळुदिक्कोंडु इरुक्किरेन्.
मुलगा जेवत आहे; पय्यन् शाप्पिट्टुक्कोंडु इरुक्किरान्.

भूतकाळ : इरंद कालम्

गोपाळनें गोष्ट सांगितली; गोपालन् कदै शोन्नान्.
गवळ्यानें दूध काढलें; इडैयन् पाल् करंदान्.
मीं हिशेब लिहिला; नान् कणक्कु येळुदिनेन्.
मुलगा जेवला; पय्यन् शाप्पिट्टान्.

अपूर्ण भूतकाळ : मुट्रुप्पेराद इरंदकालम्

गोपाळ गोष्ट सांगत होता; गोपालन् कदै शोल्लिक्कोंडु इरुंदान्.
दूधवाला दूध काढीत होता; इडैयन् पाल् करंदुकोंडु इरुंदान्.
मी हिशेब लिहित होतों; नान् कणक्कु येळुदिक्कोंडु इरुंदेन्.
मुलगा जेवत होता; पय्यन् शाप्पिट्टुक्कोंडु इरुंदान्.

भविष्यकाळ : वरंग कालम् येंद्रकालम्

गोपाळ गोष्ट सांगेल; गोपालन् कदै शोल्लुवान्.
गवळी दूध काढील; इडैयन् पाल् करप्पान्.
मी हिशेब लिहीन; नान् कणक्कु येळुदुवेन्.
मुलगा जेवील; पय्यन् शाप्पिडुवान्.

अपूर्ण भविष्यकाळ : मट्रुप्पेराद वरंगकालम्

गोपाळ गोष्ट सांगत असेल; गोपालन् कदै शोल्लिक्कोंडु इरुप्पान्.
गवळी दूध काढीत असेल; इडैयन् पाल् करंदुकोंडु इरुप्पान्.
मी हिशेब लिहीत असेन; नान् कणक्कु येळुदिक्कोंडु इरुप्पेन्.
मुलगा जेवत असेल; पय्यन् शाप्पिट्टु क्कोंडुइरुप्पान्.

इतर रूपें

मुलगा जेवला नाहीं; पय्यन् शाप्पिडबिल्लै.
मुलगा जेवत नाहीं; पय्यन् शाप्पिडरदु इल्लै.
मुलगा जेवणार नाहीं; पय्यन् शाप्पिडमाट्टान्.
बैल चारा खात नव्हता; माडु पुल्लु तिघादे इरुंददु.
त्याच्या अंगांत मुळीच ताप नव्हता; अवनुक्कु कोंजम्कूड ज्वरम् इल्लामल् इरुंददु.
मी गांवाला जाणार नव्हतों; नान् ऊरुक्कु पोरदाघ इल्लै.
माझा भाऊ जाणार होता; येन् अण्णा पोघिरदाघ इरुंदान्.
पक्षी जिवंत होता; परवै उयिरोडे इरुंददु.
मी बसणार होतों; नान् उक्कार्रदाग इरुंदेन्.
त्याला कांहींसुद्धा देतां कामा नये; अवनुक्कु ओण्णुमे कोडुक्क कूडादु.
तूं असें करतां कामा नये; नी इप्पडिशेय्यक्कूडादु.
तुझी प्रकृति बरी नाही, तूं चालत जाता उपयोगी नाहीं; उनक्कु उडंबु सरिया इल्लै, नी नडंदु पोगक्कूडादु.
तो असें करायचा नाहीं; अवन् अप्पडि शेय्यमाट्टान्.
ती आतां जेवायची नाहीं; अवळ् इप्पो शाप्पिडमाट्टाळ.

हा रुपया चालायचा नाही; इंद रुपा शल्लादु.
तूं जाऊं नको; नी पोगादे.
तूं येथें बसूं नको; नी इंगे उक्कारादे.
तूं भांडूं नको; नी शंडै पोडादे.
त्याला येऊं दे; अवन् वरट्टुम्.
त्याला काम करूं दे; अवन् वेलै शेय्यट्टुम्.
दूधवाला दूध घालूं दे; पालकारन् पाल् कोडुक्कट्टुम्.
तिला पाणी पिऊं दे; अवळ् तण्णि कुडिक्कट्टुम्.
मग चहा करूं; अप्परं टी पोडलाम्.
मग बघूं; अप्परं पार्कलाम्.
बाजारांतून भाजी घेऊं; कडैले इरुंदु करिकाय् वांगलाम्.
आतां जाऊं या का ?; इप्पो पोघलामा?
आतां आपण खेळूं या का ? इप्पो नांब विळैयाडलामा?
त्यानें असें फसवावें का ?; अवन् इप्पडि येमात्तलामा ?
लक्ष्मी गाणें म्हणणार नाहीं; लक्ष्मी पाट्टु पाडमाट्टा.
डॉक्टर अधिक पैसे घेणार नाहींत; डॉक्टर जास्ती पणम् वांगमाट्टार्.
उद्यां तूं येणार नाहींस का ?; नाळैक्कु नी वरमाट्टिया?
तो बसत नाहीं; अवन् उक्कारमाट्टान्.
तूं येऊं नयेस का (यायचें नाहींस का) ?; नी वरक्कूडादा?
तूं बोलूं नाही का (बोलायचे नाहींस का)?; नी पेशक्कूडादा?
तूं आणूं नाहींस का (आणायचें नाहींस का)?; नी कोंडुवरक्कूडादा?
काम करूं का?; वेलै शेय्यट्टुमा ?, वेले शेय्यटा (+)?
कपडे धुऊं का?; तुणि तोय्कट्टुमा ? तुणि तोय्कट्टा? (+)
झाडूं का?; पेरुक्कट्टुमा?, पेरुकट्टा (+) ?
येतोस का?; वरयाऽ ?
करतोस का?; पण्रयाऽ ?
देतोस का?; कुडुक्करियाऽ ?
येत नाहींस का?; वरमाट्टयाऽ ?
करीत नाहींस का?; पण्णमाट्टया ?

देत नाहींस का? ; कुडुक्कमाट्टिया ऽ?
नाहीं–ना ! ; इल्लैये ऽ?
मीं म्हटलें नाहीं ना! नान् सोल्ल्लिये !
मी केलें नाहीं ना! ; नान् पण्णलिये!
यापुढें असेंच ना व्हायचें? ; इनिमे इप्पडित्ताने नडक्कुम् ?
तोच असें म्हणाला; अवने (अवन् + ए) इप्पडि सोन्नान्.
हें घरच चांगले आहे; इंद वीडे (वीड + ए) नल्ल इरुक्किरदु.
या विहिरीला पाणीच नाहीं; इंद किणत्तिले तण्णिये इल्लै.
जेवायला कोण घालील? ; येवन् संपादिच्चु पोड्डुवान् ?
ती कशी जाणार? ; अवळ् येप्पडि पोवाळ् ?
बाजारांतून माल कोण आणणार? कडेले इरुंदु शरक्कु यार वांगिट्टु वरवांग ?
मीं असें कां करावें? ; नान् इप्पडि येन् शेय्यणुम् ?
तुम्ही त्याला पैसे कशासाठी (काय म्हणून) द्यावे ? ; नींग अवनुक्कु पणं यदुक्काह (किंवा येन्) कोडुक्कोणुम् ?
तिनें असें कां म्हणून बोलावें? ; अवळ् इप्पडि यदुक्काह पेशणुम् ?
तूं येऊंच नको; नी वरवे वांडाम्.
त्याच्यानें चालवतच नाहीं; अवनाले नडक्कवे मुडियलै.
तो असें करणारच नाहीं; अवन् इप्पडि शेय्यवे माट्टान्.
त्याच्यानें हें काम होणार नाहीं; अवनाले इंद वेलै मुडियादु.
माझ्यानें चालवणार नाहीं; येन्नाले नडक्क मुडियादु.
तुझ्यानें सांगवणार नाहीं; उन्नाले सोल्ल मुडियादु.
तो शिकला तर शिकूं दे; अवन् पडिच्चाल् पडिक्कट्टुम्.
तो बसत असला तर बसूं दे; अवन् उक्कान्दील् उक्कारट्टुम्.
तो आला तर येऊं दे; अवन् वंदा वरट्टुम्.
तो येत असेल तर येऊं दे; अवन् वरदानाल् वरट्टुम्.
काय करायचें? ; येन्न पण्रदु ?
कुठें जायचें? ; येंगे पोरदु ?
कसे जगायचें? ; येप्पडि पोळेक्किरदु (जीविक्करदु) ?

मी जातोंच आहें (हा चाललों); इदो पोरेन्.
येतोंच आहें (हा आलोंच); इदो वंदुट्टेन्, इदो वंदेन्.
आतां करतों; इदो शेय्यरेन्.
तूंच ना तें काम केलेंस ?; नीदाने अंद वेलै पंण्णिने ?
मीच ना आधीं पाहिले ?; नान्दाने मुन्ने पार्तेन् ?
तोच ना असें म्हणाला ?; अवन्दाने इप्पडि शोन्नान् ?
मला जायचेंच आहे; येनक्कु पोगत्तान् वेणुम्.
मला गेलेंच पाहिजे; येनक्कु पोय्त्तान् आगणुम्.
मी जाईनच-जाणारच; नान् कट्टायमा पोगणुम्–नान् पोयेतान् तीरुवेन्.

मराठी म्हणींच्या समानार्थक तमिळ म्हणी

म्हण; पळमोळि.

अति तेथें माती; अळवुक्कु मिंजिनाल् अमृतमुम् विषम्
(प्रमाणापेक्षां अधिक अमृत प्याल्यास त्याचें विषच होतें).

अति रागा भीक मागा; आत्तिरक्कारनुक्क बुद्धि मट्टु.

असेल माझा हरी तर देईल खाटल्यावरी; कुडुक्कर दैवम् कूरैयै पोत्तुंडु कुडुक्कुम्. (दैव देऊं लागलें तर छपरास भोंक पाडून देईल).

आगीवांचून कड नाहीं मायेवांचून रड नाही; तान् आडाविट्टालुम् तन् शदै आडुम्. (आपण मन कितीहि आवरले तरी ममता बाहेर पडल्यावांचून राहात नाही.)

आंथरूण पाहून पाय पसरावे; आऽळम् तेरियाद कालै विडक्कूडादु (खोली माहीत नसतांना आंत पाय टाकूं नये.).

आधीं जाते बुद्धि मग जातें भांडवल; केडुवरुम् पिन्ने, मदि केट्टु वरुम् मुन्ने (संकट येतें मागून, पण बुद्धि बिघडते आधी).

आप करेसो काम; तन् कैये तनक्कु उदवि (आपलेच हात आपल्या उपयोगी पडतील).

आपण मेल्यावांचून स्वर्ग दिसत नाहीं; शेत्तवनुक्कुतान् शुडुकाडु तेरियुम्. (मेलेल्यालाच स्मशान कळेल).

आपला हात जगन्नाथ; पक्कत्तु विट्टु नेय्ये पेण्डाट्टि कैये (शेजार-घरचें

तूप आणि बायकोचा हात—शेजारी जेवण्यास गेल्यावर तूप वाढणारी बायकोच).

आली भेटीला धरली वेठीला; आळ् कंडा वेलें वांगरदु (माणूस दिसलें पुरें, कीं काम घेतलेंच).

आवळा देऊन कोहळा काढणें; आडेक्कुडुत्तु आनैयै वांगरदु (बकऱ्या देऊन हत्ती घेतो.).

इकडे आड तिकडे विहीर; इरु कोळ्ळि तलै येरुंबु (दोन्ही बाजूंनीं आगींत सांपडलेली मुंगी).

उथळ पाण्याला खळाळी बहु; अरै कुडम् तळुंबुम् निरै कुडम् तळुंबादु (अर्धी घागर हिसळते, भरलेली हिंदळत नाही).

उंदराला मांजर साक्षी; वेलिक्कि ओणान् साक्षी (कुंपणाला सरडा साक्षी).

एक हात लांकूड, तीन हात ढलपी; मुळ्ळु पूशनिक्काय् सोत्तिले मरैक्किदु (सबंद कोहळा—जेवण्याच्या पानांतल्या भातांत लपविणें).

एक खोटे लपविण्यासाठी सात खोटी बोलणें; कुदिरै कीळे तळ्ळिनदुम् इल्लामे कुळियुम् परिच्छदाम् (घोडेस्वारास खालीं पाडून कोणास कळूं नये म्हणून त्यास खड्ड्यांत पुरणें).

एकाच माळेचे मणी, ओंवायला नाहीं कुणी; (किंवा उडदामाजी काळेगोरे काय निवडावे निवडणारें). येरियर कोळ्ळिले येंद कोळ्ळिदुनल्लद (जळत असलेल्या-अनेक-कोलितांत कोणतें कोलीत चांगले ?).

एका दगडानें दोन पक्षी मारणें; ओरु किलल्ले रेंडु मांगा अडिक्करदु. (एका दगडांत दोन आंबे पाडणें).

करील तो भरील; अडादु शेय्दवर् पडादु पडुवर् (पापें करील तो त्याचीं फळें भोगील).

काटयाचा नायटा होणें; नगत्ताले किळ्ळरदै कोडालियाले पिळक्करदु (वेळेवर नखानें तोडलें नाहीं तर मागाहून कुऱ्हाडीनें तोडावें लागतें).

कांडुळून खरूज काढणें; कोळ्ळि कट्टैयाले तलैये सोरिंजा पोले (कोलीत घेऊन डोकें खाजविणें).

काळ आला होता पण वेळ आली नव्हती; तलैक्कु वंददु तलैप्पागैयोडे पोच्चु

(डोक्यावर गेलेलें पागोटयावरून निसटलें–डोक्यावरचा घाव पागोटयावरच लागला).

काळयांचे पांढरे झाले; तलै वळुक्कै विळुंदुपोच्चु (डोक्याला टक्कल पडलें)·

कुंपणच शेत खातें; वेलिये पयिरै मेयरदु.

कुंभाराची सून उकिरडयावर येणारच; शरक्कु मलिजा कडैक्कु वरुम्. (मालाचा भाव घसरला कीं तो बाजारांत आपोआप येईलच).

कुत्र्याचें शेपूट वांकडेंच; नाय् वालै निमिर्त मुडियादु. (कुत्र्याचें शेंपूट सरळ करतांच येत नाहीं).

खडा मारून पहावा, लागला तर लागला; कल् अडिक्करदु, मांगा विळुंदा मांगा इल्लाद पोनाल् कल् (दगड मारून आंबा पडला तर आंबा, नाहींतर दगड परत येईलच).

खाईन तर तुपाशीं नाहींतर उपाशीं; शुक्कु कंड यडत्तले पुळ्ळे पेकरद मुडियमा ? (सुंठ सांपडेल तेथेंच बाळंतीण होईन असें म्हणता येईल का ?)

खाकेला कळसा नि गांवाला वळसा; आट्कुट्टियै तोळ्लै पोट्टु ऊर् येल्लाम् सुत्तरदु (बकरीचें पिल्लू खांद्यावर वाहून गांवभर त्याला शोधीत बसतो).

खायचे दांत वेगळे व दाखवायचे वेगळे; उळ् ओन्रु पुरम् ओन्रु (आंत एक बाहेर एक).

खायला काळ भुईला भार; भूमिक्कु बारमा शोत्तुक्कु दंडमा (भूमीला भार, खायला कहार).

खाल्या अन्नाला जागणें; उप्पिटवरै उळ्ळ अळवुम् निनै (खाल्लेल्या मीठभाकरीला **जन्मभर** स्मरणें).

खाल्या घरचे वासे मोजणें; उंड वीट्टुक्कु इरंडगम् निनैक्किरदु (ज्या घरांत राहतो तेथलेंच वाईट चिंतितो).

गरज सरो वैद्य मरो; कार्यम् आरमट्टुम् (किं. आगिर वरैक्कुम्) कालै पिडि, अप्परम् कळुत्तै पिडि (काम होईतों पाय पकड आणि मग मानगूट पकड).

गांव तिथें म्हारवाडा; ऊर येन्राल् नालुम् इरुक्कुम् (गांव म्हटला कीं चारी प्रकार–सर्व प्रकार–असणारच).

गोठ्यांतल्या गायी माभळभट दान देई. (किं. हलवायाच्या घरावर तुळशीपत्र) कडै तेंगायै येडुत्तु वळि पिळ्ळैयारक्कु उडैक्किरदु (दुकानांतला नारळ घेऊन रस्त्यावरच्या गणपतीपुढें फोडतो).

गोरागोमटा कपाळ करंटा; आळ अळघन् तुप्पट्टिकारन्. (माणूस सुंदर पण हांकतो मेंढ्या).

घर पहावे बांधून लग्न पहावें करून; वीट्टै कट्टि पार्, कल्याणम् पण्णि पार् (तोच अर्थ).

घरादारावर नांगर फिरविणें; कुरुवि कूट्टै कोलाले कलैक्किरदु (चिमणीचें घरटें काठीने विसकटून टाकणें).

घरोघरीं मातीच्याच चुली; वीट्टुक्कु वीडु वासप्पडि (घरोघरीं उंबरठेच).

चकाकते तें सगळें सोनें नाहीं; मिण्रद येल्लाम् पोन् इल्लै (तोच अर्थ).

चिखलांत धोंडा टाकला तर चिखलच उडेल; शेत्तिले कल् येरिंजाल् मेले तेरिक्कत्तान् तेरिक्कुम् (तोच अर्थ).

चोंच देईल तो चारा देईल; मरम् वच्चवन् तण्णि ऊत्तुवान् (झाड निर्मील तो पाणी घालील).

चोर सोडून संन्याशाला सुळीं; पळि ओरिडम् पावम् ओरिडम् (अपराध एकाचा व शिक्षा एकाला).

चोराच्या मनांत चांदणें; कुट्रम् उळ्ळ नेंजु कुरु कुरुक्कुम् (अपराध्याच्या **अंतःकरणात** सदैव भीतीच असणार).

छडी लागे छम् छम् विद्या येई घम् घम्; अडि उदवुवदु पोले अण्णन् तंबि उदव माट्टान् (माराचा उपयोग होईल तसा भावाचा उपयोग होणार नाहीं).

जखमेवर मीठ चोळणें; वेंद पुण्णिले वेलै विडरदु (सुजलेल्या फोडांत खंजीर खुपसणें).

जात तसं गोत नि खाण तशी माती; तायैप्पोल् पेण्, नूलैप्पोल् शेलै (आई सारखी लेक नि सुतासारखी साडी).

जित्याची खोड मेल्यावांचून जात नाही; तोट्टिल् पळक्कम् शुडुकाडु मट्टुम (पाळण्यांतील संवय स्मशानांत जाईपर्यंत जात नाहीं).

जिथे राम तीच अयोध्या; रामर् इरुक्किर येडमे अयोध्यै.

ज्याच्या हातीं ससा तो पारधी; तडि येडुत्तवन् तण्डल्कारन् (ज्याच्या हातीं काठी तो तलाठी).

टाकीच्या घावांनी दगडाचाहि देव बनतो; एरुंबु ऊर कल्लुम् तेयुम् (मुंग्यांच्या रांगेनें दगड सुद्धां झिजेल).

तळें राखील तो पाणी चाखील; तेन् येडुक्करवन् पुरंगैयै नक्कुवन् (मध काढणारा हाताचा तळवा चाटणारच).

तापल्या तव्यावर पोळी भाजून घेणें; कात्तु उळ्ळ पोदे तूट्रि कोळ् (वारा असेल तोंवर झडपणी करणें).

तुझी डाळ येथें शिजणार नाही; उन् परुप्पु इंगे वेगादु (तोच अर्थ).

तुझें काय एकटा जीव सदाशिव; उनक्कु येन्न मठा निद्रा सत्रा भोजनम् (तुला काय मठांत झोंप व अन्नछत्रांत जेवण).

तोंडाला पानें पुसणें; मूंजिले करि तीत्तरदु (किं. तडवरदु) (तोंडाला कोळसा लावणें).

दाखविण्यापुरतें किंवा शोभेपुरतें काम; येंग वीटकारुम् कच्चेरिक्कु पोयिट्टु वंदा पोले (आमचे घरधनी कचेरीत जाऊन आल्याप्रमाणें वागतात; म्हणजे मिळकत कांहीं नसतां कचेरींत जाऊन आल्याची ऐट करतात).

दांत आहेत तेथे चणे नाहींत चणे आहेत तेथें दांत नाहींत; कल्लै कण्डाल् नायै काणुम् नायै कण्डाल् कल्लै काणुम् (दगड सांपडला तर कुत्रा दिसेना, कुत्रा दिसला तर दगड सांपडेना).

देणाऱ्याचें वेंचतें नि कोठावळ्यांचें पोट दुखतें; काळी वरम् कुडत्तालुम् पूशारी वरम् कोडुक्कणुम् (काली मातेनें वर दिला तरी पुजारी प्रसन्न झाला पाहिजे).

दोघांचें भांडण तिसऱ्याचा लाभ; ऊर् रेंडु पट्टाल् कूत्ताडिक्कु **कोंडाट्टम्** (गांवांत दुही माजली कीं नाचणारणीची **मजा**).

दैव देतें नि कर्म नेतें; विनै विदैत्तवन् विनै अरुप्पान्.

दैवानें दिलें तरी नशिबांत असेल तितकेंच मिळेल; आरु निरैय तणि पोनालुम् नाय् नक्कित्ताने कुडिक्कणुम् (नदी भरून वहात असली तरी कुत्रा चाटून पितां येईल तितकेंच पिणार).

नळी फुंकिली सोनारें इकडून तिकडे गेलें वारें; शेविडन् कादिल् शंगु ऊदिना पोले (बहिऱ्याच्या कानांत शंख फुंकल्याप्रमाणें).

नाकापेक्षां मोतीं जड; विरलुक्कु तक्क वीक्कम् (बोटाला सोसवेल तेवढी सूज).

नाचतां येईना अंगण वांकडे; आडत्तेरियाद तेवडियाळुक्कु मुट्रम् कोणल् (नाचतां न येणाऱ्या नायकिणीला रंगभूमीच वांकडी).

पांढरें तें सगळें दूधच नव्हे; वेळुत्तदेल्लाम् पाल इल्लै (तोच अर्थ).

पाण्यांत राहून माशाशीं वैर; ऊरउडन् ओत्तु वाळ् (गांवांत राहायचें तर गांवकऱ्यांबरोबरच जीवन कंठिले पाहिजे).

पालथ्या घड्यावर पाणी; तडलिल् तण्णि विट्टापोले (पडीत जमिनीस पाणी दिल्याप्रमाणें).

पाहुण्याकडून साप मारविणे; अडत्तविट्टूकारिये, पांबै पिडि, अल्लितंडुपोले कुळिर्न्दुइरुक्कुम् (शेजीबाई, साप धरून तर बघ, कमळाच्या देठासारखा कसा गार आहे).

पी हळद हो गोरी; अरशमरत्त शुत्तिट्टु अडि वयित्तै तोट्टु पार्करदु (पिंपळाच्या झाडाला प्रदक्षिणा घातल्याबरोबर ओटीपोटास हात लावून–दिवस राहिले कीं नाहीं तें पहा).

बारा वर्षे रामायण ऐकलें तरी रामाची सीता कोण तर म्हणे बहीण; (विडिय विडिय रामायणं केट्टालुं सीतैकि रामन् शित्तप्पा एन्रानाम् (दिवस उजाडेपर्यंत रामायण ऐकलें तरी राम म्हणे सीतेचा चुलता).

बुडत्याचा पाय खोलांत; केट्ट कुडिये केडुम्, पट्ट कालिलेये पडुम् (कुटुंबावर संकटें आलीं तर एकामागून एक येतात. पायाला लागलेल्यावरच पुन्हा पुन्हा लागतें).

बेडूक कितीहि फुगला तरी बैलाएवढा होईल का ?; पुलियै पात्तु पूनै शूडुपोट्टु क्कोंडा मादिरि (वाघाला पाहून मांजराने अंगावर गरम चट्टे लावून वाघ होऊं पाहण्यासारखें).

बैल गाभणा तर म्हणे नववा महिना; कडा कन्नु पोट्टदु, पिडिन्चुकट्टु (रेड्याला वांसरूं झालें तर म्हणे बांधून टाक).

बोलणीं मानभावाची करणी कसाबाची; वाय् वेल्लम्, कै करुणै किळंगु (बोलणें गुळासारखें करणें सुरणासारखें).

मठाला दिली ओसरी भट हातपाय पसरी; इडत्तै कुडुत्त मडत्तै पुडंगरदु (मठांत बसण्यास थोडी जागा दिली तर मठच अडवून टाकला).

भित्र्यापाठीं ब्रह्मराक्षस; मरुंडवन् कण्णुक्कु इरुंडदु येल्लाम् पेय् (भित्र्याच्या हिशेबीं अंधारांत सगळीकडेच भुतें).

भुताच्या हातीं कोलीत; कोरंगु कैयिलै कोळ्ळिकट्टै कोडुत्ताप्पोले (माकडाच्या हातीं जळतें कोलीत दिल्यासारखें).

मनांत मांडे पदरांत धोंडे; आशै इरुक्कु ताशील पण्ण, अदृष्टम् इरुक्कु कळुदै मेय्क्क (इच्छा असते मामलेदार होण्याची; पण नशिबी येतें गाढवें चारायचें).

म्हशीचीं शिंगें म्हशीला जड नाहींत; कोडिक्कि काय् बारमा ? (वेलीला फळें जड होतात का ?)

म्हातारीनें कोंबडें झाकलें म्हणून सूर्य उगवायचा राहात नाहीं; पूनै कण्णै मूडिनाल् उलगमे अस्तमिच्चु पोय्डुमा ? (मांजरानें डोळे मिटले म्हणून जगांत सूर्य मावळतो काय ?)

मारणाराचा हात धरवेल; पण बोलणाराचें तोंड कोण धरील ? उलैवायै मूड मुडियम्, आनाल् ऊर् वायै यार् मूडरदु.

मुलांचा होतो खेळ; पण बेडकांचा जातो जीव ! नरिक्कु कोंडाट्टम् नंडुक्कु तिंडाट्टम् (कोल्ह्याची मजा होते; पण खेकड्यांचा जीव जातो).

मुलाचे पाय पाळण्यांत दिसतात; वळरुम् पयिर् मुळैयिल् तेरियुम् (पीक कसें येईल तें कोंब फुटतांना दिसतें).

मोलें घातलें रडाया; कूलिक्कु मार् अडिक्किरदु (भाड्यानें छाती बडवून रडतात).

रिकामा न्हावी कुडाला तुंबड्या लावी; वेलैयत्त अंबट्टन् पूनैयै शरैत्त कदैयाग (काम नसलेला न्हावी मांजराचे केस भादरतो).

वराती मागून घोडें; आडि कळिच्च अंजानाळ् कोळि अरुत्तु कुंबिट्टानाम् (आषाढी प्रतिपदेस कोंबडे कापायचें तें पंचमीला कापून पूजा करून काय फायदा ?)

वाऱ्याशीं भांडण करणें; शण्डै बंददु **ब्राह्मणा, शोत्तु मूट्टैयै** कीळे वै (गांवांत कोणी भांडेना म्हणून नवराबायको गांव सोडून चालले होते-इतक्यांत

कोणीतरी जोरानें श्वास सोडला. तेवढेंच निमित्त सांपडून दोघें भांडूं लागलीं तेव्हां बायको नवऱ्यास म्हणते "भांडण मिळालें *नवऱ्या* आतां *शिदोरी* खालीं ठेव).

विकत श्राद्ध घेऊन तर्पण करणें; विरुदुपट्टि शनियनै विलैक्कु वांगरदु (विरुदुपट्टि या गांवाचा शनि राशीला लागतो म्हणून तिकडे कोणी ढुंकून पहात नाहीं; पण तोच मुद्दाम विकत घेतो).

शहाण्याला शब्दाचा मार मूर्खाला टोणप्याचा; नल्ल माट्टुकु ओरु शूडु (चांगल्या बैलाला एक डाग पुरतो, वाईट बैलास अनेक डाग लागतात).

शिकविली बुद्धि बांधली शिदोरी; कट्टि कुडुत्त शाप्पाडुम् शोल्लि कोडुत्त वार्तैयुम् (अर्थ तोच).

शिजेपर्यंत धीर निघतो, निवेपर्यंत निघत नाही; आक्क पोरुत्तवनुक्कु *आर* पोरुक्कलै (अर्थ तोच).

सगळेंच मुसळ केरांत; कल्याणम् पण्रच्चे *तालि* कट्ट मरंदानाम् (लग्न लावलें, पण **मंगळसूत्र** बांधण्यासच विसरला. येथें लग्न–मुहूर्तावर मंगळसूत्र (तालि) बांधतात.)

सत्तेपुढे शहाणपण नाहीं; येळै शोल्ल अंबलम् येरादु (गरीबानें बरोबर सांगितलें तरी वरपर्यंत [चावडीपर्यंत] पोंचतच नाहीं.).

सरड्याची धाव कुंपणापर्यंत; उयर उयर पोनालुम् ऊर् कुरुवि येव्वळवु परक्कुम्? (गांवठी चिमणी उंच उंच उडाली तरी किती उंच उडणार?)

सवा खंडीचें वरण करून त्यांत मुताचा थेंब टाकतो; कार्यत्तै शेय्दु कळि नीर् पानैले कै विड्दु (सगळें काम तर करतो आणि धुवणाच्या मडक्यांत हात बुडवितो).

स्वभावाला औषध नाहीं; वादत्तुक्कु मरुंदु उण्डु, पिडिवादत्तुक्कु मरुंदु उण्डा? (वातरोगाला औषध असतें; पण वितंडवादाला औषध कुठें आहे?)

सापाला दूध पाजलें तरी तो उलटणारच; वलर्त्त कडा मार्ले पायरदु (रेड्याला पोसलें तरी तो छातींत ढुशी मारणारच).

हजार वळसे एकच गांठ; कोट्टि कोट्टि अळंदालुम् कुरुणी पदक्कु आगुमा?

(पुन्हा पुन्हा मोजून पाहिलें तरी कुरणीचें पदक्कु कसें होईल ? –येथे सोळा पायल्यांच्या मापास कुरणी म्हणतात व दोन कुरण्यांचे एक पदक्कु).

हम करेसो कायदा; नान पिडिच्च मुयलुक्कु मूणे काल् (आम्ही पकडलेल्या सशाला तीनच पाय).

हातचें सोडून पळत्याच्यापाठी लागणें; तुंबु विट्टु वालै पिडिक्करदु (दावें सोडून शेपटीच धरतो).

हात दाखवून अवलक्षण; मल्लांदु पडुत्तु तांबूलं तुप्पिना मार् मेले दाने विळुम् ? (उताणें निजून विडा थुंकला तर तो छातीवरच ना पडेल ?)

हातातोंडाशी गांठ; कैक्कुं वाय्क्कुं शण्डै नडक्किरदु (हाताचें व तोंडाचें भांडण चाललें आहे).

हातच्या कांकणाला आरसा कशाला ? कै पुण्णुक्कु कण्णाडि वेणुमा ? (हातावरचा फोड पहाण्यास आरसा हवा का ?)

कांहीं तमिळ म्हणी व त्यांचा मराठींत अर्थ

अंजु पेट्राल् अरशनुं आण्डि आवान्; पांच मुली झाल्या तर राजासुद्धां देशोधडीला लागेल (मुलीला लग्नांत घर, दागिने, भांडींकुंडीं, फर्निचर, कपडे असें पुष्कळच देण्याची पद्धत आहे).

अडिकरे कै तान् अणैक्कुम्; मार देणारे हातच मिठी मारतील.

अरशन् अन्रु कोल्लुम्, दैवम् निन्रु कोल्लुम्; राजा अपराध्याला ताबडतोब शिक्षा करतो, म्हणून तो भिऊन वागतो. पण नियति यथावकाश शिक्षा देते. पण मनुष्यास तें कळत नाहीं म्हणून तो सावध नसतो.

उरुचिगंड पूनै उरिय उरियै तावरदु; सवकलेलें मांजर सारखें शिंक्याकडे उड्या मारतें.

ऊरुक्कु इळैत्तवन् पिळ्ळैयार् कोविल् आण्डि; गांवांत कोणीहि चूक केली तरी तिचें खापर गणपतीच्या देवळांतील वाटसरूंवरच फुटणार !

कलम् कुत्तिनवळ् कामाट्टि, कप्पि कुत्तिनवळ् शिमाट्टि; (प्रथम) अर्धे पोतें धान्य कांडणारी वेडगळ, आणि (शेवटीं) चाळ कुटणारी मात्र शहाणी.

तेळुक्कु मणियम् कोडुत्ताल् निमिषत्तुक्कु निमिषम् कोट्टुम्; विंचवाला मुनीम नेमला तर क्षणोक्षणी नांगीच मारील.

नरिक्कु नाराण्मं कोडुत्ताल किडंक्कु रेण्डु आडु तूक्कुम्; लांडग्यास मुखत्यारी दिली तर कळपांतलीं दोन मेंढरें उचलून नेईल.

नाय वित्तकाशु कुरंक्कु मा ? कुत्रें विकून मिळालेला पैसाहि भुंकेल का ?

नाय्वेषम् पोट्टा कोरंक्कत्ताने वेणुम् ?; कुत्र्याचें सोंग घेतलें म्हणजे भुंकलेंच पाहिजे ना ?

नेरुप्पुन्ना वाय् वेंदु पोयिडादु; विस्तवाचें नुसतें नांव घेतल्यानें कांहीं तोंड भाजत नाहीं.

पात्रम् अरिंजु पिच्चै इडु, गोत्रम् अरिंजु पेण् कोडु; सत्पात्र पाहून भिक्षा घाला आणि गोत्र पाहून मुलगी द्या.

पिच्चै येडुत्तदाम् पेरुमाळ्, अत्तै पिडिंगित्ताम् हनुमार्; विष्णूनें भिक्षा आणिली हनुमानानें ती हिसकून घेतली.

पुलिक्कु पिरंददु पूनै आगुमा ?; वाघिणीच्या पोटीं मांजर येईल का ?

पेय्क्कु वाक्कपट्टाल् पुळिय मरत्तिल् येरवेणुम्; ब्रह्मसमंधाशीं सोयरीक झाली तर चिंचेच्या झाडावर राहण्याची तयारी केली पाहिजे.

ब्राह्मणाळ् वीट्टि वाळै, शूद्राळ् वीट्टि कोळि; ब्राह्मणाच्या घरीं केळीं व शूद्राच्या घरीं कोंबडया असणारच.

मातापिता शेय्ददु मक्कळै काक्कुम्; आईबापांच्या करण्या मुलांना भोंवतात.

मामियार् ओडच्चाल् मण्कलम्, मरुमगळ् ओडच्चाल् वेण्कलम् सासूच्या हातून भांडें फुटलें तर मातीचें, सुनेच्या हातून फुटलें तर तें कांशाचें.

मीशै नरैत्तालुम् आशै नरैक्कविल्लै; मिशा पांढऱ्या झाल्या तरी आशा सुटत नाहीं.

मुडवन् कोंबुतेनुक्कु आशै पट्टापोले; पांगळयानें झाडावरच्या मधाची इच्छा धरल्यासारखें.

मुप्पदु वर्ष वाळ्न्दवनुम् इल्लै, मुप्पदु वर्षं ताळ्न्दवनुम् इल्लै, तीस वर्षांवर श्रीमंती टिकणार नाहीं, तीस वर्षांवर गरिबी राहणार नाहीं.

यानै इरुदालुम् आयिरम् पोन्; इरंदालुम् आयिरम् पोन्; जित्या हत्तीची किंमत हजार सॉव्हरिन, मेला तरीहि त्याची किंमत हजार सॉव्हरीन.

यानै वरूम् पिन्ने, मणियोशै वरुम् मुन्ने; हत्ती गांवांत येण्याच्या आधींच घंटेचा घणघणाट ऐकूं येईल.

येकंनवे मामियार् पेय्क्कोलम् अविलेयुम् कोंजम् अक्किलिपिक्किलि;
आधींच सासू भुतानें झपाटलेली आणि त्यांत वेड लागलें.

येळियारै वलियार् अडित्ताल् वलियारै दैवम् अडिक्कुम्; वरिष्ठांनीं दीन दुबळ्यांस मारलें तर दैवाचा मार त्यांनाहि बसेलच.

वलिय वंद श्रीदेवियै कालाले उदैक्क कूडादु; दारीं आलेल्या लक्ष्मीला पायांनीं लाथाडूं नये.

विनै विदैत्तवन् विनै अरुप्पान्; जो पेरणी करील तो कापणी करील.

वेम्बुम् वशम्बुम् पिळ्ळै वळप्पान्; कडुलिंबाचें तेल व वेखंड हींच मुलांना वाढवितात.

शागप्पोळुदु इरुंदालुम् वेगप्पोळुदु इल्लै; मरण्यासाठी वेळ असला तरी जळण्यासाठी सवड नाहीं.

शीलै इल्लैन्नु शित्तात्ता वीट्टुक्कु पोनाल् ईच्चम् पायै कट्टिंग वंदाळाम्!; नेसायला लुगडें नाहीं म्हणून मावशीकडे गेली तर मावशीच शिंदीची चटई नेसून आली!

कांहीं वाक्प्रचार

अक्कल वाढली आहे–अकलेची शिंगें फुटलीं आहेत; तुळुत्तु पोच्चु.

अंगात ताकद नाहीं; उडम्बुले तेंबु इल्लै.

अठरा विश्वे दारिद्र्य; दरिद्रं ताण्डवमाडरदु.

अतिशयोक्ति करुन बोलणें; प्रमादप्पडुत्ति सोल्रदु.

अद्दल घडविणें; वळि वैक्करदु.

अंधुकशी आठवण; लेसा ज्ञापकम्.

अरे चोरा; अडप्पावि.

अर्ध्या तासानंतर; अरै मणि नेरम् *कळिच्चु*.

अष्टौप्रहर कान भरले तर त्याचा परिणाम होणारच; अडिमेल् अडि अडिच्चाल *अम्मियुम्* नगरुम् (सारखे घावावर घाव घातले तर **पाटासुद्धां** सरकेल.)

असें होईलसें मला वाटलें नाहीं; नान् इप्पडि नडक्कुम् येन्रु येदिर् पार्कवे इल्लै.

आकाशाची कुऱ्हाड कोसळल्याप्रमाणें; इडि इडिच्चा पोले.

आख्यान लावणें, प्रवचन करणें; कदै सोल्रदु.

आग लावणें; वत्ति वैक्करदु, मूट्टि वैक्करदु.

आगींत तेल ओतणें; येरियर नेरुप्पुले येण्णयै ऊत्तरदु.

आत्मा तळमळणें; आत्मा तविक्करदु.

आधींच भाकित करणें; कुडुकुडुप्पांडिमादिरि (कुडबुड्या जोशाप्रमाणें)

आनंद ओसंडून जाणे, आनंदाच्या उकळ्या फुटणें; आनंदं करै पुरण्डु ओडरदु.

आपुलकीने–आपलेपणाने–बोलणें; तन्मैया पेशरदु.

आयुष्यभर सुखासमाधनात राहिलेला मनुष्य; नेरंज वाळ्वु वाळ्न्द आळ्; सुखवासी.

आदळ आपट करणें; पात्रत्तैप्पोट्टु उडक्किरदु.

इथें काय मोठी श्रीमंती लागून गेली आहे!; इंगे यन्न कोट्टि वच्चिरुक्का !

उकिरड्यांतला–रस्त्यावरील बेवारशी कुत्रा; कुप्पै मेट्टु नाय्.

उगीच भांडून *टाळकें* **उठवूं नको;** शंडै पोट्टु *मण्डै* उडक्कादे.

उगीच वेळ काढणें; वीणा पोळुदु पोक्करदु (किं. वेट्टिप्पोळुदु पोक्करदु).

उंटावरून शेळ्या हांकणें; पापात्ति अम्मा माडु वन्ददु ("भटीणबाई, गायी आल्या हो" असें गुराखी–गायी बांधण्याचें स्वत:चें काम असूनहि न करतां––ओरडतो).

उट्टें काढणें; करम् कट्टिण्डु अडिक्करद.

ऊठसूट बाहेर जाणें; नेनच्च पडि वेळिले पोरदु.

उपयोगाचें नाहीं–कामाचें नाहीं; उदवादु, उदवाक्करै (माणसास उद्देशून बोलतांना).

उंबराच्या फुलासारखे उगवलांत का?; अत्ति पूत्ताप्पोले वंदीर्गळा ?

उलटसुलट काम करणें; एक्कचक्कमा वेलै शेय्यरदु (किं. येडाकूडम् पण्रदु).

उसळून वर येणे–जोरांत वर येणें; पोत्तुण्डु वरदु.

एकच वेड; अदेऽपैत्तियम्.

एक ठोकून दिली; ओरु पोडु पोट्टेन्.

एकटाच जीव; ओण्डिक्कट्टै.

एकदां नजरेखालन घालणें; ओरुदडवै कण् ओट्रदु.

कटकट करूं नको; वम्बु पण्णादे, तोंदरवु पण्णादे.
करायला लावणें, भाग पडणें; शेय्य वैक्करदु.
कष्ट करून मिळविलेला पैसा; ओडि ओडि संपादिच्च पणम्.
कहर करणें, उच्छाद मांडणें; अक्रमम् पण्रदु.
कां कूं करणें; मीनमेषं पार्करदु.
काणा डोळा–दुर्लक्ष–करणें; अलक्षम् पण्रदु.
कान भरणें, कानमंत्र देणें; तलगाणी (उशी) मंत्रम्.
कानीं कपाळी ओरडत होतों; मुट्टिंडे इरुन्देन्.
कापल्या करंगळीवर मुतणार नाही; अरुन्द कैक्कु शुण्णांबु कुडुक्क माट्टान् (कापलेल्या हातावर लावण्यास चुना देणार नाही).
काम धाम कांही नाहीं का ?; वेलै वेट्टि ओण्णुम् इल्लैया ?
कामाचा ढीग (किं. धबडगा) पडला आहे; वेलै शुमन्दु इरुक्कु.
कामधंदा कांहीं कर; वेलै वेट्टि शेय्.
कामापुरता; कार्यं आगरत्तुक्कु.
कामाची वेगळी मोडणी (किं. रीत); वेलैयिन् पाणि अलादि.
काय करावें तें समजेनासे होणें; मार्ग कसा काढावा तें न कळणें; इरण्डुं केट्टान् निलमै आगिरदु.
कायदेशीर इलाज करणें; शट्टप्पडि नडंदुक्करदु.
कालासारखें थंड; अल्लित्तंडु पोले (कमळाच्या देठासारखें).
कावून जाणें; हैराण होणें; बेजाराऽआच्चु.
काय म्हणतां, काय चाललें आहे, कसें काय ?; येन्न समाचारम् ?
कांही तरी बडबड करणें; चऱ्हाट लावणें; वळवळन्नु पेशरदु.
कांहीं तरी बिनसलें आहे; येन्नमो मादिरि इरुक्कु.
कांहीं वाईट नाहीं; ओण्णुं मोशम् इल्लै.
किंमत थोडी अधिक आहे; विलै कोंजम् कूड इरुक्कु; कोंजम् विलै अधिकम्.
कींव करण्याजोगा–बिचारा; पाऽवमा.
कुठें दडी मारली; येंगे तोलंजु पोयिरुन्दे.
कुणाचा पायपोस कुणाच्या पायांत नाहीं; तलैक्कु तलै नाट्टाण्मै.
कुत्रासुद्धां विचारणार नाहीं; येन गरुडान्नु केक्क आळ् इल्लै, नाय् कूड दुशींदा

कुणालाहि न कळवितां; यारिडमुं प्रस्ताविक्कामल्.
कोणी विचारता पुसता नाही का ?; केळ्वि मुरै इल्लैया ?
खबरदार; जाग्रतै.
खऱ्याखोटयाची चाड नाहीं; निजम् (खरें) पोय् (खोटें) व्यवस्थै इल्लै.
खांबासारखा (किं. शुंभासारखा) उभा का?; तडियाट्टमा निक्किरिये?
खांद्यास खांदा लावून; तोळोडु तोळ् कोडुत्तु.
खुडबुड करणें; किचमुचल् कत्तरदु.
खुणा करून बोलणें; जाडै काट्टि पेशरदु.
खेपा घालणें; अलैयरदु.
खेपा घालण्यास लावणें; अलैक्कळिक्किरदु.
खोटया गोष्टी बनवून सांगणें; पदरचें सांगणें; कदै पण्रदु, पुरळि पण्रदु.
गचांडी मारणें; धक्का देणें; तळरदु.
गप्पा–थापा–मारणें–देणें; कदै पेशरदु.
गाडीला (घोडा बैल वगैरे) जुंपणें; वण्डि कट्टरदु; वण्डि पूट्रदु.
गाढवावरून धिंड काढणें; करुंपुळ्ळि शेंपुळ्ळि कुत्ति कळुदै मेले ऊर्वलम् विडरदु.
गांवच्या नसत्या उचापती–उठाठेवी–म्हारक्या करणें; ऊर वम्बु पेशरदु, अरट्टै अडिक्किरदु.
गोरागोमटा–दृष्ट लागण्यासारखा नवरा; कण् नेरंज कणवन्.
घडाघड (पाठ) म्हणणें; गडगडन्नु ओप्पिक्करदु.
घराची राखण करणारा (कोणी तरी पूर्वज) नाग; वाळुम् पांबु.
घरांत दिवा लावणारा कोणीतरी ठेवणें; पेरुक्कि मेळुगि कोलं पोडरत्तुक्कु वच्चुक्करदु (झाडून सारवून रांगोळी घालण्यास ठेवणें).
घरांतील किचकिच सहन होत नाहीं; इन्द शळ्ळैयै पोरुक्क मुडियादु.
घरादाराची वाट लावणें; वीड वासलै ओळिच्चुक्कट्रदु.
घरादाराची रांगोळी करणें–वाट लावणें; वीड वासल् निर्धूळी पण्रदु.
चणचण होणें, टंचाई असणें; पंजम्.
चलबिचल (मनाची) होणें; संचलप्पडरदु.
चहा कर, कॉफी कर; टी पोडु, कॉफी पोडु (चहा कॉफी "ठेव" असें

म्हणतात, "कर"—"शेय्"—असें म्हणत नाहींत.)

चांगले झालें, तुम्ही आलांत; नल्ल वेळै नींग वन्देळ्.

चुलीला अक्षता घालणें, चूल थंड असणें; अडुप्पुले पूनै तूंगरदु (चुलींत मांजर निजलें आहे).

चक पदरांत घालणें; कैय्युम् कळवुमाग पिडिक्किरदु.

छत्तीसाचा आंकडा; षष्टाष्टकम्.

जमत नाही; ठीक बनत नाहीं; वसति इल्लै.

जसें मनुष्य भेटेल तसें वागणें; आळैप्पात्तु वेषम् पोडरदु.

जाब द्यावा लागणें; दैवंतान् केक्कणुम्.

जिवाला जीव देणारा मित्र; उयिरुक्कु उयिरान स्नेहिदन्, प्राणस्नेहिदन्.

जिवावर बेतणें; उयिरुक्कु आबत्तु.

झणझणीत उत्तर; शुडच्चुड बदिल्.

डोकेंदुखी (सदाची कटकट) आहे; तीराऽद तोल्लै.

डोकें फोडूं का तुझ्यापुढें ?; मुट्टिकरेने इप्पो ?

डोक्यांत बटाटे भरले आहेत का ?; तलेले कळिमण् (चिकणमाती) इरुक्कुदा ?

डोळा ठेवणें; ओरु कण् वच्चिरुक्करदु.

डोळे भरून पाहणें; विळुंगरापोले पार्करदु.

डोळ्यांत खुपणें (दुसऱ्याचे चांगलें सहन न होणें); कण् उरुत्तरदु.

डोळ्यांनी बघवत नाहीं (दुसऱ्याचें चांगलें झालेलें सहन होत नाहीं); पार्क पोरुक्कलै.

तहानलेल्याला पाणी न देणारा–पाषाणहृदयी; तविच्च वाय्क्कु तण्णि कोडुक्काद पुण्यवान्.

तावून-सुलाखून निघालेला; पुडम् वच्चवन्.

टाळूवरून हात फिरवणें–साफ बुडविणें; तलै तडवरदु.

तुझा नायनाट होईल–वाटोळें होईल; उन् पाडु उंडु इल्लेन्नु आयिडुम्.

तुझे दिवस भरले; उनक्कु नाळ् किट्टिप्पोच्चु.

तुझ्यापुरतें तूं बघ; उन् वरैक्कुम् नी पार्तुक्को.

तिरळा माणूस; ओण्रैक्कण्णन्.

तुमची वागण्याची ही तऱ्हा (किं. तुमचे ढंग) मला माहीत आहे; उंग तोळिल् येनक्कु तेरियुम्.

तुला बोलायला लावीन; उन्न पेश वैक्करेन्.
तेंच तें काम पुन्हा करणें; शेय्यरदैये तिरुप्पि शेय्यरदु.
तोंडघशीं पाडणें, आयत्या वेळीं दगा देणें; कालैवारि विडरदु.
तूं अगदीं बोलूं नको; नी पेशवे पेशादे (किं. वायै ये तिरक्कादे).
तूं मला शहाणपण शिकवूं नको; नी येनक्कु शोल्लि कोडुक्कवेंडाम् (किं. बुद्धि शोल्लवेंडाम्).
तूं माझी विहीण का?; नी येन्न येन् मामियारा?
तोंडाची सारखी टकळी चालू असते; वायिले ई पोरदु तेरियाद पेशरान्.
तोंडातून शब्द आले तसेंच होऊं दे–बत्तिशीं वठूं दे; वाय् मुहूर्तम् अप्पडिये नडक्कट्टुम्.
तोंडास तोंड देणें; बदिलुक्कु बदिल् पेशरदु.
त्याच्या वाटेला कोण जाणार नाहीं; अवन् वळिक्कु यारुं पोग माट्टा.
त्यांत काय एवढें, त्यांत काय मोठेंसें?; अदु येन्न प्रमादम्?
त्याला अजिबात कळत नाहीं; अवनुक्कु कोंजंकूड पोरादु.
थोडा दम धर; कोंजम् पोरेन्–कोंजम् इरेन्.
थोडा थांब; शित्त इरु.
दांतखीळ बसणें; पल् किट्टिप्पोरदु.
दुधांत साखर पडणें; पळम् नळुवि पालिल् विळुंददु, (फळ सरकून दुधांत पडणें).
दैवांत नसणें, एखाद्या गोष्टींत भाग नसणें; कुडुप्पिनै इल्लै.
धटिंगणासारखा-अडेलतट्टुसारखा फुगून बसला आहे; इडिच्च पुळिमादिरि उक्कान्दु इरुक्किरान्.
नव्या नवसाचा, एकुलता एक; ओण्णे ओण्णु, कण्णे कण्णु.
नशीब उघडणें; अदृष्टम् अडिक्करदु.
नसत्या भानगडी गळयांत घेणें; ऊर वम्बै विलैक्कु वांगरदु, ऊरान् वीट्टु वेलैयै इळत्तु पोट्टुक्करदु.
निसंतान होणें; मण्णैवारि येरैक्किरदु.
नांव घालणें (शाळेंत क्लबांत वगैरे); शेर्करदु.
नांवाला (दाखविण्यापुरतें) करणें; पेर पण्रदु.

नाहीं आलों झालें! ; येन्नमोवरलै.

नाहीं म्हणाला; वेण्डानुट्टान्.

निढळाच्या घामाचें; नेट्रि वेवैं निलत्तिल विळ.

नुसता (रिकामा) वेळ काढणें; वेट्टिप्पोळुदु पोक्करदु.

पाऊस पडणें; मळै पेयरदु.

पीडा टळली; शनि विट्टदु.

पाल्हाळ लावून बोलणें; नीट्टि मुळक्कि पेशरदु.

पांढरें कपाळ (विधवेचें) असणें; नेत्ति पाळा इरुक्करदु.

पुसट पुसट आठवणें; अरैकुरैया ज्ञापकम्.

पूर आल्यामुळें पाणी सैरावैरा धांवणें; वेळ्ळम् करै पुरंडु ओडरदु.

पोट फुटेपर्यंत जेवून आला; कुदिरुक्कु मण् ईषिना पोले शाप्पिट्टु वन्दान्
(पेवावर माती लिपल्याप्रमाणें जेवून आला.)

पोटांत कावकाव करणें (खूप भूक लागणें); पशि वयत्तै किळ्रद (भूक आंतडीं तोडतें).

पोटांत शिरून विचारणें; वाळैप्पळत्ति ऊसि येत्तरामादिरि (केळ्यांत सुई टोंचल्यासारखें).

पैठणी आग्रह; तिरुप्पून्तुरुत्ति उपचारम्.

पैसे उकळूं पाहणें, पैसे मिळतील तेवढे काढूं बघणें; पणम् करक्करदु.

प्रसंगातून निभावणें—बाहेर पडणें; पुगुंदु पुरप्पडरदु.

फार खराब, अगदी वाईट; रोम्ब मोशम्.

फारच छान; रोम्ब नल्लदु.

फार मान घेऊं लागलास रे !; रोम्ब गिराय्क्कि पण्रे !

बनवाबनवी करून सांगणें; कदै पण्रदु, मूट्टै अळक्करदु.

बरें झालें, छान झालें !; नल्ला वेणुम्.

बरें वाटत नाहीं, मनच घेत नाहीं; मनस् वरलै.

बहाणा करणें, निमित्त करणें; उळवु अरियरदु.

बावरूं नको, गोंधळून जाऊं नको; मुळिक्कादे.

बेदम मारणें; नोरुक्करदु.

बेदम मार बसणें—लागणें; शमत्तिया अडि वांगरदु, नल्ला अडि वांगरदु.

बाबापुता करून भागायचे नाहीं, चौदावें रत्नच दाखविलें पाहिजे; "मयिले मयिले इरगु पोडु" येण्राल् पोडुमा? ("मोरा मोरा पीस दे" असें नुसतें म्हटलें तर मोर पीस देईल का? तें हिसकावूनच घेतलें पाहिजे).

बोलणीं खावीं लागणें; सोल्लु केकरदु.

भान–शुद्ध–रहात नाहीं; तलै काल् पुरियलै.

मद्रासमध्यें; शेन्नैयिले.

मध्यें मध्यें–कोणी विचारलें नाहीं तरी–बोलणें; लुडबुड करणें; मुन्दिरि कोट्टै मादिरि पेशरदु (काजू बीसारखा बोलतो).

मन स्वस्थ नाही, मनास स्वास्थ्य नाहीं; मनसिले तेंबु इल्लै.

मनाला लागणें; मनसै उरुत्तरदु.

मला असें वाटतें; येनक्कु अप्पडि पडरदु.

मला श्वास घेण्यास सुद्धां वेळ मिळत नाहीं; येनक्कु मूच्चु विड नेरम् इल्लै.

माझ्या डोक्यांत शिरणार नाहीं, मला तेवढेसें कळणार नाहीं; येनक्कु कोंजम् पोरादु.

माझ्या गळ्यांत बांधलें; येन् कळुत्तिले कोंडु कट्टियाच्चु.

माणुसकी नाहीं; मनिदत्तन्मै इल्लै.

मार खाशील; अडि वांगुवे.

मार बसणें–लागणें; अडि पडरदु.

मार्गप्रतीक्षा करणें; येदिर् पार्करदु.

मावळतीचा सूर्य; मलै वासलिल् सूर्यन्.

मिळतें घेणें, जमवून घेणें; तळैंजु पोरदु.

मिळेल तितकें लुबाडूं पाहणारा; आप्पट्ट मट्टुं सुरुट्टुडा, आंडियप्पा.

मुक्या प्राण्यास त्रास देऊं नये; वाय् इल्ला जीवनै कष्टप्पडुत्तक्कूडाद.

मुद्द्याला धरून बोल; विषयत्तै ओट्टिप्पेशु.

मूग गिळून बसणें; मूडि वैक्करदु.

मोकळेपणानें वागणारा, मिळून-मिसळून वागणारा; कलकलप्पान आसामी.

मोठ्या मनाचा माणूस; तंगमान मनिदन्.

या कटकटीनें माझें डोकें उठलें; इन्द तोल्लैयिनाले येन् मूळै (मेंदू) कुळंबि पोरदु.

या कानाचें त्या कानास कळूं न देतां; कादुंकादुं वच्चाप्पोले.
येऊन जाऊन तुझें म्हणणें काय?; मुडिवा नी येन्न सोल्रे?
राहवत नाहीं; मनस् केक्कलै.
रोटीबेटी व्यवहार असणें; कोळ्विनै कोडुप्पिनै उंडु.
लहान मुलासारखी समजूत घालणें; अळर पिळ्ळैक्कु वाळैपळम् काट्रदु (रडक्या मुलास केळें दाखविणे).
लाखांत माणूस आहे; आयिरत्तिल् ओरुवन्.
वज्राघात झाल्यासारखें; पेरिय कल्लै तूक्कि पोट्टा मादिरि (मोठा दगड उचलून घातल्यासारखे).
वरवर–वरकरणी–बोलणें; मेल्लुक्कु पेशरदु.
वाट लावणें, फडशा पाडणें; त्तीर्करदु.
वाटेल तें बोलूं नको, कांहींतरी बरळूं नको; कंडपडि उळरादे.
वाटेल तेवढे फुगवून सांगणें, अतिशयोक्ति करून सांगणें; कदै अळक्किरदु, मिगैयाद शोल्रदु.
वारा वाहणें; कात्तु अडिक्करदु.
विद्वान मनुष्य तोंडावरून दिसणें; बुद्धिशालित्तनं शोट्रदु.
विद्येचें तेज–तेजःपुंज चेहरा–असणें; कळै शोट्रदु.
शक्य–जमण्यासारखें असणें; वसतिया इरुक्करदु.
शहाणपण वांया चाललें आहे; वाल् जास्तिया पोच्चु.
शेवटास नेणें, तडीस नेणें; वेलैयै मुडिक्करदु.
समजूतदारपणानें––परिस्थिती पाहून वागणें; निलवरम् अरिन्दु नडक्करदु.
सत्यनाश होईल; अधोगतिया पोयिडुम्.
साप कांत टाकतो; पांवु शट्टै उरिक्करदु.
सारखी कुरकुर करणें; सदा मुणुमुणुक्करदु.
सोयरीक झालेली, लग्नाच्या बंधनांत पडलेली; वाक्क पट्टवळ्.
स्वतः कळत नाहीं, दुसऱ्यानें सांगितलेलें पटत नाहीं; इरंडुं केट्टाना इरुक्कु.
स्वप्न पडणें; कनवु काण्रदु.
स्वप्न पाहिलें; कनवु कंडेन्.
सोयीचें पडणें; वाट्टमा इरुक्करदु.

सोयिस्कर नसणें, गैरसोयीचें होणें; सौकर्यप्पडलै.
हाडवैर, उभा दावा; वेट्टुप्पळि, कुत्तुप्पळि.
हाडें निघणें; अगदी श्रमून जाणें; शेत्तु शुण्णांबा पोरदु (हाडांचा चुना होणें).
हात धुवून पाठीस लागणें; कळुत्तै अरुक्करदु.
हाल सोसणें; तुन्बम् सहिक्करदु.
हाल हाल करणें; पडाद पाडु पडुतरदु.
क्षुल्लक गोष्टीवरून वर्दळीवर येणें; काल् अणा पेराद विषयत्तै पेरिशु पण्रदु.

नेहमी व्यवहारांत उपयोगीं पडणारीं वाक्यें

नोकरलोकांशीं बोलतांना.

काठीनें दांडीवर कपडे *वाळत घाल;* कोडिक्कळियाले तुणियै कोडिले **ओणत्तु** (कि. कायप्पोडु).

लहानमोठें **कांही न बघतां उर्मटपणानें बोलतो; चिन्नवा पेरिव पार्कादे** मरियादै इल्लादे पेशरान्.

या बाईचें काम मला *मुळीसुद्धां आवडत नाहीं;* **पण कसें तरी चालवून घेतें; काय करावयाचें ?;** इंद अम्मावुडैय वेलै येनक्कु **कोंजंकूड पुडिक्कले.** आना येप्पडियो तळ्ळिण्डु पोरेन्. येन्न पण्रदु ?

तुझ्या नेहमींच अडचणी. त्याला मी काय करणार ? *आतांपर्यंत* **तुला ५० रु. उसने दिले. यापुढे** *द्यायला जमणार नाहीं;* उनक्कु यप्पोवुम् कष्टम्दान्. अदुक्कु नान् येन्न पण्रदु ? **इदुवरैक्कुम्** उनक्कु अंबदु रूपा कडना कुडुत्तिरुक्केन्. इनुमे **कुडुक्कु मुडियादु.**

तें काम माळ्याचें आहे. तें मी *करणार नाहीं;* अन्द वेले तोट्टकारंदु. नान् **शेय्यमाटेन्.**

रस्ता सोडून जरा *बाजूला बस;* वळियै विट्टु कोंजम् **तळ्ळि** उक्कार. (कि. **ओदुंगी** उक्कार).

जळमटें काढण्याची केरसुणी आण **आणि या खोलींतलीं कोळिष्टकें झाडून टाक; ओट्टैकोंबु** (कि. **ओट्टडैकोंबु**) येडुत्तुंडु वंदु इंदउळ्ळे इरुक्किर *ओट्टै येल्लां येडु.*

मुलांशीं बोलतांना

अभ्यास करूं नको : *कांहीं करूं नको.* सदान् कदा हिंडत रहा. फार छान होईल मग; पडिक्कादे **ओण्णु पण्णादे.** सदा सुत्तिण्डे इरु. उरुप्पट्टुविडुवे.

सुशीला *कितवींत* **आहे ?** सुशीला **येत्तनावदु** पडिक्किरा (किं. पडिक्किराळ्).

कांहीं विचारले तर **नीट सांगतच नाहीं. नुसतें तोंड वांकडे करून** *बसला आहे.* **असें काय कामाचें ?;** *येदु* केट्टालुम् सरिया सोल्रदु इल्लै शुम्मा मूंजिये तिरुप्पिडु **उक्कान्दु इरुक्कान्.** येन्न प्रयोजनम् ?

माझ्या शर्टावर काळे तांबडे *डाग* **पडले** आहेत; **म्हणून मुलें माझी** चेष्टा **करीत होतीं;** येन् शट्टैले करुप्पुम् शेगप्पुमाग **करै** पट्टिरुक्कु. **अदनाल्** पशंगळ् येन्नै **गेलि** पण्णिनांग.

इतक्या घाईघाईनें खाऊं नको. *ठसका लागेल;* इव्वळवु वेगमा शाप्पिडादे. **पोरैक्केरुम्**

डॉक्टर, दुखणी यांसंबंधीं

काल मला सर्दीचा ताप आला **होता;** नेत्तिक्कु येनक्क जलदोषम् ज्वरमा इरुंददु.

मी डॉक्टरांकडे गेलों. त्यांनी मला इंजेक्शन *दिलें;* नान् डॉक्टर किट्टे (किं· डॉक्टर वीटटुक्कु) पोयिरुंदेन्. अवर् येनक्कु **ऊसि पोट्टार्;** (किं. इंजेक्शन कुडुत्तार्).

आज **जेवणापूर्वी दोनदां औषध व दिवसांतून तीनदां पाण्याबरोबर घ्यायला** *गोळ्या* **दिल्या आहेत; इन्नैक्कु** शाप्पाट्टुक्कु मिन्नाले शाप्पिड रेंडु डोस मरुंदुम्, पगलिल् मूणु वेळै जलत्तोडे शाप्पिडत्तुक्कु **मात्रैयुं** कुडुत्तिरुक्कार्.

जसें ऊन वाढूं लागलें तसें माझें डोकें दुखूं लागलें; वेय्यिल् येर येर येनक्कु तलैयै वलिक्क आरंबिच्चुडुत्तु.

उन्हाळयाच्या सुरवातीला सगळीकडे *गोवर, कांजिण्या,* देवी **यांच्या सांथी असतात;** कोडै आरंभत्तिले येल्ला येडत्तिलेयुम् **मणल्वारि, ओत्तअम्मै, पेरियअम्मै** इदु येल्लां वरुम्.

माझा हात फार दुखतो आहे; येन् कै रोम्ब वलिच्चिडे इरुक्कु.

पाहुणे, स्नेही यांच्यांशीं बोलतांना

त्यांत *काय मोठेसें?* **मीच तुमच्या भावाच्या घरी सामान नेऊन देईन;** अदु **येन्न प्रमादम्?** नाने उंग अण्णा वीट्टुक्कु सामान् कोंडु पोय् कोडुक्किरेन्.

तो मुंबईला जाण्याचा *हट्टच धरून बसला आहे.* **पण आतां माझ्याजवळ पैसेच नाहींत.** *पुढच्या* **महिन्यांत पाहुं;** अवन् बंबाय्क्कु पोगणुन्न **अडम् पुडिकरान्** आना इप्पो येन् किट्टे कालणा कूड इल्लै. **अडुत्त** मासम् पाकलाम्.

तुमचें *नांव, पत्ता* **लिहुन दिलात म्हणजे** *पुढच्या आठवड्यांत* **आम्ही तुमच्या-कडे येऊं;** उंग **पेर, विलासं** येळुदि कुडुत्ता **अडुत्त वारम्** नांग उंग वीट्टुक्कु वरोम्.

बहिणीचें लग्न ठरलें म्हणून *ऐकलें. खरें का?;* तंगचिक्कु कल्याणम् निच्चयम् आइडुत्तुन्न **केळ्विपट्टेन्? नेजं** दाना?

मी उद्या तुमची *वाट* पाहीन. नान् नाळैक्कु उंगळै **येदिर् पार्करेन्.**

तुम्ही आलांत म्हणून *फार आनंद* **झाला.** नींग वंददु येनक्कु **रोम्ब संतोषम्.**

तुम्हाला आमचें घर *सांपडणार नाहीं.* **कारण तें अगदीं लहान बोळांत आहे.** *लवकरच* **आम्ही तें घर सोडून दुसऱ्या मोठ्या रस्त्यांत चांगलें घर पाहून जाऊं;** येंग वीट्टै उंगळाले कण्डु **पिडिक्क मुडियादु.** अदु रोम्ब चिन्न संदले इरुक्कु. **शीघ्रत्तिलेये** अदं वीट्टै गालि पण्णिट्टु वेरे पेरिय तेरुविले नल्ल वीडा पार्तु पोगप्पोरोम्.

बाबा *बाहेर* **गेले आहेत.** *जरा वेळानें* **येतील. तुम्ही संध्याकाळीं** परत **याल का?;** अप्पा *वेळिले* पोयिरुक्कार. **कोंज नेरत्तिले** (किं **कोंज नेरम् कळित्तु**) वरुवार्. नींग सायंतरम् **मरुपडि** वरेळा (किं. वरिंगळा)?

बाँबे एक्सप्रेस मद्रासहून सकाळी साडेनऊ वाजतां *सुटते* **ती मुंबईला** *दुसऱ्या दिवशीं* **अडीच वाजतां** *पोचते;* बॉम्बे एक्सप्रेस मद्रासले इरुन्दु कालयिले ओंबदरै मणिक्कु **किळंबरदु.** अद बंबाय्क्कु **मरुनाळ्** मध्यान्नम् रेण्डरै मणिक्कु **गोय्शेरंदु.**

तुम्ही *बायको* **गांवाहून आली का?;** उन् *संसारम्* ऊर्ले इरुंदु वन्दाच्चा?

आज तुझ्याकडे काय आहे? इन्नैक्कि उंग वीट्टिले येन्न विशेषम्?
कालपासून सारखा पाऊस पडतो आहे; नेत्तिले इरुन्दु विडाऽद मळै.
आज मला फार कंटाळा आला आहे; इन्नैक्कि येनक्कु रोम्ब अलुप्पा इरुक्कु.

बाजारहाट करतांना

आजकाल धान्य व भाज्याहि खूप *महागल्या* **आहेत. साखरच जरा** *स्वस्त* आहे; वरवर दान्यंगळुम् करिकायुम् रोम्ब् (किं. असाध्यमा) *गिराय्क्किया* पोयिडुत्तु. शक्करैदान् कोजम् *विलै* *मलिवु* (किं. नयमा) इरुक्कु.
इकडील दुकानें सकाळीं केव्हां *उघडतात?* इन्द पकत्तिले कडैगळ् कालै वेळैले येप्पो *तिरक्कुम्?*

इतर

मला ऑफिसचें इतकें *भयंकर* **काम असतें कीं,** *श्वास टाकायला* *सुद्धां* **(किं. कशालाहि) वेळ नाहीं;** येनक्कु आफिस्ले **ये प ग** वेलै इरुक्कु, **मूच्चु विड्त्तुक्कु** कूड नेरम् इल्लै.
कोथिंबीर, मेथ्या, दोन्ही *पेरलीं,* **मेथी चांगली उगवली पण कोथिंबीर उगवलीच नाहीं;** कोत्तमलि वेंदियम् रेंडु **विदैच्चेन्.** वेंदियम् नल्ला **मुळच्चिदु** आनाल् कोत्तमलि **मुळक्कवे इल्लै.**
त्या दिवशीं शहरांत मोठा *अपघात* **झाला. एकजण** *मेला.* **पुष्कळांना** *लागलें;* अन्नैक्कि पट्टणत्तिले पेरिय *विपत्तु* ओरुवन् **इरंदुपोय्ट्टान्** रोम्ब पेरुक्कु **अडिपट्टदु.**
आपण कुठल्याहि देशांत गेलों कीं तेथली भाषा व शिष्टाचार आपण शिकले पाहिजेत; नम्ब येंद ऊरुक्कु पोरोमो अंद ऊरोडे भाषैयुम् पळक्कवळक्कमुम् तेरिंजुक्कणुम्.
आमच्या *विनंतीला* **मान देऊन आपण येथें उपस्थित राहिलांत याबद्दल आपणांस धन्यवाद;** येंगळ् *कोरिक्कैक्कु* इणंगि विजयम् शेय्द उंगळ् येल्लोरुक्कुम् नन्रि.

जसा जसा अंधार वाढू लागला, तशी मला भीति वाटूं लागली; इरुट्ट इरुट्ट येनक्कु भयम्मा पोच्चू.

आज दुपारीं शेजारच्या घरीं *मारामारी* **झाली;** इन्नैक्कि मध्यान्नम् पक्कत्तु वीट्टिल् **अडितडि** (किं **ओरेरगळे)**

सुंदरम्चे आजोबा काठी टेकीत फिरायला जातात; सुंदरत्तोडे तात्ता कळिये ऊनिण्डु (आधारानें) पोरार्.

तो सिनेमा पाहतांना हसून हसून मुरकुंडी वळली; अन्द सिनेमा पाक्कुंबोदु (किं. पार्तबोदु) शिरिच्चु शिरिच्चु वयिरु अरुंदु पोच्चु.

आंतल्या खोलीत रात्रभर उंदीर खुडबुड करीत होते; कामराउळ्ळे रात्ति पूरा येलि कीच्चुमूच्चन्नु शत्तम् पण्णिडे इरुंददु.

ही विहीर *बुजली* **आहे. ती** *उपसली* **पाहिजे;** इंद किणर् तुंदु *पोयिरुक्कु.* **तूर्वारी** शुद्धम् शेय्यणुम्.

कालच्या सभेचे अध्यक्ष राजाजी होते, म्हणून पुष्कळ लोक आले होते; नेत्तिक्कु सबैत्तलैवर् राजाजी. आदनाल्तान् ओरे कूटम्.

ए रिक्षावाला, मैलापूरच्या देवळांत जायला काय घेशील?; ए रिक्षावाला, मैलापूर कोविलुक्कु एन्न केक्करे?

आठ आणे घे, पण मग वाटेंत भांडत बसूं नको; सरि, एट्टणा वांगिक्को आनाल् वळि येल्लांम् शंडै पोडादे.

मराठी-तामिळ लघु शब्द-कोषाच्या प्रथमावृत्तीवरील

निवडक अभिप्रायांचा सारांश

...तमिळ भाषा महाराष्ट्रियांस समजण्यास अशक्य. महाराष्ट्रीय यात्रेकरू, प्रवासी, संशोधक तिकडे गेल्यास त्यांना ही अडचण येऊं नये म्हणून सौ. रमाबाई जोशी यांनी हा छोटासा व्यावहारिक कोश तयार केला आहे. तो कामचलाऊ, पण उपयुक्त...तिकडे जाणाऱ्या महाराष्ट्रीय प्रवाशांस हा उपयोगी पडेलच...महाराष्ट्रीय स्त्री पुरुषांना अशा तऱ्हेनें भाषाभगिनीची ओळख करून देण्याचा प्रयत्न करीत राहिल्यास प्रांतीय सद्भाव व विचारांची देवघेव वाढून भाषिक वाद मार्गे पडतील.

सकाळ, पुणें, २९–१०–६१

...तमिळ भाषेचें ज्ञान आपल्या महाराष्ट्रीय बंधुभगिनींस असावें या राष्ट्रीय हेतूनें प्रेरित होऊन हा छोटासा कोश लिहिला, ही केवढी अभिनंदनीय गोष्ट होय ! ... त्या प्रांतांत संचार करणाऱ्या महाराष्ट्रियांना निदान कामचलाऊ स्वरूपाचें तरी ज्ञान असावें, म्हणून सौ. रमाबाई जोशी यांनी हा व्यावहारिक मराठी–तमिळ लघुशब्दकोश तयार केला आहे. ...या कोशांत तमिळ शब्द, वाक्प्रयोग व म्हणी नागरी लिपींतच दिल्या असल्यामुळें मराठी वाचकांची व अभ्यासकांची उत्कृष्ट सोय झाली आहे.

कै. बाळशास्त्री हरदास

महाराष्ट्र, नागपूर, ७–११–६१

...सौ. रमाबाई जोशी यांनीं लिहिलेला शब्दकोश दक्षिणेकडे गेलेल्या किंवा जाणार असणाऱ्या सर्वच स्त्रीपुरुणांना अत्यंत उपयोगी आहे...सौ. रमाबांईनीं दूर राहूनहि महाराष्ट्र समाजाची...फार मोठी सेवा केली आहे.

उद्यम, नागपूर, मार्च १९६२

...पुस्तकांत व्यवहाराबाहेरील भरमसाट शब्द न देतां, तो रोज वापरांतल्या शब्दांचा व्यावहारिक कोश कसा होईल, याकडे सौ. रमाबाई जोशी यांनी प्रामुख्यानें लक्ष दिलें आहे. हा व्यावहारिक कोश लिहून सौ. रमाबाई यांनीं अशा प्रकारच्या भाषा शिकणारांची मोठी सोय करून दिली आहे. जुन्या व्याकरण पद्धतीला एकदम कलाटणी देऊन भाषेची रचना सुलभ कशी करतां येईल याच दृष्टीनें व्याकरणाची माहिती दिली आहे... नुसता हा कोश हातांत घेऊन प्रवास केसा, तरी व्यवहार सुरळीत चालतील. ...दक्षिण भारतांतील द्राविडी भाषांचा मराठीला परिचय करून देणारा अशा प्रकारचा कोश आमच्या माहितीप्रमाणें तरी निदान, हा पहिलाच असावा...मोठीच राष्ट्रीय कामगिरी केली आहे.

तरुण भारत, नागपूर, ११-२-६२

...मराठीत ही अपूर्व भर पडली आहे ...बृहन्महाराष्ट्रांत राहून दोन्ही भाषांची सेवा करतां आली...कांहीं दैवतें जागृत असतात. बृहन्महाराष्ट्रांतहि कांहीं कुटुंबे जागृत वाटतात. त्यांतील मद्रासचें जोशी दांपत्याचें उदाहरण घेण्यासारखें आहे. लोकरीचे १०८ स्वेटर करीत बसण्यापेक्षां आमच्या बुद्धिप्रधान महिला अशा कांहीं बृहन्महाराष्ट्रीय सेवाकार्यास वाहून घेतील, तर बृहन्महाराष्ट्र उजळून निघेल.

प्रा. के. ना. डांगे
महाराष्ट्र विस्तार, डिसेंबर १९६१

Mrs. Ramabai Joshi is to be admired for this very useful Pocket Dictionary (Marathi — Tamil) she has compiled in Nagari script. It contains not only common words in day-to-day life, but also proverbs in Marathi along with their equivalents in Tamil.

— The Hindu, Madras, 21 - 11 - 64

★

मराठी – तमिळ

लघु शब्द-कोष

लेखिका

कै. सौ. रमाबाई जोशी

★

शब्दकोषावरील एक अभिप्राय

...भारतीय भाषाभगिनींचा अधिकाधिक परिचय असणें उचित ठरेल. सौ. रमाबाई जोशी यांचा कोशलेखनाचा हा प्रयत्न निश्चितच स्वागतार्ह.. व्यावहारिक दृष्टिकोनांतून त्यांनीं बजाविलेली कामगिरी ही अभिनंदनीय राष्ट्रसेवाच... जोशी कुटुंबीयांना व तिकडील भागांत स्थायिक होऊन वावरणाऱ्या महाराष्ट्रीय बांधवांना स्थानिक भाषेच्या ज्या अडचणी आल्या, त्यांतूनच प्रस्तुत कोशाची कल्पना व निर्मिति... तमिळभाषी प्रदेशांत यात्रा प्रवासानिमित्त जाणाऱ्या महाराष्ट्रीय मंडळींना तर या कोशाचा उपयोग होईलच; परंतु व्यवसायानिमित्त तिकडे दीर्घकाळ राहणाऱ्या मराठी भाषिकांनाहि प्रस्तुत शब्दकोश अत्यंत उपयुक्त... आणखी एक वैशिष्टच म्हणजे तमिळ शब्द देवनागरी लिपींत दिले आहेत... कांहीं तमिळ म्हणीहि दिल्यानें तद्देशीय सामाजिक रीतीभातींचीहि अभ्यासूंना सहज ओळख होण्यासारखी आहे.

—केसरी, पुणें ३–१२–६१

[इतर अभिप्राय आत पृ. १२३, १२४ वर पहावेत.]